

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

Nagyhét a politikában.

Budapest, márczius 6.

A legközelebbi hét, azt hisszük, nagyjelentőségű lesz a magyar politikában. Hétfőn lesz a függetlenségi pártnak értekezlete, szerdán pedig a bankbizottság ülése s állítólag a jövő hét végén Wekerle ismét Bécsbe utazik, hogy a királynak jelentést tegyen a helyzetről.

Joggal lehet tehát hinni, hogy a jövő hét a válságban fordulatot fog előidézni. Mert hogy válság van, azt tagadni sem lehet. Mint az „Egyetértés” a csütörtöki minisztertanács után megírta, a minisztériumnak határozata nem volt más, mint válasz a bankbizottság határozatára, de a válság elsímitására nem volt alkalmas, mert a kérdés a körül forog ma már, hogy a parlamentnek ki a vezére, a kormány-e, vagy pedig más.

Tagadhatatlan, hogy a koalícióval tovább kormányozni nem lehet. A pártok közt ma már akkora az ellentét, hogy a jelek szerint a kormány nem képes többé a divergáló elemeket összetartani. Ma is leszavazták a miniszterelnököt egy nagyon jelentős kérdésben s a többség és kisebbség pártok szerint alakult. A néppárt és az alkotmánypárt a miniszterelnök mellett, a függetlensé-

gi párt a miniszterelnök ellen foglalt állást s a szavazás után magában az ülés-teremben hallatszottak hangok, hogy a szavazás tulajdonképpen erőmérkőzés volt a negyvennyolcasok és a hatvanhetesek közt.

Más országban is vannak koalíciós parlamenti többségek, de nem oly egészségtelen viszonyok közt, mint nálunk. Mert a koalíciós pártok közt sehol sincsenek olyan kardinalis elvi ellentétek, mint a magyar koalíció pártjai közt, közjogi téren. De azonkívül is lehetetlen állandó kormányzás akkor, mikor a koalíció legnagyobb pártja, amely a parlamentnek is abszolút többségét alkotja, a saját programjával gyakran ellentétes álláspontok mellé kénytelen szegődni, ha csak a kormányt nem akarja cserben hagyni.

Előre látható volt, hogy a pártok között a kohéziónak előbb-utóbb gyengülnie kell s azért azt hisszük, a legutóbbi események senkit, talán magát a kormányt sem érték váratlanul. S épp azért, ma már nem szimptomák azok, amikre fel kell hívni a figyelmet, hanem nagyjelentőségű események, amelyek a válságot dokumentálják. S az országnak érdekében áll, hogy a helyzet minél előbb tisztázódjék. Nem a kormány élete, vagy bukása az, ami bennünket ér-

dekel, hisz ez ma már másodrangú kérdés, hanem az egész magyar politikai helyzet jövő alakulása. S épp ezért nem leplezni kell a válságot s nem halogatni a válság kitörését, hanem azt, éppen ellenkezőleg, siettetni. Az ma már kétségtelen, hogy a kormánynak nincs a parlamentben megbízható többsége. A múlt héten Jekelfalussyt szavazták le, a bankbizottság az egész kormányt nehézhelyzetbe hozta, ma pedig Wekerle ellen foglalt állást a parlamenti többség.

Olyan idegesség bizonyítéka mindez, amelynek véget kell vetni, ha csak súlyos komplikációk felidézését nem akarjuk. Mert az természetes állapot, hogy egy kormánynak ellenzéke legyen a parlamentben, az is egészséges állapot, ha egy erős ellenzéke van, melylyel szemben a kormány és a pártja önvédelemre van kényszerítve, de az már beteges és tarthatatlan, hogy a kormánynak a saját pártjában legyenek olyan ellentétes elemei, amelyek állandóan kontrakarizozzák a politikáját, állandóan nehézségeket gördítenek eléje s amelyek épp azért, mert megbízhatatlanok, jobban aláássák a tekintélyét, jobban gyengítik a befolyását, jobban veszélyeztetik az életét, mint nyílt ellenzéke.

Nem hisszük, hogy a mostani

Az új földesur.

Írta: Nógrádi László.

(Utánnoválás tilos.)

I.

A falusi zsur-kompanya együtt volt a jegyzőknél. Az új zongorán, (amely még nincs kifizetve), négykézre játszik az egyik jegyzőkisasszony egy vadász csizmás fiatalemberrel. Ez a fiatalember apai és anyai ágon hét nemzedéken át nemes. Tehát kamarás lehetne, csak egy baj van, hogy az öreg kastély nagyon megérezte az időt s erősen roskadozik. A fiatal urnak hét agara nyüzsgő kint a jegyzőek udvarán, egy, a jegyzőkisasszonyok kedvence, bent hever a zongora mellett, a másik hét meg otthon terpeszkedik a vedlett kastély vakolathullajtott széles folyosója.

A zongora négykézre szól, közbe-közbe össze-összeér a jegyzőkisasszony finom, vékony ujjá a kamarás fehér kezével. Ilyenkor erősebben ütök meg a billentyűt.

A nótá véget ér s az öreg jegyző oda kocszintja poharát a kamaráséhoz. Mohón hajtja fel a kamarás. Egy kicsit reszket a keze, s mikor leteszi az asztalra a poharat, odakocszódik. A kamarás szeret inni. Falun mindenki iszik, de úgy kevés tud, mint a kamarás. Mindazonáltal jó partinak tartják jegyzőék s ha Málit elvinné, a legöregebb lányt, szeretnék, no de a legfiatalabbat is odaadnák.

A kamarás szivarra gyújt s előhossa a mindennapos zsurtémát. Csufofólik a Mastyák Venczel rovására. És nevetnek rajta

mindnyájan, még a jegyzőkisasszonyok is. Pedig titokban ők is oda állnak az ablakfüggöny mögé, mikor Mastyák Venczel végig megy az utcán, mert Mastyák Venczel is fiatalember. Hosszu hórihorgas, mint egy pózna, szőke a haja, kék a szeme. Nem szép legény. Az arczán kellemetlen komolyság. A kamarás szebb fiu.

— A cseh még mindig itt van, — mondja a kamarás. — Tegnap olyan sárosan ment végig az utcán, mint egy kiöntött ürge.

A kamarás nevet s nevet a többi is, még a jegyzőkisasszonyok is, pedig hát valami megfordul a fejükben... Hisz Mastyák Venczel is fiatalember, ha cseh is.

Gondolják, kár volt koszthoz magukhoz nem venni, pedig felajánkozott. Elbirták volna, akár egy szobát is adhattak volna ki és hátha... De hát a kamarás kinevette a csehet és majdnem gorombáskodott vele.

— A verklis, — csufofólik a kamarás és mohón felhajtott egy pohár bort.

Ezen is nevettek, pedig tudták, hogy nem verklis.

— Szédelő, — mondta a kamarás.

És ezen is nevettek, pedig Mastyák semmivel se szédelt, senkit se csapott be, inkább azt tartották, hogy ő maga csapódott be. Megvett a községtől egy nagy iromba kopár hegyoldalt, amin nem termett még fű se. Csupa kő volt meg iszap, de esős időben olyan ez is, hogy leragasztott embert, állatot. Hát még legelőnek se volt jó. Mély szakadékok hasogattak végig, mintha a gonosz lélek szántotta volna meg haragos kedvében.

Ezt az átkozott, elhagyott földet vette meg Mastyák. Nagyon különös módon jutott

ehez a földhöz. Együtt katonáskodott vele a nagy Nepomuk városában ebből a faluból is egy sápadt legény. Ez a bolondos jó gyerek egy ökölnyi földet vitt magával, hogy ha meghal, ezt tegyék a feje alá. Meg is halt, nehéznék találta a katonasort, hát felakasztotta magát. El is temették, de az a marék föld a Mastyák kezébe került. Mastyák úgy megörült ennek a darab rögnek, mintha akkora gyémántot talált volna. Mihelyt tehetett, felült a vasparipára s nekivágott nagy Magyarországnak, hogy felkeresse azt a helyet, honnan ez a rög való. Nem volt könnyű, mert Bajnok falu messze bent feküdt a kaeskarigós völgyekkel megszakgatott hegyek között. Mikor megérkezett Bajnokra, egyebet se tett napokon keresztül, mint bujta a határt. Szagolta, vizsgálta, kóstolta a földet. Szakadékból-szakadékba mászott, gödörből ki, gödörbe be, csak úgy csurgott róla a verejték. Azt hitték, elment az esze. De Venczel tudta, mit csinál, ő kémikus volt s porcellán földet keresett. Mikor aztán megtalálta az ördöghegyoldalon, hát elmondta, mit akar. Megveszi azt a kopár hegyoldalt. A falu volt, a falu meg persze, hogy oda adta. Mastyák kétszer annyit adott érte, amennyit kértek, még így is potomárért vette meg...

— Az új földesur, — gunyolódott tovább a kamarás.

És ezen megint nevettek. A tavaszi nap-sugár viczánkolva táncolt a szoba falán. A kamarás egy pillanatra elhallgatott. Kint az uton az új földesur alakja tünt fel. Nagy kampós bot volt a kezében és sáros volt megint, mint a kiöntött ürge. A hegyoldaltól jött, a bányájából, hol egy csomó munkás dolgozott már boszorkányos gyorsasággal.

helyzet fentartása volna a kormány szándékában. Hisz ő még jobban érzi annak visszasságát, mint azok, akik kívülől nézik azt a sziszifuszi munkát, melyet ki kell fejtenie, csakhogy az egész politikai épület a feje fölött össze ne omoljon. Azért éppen neki volna kötelessége, hogy törésre vigye a dolgot. Vivja meg azt a harcot a saját parlamenti többségével, amelyet el nem kerülhet, vagy tegye le a fegyvereket a kezéből, ha a küzdelemre gyenge, de a mostani laborálást tűrnie nem szabad.

S éppen ily értelemben mondjuk, hogy a politikai életben nagyhét következik most. Az adójavaslatok s a kongruajavaslat tető alá kerülnek egy hét alatt s akkor állítólag semmi sem akadályozza a kormányt abban, hogy nyíltan felvessze a kabinetkérdést. De nem szabad féleredménnyel megelégednie, mert ez csak elodázná a válságot. Nem hiszszük, hogy volna jelentős kérdés, amit ezzel a pártalakulással meg lehetne oldani. Megengedjük, hogy nem a kormányban van minden hiba, de van benne is. Mert az kétségtelen, hogy önmaga engedte ki kezéből a parlament vezetését s hallgatólágot tűrte, hogy mellette a többségnek alvezérei támadhasanak, akik bárhogy tiltakozzanak is, frakciókra szakították a többséget. Nem a kormány bukása az, amit az ország kíván, de rendezett politikai viszonyokat. Ha ezt a kormány rövid idő alatt el tudja érni, ha egységes pártot tud teremteni, akkor maradjon meg a helyén, ha nem, úgy vonja le a helyzet konzekvenciáját, mert a mostani állapot nemcsak az országra káros, hanem a kabinet tagjaira is megszégyenítő.

Budapest, márczius 6.

A képviselőház hétfőn, délelőtt tíz óra körül ülést tart, amelynek napirendjén a nyil-

Fal-után fal emelkedett fel, mintha úgy nőne a földből s kémények nyultak fel az ég felé. Az új földesur az özvegy tanítóné lányával ment. Lassan, szótlanul mentek egymás mellett. Nehezen ment a beszéd, mert Mastyák még csak úgy törte a magyar nyelvet.

A jegyzőkisasszonyok irigyen néztek ki az ablakon s megjegyzéseket tettek a tanítóné lányára. A lelkük rejtekében azonban mindnyájan azt gondolták, hogy jó volna ott menni Mastyákkal, ezzel a hosszú emberrel. Irigyelték őt a tanítóné lányától, mert hátha... ki tudja. Aztán, hogy palástolják ezt a titkos gondolatot, kaczagni kezdtek az új földesuron s a tanítóné lányán. Mái pedig, a legöregebb jegyzőlánny, sirni szeretett volna s boszankodott a kamarásra, aki elszólta tőlük a verklis.

A kamarás, mintha megérezte volna a jegyzőkisasszonyok titkos gondolatát, egy nagy füstkarikát fújt s ezt mondta:

— Sárba hányja a garasait. Nem lesz abból a gyárból ott semmi. Bolond ember. És ezen is nevettek, igazat adtak a kamarásnak, pedig jól tudták, hogy Mastyák nem bolond ember. Gyár lesz ott, porcellángyár. Azok a kémények egy esztendőn belül sürtün ontják a füstöt s száz ember is fog benne dolgozni. Még egyszer gyárosné lesz a tanítóné lányából...

II.

Mastyáknak egyéb dolga volt, minthogy arra gondoljon, mit tart róla a kamarás, mit beszélnek a jegyzőknél. Egész nap dolgozott, vagy kint az ördög-oldal alatt, ahol a gyára épült, vagy otthon. Olyan volt a szo-

vános számadásra kötelezett vállalatok adójáról szóló, ma elfogadott javaslat harmadszori olvasása és az adóreform részletes tárgyalásának folytatása van.

A válságos helyzet.

— Döntő események előtt. —

Budapest, márczius 6.

A politikai nagyhét lesz a holnap kezdődő hét. Ezen a héten várhatók azok a döntő események, amelyek fordulatot fognak hozni a politikai helyzetbe. A bank-kérdés teljesen előtérbe fog nyomulni, s ez egyet jelent a válság nyílt kitörésével.

Az eseményeket a függetlenségi párt hétfői értekezlete vezeti be, amelyről azt mondták, hogy egyhangulag bizalmat fog szavazni Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek, pártkérdéssé teszi az önálló jegybank ügyét és elfogadja Holló Lajosnak a bankbizottság elé terjesztett határozati javaslatát. Ezután szerdán a bankbizottság tart ülést, amelyen be akarják fejezni az érdemleges tárgyalást, hogy megszavazhassák az előadói javaslatot. Ezalatt az idő alatt a bécsi banktárgyalások is véget érnek és a szakelőadók jelentést fognak tenni arról, hogy a kérdést annyira előkészítették, hogy a kormányok közvetlen tárgyalások után dönthetnek a kérdésben. Wekerle Sándor miniszterelnök erre a hétnél második felében — miután a törvényhozás időközben elintézte az adóreformot és megszavazta a kongruáról, valamint a közszabványák megvársárlásáról szóló törvényjavaslatokat — valószínűleg több miniszter társával Bécsbe utazik és hivatalosan konstatálva a kartelbank alapján való megegyezés lehetetlenségét, megállapítja, hogy a kormány kebelében nincsen meg a szükséges szolidaritás, amelynek eredményeképpen aztán a kormány beadja lemondását.

A hétfői értekezlet előtt.

A képviselőház folyosóján ma ugyyszólván csupán arról beszéltek, hogy Kossuth Ferenc Hoitsy Pál utján azt üzenté a pártnak, hogy

bája az özvegy tanítóéknál, mint valami patika. Tele mindenféle üveggel, lombikkal. Ezekkel kotyvasztott sokszor késő éjszakáig. Hanem este egy-egy kicsit elbeszélgetett az özvegy tanítónéval meg a lányával.

Nehezen fordultak a gondolatok, de napról-napra simábban s gyorsabban, Mastyák megtanult magyarul s mikor a gyára felkerült a tető is, magyarul szólt a munkásaihoz.

Eznap este keveset beszélt a tanítóékkal Mastyák, mintha valami nyomná a lelkét. El is ment hamar a kis szobájába s nekikönyökölt az asztalnak. Most nem a sístergő lombikokat nézte, hanem az üres levegőt. Kék szeme mélyáza meredt bele a kis, szegényes szoba félmohályába. Valami különös dolgon törte a fejét s azon gondolkodott, hogy nem bolondság-e az egész.

A gyár készen lesz teljesen nemsokára s beköltözhet új lakásába. Itt fogja hagyni ezt a kis szobát, ahol pedig olyan jó, szép, békés napokat töltött. Egész élete meg fog változni. Eddig nem volt egyedül, most már egyedül lesz.

Csendesen, lassan usztak át lelkén a gondolatok, mint holdvilágos éjszakán a felhők s valamelyest ilyen világosság is derengett csak a Mastyák lelkében. Nem volt ott semmi forróság, inkább békés szomorúság, semmi éles érzés, hanem inkább olyan elmosódott.

Lassan pörögte le az időt a kis kakukkos falóra s csak arra ébredt fel gondolataiból Mastyák, mikor egy nagyot kukkantott. Éjfélután egy óra volt.

Lefeküdt s nem tudott aludni. Ugy a sötétben jobban, határozottabban tudott már

a hétfői értekezleten fölveti a kérdést: ki a párt vezére, Kossuth Ferenc vagy más? Ha a párt iránta bizalommal nincsen, akkor neki Bécsben semmi ereje, semmi hatalma és akkor őt a banktárgyaláson komolyan nem veszik. Ha a párt nem őt tekinti vezérének, akkor igazuk lesz a hatvanhetes újságoknak, hogy az ő tekintélyét lejáratták. Azt is üzenté Kossuth, hogy ha a kartelbank terve megbuknék, akkor ő és gróf Apponyi Albert az önálló bank javaslatával lép a király elé. A párt egységét pedig ő maga is kívánja és örül azon, hogy a párt egyértelműen az önálló bank mellett foglal állást, de tiltakozik az ellen, hogy a bankbizottság előadói javaslatát a képviselőház mindaddig tárgyalja, míg az osztrák kormánnyal a banktárgyalást be nem fejezik.

Ezenkívül arról az eszmecseréről beszéltek, ami tegnap a függetlenségi pártkörben Justh Gyula házelnök és Balogh Ernő képviselő közt történt.

Justh így szólt:

— Elégtételt kérek azokért a támadásokért, melyeket ellenem Ugron Gábor indit s amelyek engem inkább sértenek, mint a 67-es lapok kifakadásai. En elégtételt kérek s további eljárásomat attól teszem függővé. Emlekezzetek vissza, hogy annak idején éppen Ugron volt az, aki Lengyel Zoltán kizárását követelte akkor, amikor Lengyel őt megtámadta.

Erre azt mondták a folyosón, hogy a Justh-Ugron-dolgot a függetlenségi párt hétfői értekezlete elé viszik.

Minden figyelem egyébként is a hétfői értekezlet felé irányul, amely értekezletre táviratilag és levélben felhívták a függetlenségi párt tagjait s így hétfőre a vidék nagy felvonulását várják. A hétfői értekezlet előkészítésével összefüggésben lévőknek mondták azt a tanácskozást, amelyet gróf Batthyány Tivadar, Holló Lajos és Hoitsy Pál folytattak ma délelőtt a képviselőház jegyzői szobájában. Ugy hirdik, hogy e tanácskozásban már megállapodás történt arról, hogy hétfőn a párt bizalmat szavazzon Kossuthnak, foglaljon állást az önálló bank mellett, és végül nyilvánítson bizalmat Justh Gyulának és Hoitsy Pálnak, mint ügyvivő alelnököknek is. Ezt megelőzőleg Pally Sándor a párt titkára tett nekik jelentést. Ennek a jelentéstételnek kapcsán hire terjedt, hogy Kossuth Ferenc levelet intézett a párt alelnökeihez a hétfői értekezlet és a bank dolgában. Ezt maga Hoitsy megegyeztetéssel

gondolkozni, merészebben tette tul magát a lélek kétségein, s mikor elaludt, szép, mosolygósát álmodott.

A jegyzőéknél a zsur-kompanyia megint együtt volt s ők is álmodoztak, csak a kamarás nem álmodozott. Kicsit fejébe ment már a bor, rémítő rosszul zongorázott s közben beszélt. Tilda, a legfiatalabb jegyzőkisasszony, ült mellette. A kamarás beszélt, lassan, suttogva, hogy csak ő hallja:

— Lássá, lássa... rosszul gádzalkodott az apám... Ez a jövevény... becsületemre becsapta a falut... engem... mindnyájunkat.

A kamarás egy gyorsabb ütemű dalba kezdett s a fejét Tilda felé fordítva beszélt tovább: Tele vagyok adóssággal... én a kastélyomat... az őseim czimerét se tudom rendbehozatni... ez meg, az az új földesur... a verklis, gyárat épít... és menni fog... milliomos lesz.

Reszketett a keze a kamarásnak, mikor ital volt benne, még jobban reszketett a keze. Egy új darabot kezdett játszani s tovább beszélt: Ha nekem pénzem volna... ha én... magát... Tildácska... feleségül venném... És én kamarás lehetnék... micsoda nyomorúság... az a verklis... Ez engem bosszant... hogy füstöl, mint egy vulkán a gyára... a gyára... Tildácska... édes...

És Tildácska szomorúan hajtotta le a fejét s arra gondolt, hogy ha hozzájuk kerül az a verklis, hát most ő biztosan gyárosné lenne. Egész biztosan s így meg a tanítóné lánya lesz az, egy koldus, egy senki.

És mikor ez végig uszott a fején, hát majdnem sírva fakadt. Nem fakadt sírva, hanem kacagott a többivel. Az asszonyok is

kijelentvén, hogy *Kossuth* Ferencztől sem levelet, sem egyéb üzenetet nem kaptak.

Az értekezleten különösen a *Justh-Ugron*-affér elintézése fog izgalmat okozni, amelyet *Rátkay* László fog szövé tenni. A kérdésről *Rátkay* ma így nyilatkozott:

— Soha életemben nem támadtam személyében senkit és mos is távol állok a személyeskedéstől. A sajtót sem támadom, mert a sajtószabadság szent előttem. De végül mégis csak tisztázni kell a kérdést, hogy a függetlenségi párt egyik tagja, sőt egyik alelnöke agítálhat-e az önálló bank vagy egy olyan politikus ellen, aki az önálló bankot akarja?

Justh Gyula ma bizalmasai körében kijelentette:

— El kell dölnie, hogy én, mint a függetlenségi párt tagja s mint az elnöki székben éppen ennek a pártnak bizalmi embere, akarhatom-e az önálló bankot? S ebben az ügyben elégtételt kell kapnom, vagy levonom a legmesszebbmenő konzekvenciákat.

Az értekezleten különben felszólal még *Baloghy* Ernő is, s annak előrebocsátásával, hogy föltétlen híve az önálló banknak s helyesli a bankbizottság állásfoglalását is, azt az indítványt teszi, mondja ki az értekezlet, hogy bizalommal van a kormány iránt és helyesli a kartel-bank létesítése érdekében indított akcióját. Ezzel az indítványával azt akarja elérni, hogy eltűnjön minden tüntető iz a kormány ellen, mert az a körülmény, hogy tagjai közül kivesszik *Kossuth* Ferenczet s egyedül neki szavaznak bizalmat, egyben bizalmatlansági votum a hatvanhetes miniszterek iránt.

A Képviselőház elnapolása.

A képviselőház a mostani megállapodások szerint, az *adóreform* után — mint már megírtuk — még csak a *kongruáról* és a *köszvénybányák megvásárlásáról* szóló javaslatokat fogja letárgyalni. Ezt az utóbbit *Wekerle* Sándor miniszterelnök a Ház hétfői ülésén fogja be-terjeszteni. A jövő hét végéig tehát a képviselőház és a főrendiház is elvégezi összes teendőit és előreláthatólag ekkorra a bankkérdésben kiküldött referensok bécsi tárgyalása is véget ér. A hét végén tehát eljutunk odáig, hogy a bankkérdés teljesen előtérbe fog nyomulni és döntésre kerül a politikai helyzet is. A tárgyalásokat annyira siettetni igyekeznek, hogy esütörtökön a képviselőház már elnapolhassa

koeczingattak; már hajnal felé volt. Ilyenkor falun az asszonyok is koeczingatnak. A kamarás dalolni kezdett, a lányok szép fejére is egy kis mámoros köd ereszkedett, olyan aranyporos köd. Mind a hárman reméltek s a kamarást szép fiúnak tartották s biztosra vették mind a hárman, hogy őt szereti. És úgy találták, hogy kamarásnak lesznek s ez mégis több, mint füstös gyárcsné. Szerelmes pillantásokat vetettek a kamarás felé, de aztán végre mégis el kellett menniök. A kamarás nyelve már nagyon akadozott s holmi asszonyoknak nem való bolondokat beszélt. Így hajnalban megcsik ez.

Végre is a kamarás édesapjának nevezte a jegyzőt s háromszor megcsókolta, aztán tártorogva elment. Már világosodott. A *Mastyák* gyárának kéménye, mint egy hatalmas égre mutató ujj meredt az ég felé a reggeli ködből. A kamarás megállt, meredt szemmel bámult a nagy egyenes ujjra s aztán öklét rázza, káromkodni kezdett.

— Te... te... verklis!...

III.

Reggel jókor elment otthonról *Mastyák*. Sietve járt a mezőkön át. Szüksége volt, hogy mozogjon. Gondolkozott. Aztán nézte a gyárat, melyben ma először fognak begyújtani. A nagy kopasz hegyoldal, mint egy óriási homlok nézett rá. Kines volt benne, sok kines. Őt ez a kines már ide köti, érezte, hogy neki már ez az otthona.

Kemény, szigorú arezán a komoly vonások ellágyultak s lassan megindult a harmattól gyöngyöző virágos mezőn keresztül a falu felé. A tanitóné már kint volt a szegényes udvaron a lányával. Mosolyogva, jó-

magát. Egyelőre két hétre tervezik a parlamenti szünetet, amely alatt a válságot megoldani igyekeznek.

A képviselőházban ma hire járt, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma vagy holnap Bécsbe utazik. A miniszterelnök kijelentette, hogy most nincs szándékában Bécsbe utazni, hanem a jövő hét végén megy a két rályhoz.

Az elnapolás hírére ma este félhivatalosan megzafolják. A *Budapesti Tudósítót* illetékes helyről felhatalmazták annak kijelentésére, hogy ez a hír a valóságnak egyáltalában nem felel meg, mert az ülések elnapolásának terve semmiféle oldalról szóba sem került. A záfo- lat azonban a politikai világban egyáltalában nem tudott hitelre találni.

Bánffy az önálló bankért.

Báró *Bánffy* Dezső ma ismét megjelent a Házban, ahol személyes hívei és a függetlenségi párt tagjai tüntető melegséggel üdvözölték. *Bánffy* több képviselő előtt ezeket mondotta:

— Nem értem, miért akarják a bankkérdésben a hatvanhetes a negyvennyolccsal szembeállítani. Ez nem a 67 és 48 kérdése, hiszen a hatvanhetes törvény kifejezetten intezkedik arról, hogy jogunk van az önálló jegybankhoz. Nem értem, hogy akadhat hatvanhetes ember, aki nem akarja az önálló nemzeti bankot.

Bánffy szavait nagy lelkesedéssel hallgatták a köréje gyűlt függetlenségi képviselők.

A banktárgyalások.

Papp Elek miniszteri tanácsos ma reggel viseztautazott Bécsbe és délután már folytatták a banktárgyalásokat. Kormánykörökből ma este az az érdekes, de még ellenőrizhetlen hír szivárgott ki, hogy *Papp* Elek miniszteri tanácsos abban a jelentésében, amelyet tegnap délután tett *Wekerle* Sándor miniszterelnöknek, arról számoltatott be, hogy az osztrákok nem zárkoznak el teljesen mereven a magya feltételek elől.

Ez a hír, amely mintegy azt mondja, hogy a bankkérdésben az ellentétek kiegyenlítése nincsen egészen kizárva, még megerősítésre szorul.

kedvüen fogadták. *Mastyák*nak eszébe jutott az édesanyja és élesen belesivított lelkébe az a gondolat, hogy csak az szomorú, aki nem megelégedett. A szegény is lehet boldog. És ez neki tetszett, hogy a tanitóné a lányával, bár szegények, mégis boldogok.

Egyenes és határozott léptekkel ment feléjük és tudta, hogy neveléses lesz, mégis megtette azt, amit szándékozott. Levette a kalapját s így szólt:

— Rózsika, akar-e a feleségem lenni... Én ugyan messziről jöttem, de már itt vagyok... és itt maradok.

És mind a hárman egymásra néztek, s úgy néztek egymásra, mintha mindig látták volna egymást.

IV.

Egy év mulva összeroskadt a kamarás válla a nagy adósság alatt. Letört. A földet elhuzgálták tőle. A czimert lekaparták a falról, más költözött bele. Ő maga, ki tudja hova lett, merre ment. Hét ágazatu embernek sok rekona van. Talán elment valahova látogatába s állandó vendég valamelyik méltóságos rokonánál.

Az új földesur pedig ontotta a kopasz hegyoldalt száz kemény kézzel s a gyára kéménye füstfelhőket fújt az égre. És mikor az első kis gögicselő aprósága megjött, azt gondolta: ez már ne legyen *Mastyák*, az anyja magyar s én is az vagyok. Az új földesur kemény ember volt, s amit gondolt meg is tette.

A jegyzőkisasszonyok esendesen álmodozva néztek ki az ablakon, mikor arra felé elment az új földesur a feleségével. Irigykedtek, de azért gögösen gondolták: én kamarásné is lehettem volna!...

A pártkörökből.

A függetlenségi pártkörben ma este már lényegesen csöndesebb volt az élet, bárha a képviselők elég szép számmal gyűltek össze. *Hoitsy* Pál ügyvezető alelnököt, amikor a tárgyalóterembe lépett, élénk éljenzéssel fogadták. *Hoitsy* a beszélgetések során azt hangsúlyozta, hogy a hétfői értekezletnek imponzus lefolyásnak kell lennie, s ezért minden olyan dolgot, amely a párt összhangját sértené, el kell hagyni. Így első sorban a *Justh-Ugron*-ügyet nem szabad napirendre hozni. A párt jelenlevő tagjai nem zárkoztak el *Hoitsy* érvelései elől, s valószínű, hogy a hétfői értekezleten nem lesz szó erről az afférról. Ezzel kapcsolatban élénk érdeklődést keltett az a hír, hogy gróf *Apponyi* Albert és gróf *Anrássy* Gyula miniszterek holnap tanácskoznai fognak *Kossuth* Ferenczel éppen a hétfői értekezlet dolgában. Gróf *Batthyány* Tivadar körül is nagyobb csoport beszélgetett a bankbizottság szerdai üléséről, amikor be akarják fejezni a bankbizottság érdemleges tárgyalásait.

Az alkotmánypárt klubhelyiségében ma este is élénken foglalkoztak a politikai helyzettel, mi közben nyomatékosan kifejezték, hogy a párt éppen nem ragaszkodik a közös bank fönntartásához. A bankkérdésben — így fejtették ki — az alkotmánypárt még a *Justh* és *Holló* álláspontja között az a különbség ami általában a negyvennyolccsal, meg a hatvanhetes politika között. A hatvanhetesek előtt is az önálló nemzet állam eszménye lebeg, de nem romhanszerűen igyekeznek elérni ezt a célt, hanem a fokozatos haladás útján a politikai okosság s növekedő fajsúlyuk erejével. Az alkotmánypárt is a különbank felé utazik. Csakhogy nem árkon-bokron keresztül hajt a cél felé. Az alkotmánypárt különben kedden este értekezletet is tart, amelyen a bankkérdéssel foglalkozva határozatban is dokumentálni fogja ezt az álláspontját.

Kristóffy József a trónörökösnél.

Ferencz Ferdinánd trónörökös ma délután 4 órakor a Belvederben kihallgatáson fogadta *Kristóffy* József volt belügyminisztert. *Kristóffy* háromnegyed négy órakor diszmagyarban hajtattott az Imperiál-szállóból, hol családjával lakik, a trónörökös palotájába, hol *Brosch* Sándor vezérkari őrnagy szárnysegéd fogadta és nyomban a főherceg fogadó termébe vezette. Az audiencia több mint egy órán át tartott, mely után *Kristóffy* visszahajtott az Imperiálba. *Kristóffy* tudvalehetőleg két nap előtt a királynál volt kihallgatáson és ez a körülmény csak fokozta az érdeklődést mai audienciájára iránt. A „Correspondenz Herzog“ szerkesztője előtt *Kristóffy* következőleg nyilatkozott a kihallgatásról:

— Miniszterségem óta nem volt alkalmam tisztelegni ő felsége előtt. Most Bécsben időzöm és azért jelentem meg esütörtökön ő felsége előtt, hogy mint belső titkos tanácsos ebbeli kötelességemnek eleget tegyek. Ugyan- csak a tisztelgés czélja vezetett ma a trónörökös ő fenségéhez is, ki legutóbb lefolyt súlyos betegsége ideje alatt szintén kegyes volt állapotom iránt érdeklődni.

A Belvederben lefolyt audiencia azonban jóval túl terjedt a tisztelgésekre megszabott határidőn — jegyezte meg a szerkesztő.

— Ő fensége kegyes volt velem hosszabban elbeszélgetni, — válaszolt az exminiszter. — Természetesen politikáról is volt szó? — kérdezte a hírlapíró.

— Sajnálom — mondta *Kristóffy* — de azon kérdésről, hogy miről volt szó, nem nyilatkozhatom.

— Itt sokan azt hiszik — jegyezte meg a hírlapíró — hogy Excellenziád a magyar parlament igazságügyi bizottságának határozata ellen keresett védelmet.

— Ezt nagyon tévesen hiszik, válaszolt Kristóffy. Én 1908. márczius 8-án tartott beszédemben a legnagyobb nyilvánosság előtt felajánlottam a koalíciónak, hogy az én személyemre nézve tekintsen el a paktumtól és helyezzen engem vád alá. Tettem ezt azért, hogy az ország színe előtt tisztázódjék egyszer már az a kérdés, kik sértették meg a törvényt és kik árulták el a hazát. Ebbeli ajánlatomat egy képviselő a parlamentben magáévá tette és indítvány alakjában felvetette. Amde a koalíciós többség a miniszterelnök felszólalása folytán ajánlatomat egyhangulag visszautasította. Nem én voltam tehát az, aki vád alá helyezéstől és annak következményeitől megfutamodott. Ezen eljárásával ez a parlament elvesztette az erkölcsi jogot arra, hogy felettem egyoldalul bíraskodhassék. Ily körülmények között nincs ok arra, hogy az igazságügyi bizottság javaslatával szemben bárhol is védelmet keressek.

Budapest, márczius 6.

A honvédelmi miniszter a királynál. Bécsből jelentik félhivatalosan, hogy a király ma délután egy órakor külön kihallgatáson fogadta *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi minisztert, aki az utoncz-javaslatot terjesztette szentesítés végett a felség elé. A miniszter délután két óra negyvenöt perczkor visszautazott Budapestre.

Gróf Zichy Aladár Budapesten. Gróf Zichy Aladár, a felség személye körüli miniszter Bécsből ma délután a 4 óra 40 perczkor induló gyorsvonattal utazott vissza Budapestre, ahova este 9 órakor érkezett meg.

Az adóreform a főrendiházban. A főrendiház pénzügyi bizottsága ma délután négy órakor báró *Harkányi* Frigyes helyettes elnöksége alatt tartott ülésében tárgyalta a házadóról, a tőkekamatadóról és az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslatokat. A kormány részéről *Wekerle* Sándor miniszterelnök-pénzügyminiszter és *Papp* Mihály miniszteri tanácsos voltak jelen. A javaslatokat *Gál* Jenő ismertette. A házadóról szóló javaslatnál *Chorin* Ferencz utalt az adókules súlyosságára, mely különösen a főváros középosztályát nyomasztóan érinti. *Wekerle* Sándor miniszterelnök válaszában kiemelte, hogy a kontingentálás eszméjével már 1893-ban foglalkozott és most is a földadónál keresztülvitte a kontingent. Szintugy meg van állapítva a kontingentálás az általános kereseti adónál is. Ennél a két adónemnél a kontingentálás lehetséges volt, mert mind a kettőnél házában biztos adóalapról van szó, holott a házadóról mobil alappal állunk szemben. A kontingentálás az államot jelentéktelen jövedelemről fosztaná meg anélkül, hogy a szociális bajon segítene. *Gál* Jenő előadójánál szintén nem tartja alkalmasnak a házadót a kontingentálásra. *Chorin* Ferencz újabb felszólalása után *Wekerle* Sándor miniszterelnök ismételtlen hangsúlyozta, hogy a kontingentálás nem vihető ott keresztül, hol az adótárgyak évről-évre szaporodnak. Egy felvetett kérdésre válaszolva részletesebb felvilágosítást ad a munkásházak építésének előhaladásáról. E kérdéssel kapcsolatban *Gál* Jenő felveti még a közhivatalok elhelyezésének kérdését, mely a lakáskereslet és ekként lakásbörviszonyok tekintetében is lényeges befolyással lehet. A miniszterelnök erre vonatkozó rövid válasza és *Harkányi* Frigyes báró felszólalása után a bizottság a házadóról szóló javaslatot változatlanul elfogadta. Szintugy változatlanul elfogadta a tőkekamat és járulékadóról szóló javaslatot is. Az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslatnál *Chorin* Ferencz nagy örömmel üdvözi a másodosztályú kereseti adó eltörlését, mely a reformnak és megalakodójának elévülhetetlen érdeme, de másrészt azonban jogosultaknak tartotta a törvényjavaslat ellen kifejezett aggodalmakat is, melyeknek nagy részét azonban a kontingentálás eloszlatta. *Wekerle* Sándor miniszterelnök válaszában megjegyzi, hogy mikor a javaslatokat előterjesztette, tisztában volt az ilyen javaslatoknak kompenzációs-his-termesztével. Sok mérsékelt intézkedést ő maga ajánlott. Arra a nagy felzudulásra azon-

ban, mely egyes testületeknek valóságos osztály-harczáig fejlődött, nem volt elkészülve. *Gál* Jenő, szintén nem oszthatja *Chorin* nézetét, hogy adózási kedvezményekkel valami sokat lehetne elérni azon társadalmi osztályok helyzetének javítása tekintetében, amelyekről *Chorin* szólott; ismét nézete szerint ellenkezőleg ezekkel a kedvezményekkel csak megkönnyítjük az ezen pályákra való juthatást és csak növeljük a proletariátust. Ezen felszólalás után a bizottság a törvényjavaslatot szintén változás nélkül elfogadta és nyomban hitelesítette a felolvasott jelentéseket.

Eltemették a jó erkölcsöt.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 6.

Az adójavaslatok — ki hitte volna? — olyan széles hullámot vertek, hogy paragrafuskarjaikkal még a jó erkölcsöket is magukhoz szorították.

Már tegnap kezdődött meg a szerelmeskedés a huszonegyedik paragrafusnál. Ez a paragrafus azt mondja, hogy az a pénzintézet, mely a mindenkori jegybank kamatlábnál három százalékkal magasabb kamatot szed, tizenöt százalék kereseti adót fizessen.

Ennek a paragrafusnak a hívei azt hangoztatták, hogy a jó erkölcs követeli, hogy az ilyen uszorás-bankokat legalább a kereseti adónál szedjék kissé ránczba és ezzel a morál lobogóját huzzák föl a szakaszra. Ha kihagyják a szakaszt, akkor elbukik a morál; ha nem, akkor nem. A paragrafus ellenzőinek semmi kifogásuk nem volt a morál ellen, mint „ilyen” ellen; hanem azzal argumentáltak, hogy ha ez a paragrafus keresztül megy, akkor súlyos csapást mérnek közgazdasági életünkre.

Mind a két fölfogásnak megvolt a maga tábora és körülbelül egyforma erősnek látszott mind a kettő. Ma még *Lányi* Mór, *Bernáth* István, *Hajdu* Frigyes, *Simonyi-Semadam* Sándor kardoskodott vagy a paragrafus mellett, vagy ellene. Maga a miniszterelnök a paragrafus mellett foglalt állást; hanem hogy a keeske se maradjon egészen éhesen, beleegyezett abba, hogy a három százaléki különbözet négyre emeltesék föl. S hogy minden meglepetés ellen biztosítsa magát, kijelentette, hogy a „morálból” nem csinál pártkérdést.

Figyelem, érdeklődés, sőt némi izgatottság közben ejtették meg a szavazást, mely ugy végződött, hogy öt főnyi többséggel a szakasz kihagyását határozták el. A néppárt azt kiáltotta, hogy „éljen a morál!”, amivel azt akarta mondani, hogy a morál meghalt, a szegény morált eltemették.

A javaslat többi szakaszait minden nagyobb emóció nélkül tárgyalták le.

Két interpellációt is terjesztettek elő az ülés végén.

Részletes tudósításunk es

A képviselőház ülése.

— Kezdődik délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Zlinszky István és Dudits Endre.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után felolvassák az interpellációs könyvet, melybe *Bozók* Árpád, *Beniczky* Ödön, *Farkasházy* Zsigmond, *Szabó* István és *Surmin* György jegyezték be interpellációt. Soron van a javaslat huszonegyedik szakasza.

A szegény-paragrafus.

Lányi Mór a szakasz rendelkezésében nagy veszedelmet lát a vidéki pénzintézetekre s ezek közül is éppen azokra, amelyek a magyar intelligens középosztály vezetése alatt állanak s tisztán a magyar tőke letéteményesei és forgatói. A szakasz megtorló intézkedése nem azokat a kéteshírű kisebb intézeteket fogja sújtani, amelyek ellen szánya van, hanem a tisztességes, középsőrangú

pénzintézeteket, takarékpénztárakat. A nagyobb intézetek szintén nem fogják megsínyleni az üldözést, nem is azért tiltakoznak a reformnak a része ellen, de féltik jó hírnevüket, melyen a javaslatnak ez a szakasza súlyos csorbát ejt. Rámutat arra az egyenlőtlenségre, mely a szövetkezetek és a részvénytársaságok üzleti versenyét, az előbbieket javára, jellemzi.

A huszonegyedik szakasz következtében az eddig független pénzintézetek erős függésbe jutnak a kormányhoz. Ezek a szempontok indítják a szónokot arra, hogy *Holló* Lajos indítványához, a szakasz kihagyásához csatlakozzék. (Helyeslés.)

Bernáth István védelmébe veszi a szakaszt az eddigi felszólalásokkal szemben. A magyar pénzintézetek tekintélyes része helyesli a szakasz ten-denciáját. Nem ismeri el, hogy a pénzintézetek károsodnának a szakasz elfogadása folytán. A reform vissza fogja téríteni az intézeteket eredeti hivatáshoz, melytől nagyobbára eltértek. Sajnálatra méltó, hogy nemzeti célok és törekvések teljesen hidegen hagyják az intézetek nagy részét. (Helyeslés.) Utal az alaptőke és a betéti tőke közötti monstruózus aránytalanság következtetésére, melyek ez intézetek működését jellemzik. A pénzérdekeket a szónok alárendeli a nemzeti érdekeknek, ezeket pedig csak a tisztességesebb pénzintézetek szolgálhatják s a szakasz ezeket az intézeteket védi a tisztességtelen konkurrencziája ellen. A szakaszt elfogadja. (Helyeslés.)

Hajdu Frigyes csatlakozik *Lányi* Mór fejtegetéséhez, ha a szakaszt nem hagynák ki, erre az esetre stiláris módosítást ajánl.

Simonyi-Semadam Sándor a szakaszban kontemplált három százalékos kamattöbbletet négy százalékra kívánja fölemelni. Erre vonatkozólag határozati javaslatot nyújt be. Szükségesnek tartja a szakasz megtorló intézkedéseit a tisztességes pénzintézetek védelmére.

Polónyi Géza a szakasz kihagyása mellett szólal fel. Jogetikai, pénzügyi szempontokból bizonyítja a szakasz káros következtéseit. Ha az állam büntetni akarja az uszorát, legyen következetes és ne kérjen részt a maga számára is annak hasznából.

Az elnök az ülést tíz perczre felfüggeszti.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Szünet után *Wekerle* Sándor miniszterelnök nem akarja pártkérdésnek tekinteni a szakasz eldöntését, mint azt *Polónyi* tette; teljesen a Ház elfogulatlan belátására bizza annak elfogadását, vagy visszautasítását. A szakaszban foglalt három százalékos kamattöbbletet alacsonynak találja s hozzájárul *Simonyi-Semadam* Sándor indítványához, amely szerint a törvény négy százalékos kamattöbbletet engedélyezzen. Legnagyobb betegsége a magyar közgazdasági életnek azokban a sűrűn felburjánzó apró és kétes existenciájú pénzintézetekben látja, melyeket nem a közszükséglet hívott életre, de káros magánérdekek. Ezekkel szemben végre orvososzerhez kell nyulni s ezt célozza a szakasz intencziója. Hiszi, hogy annak életbelépése esetén kisebb, egészségesebb százalékra fognak dolgozni a hitelt közvetítő nagyobb pénzintézetek is. Tudja, hogy prohibitív intézkedésekkel nem lehet közgazdasági bajokat orvosolni, de ebből kiindulva, nem lehet minden ilyen eszközt hiábavalónak mondani. Fura dolog, hogy *Polónyi* morált követel s a javaslatnak törekvését, mely erre irányul, immorálisnak minősíti.

Rátkay László: Nem szabad így kiforgatni egy álláspontot. (Nagy zaj. Ellentmondások a néppártan és az alkotmánypártan.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Én nem vontam kétségbe a képviselő ur etikai álláspontját, de a magamé sem engedem kétségbevonni. Nagyon örülök különben, hogy *Polónyi* ezeket az elveket nem igazságügyminiszter korában hangoztatta. (A néppártan zajosan tapsolnak.) Nem csalhatatlanság igényével lép a Ház elé, de jó eredményeket vár a szakasztól s annak elfogadását kéri. (Helyeslés. Zaj. Felkiáltások: Szavazunk!)

Polónyi Géza félreértett szavai helyreigazítása címén szólal fel.

Reics Milán horvátul beszél.

Nagy Ferencz csatlakozik *Holló* Lajos indítványához s a szakasz kihagyását óhajtja. Szavazzon mindenki meggyőződése szerint.

Fürster Ottó: Mindenki a maga bankja szerint. (Derültég.)

A szavazás.

Az elnök szavazás alá bocsátja *Holló* Lajos indítványát, mely a szakasz kihagyását célozza.

Az elnök felteszi a kérdést.

Az alkotmánypárt és a néppárt a szakasz meghagyása mellett, a függetlenségi párt a *Holló* indítványa mellett szavaz. A kormány tagjai a szakasz mellett állanak föl. A jegyzők megszámolják a szavazatokat, hatvanhatan szavaztak az eredeti szöveg mellett, hetvenegen a szakasz kihagyására. (Meg-megújuló nagy zaj. Felkiáltások a néppártan: Éljen az uszora! Éljen a morál!)

A Ház öt szótöbbséggel úgy határoz, hogy a huszonegyedik szakaszt a törvényjavaslatból kihagyják.

A további vita.

A huszonkettedik szakasztól a huszonhetedik szakaszig nincs felszólalás. Ennél a szakasznál Wekerle Sándor miniszterelnök stílárius módosítást ajánl s a Ház a szakaszt így fogadja el.

A huszonnyolcadik és huszonkilencedik szakaszt változatlanul megszavazzák, a harminczadik szakaszt a Wekerle Sándor miniszterelnök által ajánlott pótlással fogadják el.

A harminczegyedik szakasznál Roics Milán horvátul beszél.

A Ház változatlanul fogadja el a szakaszt.

A harminczkettedik szakaszánál Wekerle Sándor miniszterelnök indítványozza, hogy ezt a szakaszt iktassák a kihagyott huszonegyedik szakasz helyébe, miután a javaslat szerkezeténél fogva is odaillik. A Ház a szakaszt így fogadja el.

A Ház a többi szakaszokat is felszólalás nélkül, változatlanul elfogadja, ezzel a törvényjavaslatot részleteiben is megszavazzák s harmadszori olvasását a legközelebbi ülésre tűzik ki.

A Ház ezután áttért az interpellációk tárgyalására.

Az interpellációk.

Szabó István (nagyatádi) az urbéres birtokosság tulajdonában volt s a politikai községek által használt regále kártalanítási tőke és kamatai tárgyában intéz interpellációt a belügyi, pénzügyi és igazságügyi miniszterhez.

Farkasházy Zsigmond, Bozóky Árpád és Beniczky Ödön interpellációjuk elhalasztását kérik.

Surmán György a kormánynak a nagyszerb felségárulási pörbe való beavatkozása s a horvát országi alkotmányellenes állapotok miatt intéz interpellációt a miniszterelnökhöz.

Az elnök az ülést félháromkor berekeszti.

Budapest, márczius 6.

A bankbizottság ülése. Gróf Batthyány Tivadar, a képviselőház bankbizottságának elnöke a bizottságot szerdán délután öt órára ülésre hívta össze.

Pártvacsora. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt szerdán, márczius hó 10-én este 8 órakor tartja rendes pártvacsoráját a Royal-szálló külön termében.

Küldöttség Kossuthnál. Az Ipartestületek Országos Szövetsége tisztelgett ma délelőtt Kossuth Ferencnél, a kereskedelmiügyi miniszteriumban. Thék Endre a küldöttség szónoka hosszabb beszéd kíséretében arra kérte a minisztert, hogy a magyar kisiparosoknak a kongresszusból felterjesztett jegyzőkönyvben foglalt kívánságait a lehetőség szerint vegye figyelembe az ipartörvény revíziójánál. Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy a magyar kisiparosság érdekeit a legnagyobb mértékben szíven viseli és ezért legyenek róla meggyőződve, hogy kívánságaikat a legnagyobb jóakarattal fogja megfontolás tárgyává tenni. Ennek érdekében a Budapesten márczius 16-án kezdődő ankétre a meghívott érdekeltségű kiküldöttjeinek szabadjegyret is bocsátott rendelkezésre. A küldöttség tagjai nagy lelkesedéssel fogadták a miniszter kijelentéseit.

EGYHÁZAK.

(Protestáns gyűlések Budapesten.) Az ifjusági keresztény egyesületek márczius 11. és 12-én a fővárosban országos gyűlést tartanak. Ez alkalomból több gyűlés lesz a nagyközönség részére is. Így csütörtökön délután négy órakor és pénteken délután öt órakor nyilvános konferenciák lesznek a Lónyay-u. gimnázium dísztermében, ahol bárki szívesen látunk. Csütörtökön fél nyolcz órakor vallásos estély lesz a Deák-téri polgári leányiskola nagytermében, amidőn Sarasin-Warney Baseltől és Fermend Károly Genfből tartanak beszédeket. E vallásos estély nyilvános, belépőjegy nélkül bárki látogathatja, azonban ajánlatos az ülőhelyeket már fél nyolcz óra előtt elfoglalni. Másnap, pénteken este hét órakor ugyancsak a Deák-téri polgári leányiskola dísztermében nyilvános szeretetvendégség lesz, amelyen a külföldi vendégeken kívül Gergely Antal mezőtúri református lelkész is felszólal, a református teológusok vonóségyese Losonczy Lajos vezényletével zene-darabokat ad elő és Tóth József énekel. A szeretetvendégségre jegyek 1 koronáért a helyszínen, előzőleg pedig a Kálvin-téri és Deák-téri lelkészi hivatalokban kaphatók. A gyűlések iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik.

A t. Házból.

I. Még egy hasonlat.

Lassanként mindent megczáfólnak. Eddig megczáfólták, mintha a bankbizottságban a kormány intenczióinak ellenére hoztak volna határozatot, miután a kormány tiltakozott a bizottsági határozat ellen. Azután megczáfólták, mintha Holló és Justh, Kossuth és Wekerle ellen akartak volna cselekedni, miután Kossuth és Wekerle kijelentették, hogy a hasonló eljárás ellen tiltakoztak. Következik egy másik czáfolat, mely kategoricze azt tartalmazza, hogy a bankbizottság nem akarja a jelentést a Házban napirendre tüzetni, holott az összebeszélés lényege az volt, hogy rögtön napirendre tüzetik s ezzel a kitűzéssel buktatják meg azonnal a kormányt. A czáfolatok sűrű sorában megjelent ezeken kívül még ma délelőtt egy újabb közölvény, Makó nincs oly messze Jeruzsálemtől, mint amilyen távol Justh Gyulától az a szándék volt, hogy Kossuth Ferenczet valamiről lebeszélje és valamire felbeszélje.

A czáfolatözönben most várhatók a következő újabb alaptalansági kommunikék.

1. Nem igaz az, mintha a bankbizottság az önálló nemzeti bank dolgában valamely állást foglalt volna el.

2. Nem igaz, mintha a bizottság a kartellbank nélkül kívánná a külön bankot, vagy a külön nélkül a kartellt, esetleg a kettő helyett a közöset.

3. Az sem igaz, hogy a bankbizottság a bankügyről egyáltalán tárgyalt volna.

4. Következésképen tévedés azt hinni, hogy bankbizottság létezik.

5. Csalódásnál nem egyéb az a hit, mintha a bankról bárki másnak joga lenne beszélni, mint csakis a kormány tagjainak.

6. Végül minden alapot nélkülöző kohlomány azt állítani, hogy bárki is kiejtette volna a száján ezt a szót: „bank“, kivéve a függetlenségi pártkörben a kártyaasztalnál egyik vidéki tájékozatlan párttag, aki hat forint hetven krajczárral adta s a másik, aki megtette és kihuzta.

Ennyi czáfolat után nem csoda, ha egy szellemes államférfiu ily megjegyzéssel jellemezte a helyzetet:

— Most úgy jártak, mint a bohóc, aki alól ugrásközben kihuzzák a szőnyeget s az tovább is ugrádozik, de mindig a porba süpped.

Még némábban járnak az egykor hangos képviselők, némábban és szomorúbban, mint tegnap. Justh Gyula az elnöki székbe menekül s onnan telegrafál lefelé Hollóknak, Polónyiéknak (már nem is lehet megkülönböztetni, hogy ki hová tartozik), s titokzatos mosolyok fakadnak a telegráfok nyomán:

— Azt hiszik, hogy miután a folyosón senki sincs, hát nem lehet kellemetlenséget okozni a kormánynak. Majd mindjárt meglátják, hogy le fogjuk szavazni a kormányt.

És csakugyan a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójánál az ugynevezett uzsoraparagrafust, a 21. szakaszt leszavazták 71 szavazattal 66 ellen. Hollóké volt a 71 szavazat, de úgy, hogy hozzájuk kellett számítani azokat is, akik minden más kérdésben Hollóék ellen szavaznak.

Wekerle vállalt vont. Bánja is ő. A koalíciós miniszterek már úgy hozzászótkak a leszavaztatáshoz, mint a cigány a veréshez. Az intrikusok kacagtak hozzá és Wekerle

alig tudott visszazorítani egy kikivánczó ellengunytt:

— Majd mi is nevetünk, amikor feloszlatjuk ezt az egész kompániát.

Az ide-odacsipkedések kedélyessége közben a folyosóra igyekszik báró Kaas Ivor és ismét embereket keres egy hasonlata részére.

— A birka— ugymond a báró — nem tudja, hogy a gazdája, amikor a vásárra hajtja, azért viszi oda, hogy eladja a mézárósnak. Pedig a birkát a végén mindig a mézárósnak adják el.

— De előbb etetik?

— Persze, hogy etetik. A birkát etetni kell, hogy eladhassák.

— De lenyirják a gyapját is.

— Azt is lenyirják és eladják előbb.

A hallgatók tájékozatlanok voltak, hogy vajjon, kik lennének most a birkák, akik eladatnak a mézárósnak. A bárónak is tökéletesen mindegy volt. Ha valaki azt hitte, hogy a bankleszerelés fogja jelenteni a birkaállapotot, ráhagyta. De viszont, amikor meglátta a Sümegi Vilmos göndör ezüstös hajzatát, mérgesen rászólt:

— A te gyapjadat is le fogják vágni és el fogják adni.

— Jézus Mária a világ felett, — sóhajtott Sümegi. — Miért vágják le éppen az enyémet!

Nevezetesen egyebek között azért is csodálkozott Sümegi, mert ő a Holló-csoporthoz tartozik.

II. Jön a vidék . . .

Tegnap óta nagyon sok levelet, közönségeset, ajánlottat és expresszet küldöttek szét. Három irnok dolgozik és négyen nyomják az aláírásokat, öten czimezik és ragasztják a stemplit. Minden függetlenségi képviselőnek, aki távol van a fővárostól, küldenek először egy közönséges levelet, utána egy ajánlottat, majd egy expresszet. Amikor mindezzel készen vannak, akkor a tetejébe küldenek még egy táviratot is. Az összes levelek és táviratok egyformán azt tartalmazzák, hogy a tisztelt távollevő képviselő urak szíveskedjenek azonnal Budapestre utazni, hogy hétfőn este, amikor a függetlenségi párt értekezletet tart, itt legyenek és állapodjanak meg, hogy mi a véleményük a bank dolgában, esetleg pedig abban is, hogy Kossuth Ferenczet vallják-e vezérüknek, avagy Justh Gyulát, esetleg Holló Lajost, sőt gróf Batthyány Tivadart, ha ugyan addig még valaki más nem jelentkezik.

És a vidéken nagy csodálkozást keltenek a levelek és a táviratok. A vidéken, ahol a hosszú tél elmúlását, a vetés sarjadzását és a tavasz következtetését várják, a licitációk és adósságok sanyaruságát nyögik, a vidéken igen nagy meglepetést okoz a becztálás:

— Hát ezeknek most sincs jobb dolguk, mint az embert értelmetlenségekkel zavarni.

De azért előkeresik a törvényhozói sötét kabátot, szobát rendelnek az olcsóbb szállodákban, egy savanyu százast kölcsön kérnek a zsidótól és nagyot káromkodván, utnak indulnak.

És meg fog érkezni hétfőre a vidék. Eljönnek a kevésbé ismert képviselők, akik még soha más beszédet nem mondtak, mint amit a kerületi irnokok irtak nekik választói gyűlések alkalmára, megérkeznek az egészséges piros arcúak, kiknek perspektívája nem terjed túl négy-öt község és egy kicsiny város határára és közrefogják majd itt őket a ravaszabb politikusok, rábeszélvén, hogy

erre kell menni, arra kell menni, miként az egyetemi kozákok vezetgetik a gólyákat.

Hanem, amikor aztán a mezei hadak látják, hogy a pártkörben megjelenik Kossuth Ferenc és hallják, hogy kiáltások üdvözlik:

— Éljen Kossuth Ferenc!

Akkor aztán hiába beszélt más, hiába kapacitálták őket nagy rábeszélésekkel, hittel és ígéretekkel, mindent elfelednek és valamennyien a vidék egészséges hangjával harsogják:

— Éljen Kossuth Ferenc!

És valamennyien azt teszik, amit Kossuth Ferenc mond.

... Mert ami bizonyos, az bizonyos.

Háboru vagy béke?

Budapest, márczius 6.

A szerb kormány válaszárol még mindig ellentétes hírek keringtek. Belgrádban ma kiadtak ugyan egy félhivatalos kommunikét, melyet azonban később visszavontak, de ez annyira ravaszul van megszerkesztve, hogy abból senki ki nem olvashatja, mit válaszolt Szerbia az orosz előterjesztésre. A szerb kormány, ugylátszik, nem mer színt vallani, mert attól fél, hogy az országban zavargások törnek ki, ha megtudják, hogy lemondtak a területi kárpótlásról.

Ma tért vissza Belgrádba gróf Forgách igen fontos megbizatással. A szerb kormánynak ugyanis tudtára adták, hogy a monarchia két kormánya, tekintettel Szerbiának Ausztria-Magyarországhoz való viszonyára, nincsen abban a helyzetben, hogy a kereskedelmi szerződést a parlamentek elé terjessze, ha csak Szerbia meg nem változtatja politikai magatartását. Egyszóval, márczius végén ismét szerződés nélküli állapotba kerülünk Szerbiával, mely egyenlő a vámháboruval.

Szerbiát támogató hatalmak ebben Szerbia újabb provokálását látják, mert a belgrádi kormánynak amugy is nehéz helyzetét ez az előrejelzett gazdasági harc tőrhetetlenné teszi. A bécsi külügyi hivatal viszont ezzel arra akarja kényszeríteni Szerbiát, hogy közvetlen tárgyalásokba bocsátkozzék a monarchiával, mert a rekompenciák kérdését nem engedi a nemzetközi konferencia elé vinni. A szerb kormány tagjai viszont nyilatkozataikban kijelentik, hogy ügyüket a nagyhatalmakra bízták és a monarchiával nem akarnak tárgyalni, annál is inkább, mert a kormány nem mondott le a területi kárpótlásról. Hogy ebből mi igaz, azt a szerb válasz közlésétől meg tudjuk, melyet talán már holnap nyilvánosságra hoznak.

Mai hireink a következők:

Mit válaszolt Szerbia?

Ámbár a külföldön naponként terjesztik azt a hírt, hogy Szerbia meghátrál és összes követeléseiről lemondott, belgrádi politikai körök mégis meg vannak róla győződve, hogy a szerb kormány *márczius 6-ig nem mondott le sem a területi kárpótlásról, sem más követeléseiről*. Így nyilatkozott maga Milovanovic is több képviselő előtt. Komoly képviselőkörökben mondják, hogy a háboru veszedelme még egyáltalában nem szűnt meg. Szerbia nem akarja ugyan a háborut, de jogos követeléseiről nem mondhat le. Ha Ausztria és Magyarország megzenni a háborut, akkor a szerb utolsó csöpp vérukiig harcolni fognak. Diplomáciai körök korainak mondják a szerb követelések eljöttéről szóló híreket, de meg vannak róla

győződve, hogy ez a legrövidebb idő alatt meg fog történni.

Belgrádban ma a következő, kissé furfangosan megszerkesztett félhivatalos kommunikét tették közzé:

Kapcsolatban azokkal a tárgyalásokkal, amelyeket a berlini szerződés szignatárius hatalmai folytattak abban az irányban, hogy Szerbiát az európai béke föntartása érdekében arra bírják, hogy ama követelést, amely szerint Bosznia és Hercegovina területének egy része Szerbiához és Montenegróhoz csatoltassék, visszavonja, — Oroszország azzal a szándékkal, hogy Szerbia tekintélye és méltósága teljes mértékben megőriztessék, külön barátságos intervencziók útján kifejtette a szerb kormány előtt azokat az okokat, amelyek Oroszországot arra indítják, hogy a szerb kormánynak élénken tanácsolja, hogy a fönti értelemben nyilatkozzék, miáltal a nagyhatalmak kollektív föllépésének indító oka megszűnnék. A szerb kormány elhatározta, hogy azokon a határokon belül, amelyeket a szerb nemzeti érdekek iránt való figyelem eléje szab, eleget tesz e barátságos tanácsoknak, amelyekhez utólag Anglia, Franciaország és Olaszország, és pedig mindegyik önmagáért és saját elhatározásából csatlakozott, miáltal újabb bizonyítékát adta békeszeretetének és amaz őszinte óhajának, hogy teljes harmóniában maradjon a nagyhatalmak fölfogásával és törekvéseivel, amelyeknek igazságérzete és barátsága integráns része a szerb nemzet által táplált bizalomnak. A szerb kormány, amely nem is gondolhat arra, hogy a szerb aspirációkról valamely értelemben lemondjon, újra megerősíti, hogy fölfogása szerint a bosznia-hercegovinai kérdésnek európai jellege van. Kegörökusan kijelenti, hogy híven fogja követni a nagyhatalmak által a kérdés további fejlődése során teendő inicitatívát, valamint, hogy e súlyos válság folyamán mindent, ami konfliktust idézhetne elő, kerülni fog.

Ezt a kommunikét nemsokára visszavonták, amiről a következő belgrádi jelentés számol be:

Miután a délelőtt folyamán megérkezett Oroszország válaszejegyzéke a szerb kormány nyilatkozatára, a ma délelőtt kiadott félhivatalos közleményt visszavonták. A mai, vagy holnap nap folyamán azonban az orosz intervenczió és a szerb válasz részletes félhivatalos ismertetését fogja közzétenni.

Újabb jelentések szerint a szerb kormány körjegyzék alakjában fogja a nagyhatalmak tudomására hozni az orosz kabinet felszólására adott választ s ily módon Ausztria-Magyarország is abban a helyzetben lesz, hogy javaslatait körvonalazhassa.

A „Mali Journal“ szerkesztőjének Pasics és Ribarac miniszterekkel folytatott interjúját közli. Arra a kérdésre, vajjon igaz-e az a híre a „Neue Freie Presse“-nek, mely szerint Szerbia lemondott a teljes kompenzációról és követeléseiről, Pasics kijelenti, hogy e hír alapítalan. Az igazság az, hogy Szerbia a monarchiával nem fog tárgyalni és nincs is arról mit kérnie. Szerbia kezdettől fogva és így most is csak Európához fordul. A szerb kormány azt kéri, hogy a konfliktus ügyében Európa mondjon ítéletet. A válaszejegyzék egy szóval sem emlékezik meg arról, hogy Szerbia lemondott követeléseiről. Ribarac miniszter kijelentette, hogy a hír tendencziózus, egyenesen komisz hazugság, melyet világos szándékkal lansziroztak.

Ma este Péter király elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyen megállapították a nagyhatalmakhoz intézendő jegyzék szövegét. A kormányhoz közelálló körökben még most is erősen bizakodnak benne, hogy a követelések eljöttéről forgalomba hozott hírek nem igazak. Valamennyi lap kihívó hangon ir Ausztria-Magyarország ellen. A sajtó óva inti a kormányt, nehogy megfélemlítesse magát és a követelésektől tárgitsen. Az igazatosság elérte tetőpontját. A képviselők sürgetik a kormányt, hogy hívja össze titkos ülésre a szkupstinát és közölje a törvényhozással a válaszejegyzék hiteles szövegét. A hatóságok nagy előkészületeket tesznek, mert félt, hogy tüntetések fognak kitörni.

Az ó-radikális párt klubjában ma elkeseredetten vádolták a kormányt, amiért a közvéleményt és magát a szkupstinát sem tartotta szükségesnek a válaszejegyzék tartalmáról tájékoztatni. Pasics részletesen ismertette az utolsó napok eseményeit és megnyugtatta pártfeleit, hogy a kormány sem a területi kárpótlásról,

sem Bosznia-Hercegovina autonómiájáról nem mondott le. A klub egyelőre beérte ezzel a nyilatkozattal, azonban követelte, hogy a legközelebbi ülésen a kormány terjessze a párt elé a válaszejegyzék szövegét, amit Pasics meg is ígért.

Pétevári nagykövetség tanácskozása.

Azon a tanácskozáson, amely Izvolszki külügyminiszter és gróf Berchtold pétevári osztrák-magyar nagykövet közt végbement, a nagykövet szabatosan körvonalazta kormányának azt az álláspontját, hogy *sem a vasúti kérdések, sem a kereskedelmi szerződések ügye nem kerülhetnek a konferencia elé, mert ezeket a kérdéseket Ausztria-Magyarország Szerbiával közvetlen tárgyalásokon kívánja rendezni*. Gróf Berchtold nagykövet mai látogatását diplomáciai körökben több szempontból nagyjelentőségűnek tartják. Hónapok óta megszünt az érintkezés a pétevári osztrák-magyar nagykövet és az orosz külügyi miniszterium között. Körülbelül két hete orosz részről a barátságos hatalmak kormányainál kezdeményező lépés történt a régi viszony helyreállítása céljából. A carekoje seloi audiencia után ma első alkalommal érintkezett a pétevári osztrák-magyar nagykövet Izvolszkiával közvetlenül.

Gróf Forgách megbízása.

Bécsi jelentések szerint gróf Forgách belgrádi császári és királyi követ megbízást kapott arra, hogy közölje a szerb kormánynyal, hogy a monarchia két kormánya Szerbiának a legutolsó hónapokban tanusított magatartása folytán sajnálatára nincs abban a helyzetben, hogy a szerb kereskedelmi szerződést elintézés végett a két állam parlamentje elé terjessze. Ezzel kapcsolatban gróf Forgách azt fogja továbbá közölni, hogy a két kormány biztosan reméli, hogy Szerbia, mint általában híresztelik, a hatalmak tanácsát követve, el van határozva Boszniára és Hercegovinára vonatkozó politikájának megváltoztatására és e böles elhatározását, valamint ama szándékát, hogy Ausztria és Magyarországgal békés és barátságos szomszédviszonyt tartson fenn, tudomására fogja hozni. Mihelyt az osztrák és a magyar kormányt erről értesítik, hajlandók lesznek a monarchia és Szerbia között a kereskedelmi és forgalmi kérdésekről tárgyalásba bocsátkozni. Ausztria-Magyarország német szövetségésére támaszkodva ragaszkodik ahhoz, hogy a szerb gazdasági kérdéseket közvetlenül tárgyalja.

A belgrádi francia követ értesítette a francia kormányt, hogy Belgrádban az osztrák-magyar monarchia olyan lépését várják, amely nagyban hozzá fog járulni a helyzet tisztázásához. Nem tudják, hogy a szerb kormány miképpen fogadta gróf Forgách osztrák-magyar követ mai eljárását, de a kormányhoz közelálló körökben azt híresztelik, hogy a Novakovic-kabinet valószínűleg azt fogja válaszolni, hogy már holnap vagy legkésőbb holnapután valamennyi signatarius nagyhatalom, tehát Ausztria-Magyarország is birtokában lesz a szerb válaszejegyzéknek, amelyben a kormány minden politikai és gazdasági természetű igényéről lemond s a döntést a nagyhatalmak kezébe teszi le. Szerbia e pillanatban nem akar Ausztria-Magyarországgal közvetlen tárgyalásokra lépni, csak akkor, ha a kereskedelmi szerződés ügye aktuális lesz. Beavatott körökben azt állítják, hogy gróf Forgách mai látogatása és a bécsi külügyi kormány jegyzéke is arra vall, hogy báró Aehrenthal mindenáron el akarja érni és lehetővé tenni, hogy közvetlenül tárgyalhasson Szerbiával.

A konferencia.

Mihelyt Ausztria-Magyarország a szerb jegyzéket tudomásul vette, a hatalmak a konferenciára vonatkozó javaslatot Ausztria-Magyarország elé fogják terjeszteni. Ezen a konferencián többé nem arról lesz szó, hogy Bosznia és Hercegovina annexióját, amely az osztrák-magyar-török egyezményvel el van intézve, kérdéssé tegyék, hanem azt forma-

szérien tudomásul fogják venni, ellenben feladata lesz a konferenciának az, hogy a Szerbiának adandó gazdasági engedményeket megvizsgálja.

A konferencia céljáról Párisból a következő jelentést kaptuk:

Ismét a konferencia programja áll előtérben, amely lényeges átalakuláson ment keresztül már eddig is úgy, hogy *Izvolszki eredeti programjának nyoma is alig van benne*. A fejlemények következtében a konferencia, ha létrejön, egyszerűen tudomásul fogja venni az annexiót és elvileg kimondja, hogy Szerbiának és Montenegrónak kárpótlásra joga van. A béke barátai azt remélik, hogy időközben Bécs és Belgrád között a tárgyalások olyan kedvező eredménnyel fognak járni, hogy a konferenciának e részben sem lesz más feladata, mint egyszerűen jóváhagyni a megállapodásokat.

Diplomáciai körökben attól félnek, hogy a pétervári kabinetet nem lehet majd rábírní, hogy a kereskedelempolitikai érdekeknek a konferencián való tárgyalásáról lemondjon.

Újabb szerb fegyverkezés.

Miközben a kormány a nagyhatalmakat afelől biztosítja, hogy mindent elkövet a konfliktus elhárítására és Európa itéletét magára nézve kötelezőnek fogja elismerni, a *szkupstina pénzügyi bizottsága a már megszávozott 33 millió dinárnyi rendkívüli fegyverkezési hitelén kívül a hadügyminisztériumnak felhatalmazást adott, hogy 15 millió dinárt fordítson további hadi készülődésekre*. Erre az összegre fedezetül a pénzügyi bizottság 30 százalékos pótdót kíván kivetni.

Montenegrói minisztertanács.

Nikita fejedelem Rijkából váratlanul Cetinijébe érkezett s azonnal minisztertanácsot hívott össze, amely két óráig tartott. Danilo trónörökös távollétében a hadvezetőséggel a fejedelem megbeszélte a politikai helyzetet és a nagyhatalmak belgrádi intervencióját. Később a fejedelem a szerb követet fogadta és délután újabb minisztertanács volt, amelyen a szerb követ is megjelent. *A cetinjei kormány minden tekintetben egyetért a belgrádi kabinettel.*

Aknamunka a német szövetség ellen.

A „Frankfurter Zeitung“ bécsi tudósítója nagyon előkelő diplomáciai részről figyelemreméltó értesüléseket szerzett a nemzetközi helyzet felől. Élénk világot vetnek ezek a felvilágosítások a kulisszák mögött lefolyt veszedelmes mesterkedésre. Mert jól meg kell különböztetni egymástól magát a szerb kérdést és azt a diplomáciai hadjáratot, amelynek rejtett célja az volt, hogy megdöntse vagy legalább meggyöngyítse az osztrák-magyar monarchia és a német birodalom között fennálló szövetséges viszonyt. A szerb kérdést a nagy-szerb agitáció vetette felszínre, amely 10 millió lelket számláló szerb birodalomról álmodozik és e mögött keverték a kártyákat azok, akik Németországot ki akarták ugratni az osztrák-magyar monarchia szövetségétársi szerepéből. De ez a szövetség rendíthetetlen. Miért akart volna az osztrák-magyar monarchia háborút? Mit remélhetett Ausztria-Magyarország egy esetleges háborútól? Bizonyára eleve tisztában volt vele a bécsi külügyi kormány, hogy ránézve egy esetleges háboru egy milliárd hadi költséget jelent, temérdek véráldozatot követel s a végén hadiserejét nem várhat, mert honnan teremtené azt elő a gazdaságilag gyöngye Szerbia, Ausztria-Magyarország tehát szigoruan defenzív politikát követett, Szerbia ellenben az utolsó pillanatig agresszive viselkedett és mivel annyira örültek még sem lehet tartani Szerbiát, hogy minden támogatás nélkül akart volna a nálánál huszszorta erősebb osztrák-magyar hadsereg szuronyverdejébe rohanni, feltehető, hogy valamely nagyhatalom titokban reményeket ébresztett és bujtogatta Szerbiát. A nem nagyon diszkrét belgrádi kormány ebből nem is csinált titkot. Ha végül az illető nagyhatalom kormánya mégis arra fanyalgodott, hogy Belgrádban higgadságra intett,

minek köszönhető ez? Egyedül és kizárólag annak, hogy Németország és Ausztria-Magyarország között a szövetséges viszony ereje kiállította a tüzpróbát. Az európai békét tehát ez a rendíthetetlen szövetség óvta meg és a háborus veszedelem még inkább megszilárdította a német birodalom és az osztrák-magyar monarchia szövetségét.

A „Neue Freie Presse“ berlini tudósítóját hivatott részről felhatalmazták annak kijelentésére, hogy a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ tegnapi közleménye egyáltalán nem akart harezias fenyegetés lenni, hanem csak az volt a célja, hogy tisztázza a félreértéseket, mert a külföldi lapok mindenféle támadásokkal illették a német birodalom külpolitikáját.

Szerbia a szandzsákat kapja?

Belgrádban azt híresztelik, hogy a szerb kormány legújabb jegyzéke úgy jött létre, hogy Oroszország azt a figyelemztetést intézte Szerbiához, hogy minden körülmények között egyezze meg Ausztria-Magyarországgal. Oroszország gondoskodni fog arról, hogy Szerbia a novibazári szandzsákban hasonló előjogokat nyerjen, mint aminek eddig Ausztria-Magyarország élvezett. Megjegyzésre érdemes, hogy a novibazári szandzsák határan jelenleg a volt macedon bandának mintegy kétezzer tagja tartózkodik.

Izvolszki a háborúról.

Izvolszki néhány nappal ezelőtt beszélgetett egy moszkvai szlávbarát lap munkatársával a szerb kérdéstről. *Izvolszki az újságíróknak állítólag a következőket mondta:*

— Szelidebb hangon kell beszélni. Oroszország nem nyújthat segítséget a szerbeknek, mert nincsen ez idő szerint Ausztria és Magyarország ellen való háborura elkészülve. Oroszország eddig Németország ellen való háborura fegyverkezett, nem pedig Ausztria és Magyarország ellen és ezt a mulasztást nem lehet hamarosan pótolni.

Az újságíró ráutalt az orosz közvéleményre, amire Izvolszki ezt felelte:

— Ágyú nélkül a közvéleménynek semmi értéke sincs.

E hír valószínűleg légből kapott, mert alig hihető, hogy Oroszország külügyminisztere ily hangon beszéljen Oroszország harczképeségéről.

Nyugtalanság Szerbiában.

Belgrádi jelentések szerint Ausztria-Magyarországgal való háboru előkészületei tovább tartanak. *A Száva és a Duna partjain aknákat helyeztek el, hogy a dunai monitoroknak esetleges kikötését lehetetlenné tegyék*. A 16. gyalogezred Sabáczra vonult s helyébe a 18. gyalogezred érkezett Belgrádba. A Duna- és a Drina-hadosztály mozgósítása folytatódik. A Száva és a Drina mellett önjárati szolgálatot teljesítő csapatok csukaszürké ujj egyenruhát kaptak.

E hírrel szemben az ország belsejébe irányított csapatzállításokat azzal indokolják, hogy az ország több részében komoly nyugtalanság és zavargásra való hajlandóság mutatkozik. Az udvar hirdett elutasítása is most egészen más világításban tűnik föl. A belgrádi lakosság rendkívül izgatott s azt mondják, hogy a kabinet állása megrendült. A háborupártot a külföldi újságok jelentéseinek első híre nagyon kellemetlenül érintette. A tisztí kaszinóban mult éjjel nagyon izgalmas ülés volt, amelyben többen kemény szavakkal elítélték a király viselkedését. A trónörökös néhány nap óta nagy tartózkodást tanusit.

Kragujeváczban, Pozsareváczban, Sabáczban és Kruzevánban ma nagy négyülések voltak, amelyek a katonaság is megjelent. A gyűlések elkeseredetten tiltakoztak a szerb követelések elejtése ellen és a hangulat mindenütt felette harezias volt.

Újabb támadás a Drina mentén.

Márczius harmadikán délelőtt a Drina szerb partjáról Jobac és Vrainosie-Turski között, azon a helyen, hol Kovacevics esendőr-örsöt agyonlőtték, ismét rálőttek egy czirkái

örcsapatra, mely egy csendőrből és három gyalogsból állt. A gyalogság viszonozta a tüzelést és egy szerb állítólag elesett. Kovacevics holttestét e hó 4-én nagy részvét mellett temették el.

Katonai felfogás.

A „Lokalanzeiger“ bécsi levelezője az osztrák-magyar hadvezetőség egy magasállású személyiségével beszélgetett, aki arra van kizemelve, hogy háboru esetén fontos szerepet töltsön be. Az illető személyiség következőleg nyilatkozott:

— Azok után a tapasztalatok után, melyeket eddig Szerbiával tettünk, inkább azt kell hinni, hogy fel akarnak bennünket ültetni. Talán nagyon pesszimiztikusan látom a dolgokat, aminthogy háboru esetén mindig a legkedvezőtlenebb esetet kell szemügyre venni. Míg a leszereléssel Szerbia meg nem győz az ellenkezőről, nem is fogom elhinni, hogy Szerbia velünk barátságos viszonyban az utját akarja egyengetni. *Lehet, hogy ez az állam meg akar bennünket lepni. Ez semmi esetre sem sikerülhet neki* olyan mértékben, hogy abból hadseregére számottevő siker háromolhatna, de egy olyan hatalomnak, mint Ausztria-Magyarország, arra kell törekednie, hogy az ellenfél kisebb sikereit is lehetlenné tegye. Erre irányulnak összes törekvéseink, bárha gondosan kerülni igyekszünk mindent, amivel a diplomáciának a béke fenntartására irányuló munkáját megzavarhatnánk. *A béke fenntartásában e perczen nem szabad és nem lehet hinni*, ellenkezőleg, arra kell gondolnunk, hogy Szerbia már 80 millió frankot adott ki katonai intézkedésekre, és még mindig fegyverkezik. Szerbia folyton új megrendeléseket tesz külföldi gyárakban és ezeket sürgősen kell teljesíteni. Mindebből inkább azt lehet következtetni, hogy ebből Szerbia inkább a konfliktusra, mint a békére gondol.

KÜLFÖLD.

Tittoni lemondása. Tittoni bizalmas barátai megerősítik azt a hírt, hogy Tittonit nem lehet arról az elhatározásától eltéríteni, hogy tárczájáról lemondjon. Egy szenátornak, aki maradásra akarta bírni, azt mondta, hogy az eddigi politikának a folytatása olyan embernek való, aki a kamara haladó pártjainak jobban megfelel, mint ő. Az ő megmaradása a kabinetben úgy ennek, mint a hármasszövetség politikájának akadályokat gördítene az útjába, amit meg kell előzni. Tittoni utódjául gróf Gallina párisi nagykövetet, a királyi ház előbbi miniszterét, Rattazziú és marchesse di San Giuliano londoni nagykövetet említik, ki azonban bizalmas kérdészködsére kijelentette, hogy nem hajlandó tárczát vállalni. San Giuliano belépése a kabinetbe nem lazítaná meg az Ausztria-Magyarország és Olaszország közötti bizalmas viszonyt.

A bolgár királyság elismerése. A pétervári bolgár diplomáciai ügyvivőség márczius 1-én a „Bolgár királyi követség“ címét vette föl. Ez a tény a bolgár királyságnak Oroszország által történt elismerését jelenti.

Rifát pasa Pétervárott. Rifát pasa török külügyminiszter Pétervárott tegnapi hosszasan tárgyalt Izvolszki-val s az angol és francia nagykövettel. A „Times“ azt jelenti, hogy ez a tárgyalás nem annyira a bolgár-török differenciákrol szólt, amelyek már kiegyenlítettek tekinthetők, hanem sokkal fontosabb dolgokról, amelyek alkalmasak arra, hogy az európai konstellációt gyökeresen megváltoztassák.

Amerika fegyverkezése. Birrel ir államtitkár tegnapi beszédében kifejtette, hogy Taft nyilatkozatai az Egyesült-Államok hadi fegyverkezéseiről az emberiség egyik legszebb reményét izgatták meg, mert megmutatták, hogy Amerika is csatlakozik a felfegyverzetek sorához és nagy flottát, valamint hatalmas hadsereget akar fenntartani. Angliának ezért szintén arra kell ügyelnie, hogy partjait biztosítsa és védelmére nagy összegeket áldozzon.

Az író.

Schöpplin Aladár három előadásban ismertette a Társadalomtudományi Társaságban a magyar írók korához való viszonyát. Ritka éleslátással rajzolta meg az embert és a milieut s hogy az egyik hogyan termett meg a másikon. Amikor bizony nem csak akarat, de tudásvezette szem is kellett. A magyar irodalomtörténeten oly vastagon fekszik a lingó-lengő poézisből fakadt tévedések rétege, amelyet különben méltóságos urak kis- és nagytükrei még átláthatatlanabbá tesznek, hogy igazán csak az átlagon fölül való tudás képes rajta keresztül hatolni.

Az a nagy biztosság, melylyel a középkori magyar írók állította be az akkori társadalomba, mintha cserben hagyta volna Schöpplin Aladárt, amikor a modern író helyét jelölte meg. Azt mondotta, hogy míg a tizenhatszázadik században az irodalmat nemesi származásúak művelték, addig a tizenkilencedikben már megjelenik a városi polgárság sarjadéka, Toldy Ferencz; azután a paraszti sorból való Arany, Petőfi, Tompa; majd végül a múlt évtizedekben főbukkan a zsidó író. S ugyanakkor, tudniillik az utolsó évtizedekben hatalmasan megsaporodik az irodalmat fogyasztó zsidó közönség is.

A felsorolás kétségtelenül helyes. De még helyesebb lett volna, ha Schöpplin azt mondja, hogy a terjeszkedni kezdő városi polgárság megszültette a maga íróit és hogy az utóbbi időben nagy teret meghódított zsidóság természetesen kirajzolta magából az írókat is. Az első feltétele a másodiknak és nem a második az elsőnek. De csak a sorrend, mint statisztikai megállapítás helyes; már az a lényeg, ami benne meghúzódni látszik, bajosan állhat meg.

Az írók ma nem lehet faj, vallás vagy nemzetiség szerint beskatulyázni. Ezek a meghatározások különben is, még más tekintetekben is, csak fölíratok, melyek nem földik a valótlagot. Az egyetlen helyes tudományos meghatározás ma az osztályok szerint való meghatározás lehet. Minden társadalmi osztálynak megvannak a maga írói, tekintet nélkül azok vallására vagy nemzetiségére.

A keresztény és polgári származású Herczeg Ferencz közönsége nagyrészt a dzsentri és az úgynevezett művelt zsidóság között regrutálódik. A zsidó Révész Béla írásait ellenben főleg a keresztény proletárok olvassák. Herczeg Ferencz pulitirozott történetei megfelelnek a birtokososztály fölfogásának; az ő dzsentrije, az ő huszartisztje, az ő uri kisasszonya, az ő zsidó bankárja, az ő ujságírója olyan, amilyennek a vezető osztály szereti ezeket a figurákat elgondolni. Míg Révész Béla küzdő, lázadó, bírózó, ziháló, néha káromkodó, napi erkölcsökkel nem törődő emberei olyanok, akikben a föltörökő osztály emberei magukra ismernek. Catulle Mendès zsidó volt; Szent Terézről és egyéb szentekről írt poémait megbecsülik katolikus körökben.

Halmazni lehetne a példákat, amelyek mind azt bizonyítják, hogy az osztályok épp úgy szerzik be szellemi szükségleteiket, mint más fajtájú szükségleteiket; amint nem törődnek azzal, ki építi házaikat, ki készíti butoraikat, ki varrja ruháikat s csak azzal törődnek, hogy izlésüknek feleljenek meg; éppén úgy nem bánják, milyen orru ember írja az izlésüknek megfelelő irodalmat. Az idealizmust bizonyosan sérti, de mégis az a valóság, hogy az író ma éppén olyan mestermű, mint a többi, aki szállítja a maga portéllját a maga közönségének.

A kapitalizmus, mely messze ellöki a fogyasztót a termelőtől, itt is érvényesíti a hatását; s kényszeríti az írókat, hogy írja azt, amit az uralkodó osztályok fölfogása diktál neki. Ha úgynevezett új, modern író jelentkezik, az annyit jelent, hogy új osztály született meg valahol és már annyira erős, hogy erkölcsének, életének és nézeteinek megírására írókat tud szerződtetni.

Schöpplin Aladár osztályozása tehát, ha az nem kizárólag külső kronológia akart tenni, alighanem laza. Ő is ráillik az, amit Anatole

France mondott önmagáról. Azt kérdezték tőle, bűnösnek tartja-e Steinheilnét, mire France azt felelte: „Nem tudom megmondani. Ha Steinheilné az ókorban vagy a középkorban élt volna, határozottan felelhetnék, bűnös volt-e vagy sem, mert az ókort vagy a középkort tudom absztrahálni a személytől. A mai kort azonban nem tudom, miután én is benne élek.” Schöpplin Aladár is gyönyörű precizitással állapította meg Tinódi Sebestyén helyét, de botlott, amikor a mai íróról beszélt. (Igaz, hogy ezt az okoskodást vissza is lehet fordítani, s aki felé fordítják, az nem tud maga elé olyan paizsot emelni, mint amilyent Schöpplin emelhet maga elé a maga munkájával.)

A tengerészképzés reformja.

Írta: dr. Král Miklós.

Amióta letűnt a tengerészet úgynevezett lovagkora: a vitorlánhajó dicsőséges korszaka, azóta állandóan napirenden van a tengeri kereskedelem és tengerészet hazájában, Angliában a tengerészképzés reformjának kérdése.

A vitorlánhajók, ugyszólván az utolsó tizenöt esztendőben fogytak meg számban és tonnatartalomban oly rohamosan. Azok az idősebb tengerészszakértők, akik pályájukat a vitorlánhajókon töltötték, avagy a tengerészmesterséget vitorlánhajókon tanulták meg, azok mind annak az iránynak hívei, hogy jó, megbízható, éber, hidegvérű és fegyelmezett tengerészt kizárólag a vitorlánhajó nevel.

A modern irányzat ellenben szakít ezzel a felfogással s a gőzhajón alkalmazott tengerészek kiképzésére alkalmatlannak tartja a kizárólagos vitorlánhajó előszolgálatot, bár annyit elismer, hogy a tengerészekről megkövetelt lelki tulajdonságok nevelésére és testi ügyességek elsajátítására a tengeri veszélynek inkább kitett vitorlás hajó terhes szolgálata felette alkalmas. A gőzhajók számára gőzzel hajtott iskolahajót tart ez az irányzat szükségesnek.

Tizenöt esztendő nem volt elég hosszú idő arra, hogy tapasztalatokon alapuló oly közvélemény alakuljon ki, amely egyik vagy másik irány mellett véglegesen döntött volna. Próbálkozó tapogatózásnak tartották tehát azt a harmadik irányt, amely a gőzhajót vitorlafelszereléssel kombinálva a legújabb rendszerű iskolahajót szerelte fel s a vitorlás- és gőzhajók szolgálatára egyformán alkalmas tengerészszemélyzet kiképzésére tette alkalmassá. Az ilyképpen felszerelt iskolahajók beváltak. A vitorlával és gőzzel járó iskolahajó egyképpen alkalmasnak látszik a tengerészerények elnyerésére és a szakképzettség elsajátítására.

A magyar tengerészképzés alapos reformra szorul. Tulajdonképpen szó sem volt eddig tengerészképzésről hazánkban, hanem csakis tengerésztisztképzésről, a matrózszemélyzetnek a tengerészeti pályára való előkészítésével senkisésem törődött.

A magyar állam területén két tengerészeti főiskola van tengerésztisztek kiképzésére, mind a kettő: a szárazföldön. Az egyik a buccari-i tengerészeti tanoda, amely alapítása óta iskolahajóval is bír, a másik a fumei tengerészeti akadémia, a melynek nem volt s máig sincs iskolahajója. Aki a tengerészsolgálatot csak némiképp is ismeri, könnyen megértheti, hogy a fumei tengerészeti akadémia fordított költségek nem adhatták meg a kellő gazdasági ellenértéket, mert a tengerész-pályára lépő ifjak szelekeziója nem a szárazföldön, hanem csak iskolahajón történhetik. Nem csoda tehát, hogy a fumei tengerészeti akadémia négy évfolyamát elvégző növendékek legnagyobb része nem lépett tengerésztiszt-pályára, avagy azt hamarabb elhagyta.

Szakköreink is felismerték a tengerészeti költség elnyelő fumei akadémia meddő égét s a kereskedelmi minisztérium a magyar iskolahajó felállítására tárgyában szaktanácskozást tart.

Nem lesz érdektelen röviden ismertetni e helyütt az angol kereskedelmi miniszter által 1907. évben tartott szaktanácskozásnak a parlamenthez beterjesztett jelentésének kivonatát.

A szaktanácskozásban a parlament egyenes utasítására Mr. Hudson E. Kearley alsóházi képviselő elnöklété alatt tizennégy tagból álló parlamenti bizottság vett részt, amely teljes nyilvánosság mellett huszonhárom ülést tartott és negyvenkét szakférfiut kért fel véleményadásra; a meghallgatott szakemberek közt voltak tengerésztisztek, hajósvállalkozók, hajótulajdonosok, iskolahajóparancsnokok, orvosok és jogászok. Az összegező jelentést a parlament mindkét házhoz beterjesztették. A jelentés az iskolahajók államosítását határozottan ellenzi, azonban a fennálló iskolahajók állami támogatását véleményezi oly módon, hogy minden növendék után fizessen a kincstár 720 koronát évenként. Egy-egy matróz-növendék kiképzési idejét legfeljebb három évben, egy tiszt növendék kiképzési idejét pedig négy évben véli megállapítandónak. A kiképzés tartama alatt a növendéknek minden évben legalább hat hónapot tengerjáró iskolahajón kell töltenie. A növendékek a második évben már próbaszolgálatra kereskedelmi hajókra is beoszthatók, sőt az ügyesebbek és tanulékonyabbak már a második év végén A. B. (Able Seaman), vagyis elsőosztályú tengerészként hajóra szegődhetnek. Arról, hogy az iskolahajó vitorlás, vagy gőzzel hajtott legyen: a szaktanácskozás nem mondott véleményt.

Angliában a szárazföldön kiképzett tengerész: ismeretlen fogalom. Ott nincsen a fumei tengerészeti akadémiahoz hasonló, százezrekbe kerülő, a szárazföldön épült palota a tengerész-növendékek számára. Aki tengerész akar lenni, annak kora ifjúságában kell a hajóra szállania és a tenger szélyeivel nem a könyvből, hanem a tenger hátán kell megismerkednie. Ezért régóta honosodott meg már náluk az iskolahajó intézménye.

Két fajtájú iskolahajó van Angliában: álló és mozgó. Az álló, vagyis valamely kikötőben állandóan horgonyzó iskolahajók kizárólag a tengerészlegénység kiképzésére rendelvek. A mozgó, vagyis évenként legalább nyolcz hónapi tengeri utat megtető iskolahajók úgy tengerészlegénység, mint és legelső sorban a tengerésztisztek elméleti és gyakorlati kiképzésére hivatvák. De az álló iskolahajók mindegyike is még külön kisebb hajóval bír s a növendékek évenként legalább két hónapi tengeri utat tesznek ezeken, amit az új rendszerű oktatás kevesel.

A gyermekvédelem szempontjából is fontos missziót teljesítenek a matrózlegénység kiképzésére felszerelt iskolahajók. Tengerész-pályára tesztileg alkalmas s arra hajlammal bíró 11—13 éves árva, vagy elhagyott gyermekekkel népesítik be az ilyen hajókat és nemcsak a kereskedelmi, hanem a haditengerészet számára is nevelik a jövő tengerésznövendékeit.

Maguk az angolok egy-egy iskolahajót nemzeti ügynek tekintenek s nagylelkű közadakozással s alapítványokkal tartják fenn őket. De az angol tengerészszemélyzetben beállott hiány már állami beavatkozást igényelt; ez az állami beavatkozás azonban nem az iskolahajók államosításában nyilvánult, hanem csak azoknak állami támogatásában.

Ezt az angol rendszert kellene a kereskedelmi minisztérium szaktanácskozásának is figyelembe vennie. Hazánkban még azért sem volna célszerű az iskolahajó állami jellege, mert nemzeti hivatásának teljesítésében ez kolonc volt.

Készen kínálkozik a kereskedelmi kormányzatnak a Gyermekvédő Liga által már 1907. évben tett felterjesztése az iskolahajó alapítására és fenntartására. Bizvást nyugodhatna meg a kormány és társadalom a ligára bízandó iskolahajóban, mert annak vezetője, báró Edelsheim-Gyulai Lipót elnökkel és dr. Karsai Sándor igazgatóval az élen eddigi tevékenységük irányával és eredményeivel megmutatták, hogy a gyermekvédelem ügye iránt érzékkel, annak intézésében pedig kellő energiával és tapasztalattal bírnak.

A Gyermekvédő Liga által fenntartandó tengerjáró iskolahajó úgy tengerésztisztek, mint tengerészlegénység kiképzésére volna berendezendő és felszerelendő. Feleslegessé válnék ezzel a fumei tengerészeti akadémia, amelynek budgetszerű fenntartási költsége évi állami hozzájárulásként hatalmasan elősegítené az iskolahajó létesítését.

Néhány lelkes ember ide s tova már csaknem egy évtized óta csinál propagandát a magyar iskolahajónak. A rendeltetését ismeri már társadalmunk s bizvást reméljük, hogy a Gyermekvédező Liga égisze alatt a magyar iskolahajó tengerre is száll.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A magyar városok kongresszusa. Ez év május 21—22-én Budapesten lesz a magyar városok országos kongresszusa, amelynek előkészítő bizottsága, élén dr. Bárczy István polgármesterrel, most küldi szét a meghívókat, amelyek a kongresszus napirendjét is magukban foglalják. A napirenden a kongresszus szervezkedésének kérdésén kívül öt előadás szerepel, amelyeket az előkészítő-bizottság, mint a városok fejlődése szempontjából legalkalmasabbat, kiválasztott. Ezek az előadások a következők: 1. A városi statisztika szervezése. Előadó: dr. Thürring Gusztáv, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója. 2. A városok háztartásának rendezése. Előadó: Lukács Ödön, nagyváradi városi tanácsos. 3. A városok hitelügye. Előadó: dr. Madarassy-Beck Gyula báró, a Magyar Jelzálog-Hitelbank vezérigazgatója. 4. A városok kisajátítási joga. Előadó: Garancs Mihály miniszteri tanácsos, a fővárosi közmunkák tanácsának előadója. 5. A városok és az alsóbbrendű vasutak. Előadó: Melha Kálmán tiszti főügyész. Valamennyi előadás rendkívül fontos a városok fejlődése szempontjából. A statisztika szervezkedése nélkülözhetetlen a városok közállapotainak megismerésére. A városok háztartásának rendezését aktuálissá teszi az, hogy az új adótörvények következtében valószínűleg módosulni fognak a városok jövedelmei. A városok hitelügyének rendezésére szükség van, mert a vidéki városok is nagyobbberű beruházásokat fognak tenni, amikhez kölcsönpénzre fognak szorulni. A kisajátításokat meg maguk után fogják vonni a létesítendő közművek. A jelen kisajátítási törvény sok hátrányos intézkedést tartalmaz a városokra nézve és a kormány ugyanis foglalkozni kíván a kisajátítási törvény revíziójával. Végül kívánatos, hogy a városok az alsóbbrendű vasutak dolgában egységes álláspontra helyezkedjenek. A Magyar Mérnök- és Építészegylet felajánlotta a kongresszus előkészítő-bizottságának, hogy a kongresszus tagjai számára néhány szakfelolvasást rendez a városokat érdeklő kérdésekről. Erre vonatkozólag a következő előadások tartásában állapodtak meg: Kovács-Sebestyén Aladár műegyetemi tanár: A városi szennyvízelvezetéséről, dr. Hoór-Tempis Mór műegyetemi tanár: A vízierőnek az elektromos üzemeknél való felhasználása, Szesztay László műegyetemi magántanár: A városzabályozás előmunkálatai. A kongresszus tagjai május 20-án ismerkedési estét tartanak, másnap megkezdődnek a szakülések az újvárosi lakóházak és 22-én este a főváros lakomát ad a kongresszus tagjainak tiszteletére.

Csanádmegye törvényhatósági bizottsága Hervay István alispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen jóváhagyták a megyének a csanádi püspökkel kötött szerződését, amelyben a püspökség lelei birtokán 10.000 hold földet a megyének munkásházák építésére átenged. Darányi Ignác földművelésügyi minisztert felkérlik, hogy a munkásházák létesítésére a már kiutalt 24.000 koronán felül több segélyt folyósítson.

EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A SZEZÓN.

A Szanin-ügy a maga összes és egyedüli politikai vonatkozásaiban már lezajlott, s annyi eredménye mindenesetre volt, hogy az irodalmi hajlandóságu olvasóknak is felcsigázva kíváncsiságát, még ezek is csak disznóságok után fognak lapozni ott, ahol enélkül az inyesiklandás nélkül inkább kortörténeti, esztétikai, vagy egyéb magasabbrendű szépségeket kerestek volna. Az erkölcs- és vallásbírák tehát abban az értelemben végeztek Szaninnal, hogy most már a kényes helyek megvöröszeruzásával hívták fel reá a bohrányt hajhászó közfigyelmet s leszedték róla azt a ruhát is, amelyet határozottan irodalmi kvalitása rája aggatott. Nálunk minden irodalmi kérdésben nevetségesnek tartom az irodalomra való hivatkozást. Nevetséges ebben az esetben is. A Szanin-kérdés tisztán politikai kérdés volt, a néppárt politikai okokból vetette föl, a Ház folyosóján minden irodalom nélkül intéződött el oly későre már, hogy esetleg az elkobzása sem érintette volna azokat, akik ilyen érdeklődéssel fordultak feléje. Szomorú ebben az ügyben is csak az, hogy nálunk aránytalanul kicsi tábor, néhány ösztövért szimplélek foglalozik irodalmilag az irodalommal, míg a többien ezt a teret is kihasználják a maguk politikai, vagy társadalmi előnyeik kizsákmányolására s épp úgy adják-veszik, mint a kukoriczát a börzén. Ilyen kialakulatlan, fejlődésképes, de még nagyon félművelt országban azért végzetes ez a bűn, mert igen sokan a legnagyobb tudnivalóval az ő iskolájukba járnak s véres komolysággal ülnek fel annak a taktikának, amelyet önző politikából a konferenziaszobákban kovácsoltak össze.

Szaninnál is a gyengébb elméjű olvasók százainak felcsigázott és ki nem elégitett kéjéhsége az irodalom rovására esik, mert ugyan, mit várjanak az irodalomtól azok, akiket csak az ügyesség elkobzásának riasztó híre kergetett az olvasásba.

Különben is az elvitathatatlan, hogy még a pornografiának is épp az érzékiségre, tehát a legáltalánosabb emberi érdeklődésre temperált beállítás bizonyos fokban és bizonyos körökben a könyv és az olvasás után való vágyat kelti. Föltétlenül szükséges csiráját hinti el annak, hogy műveltség, kultúra, intelligencia, vagy egyéb differenciáltság híján ebből a csirából fejleszse tovább a magasabb, irodalmi értékek után való vágyakozást.

Romboló hatása sem a családban, sem a családon kívül nem olyan nagy, mint azt igen sokan hiszik. Az olvasáshoz való kötöttsége, az írott szó erőtlenné halványosága nagyon messze marad mindazoktól a beszédektől, jelenetektől, utcai képektől, pajtás-vallomásoktól, amelyekbe a családban, az iskolákban és mindenütt és minduntalan beleütköznek a gyermekek. Ezek közül a gyerekek közül a betegesen hajlamosoknak ideg-zete százszor inkább ki van téve az ugynevezett családi, konyhai, iskolai és utcai idilleknek, azok közvetlenségének, a fantázia fejlesztésére alkalmazhatóságuknak, mint a mérész írók forrásának. De mindez inkább a patológia és a nevelés körébe tartozik, az erre hajlamos gyerekek minden könyvben, merem állítani még az iskolai számtanban is pornografikus vonatkozásokat fedezhetnek

fel s a kis biblia angyalos illusztrációi vetekszenek az ő szemükben a pogány Vénuszok minden meztelenségével.

Itt azokról a teljesen műveletlen osztályokról van szó, a kiuzsorázott széles emberrétegek érzékenységéről, mely megmozdul, lendül, rezonál az ilyen írás hatása alatt, de már ebben a lendülésben okszerűen benne van az a képesség is, hogy valami más szépet is itt keressen; meghitt bizalmasává válják a könyvnek s ha ő a legalsóbb lépcsőfokok valamelyikén meg is állt, már a társa, a fia, lánya, erről a fokról indul el fölfelé. Az ép és egészséges lelkiek ugyanis hamar elfordulnak a pornografia száraz egyhanguságától, a betegek pedig nem itt fogják keresni vágyaik kielégítését.

Íróknak, művészembereknek, könyvkiadóknak a pornografiából a lelki életszépséget, vigasztalást mérhetetlen kincsekben pazarló könyvekig az átívelő hidat kellene felépíteniük nálunk s akkor rögtön kitűnnék az igazsága annak, amit én inkább érzek, de itt nagyon erőtlennül tudtam csak visszaadni,

* * *

Amikor a rendőrség elfogató parancsot adott ki egy szerencsétlen leány ellen, aki mint postai hivatalnoknő ötezer koronát sikkasztott, a lapokat bejárta a hír, aminek különben az elfogató parancsban is nyoma volt, hogy a körözött leány író volt. — Auch eine Irónó! — borzongott bele a jó polgári erkölcs háta — s ez akar bennünket okulva mulattatni. Ilyenek ezek a fiatal írók mind. Hát még a nősténye. Micsoda feminista versek és mennyi szabadszájúság ezekben a szabad versekben. Ezekről.

Lipták Irén nem volt író. Irt egy szindarabot, valahol elő is adták, irt novellákat, hallom egy regényt is, azért mégis postamester volt és nem író. Amíg nem sikkasztott, rája nagyobb dicséret, hogy szongalmas és pontos hivatalnok volt, mintha népszerű „író” lett volna. Nálunk valami excentricitás jár együtt ezzel a fogalommal, s mihelyt valaki tehetség, ösztön, tanulás, vagy egyéb baleset híján letér a polgári csendes pályáról s három egyszerűen bővített mondatot úgy össze tud kavarni, hogy abból valami új értelmet „váltson ki”, az már író. Az író már két mondatnál is elibénk pattan. Hogy mire jó ez a czim, amelylyel a szerencsétlenek önmagukat ajándékozzák meg, de ha még mástól is kapják, akkor sem tudom. Valami narkózisnak, lelkiismeret csitítgatásnak, az élehetlenség szép és mindent mentő formájának kell benne rejtőznie, vagy valami buzdításnak ébredező bűnös hajlamok színes megérlelésére és sok mindenre, csak épp munkára nem és megélhetésre még amugy sem!

Nálunk nehéz, férfias viaskodásuk van az étellel még az erős és nagyszabású íróknak is. A legtöbbje hamar összeroppan, eladja magát a közönség izlésének, vagy a kiadója üzleti irányának, nálunk az írósg ugródeszka sok minden más hasznosabb állásba, nálunk a csökönyös, a gyönyörűség-teljes munkabírás, fiatal álmok valóra váltása a férfikorban már szinte szegény, élehetlenség és mindenekelőtt nagy nyomorúság és komisz szegénység.

Ha nálunk egy kiváló író sikkasztana — azt megérteném. De Lipták Iréneknek meg nem kell sikkasztaniok azért, mert írók voltak. Ennyire már mégsem jutottunk.

Miklós Jenő,

Hivatalos erkölcsvédelem.

Budapest, márczius 6.

Ha én volnék az igazságügyminiszter és én terveznék paragrafust a pornografikus irodalmi termékek fokozottabb mérvű üldözéséről, most nagy szégyenkezéssel elkeserednék. Neki is, másnak is, mindenkinek, aki az irodalom erkölcsét akarja hivatalból megvédelmezni, szörnyű blamáza ez a „Szanin”-ügy, a különös, antikrisztianus és erős mértékben erotikus orosz regény ügye. Két, egyenlően nagy, egyformán szenvedélyes tábor áll a fórumon egymással szemben, és az egyik vitatja, hogy a „Szanin” minden művészi kvalitása dacára aljas és erkölcsromboló pornográfia, méltó objektum az elközbizásra; míg a másik tábor a legerélyesebben tiltakozik bármilyen fajta rendőri beavatkozás ellen, lévén szerinte a „Szanin” minden erotikája dacára nagy és értékes írói alkotás. Ugyanegy munkáról, ugyanegy időben hangzik ez a két ellentétes vélemény, mely amellet, hogy ellentétes, egymásnak csak fokozati különbsége. A művészi kvalitás és az erotikum egymáshoz való viszonyának megítélésében különböznek csak ezek a vélemények; de maga az a tény, hogy éppen ebben különböznek, mutatja az irodalmi eszükös és hivatalos erkölcsvédelem teljes kitaláltságát. Mert minden lex Heinzenak hogyha már élni akar, az volna az elemi kötelessége, hogy szigorúan meghuzza azt a határvonalat, ameddig az erotikum még művészet, s amelyen túl már pornográfia. Az igazságszolgáltatás azonban sokkal vaskosabb, nehézkesebb kezű, semhogy a serpenyőjébe tudná rakni ezeket az inponderabilitásokat. A fürdőbe lépő Zsuzsannát megleső öregektől a minden művészi érzék nélkül összeállított malaczfotografiákig rengeteg az út. A rengeteg utat azonban teljesen összemossódó típusú képek töltik ki, melyek között szinte lehetetlen fölállítani az elválasztó kategóriákat. Pedig az igazságszolgáltatásnak mindezekelőtt kategóriák kellene. Kategóriák, melyekbe az adott tények pontosan beillenek. Ilyen esetben azonban nincsen tényállítás, nincsen támas, nincsen okirat, hiú számárással minden szakértői vélemény. Hol az a szemérmetlen szakértő, aki esalhatatlan véleményt tudna mondani arról a felhőről, melyben hamlet menyétet lát, Polonius pedig tevét? Szlavek vizsgálóbíró, aki pillanatnyi habozás nélkül szokta megállapítani a rágalmazás, a becsületsértés, a lopás, a sikkasztás „ismérveit”, már negyedik napja buvárolja Szanint, hogy ismérveket keressen benne. Tegyük föl, hogy megkapja a 248-ik szakasz ismérveit, s megállapítja, hogy ez a nyilvános helyen árult és terjesztett nyomtatvány csakugyan „fajtalanság”-ot tartalmazott. Vajjon ugyanolyan objektív lesz ez a megállapítás, mintha más paragrafus, például a 333-ik ismérveit keresve azt konstataálta volna, hogy valaki egy idegen ingó dolgot azzal a szándékkal vett el másnak a birtokából, hogy azt a birtokos beleegyezése nélkül jogtalanul megtartsa?

Szabad-e paragrafust csinálni, paragrafust alkalmazni a tökéletes objektivitás lehetősége nélkül? Inkább a malaczfotografiák ellen sem hozok törvényt, semhogy akadjon egy tulságos a skrupulózus és dühöngő erkölcsű vizsgálóbíró, aki lefoglalja nekem a fürdőbe lépő habfahér testű Zsuzsannát, meg a rája leselkedő duzzadó nyaku, kidülledt szemű kaján öregeket!

A „Szanin”-ügyet különben én összefüggésben látom a másik, a minapi irodalmi botránypörrel, amikor néhány nagy elveken és bombasztokon lovagló sajtóorgánium volt a vádló, a vádlott pedig két magyar író: „A tanítónő” és a „Falusi idill” szerzője. Bűnük az volt, hogy vétkeztek a hazafiúi erkölcs ellen, mert elég merészen a magyar falu elmaradottságának, hipokritaságának s a magyar közigazgatás korrupciójának a megírására vállalkoztak. Azt hiszem, nem véletlen, hogy a fenyegetett erkölcsök közül így a vallás-erkölcs, a nemi erkölcs és a hazafias erkölcs került egyívé, csupa olyan er-

kölcs, mely az uralkodó társadalmi rendnek hasznos s mint ilyen politikai agitációra is alkalmas. Más erkölcs: a humanista, a felebaráti szeretetet hirdető, a gyengét védő, a zsákmányolókat sújtó, panamát irtó, hazudozást megvető erkölcs sohasem akad ilyen hangos intenzív védelemre.

Érdeemes lenne bővebben kifejteni a következőket: Minden erkölcs eredetileg a gyengébb védelme az erősebbel szemben, mert az erkölcs maga is abból a kíméletből származik, melylyel a hordákba összeverődött hasonszőrű primitív emberek egymás létjogát megtisztelik. Azután azonban, hogy a társadalom keresztül ment az osztályokra való széttagolás folyamatán, az erkölcsök is elkülönültek, bizonyos fajta erkölcsök inkább az uralkodó osztály érdekét, mások a gyengébb osztályokét szolgálták. S most az történet, hogy az erősebb erkölcsök fölfalták a gyöngébbeket: a hazafiság, a nemi erkölcs, a vallás-erkölcs lettek a főerkölcsök, a hangosak, a folyton-folyvást előtérbe nyomulók, mindannyian a létező viszonyokat konzerválók. És a többi, az elnyomottaknak, a kihasználtaknak hasznos erkölcs suttogó lett és csendes; alig is él, csak éppen tengődik filantrop irásokban, hipokrita jótékony-egyesületek alapszabályaiban, nagy garral hirdett népjóléti törvényekben, melyekben az uralkodó osztályok kegyeskednek annyi jóléti adományozni a népnek, amennyit éppen helyesnek találnak.

A vallás-erkölcsöt és a hazafias erkölcsöt úgy lehet fölfogni, mint agresszív elveket a nagy tömeg megfékezésére. A nemi erkölcs már nem agresszív, csak deffenzív jellegű, célja: az uralkodó osztály mai összetételének megóvása. A nemi erkölcs köre ezzel még jobban összehúzódik; az uralkodó osztály terjedelmére szorítkozik s egyoldalú követelményeivel a megkötött női-nem rovására csak a szabadon hagyott férfi-nem érdekeit szolgálja. A nemi erkölcs szempontja tehát, a fő, a döntő, a gavalléros fölfogás szerint ez: akarom, hogy a feleségem, vagy a menyasszonyom, a kis lányom vagy az édesanyám makulátlan tiszta legyen, mert ez biztonságot ad nekem, bizonyosságot a szégyen, a megcsalás, a fölszarvazott férj, a meggyalázott apa lealázó szerepe ellen. Azon a körön túl azonban, amelyikből a feleségem, az anyám, a kislányom kikerül, nem érdekel a nemi erkölcs, sőt éppen ellenkezőleg: én, aki saját körömben erkölcslovag vagyok, magam is segítek pénzzel, csábítással a mások feleségeit, menyasszonyait, kislányait prostituálni.

Ez magyarázza meg azt, hogy ugyanakkor, amidőn Magyarországról a nyomoruság ezrivel hajtja külföldre a szerencsétlen magyarokat; amikor a túltömött lakások zsúfolt emberszennyében ezer meg ezer sápadt arcu kis penészvirág érik a mulató lebnjok számára; amikor a keresetlenség, a rossz megélhetés a maga testével való kereskedésre szorít rá egy sereg asszonyt, aki jobb viszonyok között tisztességes maradt volna, miért nincs Magyarországon mélyreható, az erkölcsöket egyetemesen javító szociálpolitika; ellenben miért kobbazzák el ugyanakkor a „Szanin”-t?

Azért, mert a többi erkölcsi métegy mélyen alattunk jár, míg a „Szanin” éppen a mi menyasszonyaink és kisasszonylányaink erkölcsét fenyegeti.

De vajjon fenyegeti-e?

Tegyük föl, hogy a vizsgálóbíró tényleg elkobozza a „Szanin”-t és a mi menyasszonyunk, kisasszonylányunk akkor sem juthat hozzá, hogyha nagyon vágyakozik utána. Tegyük föl, hogy a pornográfia teljesen kiirtódik a 248. szakasz és a még megalkotandó paragrafusok jóvoltából. Mi történik akkor? Az történik, hogy az én kisasszonylányom alig hogy járni tud, szalagos szoknyáskát kap és dicséretet: „Lám, milyen csece baba! Vigyázzon a ruháskára!” Öklömnyi a gyermek és már ébresztik a hiúságát. Azután tánciskolába adják, megmagyarázzák neki, hogy a kis fiuk más lények, mint ő; azoknak sok szabad, ami neki nem illik, s hogy igyekezzék a kis fiuknak tetszeni, mert különben

senkisémet viszi táncolni. A tízéves kis nőt így tanítják meg a nemek különbségére, a kaczerkodás elemeire. Azután jön az iskola, a fejlődés legveszedelmesebb éveibe sok racionezálisan, kiváncsi süvölvény asszonyplánta; majd jön az élet a maga nagy problémáival; a menyasszonyom is, a kisasszonylányom is beáll a sorba, hogy férjet halásszon magának. A férj nemcsak szerelmes párja, hanem egyuttal eltartója, nyugodt, szolid anyagi jövedője. A szerelmi vetélkedés így valóságos létért való harcvezés fajul el, melyben egyetlen jó a tetszés. Tetszeni a férfi érkeinek a megejtésével, hódítani úgy, hogy a szükre szabott ruha kidomborítsa a test minden előnyeit, hódítani hazudott előnyökkel, dekoltált mellel, titkos kézszorítással, könnyű lábnyomással, odasimulással, lihegő beszéddel, selymes pillantással. Hódítani mindenáron, hogy a versenyben én ne maradjak alul, s ne győzzön a másik. A kebleknek, a vállaknak, az ingerlő beszédeknek ez az ingerlő atmoszférája tölti be ma az egész társadalmat; bizonyos hiperszexuális túlfeszültség ez, melyben több figyelem jut a nemi életnek, mint amennyi megilletné.

Ez a hiperszexualitás azonban a társadalom terméke s ezért — ez a végső konkluzió — nem a pornográfia rontja a közérkölcöket, hanem ellenkezőleg a társadalmi erkölcs teremt meg a maga képére és használatára a pornografikus irodalmat.

Szexualitás izlés és magasabb cél nélkül: ez a pornográfia. Szexualitás magasabb esztétikai célok szolgálatában, vagy ilyen célokkal kapcsolatban — ez a művészi erotika. Kezdetleges izlésnivó a maga sexualitását a pornográfiában gyönyörködteti. Magasabb nivóju izlés elfordul attól a malaczságtól, mely önmagáért malaczság s művészi gyönyörűséget keres. S ezzel már képét adtuk annak a folyamatnak, mely bíró, büntetőparagrafus és elközbizás nélkül kiirtja a pornografiát, nem azért, mert immorális, hanem ezért, mert izléstelen. A természetes szelektio a szellemi alkotások között is érezteti a hatalmát; a szellemi termékeknek is meg kell egymással vívniok a létért való küzdelmet, melyben az győz, amelyik a környezet igényeinek jobban megfelel. A kulturális fejlődéssel emelkedő izlésnivó tehát maga fogja kiirtani a pornografiát, sokkal nagyobb könyörtelenséggel, mint ezt szegény nagyot akaró, semmit sem bíró paragrafusok tehetnének.

Benda Jenő.

Télvégi eső.

— Reflexiók. —

1.

Fekete pöttyök verődnek bele az utca szagátott, szétszórt hótábláiba. Vizesen, utálatos szétmálással hullanak le és apró lyukakat vájnak a vékony hórétegbe, könyörtelenül, feketén, amíg lassanként szitává verődik a fehér lap és idestova eltűnik egészen, el a fehérsége, az éleket letompító légysága, a tisztasága és leereszkedik az utca fölé valami lueskos, ragadós köd, valami kegyetlen, szomorú feketeség. Kibonthatatlan, átvághatatlan, kemény feketeség borult mindenre és eltempit minden világosságot, elvisz mindent, ami szépséges és gyönyörűség ezen a földön. Mintha megjelent volna hirtelen az Élet az utczának, az igazi, fekete és sötét élet és belevitte volna a maga sivár, kietlen hangulatát az emberekbe. Tompaság fogja el az utczát, még a káromkodások is belévesznek a hangtalan feketeségbe, még a fájdalom és a nyomor éles sikitásait is fölfogja a ködburok. Megfekszi a lelkeket a fekete köd, ránehezedik az emberek mellére és nehézzé teszi a lélegzést. Az utca lármájából nem hallani ki semmit, csak az eső egyhangu, loccsanó kopogását és nem látni a fényből, a világból semmit, csak a feketeséget, a szomorúságot. Örök szomorúságok kietlen dalát veri ki az eső kopogása. Az emberek szaladnak előre, nem bírják el a kegyetlen egyhanguságát és rémülten, ijedt szemekkel menekülnek a szorvos-

dések elől, a fájdalmak elől, a tavaszi eső elől . . . az élet elől.

2.

Szomoru könyv fekszik előttem. Hosszu fekete sorokba vész el a pillantás, amely nem tud elpihenni valami friss, új ponton és nem tud kiszabadulni a számok egyhanguságából. Szomoruság, pusztulás sir ki a számoszlopokból, a temetési ének borzongós, utálatos melódiai terjengnek szét a szobámban. Fiatalságok, bimbózó életek sirba hullásáról beszélnek a számoszlopok, tavaszi összetörésről szomoru tavaszon, amikor a legtöbb fiatal ember megy a halálba és amikor a legtöbb fiatal ember lesz öngyilkos és ful bele a pusztulás borzalmaiba és lesz a lakója annak a hétlábnyi gödörnek, amely a minden földi dicsőségek vége.

Hát miért? Nem tudtak találni ezek a gyerekek semmi gyönyörűséget ebben az életben? Nem volt már semmi, ami megkötötte volna a revolvert fogó finom kezüket? Nem akadt mámor, amely elfelejtette volna velük a fájdalmukat, a szenvedésüket, az élet alávaló igazságait, amelyeket már megmutatott nekik és azokat, amelyről még nem álmodtak? Nem voltak esők, amelyek keményre feszítették volna az izmaikat és amelyek élni, szenvedni és csókolni akarást loptak volna a lelkükbe? Nem voltak többé langyos nyári éjszakák, szent, fehér szerelmekkel és sóvár fehér asszonyi testekkel? Nem volt már semmi, semmi, csak a kilátás nélküli, part nélküli, lucskos, utálatos fekete élet, amelynek a muzsikája káromkodásos, esőloccsanásos gyászinduló?

Nem, — hiszen a fiatalok az életben szépségeket és gyönyörűségeket is látnak és nem csak kegyetlenségeket és szomoruságot. Csak hogy ezek a fiatalok nem tudták bevárni, amíg kihajt a tavasz, amíg nem lesz eső, amíg kacagó kedvük lesz és amíg mindent nevetőnek, csiosergőnek és szépnek, fiatalosan szépnek fognak látni. Csak nem volt türelmük kivárni a tavaszt, az igazit, a májusi éjszakáival és a szerelmes levegőjével és egy ilyen lucskos, esős, hangtalan estén belő akartak kószolni a megsemmisülés gyönyörűségébe.

3.

És aztán . . . halál! Fázós reszketéssel húzódik meg az ember előtte, fél a boralmától, retteg a meglátásától és nem gondol rá és nem beszél róla. Az emberek lassanként vagy annyira elszoknak a gondolatától, hogy elfelejtik a létezését, vagy annyira belétreinrozzák magukat, hogy ne reszkesse nek meg előtte és akkor megint csak eltűnik a réme az agyvelőnkéből. Valamikor halálfejet állítottam az íróasztalomra és tintatartót csináltattam belőle és mikor aztán megszoktam magam előtt az orratlanságát, a röhögésre szétnyúló száját, akkor azt hittem, hogy a halált szoktam meg. Aztán később pezsgős poharamat állítottam mellé, egyszer — emlékszem — odaadtam a szeretőmnek, aki kiverte rajta a Chopin posthumus-keringőjének a rythmusát s akkor kacagtunk mind a ketten és akkor azt hittük, hogy a halálon kacagunk és hogy mi, az élet, kinevetjük a Sötétet, a Félelmetest és nevetve, ölelkezve megyünk majd elébe és az hittük, hogy nem félünk a haláltól, — pedig akkor csak a tintatartót kacagtuk és ha akkor beszűrődött volna a zöld függönyön ennek a mai esőnek, ennek a mai ködnek a halálos hidege, hát mi megborzongtunk volna a rettegéstől, mint ahogyan akkor megborzongtunk a gyönyörtől . . .

Olmos eső veri az ablakomat bántó, rhythmustalan kopogással. Mindegyik koppanás a pléh ablakpárkányon úgy hangzik, mintha valami messziről jövő revolverlövés volna. Mintha az a sivár, reménytelen eső minden megkoppanó csöppje egy fiatal élet megsemmisülését jelezné, mintha mindegyik lehullásnál egy fiatal élet hullana le. Egy koppanás — egy halál, egy koppanás — egy halál. Fiatal gyerekek keserűre görbült nevetéssel vetik magukat oda a halálnak és tömeg nő a tetemükből és a pompás, lobogó haju fejükből orrnélküli, röhögő koponya lesz, amíg oda fog kerülni az élők asztalára tintatartónak. És röhögni fognak az előttük dolgozó emberen, aki összeráncolt homlokával hajlik az írása fölé és úgy szívja a saját agy-

velejét, mint ahogyan a tolla felissza a koponya fekete tintáját. És a koponyák röhögni fognak azon, hogy az előttük görnyedő ember keserű munkával akarja megérni újra meg újra a tavaszi esőket, az új sivárságot, az új sikertelenséget és nem hisz az életnek, amikor azt sugja ezeken az esős délutánokon a fülebe, hogy az élet egyetlen megpihenője, gyönyörű szépsége, lágy igazsága éppen a halál.

4.

Ez a fiatal öngyilkosságokról szóló írás nagyon nekem jött. Olyan valamiféle hullaszagot hozott be a szobám levegőjébe, mintha az a sok-sok ezer tetem, amelyeket hidegen regisztrálnak a számsorok, mind itt rothadna és idehozná azt a haldokló-szagot. A tintatartóm újra átváltozik halálfejjé és esufondáros, rekedt hangon fujja azt a Chopin-valetet . . . Odakint pedig sir valami . . . És hull az eső, bántó, rhythmustalan kopogással és most már a lelkeken veri ki a gyászindulót . . .

Déri Imre.

A nagyszerb összeesküvők.

— Negyedik nap. —

Budapest, márczius 6.

Az izgalmekra éhes publikum nagyrésze kiszorult már a tárgyalási teremből, mert a helyüket a külföldi lapok tudósítóinak kellett átengedni. A mai napon folytatták Pribicevics kihallgatását, aki roppant óvatosan és nagy ügyességgel védekezik.

Az érdemleges tárgyalás előtt dr. Popovics Dusan védő kér szót. Panaszolja, hogy alig tud érintkezni a kliensével, Pribicevics Valérián karlóczai teológus tanárral. Kéri az elnököt, tegye lehetővé, hogy könnyebben érintkezhessen a kliensével.

Az elnök: Ez nem az én kötelességem. Egyébként kérem a védő urat, hogy ilyen kívánalmakkal ne gátolja a tárgyalás menetét, különben kénytelen leszek önt megint megróni. Van még valami mondanivalója?

Popovics védő: Naszticsra vonatkozólag óhajtok megjegyzéseket tenni. Az ítélettanács tegnap elutasította abbéli indítványunkat, hogy Naszticsot mulhatatlanul idézzék be tanunak és hogy a tanuk között technikai okokból őt hallgassák ki elsőnek. Én most azt akarom kijelenteni, hogy nekem súlyos bizonyítékaim vannak Nasztics ellen. Nasztics a vizsgálóbíró előtt megesküdött a vallomására. Bizonyítékaim alapján merem állítani, hogy hamisan esküdött.

Nagy mozgás támadt erre a kijelentésre. A védő leül. Kis szünet.

Az elnök (csenget): Csendet kérek! Nem reflektálok a védő ur szavaira. Folytatjuk Pribicevics Ádám kihallgatását. Vádolt, irogatott ön a különböző szerb újságokba cikkeket?

A vádlott: Irtam, de csupán társadalomtudományi és nemzetgazdasági közleményeket. Kivált nemzetgazdasággal mindig szívesen foglalkoztam.

Az elnök: Ön szenepelt gazdasági egyesületekben.

A vádlott: Ez igaz. Magam mondtam tegnap.

Az elnök: Tudom. De ha ez így van, akkor ön felvilágosítást fog adni arról, hogy milyen összefüggés van az önálló szerb párt és a gazdasági egyesületek között.

A vádlott: Nem tudom. Nem vagyok tagja egyik gazdasági egyesület végrehajtó bizottságának sem. Ebben az ügyben méltóztassék az önálló szerb párthoz fordulni.

Az elnök: Az 1906-ik évben Vrginmosztban olyan csezméket hirdettek, hogy Horvátország el fog tűnni. Ez a titkos összejöveteleknek lehet a visszhangja. Miket tud ön mindezekről?

A vádlott: Ezek a hírek teljesen alaptalanok és megbízhatatlan tanuktól erednek.

Az elnök: A vrginmoszti római katolikusokat is rá akarták venni arra, hogy támogassák a nagyszerb mozgalmat és ebben ön is résztvett.

A vádlott: Tagadom. Ezt kieszték ellenem.

Az elnök: Ismeri Joanovicsot?

A vádlott: Baráti viszonyban vagyok vele.

Az elnök: Politikai célból nem érintkeztek?

A vádlott: Soha.

Az elnök: Vannak rá tanuk, hogy ön Péter királyt éltette.

A vádlott: Ezt is úgy találták ki ellenem.

Erre az elnök a Szokol egyesület dolgára tér át.

Az elnök: Milyen célból alakult ez az egyesület?

A vádlott: Tisztán testgyakorlási célból és ezt tudomásom szerint híven be is tartotta.

Az elnök: Szóval a szokolisták nem fáradoztak egy szerb hadsereg létesítésén?

A vádlott: Tudtommal nem.

Az elnök: És nem osztogattak a nép között fegyvereket?

A vádlott: Erről sem tudok.

Az elnök azután a vádirat egyes idevágó részeit idézi.

Háromnegyed tizenkettőkor az elnök hoeszabó szünetet rendel el.

Déli egy órakor az elnök újból megnyitja a tárgyalást. Mielőtt folytatnák Pribicevics Ádám kihallgatását, Popovics védő bejelenti, hogy semmisségi panaszát visszavonja.

Ezután áttértek Pribicevics Ádám kihallgatására. Az elnök a kérdések hosszú sorát intézi hozzá a Szokol-egyesület, a vrginmoszti titkos gyűlések, a horvátokkal való ellenségeskedés szításának tárgyában. A vádlott rendkívül óvatosan válaszol. Rend szerint vagy megtagadja a feleletet, vagy kitérően nyilatkozik.

Két órakor az elnök a mai tárgyalást berekeszti anélkül, hogy Pribicevics kihallgatásával végezték volna. A tárgyalást hétfőn reggel kilenc órakor folytatják.

A Zágrábban időző külföldi újságírók ma este társaslagomát rendeznek.

UJDONSÁGOK.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése február végén lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, márczius 7. — Róm. kath.: C. 2. Reminisc. — Prot.: C. 2. Jernő. — Görög-orosz: febr. 22. D. Nagybojt. 2. v. — Zsidó: Adar 14. Purim. — A nap két reggel 6 óra 32 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 51 perczkor. — A hold két este 6 óra 13 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 2 perczkor. A miniszterek nem fogadnak.

Nemes Marcell régi mesterműveinek kiállítása a Szépművészeti Muzéumban nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs. — Nemzetközi grafikai kiállítása a Múcsarnokban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona, délután 1-től 40 fillér. — A Miénk kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-től 6-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum és könyvtára nyitva 9—1-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszék kiállítás nyitva 9—12-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig. — A Fővárosi könyvtár nyitva 9—12-ig. — A többi múzeum és nyilvános könyvtárak zárva.

Hétfő, márczius 2. — Róm. kath.: Istenes János. — Prot.: Istenes János. — Görög-orosz: febr. 23. Polikárp. — Zsidó: Adar 15. Sussen Pur. — A nap két reggel 6 óra 30 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 53 perczkor. — A hold két este 7 óra 16 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 39 perczkor. A miniszterek nem fogadnak.

A pénzügyi államtitkár fogad 12—2 óráig.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“. Az „Egyetértés“ e heti mellékletének első oldalán dr. Follért Károly, a magyar királyi posta, táviró és telefon új vezérigazgatójának fényképét közöljük kinevezetése alkalmából. Jean. Richepin, a kiváló francia költő az

Akadémia legújabb tagja következik ezután sorban.

Gróf Forgách János belgrádi osztrák-magyar követ arczképével együtt a belgrádi osztrák-magyar követség palotájának képmását mutatjuk be olvasóinknak.

Két képünk a

Zimonyban veszteglő hajók őrzésére kirendelt katonai őrségről készült.

Van képünk a

meccai zarándokokról és az abessziniai népus udvaráról.

A szövegrészből kiemeljük Váradi Antal és Benda Jenő kitűnő dolgozatait.

Gólya az udvaron.

* * *

Nálunk, otthon, egy komolyképű öreg gólya ácsorgott a füves nagyudvaron. Olyan jól emlékszem a fakóruhájú filozófus állatra, amint félnapokat elszemlélődött a kerekas kut előtti apró pocsolásokon, olyan elevenen látom még ma is nagyokat pislogó, szomorú szeméit, lapos fejebujját, hogy nélküle el se tudom képzelni a kisvárosi ház körül fekvő kis világ nap-sugaras, drága képét. Hogy hozzá tartozott az a gólya. ahhoz az udvarhoz!... Se fészke nem volt a kémény alján, se párja nem akadt. És mégis otthon volt ebben az otthonosan özvegységben. Hiszen elszállhatott volna. Senki se vigyázta, a szárnyát senki sutára nem vágta, nem rabság volt, ami ott fogta kényszerrel. Hát vajjon mi?

Be sokszor kérdeztem magamban s naiv, bohó, hívő gyerekésszel mindig csak egyként tudtam felelni a nagy kérdésre:

— Szeret minket ez a gólya... Jó neki itt, mert nálunk lakni jó...

Tudom is én aztán hová lett a gólya. Hűtlen lett mindkettőnkhez az a régi szép otthon; magam se tudtam, hová legyek, hát bizony nem igen bántam, hogy szeret-e az idegeneket is, megmarad-e náluk a mi hűségös özveggy golyánk.

Egyszer aztán tanyátlanná váltam itt ebben a rengeteg embersokadalomban. Nem otthon volt, csak megbuvó odum; idegen tető, ahová a vihar bevert vagy az éjszaka sötéte bekergetett. A gazdája hajszolt ki, mert jobb akadt nálam kvártélyosnak, akinek többje volt, amiből zálogolni lehetett a bért. Nem sokat bántam, fiatal voltam és láttam nagy viharokat. Könnyű szívvel vágtam neki a házrengéseknek új odut keresni. És ahova bebotlottam, a legelső fekete udvar kopár aszfaltján, egy ütött, kopott özveggy gólya ácsorgott...

Befogadtak engem is. Ott ragadtam a fekete udvar valamelyik fekete zugában. Nem volt ott jó és mégis ott marasztalt a „kell!“ És attól kezdve minden nap találkoztunk... Én meg a gólya. És én néztem sajnálva, hogy milyen idegen ott az a lézengő, szomorú madár, azon a kökoczkás börtönudvaron, ahová az éltető, a drága napsugár csak elvétve néha, csak meghalni jár. Hogy nem illet oda az a suta szárnyu, szegény rabmadár...!

És egyszerre csak megfájdult a szívem. Belenyilallott az a bolond gondolat, hogy ez az árva pesti, — talán a mi golyánk. Oh be árva lettél szegény itt ebben a fekete rabságban! Be jó is volt neked ott a mapfényes, nevető nagy udvaron! Te szegény! Te szabdalt szárnyu...!

Bolond az ember! Megsírattam a golyát az elvesztett napos udvaráért és a magam sötétsége, a magamé... nem jutott szembe...!

(g-y.)

— **Augusztó főhercegnő mint mentő.** A budapesti önkéntes mentők minden évben több tanfolyamot rendeznek oly célból, hogy az első segítségadás mentől szélesebb körben váljon ismeretessé és köztudatba menjen, hogy milyen végtelenül fontos a bajbajutás esetén a legelső segítség helyes alkalmazása. A mentők igazgatósága most az egyesület hölgyválasztmányának tagjai részére tart tanfolyamot, melyet Augusztó királyi hercegnő asszony is nagy érdeklődéssel végighallgatott. A fenséges tanítványt, ki délelőtt féltizenkettőkor érkezett meg, a mentő palota előcsarnokában az egyesület elnöksége nevében gróf Karátsyoni Jenő, az egyesület elnökének távollétében lovag Falk Zsigmond udvari tanácsos és Rohonczy Gedeon al-elnökök fogadták, míg az igazgatóság és a választmány nevében gróf Andrássy Géza, gróf Hadik-Barkóczy Endre titkos tanácsosok, dr. Brüll Ignác udvari tanácsos, Fuchs Lajos és dr. Kovách Aladár kir. tanácsos voltak jelen. A mai előadáson a főhercegnő asszonnyal együtt — váratlanul — jött József királyi herceg is, ki mint mondta, jelen akar lenni a tanulságos és eredményében minden emberre egyaránt fontos előadáson. A fenséges vendégeket, kik különben mint az egyesület védői sok izben keresték már fel az egyesület mentőállomását, a nagyteremben a hölgyválasztmány elnöksége nevében Apponyi Albertné és Hadik-Barkóczy Endréné grófasszonyok fogadták. A főhercegnő előbb a jelen volt hölgyeket üdvözölte szívélyesen, kik mint a tanfolyam hallgatói jelentek meg. Az üdvözlés után dr. Kovách Aladár igazgató főorvos, ki a tanfolyamot személyesen vezette, rögtön belekezdett előadásába és az ezen előadásra kitűzött tárgyat, a fejsebek bekötözését és a különféle csonttörések első segítésében való ellátását mutatta be illusztris hallgatóságának. Az előadás alatt több izben történt, hogy a főhercegnő asszony látta el a betegként szereplő ápolók képzelt sebeit, és a legnehezebb kötözési módokat ügyesen végezte, sőt egy izben, amikor a karon lévő képzelt csonttörést látott el, Hadik-Barkóczy grófnő és Lichtenstein hercegnő segítségével az ilyen töréseknél szokásos sinkötés olyan hihetetlen biztonsággal és preczizitással látott el, hogy nemcsak a jelen volt hallgatóság, hanem József főherceg is, aki igen nagy érdeklődéssel szemlélte a gyakorlatokat, bámulatát fejezte ki fenséges lelkületére felett. Közel másfél órán át tartó előadás után József főherceg és Augusztó főhercegnő asszony az elnökség kíséretében a budapesti szivattyú és gépgyár r.t. váci-uti gyártelepére hajtatott ki, ahol egy újonnan épített gépkocsit (tábori főzőkoltyhát) tekintették meg; a hatalmas, két részből álló gépkocsit, melynek értéke ezer korona, a gyár igazgatósága, gróf Andrássy Gyula közbenjárására a Mentő-egyesületnek ajándékozta és ezzel megvetette alapját egy nagy horderejű ideának: az Országos mentőközpont felállításának, melynek feladata az leendő, hogy nagyszabású tömeges szerencsétlenségek esetén, minők az utóbbi bányarobbanások voltak, az egyesület férfi és hölgyválasztmányának tagjaiból álló mentőcsapatokkal a bajba jutott embereket orvosi segítségen kívül gondozásban és táplálásban is részesíthessék. Az illusztris társaság látható nagy érdeklődéssel nézte meg a gépkocsit, mely már a veszprémi hadgyakorlaton is nagy eredménnyel szerepelt és valamennyien végig köstölték a szakácsépész főztjét, melyet a főhercegnő igen ízletesnek találtak. Közel két óra volt már, mikor a fenséges vendégek bucsut vettek a társaság tagjaitól.

— **Návay Lajos állapota.** Návay Lajost, a képviselőház alelnökét ma délelőtt a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület két orvosának asszisztálás mellett az Angol-királynőben levő lakásáról átvitték kezelőorvosra, dr. Herzel Manó egyetemi professzor szanatóriumába. Mint a „Politikai Értesítő“ illetékes helyről kapott információ alapján jelenti, hogy a beteg alelnök megoperálása még nem elhatározott dolog. Az átszállítás kizárólag azért vált szükségessé, hogy a betegség lefolyását a szanatóriumban néhány nap állandó megfigyelés alá vegyék és amint azonnal csak az operatív beavatkozás szüksége, azt azonnal eszközölni lehessen.

— **Uj királyi tanácsos.** A király dr. Sramkó Andornak, Breznóbánya szabad királyi város polgármesterének, buzgó szolgálata elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Geyerstam Gusztáv meghalt.** Stockholmból jött hire, hogy Geyerstam Gusztáv hírneves író, akinek egyik legszebb regényét, „Asszonyok hatalma“ címen az „Egyetértés“ is közölte, ma hirtelen meghalt. Geyerstam a finom, andalitikus lelki megrajzolásoknak volt világhírű mestere. Az ő oszandes tragédiái amelyek az otthon légy néma fala között játszódtak le, szívébe markoltak mindenkinek, akinek rég eltemetett bánatai, életkeservei és titkolt szenvedései voltak. Geyerstam könyvei az önvallomások közvetlenségével és epedő szomorúsággal ejtették rabul olvasóit, akiknek ezrei és ezrei siratják most benne egyik legkedvesebb írójukat s a mai íróvilág egyik legnagyobb, sokat szenvedett emberét.

— **Kitüntetés.** A király Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Kolbenhever Gyula kir. tanácsost, a budapesti felső építőipariskola igazgatóját VI. fizetési osztályba nevezte ki. Nesner Aladár és Fekete Jakab felső ipariskolai igazgatóknak pedig az iparoktatás terén szerzett érdemeik elismerésül az iparoktatási főigazgatói címet adományozta.

— **Beteg képviselő.** Bakonyi Samu országos képviselő állapota már annyira javult, mióta megoperálták, hogy látogatókat is fogadhat a Herzfőle szanatóriumban, ahol fekszik. Betegsége alatt nagyon sokan érdeklődtek hogyléte iránt, képviselők és különösen választókerületéből ismerősei.

— **Krisztics Milán bajban.** Krisztics Milán, az utolsó Obrenovicus, amint magát nevezi, most Berlinben mutogatja magát és céllovészeti tudományát fruktifikálja a Schuman-féle cirkuszban. A szerb hercegi címet viseli és éppen emiatt gyűlt meg a baja. A szerb követség a rendőrigazgatóságnál tiltakozott az ellen, hogy Krisztics Milán az őt meg nem illető hercegi címet viselje és magát Milán király fiának mondja mert mint a követség állítja, ez őt nem illeti meg. A rendőrség, bárha egyébként a műlovészeti mutatványok ellen a legosekélyebb kifogása sincs, tilalmat bocsájtott ki a hercegi cím további viselése ellen. Milán fia erre megjelent a rendőrségen, ahol hivatkozott rá, hogy az ő gyámja gróf Zichy Jenő volt és okmányokat mutatott fel, többek közt egy közjegyzői nyilatkozatot, amely egy mellékelt kép alapján Obrenovicus Krisztics György Milánnal való azonososságát bizonyítja. Előadta, hogy a szerb kormány Budapesten is nehézségeket igyekezett támasztani, de eredménytelenül, mert ő állítását okmányokkal igazolta. Milán fiának képviselője azután megígérte, hogy a budapesti rendőrségtől táviratilag azonnal bekéri az óhajtott azonosági bizonyítékokat és reméli, hogy ennek alapján a szerb követet tévedéséről felvilágosíthatja.

— **Roosevelt — újságíró.** Newyorkból jelentik, hogy ma jelent meg Roosevelt volt elnöknek első cikke az „Outlook“ című újságban, amelynek szerkesztőségébe Roosevelt magát felvettette. Ez a cikk a komoly újságírók kötelességeiről és méltóságáról szól.

— **Ünnepelt vasuti főorvos.** Dr. Hirschler Ágoston egyetemi tanár, a Kassa-Oderbergi Vas-pálya Társaság főorvosának tiszteletére abból az alkalomból, hogy a király a magyar nemességgel tüntette ki, a Kassa-Oderbergi Vaspálya Társaság igazgatósága, valamint tisztviselői kedden este a „Virágosokor“ vendéglőben ünnepi bankettet rendeznek.

— **Márczius 15-ike.** A szabadsajtó kivívásának évfordulóját, márczius 15-ikét a budapesti egyetemek ifjúsága a hagyományos ünnepeéggel üli meg. Az évforduló napján délelőtt a székesfővárosi Vigadó nagytermében matiné lesz, amelyen több országgyűlési képviselő, művész, egyetemi polgár, valamint a két egyetem énekkara vesz részt. A tárgysorozatot most állítja össze a rendezőbizottság. Délután felvonulás lesz Petőfi szobrához, ahol alkalmi beszédeket mondanak. A székesfőváros összes iskoláiban szintén megünnepelik a szabadság emlékünnepeét. Az iskolai ünnepségeken tanárok és diákok együttesen működnek közre. A tanítás ezen a napon minden iskolában szünetel.

— **Ujságíró-est az Orfeumban.** Azt a ragyogó tartalmu és lefolyásu estélyt, amelyet harmadéve rendezett a Budapesti Ujságírók Egyesülete a Newyork kávéházban, márczius 31-én mindenkép méltó párja fogja követni a Fővárosi Orfeumban. A fővárosi színházak legelőkelőbb művésznői és művészei a márczius 31-iki ujságíró-est szereplői. Estétől reggelig hat óráig lesz alkalma a közönségnek arra, hogy a fehér program jobbnál-jobb számaiban gyönyörködjen. A műsor az egyes számok szerint és a maga egészében ötlet, frissesség, mulattatás; a szereplők névsora már magában is szenzáció. A legjobb írók, legjobb munkáit tolmácsolják a legelső művészek. Jegyeket a Fővárosi Orfeum pénztárában és a Budapesti Ujságírók Egyesülete klubhelyiségében (VII., Erzsébet-körút 27) már most lehet váltani és a keresetre való tekintettel már most tanácsos előjegyezni. Pályajegy ára 150 korona, egy személyre szóló belépőjegy 20 korona.

— **A Társadalomtudományok Szabad iskolájának** (Károly-körút 14.) jövő heti tanrendje a következő: Márczius 9., kedd, 8—9-ig Bresztovszky Ernő: A művészeti irányok választása; 8—9-ig Szabó Ervin: A kommunista kiáltvány olvasása (szeminárium). Márczius 10., szerda, 7—8-ig Wildner Ödön: Az orosz szépirodalom; 8—9-ig Szűcs Adolf: Fizikai alapfogalmak. Márczius 11., csütörtök, 8—9-ig Tarcsai Lajos: A magyar parlament története; 8—9-ig Balázs Béla: Költői olvasmányok (szeminárium). Márczius 12., péntek, 8—9-ig Rónai Zoltán: A tudományos szociálizmus problémái.

— **(A dunántúli evangélikus egyházkerület)** márczius 17-én Pápán rendkívüli közgyűlést tart, melyen az *Ihász* Lajos főrendiházi tag elhunytával megüresedett felügyelői állás betöltésére nézve fogják megtenni a szükséges intézkedéseket.

— **Az első magyar bélyegkiállítás.** Az Iparművészeti Muzéumban ma mutatták be a saját képviselőinek az első magyar bélyegkiállítást, melyet a Hungária Bélyeggyűjtők Köre ünnepli meg fennállásának tizedik évfordulóját. A kiállítás szép képet nyújt a magyar amatörgyűjtők komoly, fáradságos és szakértő munkájáról. Százhat kiállító vesz részt a kiállításon, hét csoportban. A kiállítók mindannyian, az egy bécsi *Fried* Rudolf kivételével, magyarok és a kiállítás rendezésénél fősúlyt helyeztek arra, hogy a magyar postabélyeg fejlődése minél tökéletesebb gyűjteményben tárjúljon a nézők elé. Érdekes gróf *Desseffy* Miklós speciális gyűjteménye a legrégebb (1871) magyar bélyeg és a maiig minden magyar bélyeg tervezetét foglalja magában. A magyar vonatkozású gyűjtemények között a leggyöngyösből a m. kir. postáé, amely néhány bélyeg tervezetét, pecsétnyomokat és nyomtatási eszközöket állított ki. Az általános gyűjtemények között a legértékesebb gróf *Majláth* Gézáé. A gróf 35 éve rendkívüli buzgalommal gyűjt bélyegeket, szenvedélyének kielégítését megkönnyítette az, hogy mint korvetkapitány az egész világot körülhajózta. Ezeket kívül még sok szép gyűjtemény teszi értékkessé a kiállítást, amely holnap délután 10 órakor nyílik meg.

— **Névmagyarosítás.** Dr. Hesslein Henrik budapesti ügyvéd családi nevét *Hernádra* magyarosította.

— **Nagy katasztrófák.** Londonból jelentik, hogy Birkenheadban egy új dokk építésénél a víz hirtelen benyomulása következtében *tizenhat ember a vízbe fullt.* Háromat megmentették, ezek közül azonban kettő súlyosan megsebesült. — **Bellunoból** (Olaszország) jelentik, hogy a posta- és távírdaforgalom megszakítása következtében csak ma ideérkezett jelentés szerint *Dradelleb* (From di Zolfo, kerületben) e hó 1-én egy lavina több házat és *tizenöt embert* maga elé temetett, akik *meghaltak.*

— **Körözött leány.** A „Lokalanzeiger“ jelenti: Lápták Irén magyar postahivatalnoknő, akiről a budapesti rendőrség 5000 korona elikkasztása miatt körözőlevelet adott ki, jelentkezett a rendőrségnél, megjelent az osztrák-magyar konzulátuson és onnan a berlini rendőrkapitányságra vezettette magát, ahol letartóztatták. Lápták Irén tagadja, hogy bűnös volna és azt állítja, hogy nem tudja, hogyan tűnt el az összeg pénztárából.

— **Wellmann utra készül.** Wellmann, aki *Yéghajón* akart eljutni az északi sarkra, de néhány-szor az utolsó percben megmondta magát és *nam szállt föl*, újra beszéltet magáról. *Krisztianából táviratozzák*, hogy Wellmann még ez idén-utra kel. Wellmann egy motorcsónakot szerzett be magának és ezzel akar a Spitzbergáig eljutni.

— **Tömeges tűzhalál.** Szörnyű tűzkatasztrófa dühöngött tegnapelőtt — mint, egy kábeltávirat jelenti — New-Yorkban a 7-ik utca egyik óriási házában. A háznak falépcsőháza kigyuladt és a lángok csakhamar elterjedtek az egész épületben, úgy hogy a lakók megmentése a legnagyobb nehézséggel járt. *Tíz ember, köztük öt asszony, négy gyermek és egy férfi, a lángok áldozata lett.* Ezek az áldozatok valamennyien olaszok. Az épület első emeletén egy temetkezési egyesületnek volt a helyisége, amelyben két öngyilkosnak a holtteste is ki volt temítve. A holttestek is hamuvá égtek. A tűzoltóknak nyolcz családod sikerült megmenteniök. A mentésnél rémes jelenetek játszódtak le. Három család úgy menekült meg, hogy a villámhárítón felmászott a tetőre és onnan a szomszéd ház tetejére ugrott. Három asszony leugrott a mentőponyvába, de az esésnél borzasztó sérüléseket szenvedtek, úgy hogy életük alig lesz megmenthető. Ezek a szerecsélen asszonyok előbb a gyermeküket dobták le az emeletről, anélkül, hogy figyelték volna a mentőponyvára. A gyermekek az utcakövezetre esve, halálra zuzták magukat. A tűzkatasztrófa okát nem tudják biztosan, de *sejtik*, hogy a „Fekete kéz“ rablósövetkezés műve. A lépcsőházban ugyanis egy pórtóleumos kancát találtak és így kétségtelen, hogy a tűz gyújtogatás által támadt. A „Fekete kéz“ re az tereli a gyanút, hogy az épület földszintjén egy olasz fodrász lakott, aki nemrég fenyegető levelet kapott „Fekete kéz“ aláírással.

— **A gyermeknyomor értesítője.** Felette érdekes illusztrált füzetet küldött szét a Liga, mely tartalmánál leköti minden gondokodó ember figyelmét. Ez a kis füzet, mely bemutatja rövid szöveggel kísért képekben a Gyermkvédő Liga tizennégy intézetét, úgy mondhatnánk, hogy a gyermeknyomor értesítője. A szöveg rövid, de sokat mond. Rövid négy esztendő alatt a Liga tizennégy hatalmas intézetet emelt a gyermeknyomor enyhítésére, mely intézetek közül kétségtelenül a legérdekesebbek azok, amelyek a zülött gyermekek nevelésére szolgálnak. A legelső helyen az Árpádotthon áll négy gyönyörű pavilonjával. Ezután következik a nagyszöllősi fiúnevelő intézet, melyet az államtól vett át a Liga. A szalonczai otthon, melyet a Szilányi-féle alapból építettek föl, a soproni Széchenyi-otthon, mely részben Sopron város áldozatkész közönségének köszönheti létét, a mikoskeresztúri fiúnevelő intézet, mely a Liga első intézete volt s a kőbányai leányotthon, amely jelenleg az egyedüli intézet, ahol zülött leánygyermekek találhatnak menedéket. Három tanonczotthona is van a Ligának, a kolozsvári, nagyváradi és szegedi. Csecsemők részére szolgál a kassai bölcsöde, a gyöngelműjű gyermekek részére pedig a temesvári Andrassy-otthon. A tizennégy intézet fenntartási költsége évenként körülbelül 300.000 koronára rug s ezenkívül még sok ezer és ezer gyermek szülei részesülnek különféle segélyezésben, sőt a néhány, teljesen berendezett kis üzletet bir a Ligától, melynek jövedelméből családját fenntarthatja. Ilyen óriási megterhelhetőség mellett a Liga minden eszközt megragad, hogy anyagi erejében gyarapodhassék s ezért az idén fokozott mértékben dolgozik az április 1. és 2-iki gyermeknapok sikerének biztosításán. Eddigél több mint 40 vármegye csatlakozott a gyermeknap mozgalomhoz, s bárha a háborús hírek erősen megnehezítik az előkészítő munkálatokat, még is nagyon valószínű, hogy a gyermeknap fényes sikerrel fog bezárulni. Kívánatos, hogy a Liga olyan nagyfoku támogatásban részesüljön, mint amilyent meg is érdemel.

— **Szélhámós nő.** A szegedi rendőrség ma egy országos szélhámósnot tartóztatott le, ki előbb egy előkelő katonatiszt özvegyének, majd azután Vetter újvidéki építész feleségének mondta magát. A letartóztatott sok szegedi üzletben vásárolt hitelbe és pénzt kért. Az előkelően öltözött harminczéves asszonyt csalásért és szédelésért Zomborból, Újvidékről és Szabadkáról már hónapok óta körözik. Az újvidéki rendőrség táviratot intézett Szegedre, hogy az asszonyt özvegy Neu Rezsónének hívják. A nyomozást megindították. Az eddigi vizsgálat során kiderült, hogy Szegeden több ezer koronát harcsolt.

— **Sorozás Budapest.** Hétfőn, márczius 8-án kezdődik meg Budapest a főszorozás, amely június 15-én ér véget. Hétfőn az 1888-ban szültett hadköteleseket kezdik állítani és az állítás márczius 31-én ér véget. A főváros tanácsa újból is fölhívja az állításköteleseket, hogy a rendes időben jelenjenek meg a sorozóbizottság előtt, mert ebben a tekintetben rendkívül szigorúsággal járnak el és a mulasztásokat súlyos büntetéssel sújtják.

— **Nőtisztviselők Országos Egyesületének** művészestélyén a Vigadó hatalmas nagyterme zsufolásig megtelt elegáns közönséggel. Szinte egymás vállán keresztül nézhették csak a szereplőket és hallgathatták azoknak minden kritikát kiálló gyönyörű előadásait. Petőfi kitűnő interpretálójára, *Jászai* Mari érzésteljes szavalaival aratott frenetikus sikert. *Révy* Aurélia a „Traviata“ opera nagy áriáját adta elő csodás művészetével. *Ótvás* Gitta pedig a legújabb operett népszerű dalait énekelte a töle megszokott kedvességgel. Fellépett még *Rózsahegy* Kálmán, aki művészi humorával idézett fel derűs jeleneteket s végül *Dienzl* Oszkár zenei alkotását, a keringő változatokat mutatta be művészi játékkal. Ezt a szép és mindenek felett magas színvonalon álló hangversenyt reggelig tartó vidám tánc követte, melyhez a *Benét* *Farkas* Pali cigányzenekara szolgáltatta.

— **Meghiusult család.** Megirtuk tegnap, hogy *Fisch* Hermann nyiregyházi szövöttáru kereskedő kárára csalást akartak elkövetni. Távollétében sürgönyöztek üzletvezetőjének, hogy küldjön főnöke címére négyezer koronát. A család meghiusult, s a rendőrség mára már előkerítette a csalókat. *Fisch* kifosztására egész csalószervezet alakult. A banda tagjai *Weisz* Jenő huszonnégy éves kereskedősegéd, *Maislis* Rezső 26 éves állás nélküli könyvelő és *Rosenberg* Sándor 22 éves biztosítótársaságnál alkalmazott magánhivatalnok. Az agyafurt terv értelmi szerzője *Weisz* Jenő volt, aki unokaöccsére *Fisch*nek. Ő rendelte a *Klein* és *Friedmann* cég nevében táviratilag a fővárosba *Fisch* Hermann s ugyanakkor *Maislis* Rezső szobát bérelt az Erzsébet-szállodában *Fisch* Hermann néven. Amikor megtudták, hogy a valódi *Fisch* Budapestre érkezett, *Rosenberg* táviratozott *Fisch* nyiregyházi üzletvezetőjének, hogy nyomban küldjön 4000 koronát az Erzsébet-szállodába, mert szüksége van sürgősen a pénzre. Az üzletvezető el is küldötte a pénzt, de a szélhámósok nem vették hasznát, mert a rendőrség mind a hármat letartóztatta, mielőtt a pénzt felvehették volna. A terv úgy derült ki idő előtt, hogy tegnap este megjelent a főkapitányság ügyeletes tisztviselőjénél *Weinmann* Henrik kereskedősegéd és elmondotta, hogy a Károly-köruton levő *Schlanger*-féle kávéházban végighallgatott egy beszélgetést, amelyet három fiatal ember folytatott. Ebből a beszélgetésből azt következteti, hogy furfangos terv alapján ki akarják fosztani *Fisch* Hermann kereskedőt, akit táviratilag rendeltek föl Nyiregyházáról Budapestre.

— **Házasság.** Dr. *Lengyel* Endre fővárosi ügyvéd, szatmármegyei földbirtokos eljegyezte *botfal* *Ulvös* József udvari tanácsos, a budapesti villamos vasutársaság elnökgazdájának leányát, *Francziskát.*

Dr. *Török* Ottó, Szekszárd városi tisztí ügyész eljegyezte *Czigler* Irénet Szekszárdon.

Köri J. Alfréd Szombathely, eljegyezte *Elek* Olga kisasszonyt, *Elek* Bernát székesfehérvári biz. tag leányát Budapest.

Váradi Géza áll. felsőkeres. iskolai tanár eljegyezte *Fein* Elzát Alsókubinban.

Hoffmann Béla, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője eljegyezte *Spitzer* Irént, *Spitzer* Ignác és neje, *Guttman* Gizella leányát Budapest.

Dr. *Fischer* Imre nagyváradi kórházi főorvos eljegyezte *Herczeg* Ede budapesti háztulajdonos leányát, *Margitot.*

— **Nászajándékok,** jegygyűrűk legelőnyösebben *Polgár* Kálmán műtőrák ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerzhették be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Teplitzből írják: Tegnap este a város katolikus templomának tornyáról levetette magát egy huszonnégy éves viruló szépségű leány. Az öngyilkos először a torony kiugrójára esett, majd onnan lezuhant a templom bejáratainak kiálló párkányára. Az óriási zuhanás daczára nem halt meg nyomban. Eltört lábakkal és súlyos belső sérülésekkel a városi kórházba vitték, ahol néhány óra múlva meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **A börtönvirágok ellen.** Négy-öt év óta örömmel konstatáljuk, hogy különösen nagy város területén lassan eltűnedeznek azok a toprongyos, züllött gyermekel, akiket rendőri nyelven „börtönvirág”-nak keresztelték el. Anyátlan, apátlan árvák voltak ezek; vásárcsarnokok, piacok, kirakatok, üzletek tipikus, notórius tolvajalakjai, kik börtön-pályafutásukat lopáson, betöréssel kezdték, csaláson és rabláson folytatták és számtalan esetben gyilkosságon végeztek. A vendérség és esendőrség tehetetlen volt velük szemben; mert ha ideig-óráig ártalmatlanná tette is őket, előbb-utóbb kiállott büntetés után újra szabadlábra kerültek. A börtön levegője pedig nem javította meg őket. Sőt ellenkezőleg. Elkeseredettebbé, vakmerőbbé tette őket. Ha első börtönbüntetésük csupa kényeszerzsücsükből loptak, a börtönből kijutva, már dacból is ellenségei lettek a társadalomnak, amely lassan belátta, hogy a szerencsétlen alakokat nem büntetéssel kell a jó útra visszatéríteni, hanem zsenge gyermekkorukban, amikor még fogékonyak a jó iránt, szeretettel kell körülvenni. E célú feladatú az ország legnemesebb intézménye: Az Országos Gyermekvédő Liga, amelynek eddig közel 15.000, különben züllésnek kitett gyermeket sikerült megmenteni és a mentés nyomán az utca apró börtönvirágainak sorai szemmel láthatólag megrikkultak. A Ligát ez óriási munkájában mindenkinél támogatnia kell. Ezért történt, hogy a pénzügyminiszter országos tombolajátékot engedélyezett céljaira. A Liga a tombola-sorsjegyeket már kibocsátotta, 1 korona 50 fillérért minden tőzsdében és banküzletben kaphatók. Minden sorsjegy feltételül nyer ezüst vagy arany tárgyat. A legnagyobb nyertmény huszeder korona, a legkisebb is megéri az 1 korona 50 fillért. Ez pedig azért lehetséges, mert a Liga óriási mennyiségű ajándék-tárgyat kapott és most azokat ily módon értékesíti.

— **Öngyilkosság az anya szemelátára.** Debreczenben történt az alább elmondandó megrázó dráma. A dráma főszereplője *Daróczy* János mézasároslegény, aki az utóbbi hetekben boldogtalan szerelem miatt ivásnak adta magát és elzüllött. Tegnap éjszaka is éjfélután tért haza. Teljesen részeg volt. Ötvegy édesanyja intette, hogy változtassa meg életmódját, térjen le erről a kores útról. A fiu megölelte édesanyját és csak ennyit mondott: — Ne búsuljon édesanyám, lesz ez még másképpen is.

Alig mondta ezt, zsebéből zsinet rántott elő s hirtelen guzsba kötötte édesanyját. A balkezét a jobb lábához, a jobb lábát a balkezéhez kötötte s a száját betömte. Az asszony nem ellenkezett. Mikor a fiu kész volt a szörnyű munkával, megszólalt:

— Nem akarom én magat bántani édesanyám, csak azért kötöttem meg, hogy ne adhasson hírt senkinek sem, mert én most megölöm magamat.

Ezzel kifordult a szobából, de nemskára viszatért kezében egy nagy szeggel és fejszével. A szegyet beleverte a mestergerendába és anélkül, hogy többet szólott volna édesanyjához, felakasztotta magát. A szerencsétlen asszony rémülten erőlködött, hogy kötelékaitől megszabaduljon, de gyenge volt hozzá. Tétlenül kellett nézni, mint száll ki fiából a lélek. Már reggel volt, mikor kétségbeesett erőlködéssel szétrágtatta a kötelet s a zsinegről levágta fia megmerevedett holttestét. A szerencsétlen asszony most nagybeteg, az orvosok nem bíznak felgyógyulásában.

— **Pusztító lavinák.** Lavinaomlások következtében több baloset történt. Elebergben négy ház elpusztult. Emberéletben nem esett kár. A helység minden forgalomtól el van zárva. Eisenkappelben egy kunyhóban tartózkodó négy famunkást fedett el a hólavina. Három életét vesztette, egy megmenekült. Freistritzben négy bérés egy aláhullott lavinát takarított el, közben újabb lavina omlott alá és mindnyájan életüket veszítették. Irschenben három lakóház a melléképületekkel együtt elpusztult. Egy parasztasszony és egy gyermek életét vesztette. A Loibl-utat a lavina teljesen elzárta. Ugyanígy a Loibl-hágót.

— **Ecclesia militans.** Rómából jelentik: Az egyházi hatóságok értesítették az egyházmegyéket, hogy a non expedit hatályát felfüggesztik a konzervatív és katolikus képviselőjelöltek érdekében, ahol azok liberális, radikális vagy szociáldemokrata ellenjelölttel állanak szemben. A püspökök tartoznak a katolikus választóknak előírni, hogy kire szavazzanak. Az utasítás az, hogy nem szabad különbséget tenni katolikus, zsidó vagy protestáns jelölt között, ha biztosítékot ad, hogy nem fogja megválasztása esetén fámogatni az egyházellenes politikát.

— **Ünnepelt könyvelő.** A negyvenhat év óta fennálló Leféber Ágoston-féle kut- és vízműépítési vállalat könyvelője, Ratkovszky Soma most tölthette be negyedszázados évfordulóját annak, hogy a gyár könyvelője lett. Ez alkalomból a cég főnöke a gyár udvarán az összes munkásokat megvendégelte. Tegnap pedig a Leféber-család adott bankettet a könyvelő tiszteletére, amelyen Eperjessy Antal, a gyár mérnöke meleg szavakban méltatta a jubiliáns érdemeit.

— **Az őrpáncsnok halála.** Bécsben megrendítő eset történt egy katonai őrség felváltásakor. Ma délelőn a Burg belső udvarán, mialatt felváltották az őrséget, *Freyberger* Jánost, a 19-ik gyalogezred századosát, az őrség parancsnokát, vezénylés közben szélhűtés érte és holtan esett össze.

— **Férjgyilkos asszony.** Szegeden Gyapjas Sándor mindszenti gazdálkodó állandóan részegkedett és bántalmazta feleségét. Gyapjas ma ittas állapotban ismét összeszólalkozott feleségével és bántalmazni akarta, mire az asszony kimenekült az utcára. Gyapjas felesége után ment, erre azonban az asszony nekiment férjének és a kezében levő ruhasujkolóval szétverte annak fejét. Gyapjas meghalt. A vizsgálat megindult.

— **Elhagyott leány.** Lugoson Cadariu János ügyvédjelölt elhagyta kedvesét, Abucsan Heléna oláh leányt, aki tegnap este revolverből ötször rálőtt Cadariura. A leányt letartóztatták és Cadariut haldokolva a kórházba szállították. A leány azt vallja, hogy Cadariut azért akarta megölni, mert elhagyta és holnap mással akart meg esküdni.

— **Tévedés,** ha valaki azt mondja, hogy osztrák cég jobb kávét adhat vagy olcsóbban számít, mint Fratelli Deisinger fiúmei cég Budapesten a királyi bérpalotában.

— **A téli fürdőóvad a budai Szt. Lukács-fürdőben.** Február hóban érkezett fürdővendégek közül első sorban kiemelendő Kossuth Ferencz v. b. t. t. kereskedelmi miniszter ur Ó-Exzellenziája, aki egész február hóban a fürdőkurát kitűnő sikerrel használta. Külföldi vendégek közül felemlítendő: Popovici Georg és neje, Sadova; Jordanescu T. Eugenie, Bukarest; Stupka Theodor, nyug. ezredes, Brünn; Andoró Gyula, Páris; Rechenberg József, mérnök, Bukarest; Delescu Constantin, földbírtokos, Turn-Severin; Ambramovici Rubin és neje, Botosani; Gewölb Adolf, Galatz; Bulford Sidney, trainer, Bukarest; Tersy Simon, Belgrad; Leitersdorfer Sigmund és neje, gyárigazgató, Wien; Serbanescu Florinán, kuriai bíró Turn-Severin; Rechenber Antonia, magánzó, Bukarest; Steiner Karl, Galatz; Riga Marie, Bukarest és még számos külföldi és belöldi előkelőség.

— **Halálozás.** *Toifelhart* Mátyás, nyugalmazott hajóskapitány 70 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz az Iskola-utca 35. szám alatt levő gyászházban.

Gajzánó Jenőné, született *Kuska* Ilona márczius 4-én Budapesten 35-ik életévén elhunyt. Hamvait márczius 5-én Turkevére szállították és márczius 6-án délelőtt helyezték örök nyugalomra a családi sírboltba. Az elhunyt uriaszonyt nagyszámu rokonság gyászolja.

Ötvegy *Szentivics* Kristóf, szül. *Katona* Anna 78 éves korában Gyergyószentmiklóson meghalt.

Id. Benke János, bírtokos 87 éves korában Szentivánlaborfalván (Háromszék-megyében) meghalt.

Szánogorai Szancilovics József, nyugalmazott vezérőrnagy 92 éves korában Szabadkán meghalt.

— **Az előző időnyben** mindenképpen közkedveltő vált „Souterrain” rendszerű előadás a n. é. hölgyközönség már eddig is teljesen fölkarolta, meggyőződést szerzvéen magának arról,

hogy az ott tartott árúk minőség és divatosság tekintetében kifogástalanok s rendkívül olcsók. Ezen előadás Holzer es. és kir. udvari szállító cég divatházának souterrain helyiségében női ruházati cikkekkel e hó 8-án veszi kezdetét.

— **A Bonbonniére márczius havi műsora.** Folyó hó 7-én, vasárnap este lépnek fel utoljára a müncheni Scharfrichterok a Teréz-körúti kabaréban. Vendégszereplésük felejthetetlen lesz a budapesti közönségnek. Folyó hó 8-án, hétfőn este a Bonbonniére művészszemélyzete mutatja be a márczius havi új műsora. Ennek keretében színr kerül „A városatyák” című szatira, épp oly szenzációs maszkokkal, mint amilyenek a Börze-ankétban és az Orvosi konziliumban voltak. A másik újdonság az „Interview Szerbiában” című színpadi tréfa. „Az orfeum a kabaréban” című paródia annyira bevált, hogy az igazgatóság azt teljeszen új számokkal (Barrison-lányok, néger kvartett, Vitéz László bábszínháza, a meztelen nő stb.) műsoron hagyta. Végül szenzációnak ígérkezik dr. Szalay József és Várág Jenő Elf Scharfrichter-paródiája. Az előbbi M. Henryt, az utóbbi Marya Delvard-t imitálja. A magánszámok egytől-egyig újak.

— **A Royal-Orfeum** állandóan zsufolt házakat vonzó újabb szenzációkkal gyarapodott: a Beregis című nihilista drámának, amelynek izgalmas, megrázó jelenéseit lélekzetvisszafojtva s végül zúgó tapsokkal hallgatja a közönség. A Szanin-t is elsőnek a Royal-Orfeum vitte a színpadra, óriási sikerrel s hasonlóan lelkes fogadtatásra talál egy aktuális kuplé: Ez pajtikám a Löbl!, mely máris városszerte népszerű. Az új szenzációk mellett utolsó hete következik a „Nimfa és a faun náza” című szépségese-jelenésnek és a La belle Rositta táncszatirakéjainak. A 3 kacagató bohózat: Pampoulet ches, A nutyi szoba és A hátsószobány, fülrengető kacagások között mist is elemi erővel hat, új képeket hoz a Hét mozija, Varjas Antal, mint cigánykirály, a Kosmos nővérek, Marió, a csodafenekes, a Lepomme akrobaták és még 12 attrakció egészítik ki a pompás műsora.

— **Première a Folies Caprice-ban.** Pénteken, márczius 5-én nagy sikerrel mutatta be a társulat Armin Józsefnek, a Bécsben élő kiváló író és színésznek „Der Herr Ersatzmann” című eredeti egyfelvonásosát, amely már az összes külföldi hasonló jellegű színpadokat diadalmasan járta be. A darab rendkívül humoros eseménye, kitűnő helyzetei és élezei minden tekintetben beváltak. A személyzet, élén Rott Sándorral, mint rendezes, most is remekelt. A darabot Werner Ödön rendezte ötletesen. A tagok, ugyínt Weissné, Türk, Nanon és Beliczay, valamint Trebitsch, Gerő, Pfeifer, Zöldy, egytől-egyik fényesen álltak meg helyükön. Előrelátható, hogy az újdonság sok felt házat fog vonzani s még mindig erősen vonzó. „Az első stáció” című magyar újdonságokkal együtt. A Folies Caprice magánszámait, mint rendezes, előzőszerint is előrendűek és nagyon mulattatók.

— **A gésák,** a Fővárosi Orfeumnak eredeti kis exotikus vendégei egészen meghódították a főváros közönségét, aminek legelőkelőbb jele az a körülmény, hogy a nézőtér minden este az utolsó helyig megtelik. A másik japáni csoport, a Rigoku-társulat, szinte hajmeresztő dolgokat produkál az eróművészet és testgyakorlat terén. A két költőtáncos 10 ugyancsak bámulatba ejti a nézőket. Egy egész sorozat egyéb elsőrendű variété-különlegesség, egy határozottan nagysikerű kis magyar bohózat, valamint Hauser Aalbach és Baumann kiváló magánszámait egészítik ki az imponáns márcziusi műsora. Az előadások, mint rendezes, 8 órakor kezdődnek. Vasárnap két nagy előadás lesz, a délutáni kezdete 4 órakor.

x **Kötött kabátok és figorok** legjobb ajándék Röslernd Budapest, V., Harminezad-utca és József-tér sarkán.

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x **Bob-hashajtó** a legkellemebb, 10 fillér.

x **Kwizda-féle Restitutio-fluid** lovak részére. Aki a lovak inait erőltetett használat mellett épségben akarja megtartani, annak nagyon is ajánljuk a Kwizda-féle Restitutio-fluid alkalmazását. Minden használat után, miután az inakat szádmával jól megcsutakoztuk, dörzsöljük a 12 lábát tőrdőtől esüdig jól Restitutio-fluidal s aztán pályázzuk könnyen be; ez egy egyszerű és mégis igen hathatos szer, — hogy az inakat trisszen és feszeseen tarthassuk. A Kwizda-féle es. k. szab. Restitutio-fluidnak lovak részére, tehát egy jókarban tartott istállóban sem volna szabad hiányoznia.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ
legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés esz. Kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-széthküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Videki megrendelések naponta postantánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és ved-jegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan háziser mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor.

Fő-széthküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Videki megrendelések naponta postantánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és ved-jegyével ellátott készítményeket kérni.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Opera.** Feinhals Frigyes, bajor kamararénes, Amerikából visszatérve első sorban Budapesten tartott stúdiót. Ezuttal úgy tervezik, hogy a művész több estén át fog nálunk vendégszerepelni. Néhány olyan szerepét fogja énekelni, amelyet eddig tőle nem hallottunk. Ezek között lesz a „Walkür“ Wotánja, amelyet igaz érdeklődéssel várunk. Ma este Hans Sachsot énekelte és ezzel a *Nürnbergi mesterdalkok* előadását tette lehetővé. Az ő közreműködése az egész ensemblet bizonyos ünnepi tónusra hangolja. A művész Hans Sachsja mélyen átértett karakterisztikus és klasszikus alakítás és akaráhányszor halljuk tőle, mindig újabb és újabb érdeklődést tud nyújtani gyönyörű meleg hangjával és nagy intelligenciájú átgondolt játékaival. Ebben a Hans Sachsban mindazok a vonások egyesülnek, amelyeket stílus és művészet tekintetében az énekestől várunk. Komoly mélység és emellett bizonyos jólelkületű nemes, érzéstelt vonások vannak az ő imponáló királyi alakításában. A közönség lelkes szeretettel ünnepele ismét a mesterdalkokat, akihez méltán sorakoznak dalszínházunk első erői: *Arányi* remek hangú, előkelő izlésű Walterje és *Medek* Anna poétikus széphanu Évája. *Dalnoki* a Beckmesser szerepében is sok intelligenciáról és művészi tanulmányáról tett tanúságot. *Márkus* Dezsőült a karmesteri székben és mondanunk sem kell, hogy egész lenyűgölő és kiváló erélyvel szerzett érvényt Wagner nagyrányu intencióinak. e. a.

(*) **A vasgyáros.** A jó öreg Ohnet mesternek virágkorában írt színműve került ma színre a Vígsház deszkáin a szabályszerű díszletekkel, megfelelő világításban, de nem este, hanem — délután. Röviden az Országos Színészegyesület színésziskolája tartotta ma nyilvános évrő vizsgaelőadását. Teljes elismerés illeti *Balassa* Jenő igazgatót és *Molnár* László tanárt, akik derekas munkát végeztek. Az előadás külső képe mutatós volt, sok taps esett és még több kihívás, a szereplők közül legjobban rászolgált *Csornai* Amália, aki Clairet igen stilszerűen alakította, finoman domborította ki a szentimentális, de mégis gögös márkivadékat. Legjobb bizonyítéka tehetségének, hogy Nagyváradra hívták meg vendégszereplésre szerződöttes céljából. Bájos jelenség volt *Sándor* Ilonka, aki Suzanne szerepében eleven temperamentumával és tiszta kifejtésével tűnt fel. *Marton* Erzsinek szép, szinpadra való alakja van. A férfívendékek közül *Földes* Mihály és *Acsai* Rezső mutattak tehetséget.

(*) **Színészek közgyűlése.** Az Országos Színészegyesület tanácsa már elkészült a közgyűlésre beadott indítványok tárgyalásával. Az indítványok között legfontosabb az alapszabályok módosítására vonatkozó indítvány, mely dr. *Faludi* Jenő ügyész és *Roboz* Elek tisztviselő munkája. A társulatok legnagyobb részét megválasztották már képviselőjüket a közgyűlésre.

(*) **Fráter Loránd Budán.** A budai zenekedvelő közönségnek még nem volt alkalma *Fráter* Loránd művészetében a főváros jobbparti részében — vagyis odahaza — gyönyörködni. A hírneves dalénekes a budaiak iránti előzékenységből tehát elhatározta, hogy nekik külön rendez dalestét. Ez az élvezetes hangverseny április 4-én, délután 5 órákor lesz a budai Vigadóban, még pedig *Földesi* Arnold jeles gondnok és *Revere* Gyula, az ismert hárfaművész közreműködésével. A zongorakíséretre *Dienzl* Oszkárt sikerült megnyerni. A budai előkelő körökben már most készülnek *Fráter* Loránd méltó ünneplésére.

(*) **Az Akadémia II. osztálya** e hó 8-án, hétfőn délután öt órákor ülést tart, melynek tárgyai: 1. *Pinkey* Ferencz I. t.: „A jogtalanság, mint a büntetendő eselékony ismérve.“ (Székfoglaló.) 2. *Áldásy* Antal I. t.: „Zsigmond király viszonya Velenczehez és Milánóhoz római útja idejében.“ (Székfoglaló.)

(*) **Színársulat igazgató nélkül.** Baróti Rezső színársulatának ezidőszent nincs igazgatója. Baróti ugyanis, miután a fennálló rendszer következtében megfelelő állomáshelyet társulata részére nem kapott, lemondott a színigazgatásról és mintegy 40 tagból álló társulatát otthagyta. Téli időben a társulat nem maradhatott kenyér nélkül s úgy segítettek a bajon, hogy a saját felkérésükre tartanak előadásokat most Gyöngyösön és konzorcionális alapon kezelik a bevételeket. A művezető állására *Bihari* Ákost választották meg. A konzorcium most beadványt intézett a színészegyesülethez, amelyben kéri, hogy részükre az egyesület rendkívüli államsegélyt eszközöljön ki.

(*) **Színházaink műsora.** Az *Operaházban* holnap, vasárnap Leroux „A csavargó“ című lírai drámáját adják. Hétfőn nincs előadás. Kedden Massenet „Manon“-ja kerül színre. Szerdán először adják ebben az időben Verdi „Álarcos bál“-ját. Csütörtökön „Carmen“ előadását ismétlik meg. Pénteken lép fel másodszor Feinhals Frigyes bajor kir. kamararénes és pedig ezuttal a „Don Juan“ című szerepében. Szombaton *Cahier* Charlesné asszony, a bécsi udv. Operaház művésznőjének vendégfellépésével, a közönség köréből felhangzott óhajra, megismétlik „Sámson és Delila“ előadását. Az Operaház legközelebbi újdonságának a „Mesevilág“ című balletnek próbái most már teljes díszletezéssel és felszereléssel folynak a szinpadon. A Grimm meséből vett tánczene öt képből fog állani. 1. A nagymama mesél... 2. A bívós kastély. 3. Csipkerózsika. 4. A furfangos állatok és a bösz haramiák (A brémai városi zenészek.) 5. Apotheosis. Az új ballet bemutatás előadását vasárnapra, e hónap 14-ére tűzték ki. A tánczenét megelőzőleg *Hubay* Jenő „A cremónai hegedűs“ című egyfelvonásos operája kerül színre.

A *Nemzeti Színház.* A „Gyermekkirály“, Porzolt Kálmánnak tegnap bemutatott történelmi színműve a jövő hét műsorán két estén szerepel, holnap vasárnap és a jövő szombaton. Kedden *Szigligeti* Ede emlékeztetése a „Mama“ című háromfelvonásos vígjátékot adják. Az előadást e héten még pénteken is megismétlik. Szerdán a „Nászinduló“ kerül színre. Csütörtökön ötödik előadását éri meg *Capus* nagyszerű új színműve, a „Két férfi.“ Vasárnap estére a „Piros bugyellás“ is kintúze.

A *Vígsház* jövő heti műsorában a szezon legkedveltebb darabjai váltakoznak. Köztük a „Kivándorló“, *Herceg* Ferencz színműve holnap, vasárnap, azután pedig kedden és szombaton kerül színre. Hétfőn és csütörtökön a „Király“-t, *Flers*, *Caillavet* és *Aréne* vígjátékát adják *Hegedűs* Gyulával a címszerepben. A szerdai est a „Tatárjárás“-é. Pénteken hosszabb pihentetés után az „Ördög“-öt játsszák. Jövő vasárnap estére a „Tanítónő“-t, *Bródy* Sándor falusi életképet tüzték ki, amelyet holnap délután is előadnak.

A *Magyar Színház* e hetének műsorán *Földes* Imre legújabb társadalmi színműve, a „Hivatalnok urak“, melynek pénteken, a közönség általános nagy tetszése mellett volt a bemutatás előadása, szerepel legközelebb. Színrekerül négyszer este: hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap este. A Magyar Színháznak e héten külön eseményét képezi *Drégely* Gábor szatirikus komédiájának, „A szerencse fiá“-nak második jubileuma, az 50-ik előadása. Kedden megismétlik *Henry* *Bataille* színművének, „A meztelen nő“-nek az előadását, míg szombaton este a „Falusi idill“ kerül színre. Vasárnap délután először adják olcsó helyárrakkal *Sophus* *Michaelis* darabját, a „Forradalmi nász“-t. Szombaton délután 3 órai kezdettel tartja a színház harmadik ifjúsági előadását, amely alkalommal *Gorkij* nagyírú darabja, az „Éjjeli szállás“ kerül színre.

A *Király-színházban* *Fall* *Leó* és *Victor* *Leon* új operájának, „Az elvált asszony“-nak pénteken e hó 12-én lesz a bemutatás előadása. A színház a darab sikere érdekében a legkiválóbb erővel tölti be a szerepeket. A címszerepet *Medgyaszay* *Vilma* játssza, a másik női főszerepet *Pálmay* *Ilka* asszony fogja kreálni. „Az elvált asszony“ bemutatójáig esténként *Rajna* *Ferencz* és *Szirmai* *Albert*nek állandóan nagy házakat vonzó operettje, a „Táncos huszárok“ kerül színre, amelyet vasárnap délután is adnak a szokott rendes áron.

Gyermekszínház. *Feld* *Mátyás* nagyhatású látványos újdonsága, a „Hüvelyk Matyi“, vagy az elvarázsolt királyleányok“ még egyre oly vonzó erővel bír, hogy az igazgatóság a „Hamupipőke“ előadásait elhalasztotta. Holnap, vasárnap 11-edszer játsszák a „Hüvelyk Matyi“-t, melynek keretében a nagy tetszést aratott „Péter és Pál“ majomparódiát is előadják. A holnapi előadásra is már tö-

meges előjegyzés történt. Az előadás 4 órákor kezdődik.

(*) **Pádua hercegnője Kolozsvárt.** *Wilde* *Oszkár* nagyírú tragédiáját, a „Páduai hercegnő“-t tegnapelőtt este mutatták be a kolozsvári Nemzeti Színházban. A darab rendkívül nagy sikert ért el, miben különösen *Hettyey* *Arankának* — ki a címszerepet játszotta — van nagy része. Nehéz feladatát igaz művészetrel oldotta meg. *Guidót* *Hidvégi* *Ernö* játszotta kitünően.

(*) **A velencei tárlat anyaga.** A velencei nemzetközi kiállítás szervezőbizottsága pénteken és szombaton bírálta felül a kiállítás céljából beküldött művészi anyagot.

(*) **A magyar művészi fényképezés.** A képzőművészetek legifjabb hajtása a művészi amatőr fényképezés, melynek valóban lelkes szószólója és terjesztője hazai amatőr fényképezésünk kitünően szerkesztett szakfolyóirata: *Az Amatőr*. A legutóbbi megjelent, egészen modern és rendkívül finom izléssel kiállított száma is a magyar amatőr fényképezés nemzeti jellegének kidomborítására buzdítja olvasóit. A lap gazdag tartalmából *Sz. Kiss* *Lajos*: A nagytárlásról, *Szeghalmi* *Gyula* (Szeghalom): A pigment diapozitívokról, a *Jougl* *Omnicolor* legújabb színes-lemezekről, az autóművelemek újításáról című közleményeket emlíjük ki, melyeken kívül a hasznos tanácsok, újdonságok, fényképezési eljárások, kiállítási és pályázati hírek, irodalmi és egyesületi rovatok tartják a hazai és külföldi jeles fényképezők felvételei után készült kitünő reprodukcióktól, színes számot. A lap hatodik évfolyamában újítást is hoz be, és pedig, hogy az eddigi két illusztrált számot egyesíti és a kettős számon kívül félhavonként még egy harmadikat is ad olvasóinak, anélkül, hogy az előfizetési díjat felemelné. Mutatványszámot, valamint a lap szerkesztősége által rendezett országos kiállítás és nagy díjpályázat feltételeit minden amatőr fényképezőnek megküldi *Az Amatőr* kiadóhivatala, Budapest, Baross-tér 15-B.

(*) **Az „Egyetemi Olvasó-kör“ és a Tud. Egyetemi Zenekar** igen jól sikerült hangversenyt tartott ma a Zeneakadémia nagytermében az aradi vesztőhely megvásárlása javára. A bő és változatos műsorból kiemeljük *Wajdits* *Sári* hárfaművész, *Talaphovich* *Andrea* hangversenyénekedő és *Gluzek* *Carmen* zongoraművész számait, kik ügyes játékaik, illetve énekükkel emeltek az est sikerét. Az urak közül *Bakó* *László*, *Takáts* *Mihály*, *Dienzl* *Oszkár*, *Tarnay* *Alajos*, *Laub* *István*, *Papp* *Miklós*, *Szabados* *J.*, *Járossy* *Jenő* és *Gluzek* *Loránd* tetszetek.

(*) **A Nemzeti Szalonból.** A Magyar Impressionisták és Naturalisták Körének kiállítására iránt egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul a közönség körében. Csütörtökön a Képzőművészeti Tanács vásárló bizottsága tekintette meg a nagyérdemű kiállítást, s kijelölték azokat a műveket, melyeket a kultuszminiszternek megvásárlásra fognak fölterjeszteni. A M. I. E. N. K. kiállítására naponta reggel kilenczétől délután ötig tekinthető meg 1 korona belépődíj mellett.

(*) **Hangversenyek.** A messinai szerencsétlenek javára holnap — vasárnap — este 7 órákor *Vinco* *Jenő* és *Ludányi* *Adél* tanárnő az evangélikus iskola (Sütő-utca 5.) dísztermében hangversenyt rendez, amelyben a tanárnőn kívül *Szilágyi* *Arabella* és *Horváth* *Juliska* énekesnők, *Schumacher* *Bernát* és *Rónay* *Ödön* énekesek, *Lesicsky* *Bihary* *Béla* színművész és a *Nemzeti Zene* 12 hegedű-növendéke fog közreműködni. Jegyek 3, 2 és 1 koronáért válthatók.

A *Brüsszeli* *vonósnégyes* szintén holnap, vasárnap tartja meg a Royal-teremben ezidei utolsó hangversenyt dr. *Adler* *Mihály*né zongoraművész közreműködésével. Jegyek délig *Méry* *Béla*nál és az esti pénztárnánál kaphatók.

Busoni *Ferruccio* egyetlen zongoraestjét jövő pénteken, márczius 12-én rendez a Royal-teremben nagy-szerű műsorral.

A *Magyar Nők Keregyesületének* énekári hangversenye, mely márczius 15-én lesz a Zeneakadémia termében *Lichtenberg* *Emil* operaházi karnagy vezetésével, rendkívüli sikeresnek ígérkezik. Az est vendégművészei: *K. Durigo* *Ilona*, *Róna* *Józsefné*, *Arányi* *Dezső*, *Déri* *Jenő*, *Erdős* *Rikárd* és *Venczell* *Béla*. A drágább jegyek legnagyobb része már elkel. Kaphatók még 4, 3 és 1 koronásak.

Wedekind *Frank*, a világhírtű író márczius 17-én felolvasást tart a Royalban. Műsora 1. A cenzúra. 2. Haláltánc. 3. Költemények.

A *Marteau-Dohnányi-Becker* trio szombaton, márczius 20-án mutatkozik be Budapesten. Előadásra kerül egy-egy *Brahms*, *Beethoven* és *Mendelssohn* zongorahármas.

Az aradi vesztőhely javára *Hutos* *Tivadar* hírlap-író márczius 14-én — mint már említettük — hangversenyt rendez a Royal-teremben. Jegyek kaphatók: *Piláth* *Pál* hangszerkereskedésében (Andrássy-ut 32.), *Habits* *Antal* hangszerkereskedésében (Erzsébetkörút 42.) és *Szentkirályi*-utca 1. sz. alatti *dohánytűszobában*.

Ha fáj a feje ne tétovázzék hanem Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migránt és fejfájást elmulasztja. Készíti **Beretvás** **Famás** gyógyszerész Kispeszt.

Ára 1 korona 20 fillér. Orvosok által ajánlja.

Kapható minden gyógyszerárban. Három doboznál ingyen postai szállás.

IRODALOM.

* Molnár Ferencz új könyve. Azok az apró humoros képek, amelyeket Molnár Ferencz a bpesti társadalomról már évek óta festetget, annyira népszerűek lettek, hogy a magyar olvasóközönség bizonyára nagy örömmel fogja venni a „Magyar Könyvtár“-nak azt a legújabb kettős füzetét, amelyben e kis szatirák legszebbjei össze vannak gyűjtve. „Pesti Erkölcsök“ a címe Molnár e legújabb művének, melyben mintegy kaleidoszkopban jelennek meg a mi fővárosunk apró-cseprő nyomorúságai és félszégei: a kávéházi élet, a nyaralás mizériái, a drágaság stb. stb. Molnár Ferencz humora, amely minden keserűség nélkül való, mindig derült és nevetető, e rajzok egynemelyikében egész kis remekművet alkotott, úgy hogy a párbeszédes fővárosi croquis-k új műfajában a „Pesti Erkölcsök“ valóban mintaképpül szolgálhatnak. E rajzok legtöbbje egyuttal rendkívül hálás anyag felolvasásokra, műkedvelő színi előadásokra is, aminthogy valóban szírién szerepeltek az effajta programokon már eddig is. Most, hogy a „Magyar Könyvtár“ révén oly könnyen hozzáférhetők, bizonyára még jobban el fognak terjedni. — A „Magyar Könyvtár“ ezzel egyidejűleg még két füzetet bocsát közre: az egyik Ibsen legkiválóbb alkotása, „Nóra“, melyet magyarra ezuttal először fordítottak le az eredeti norvégból, mert mindeztideig csak németből való fordításokból ismerjük. A fordító, Szász Zsombor országgyűlési képviselő, igen lelkiismeretesen végezte nehéz munkáját úgy, hogy műve méltóan sorakozik a „Magyar Könyvtár“ többi, elismert kiváló fordításához. — A közelgő márcziusi ünnepeket is megünnepli a „Magyar Könyvtár“, régi szép szokása szerint ezuttal is egy, a nagy napokra emlékeztető füzetet gyarapítva hazafias olvasmányai sorozatát. Most Kossuth Lajos életrajzát íratta meg egy jeles fiatal történészszel, dr. Magyar Győzővel, aki lelkes hangon, világos és jól áttekinthető módon tudja előadni anyagát. Füzeté méltán számot tarthat arra, hogy kivált az ifjúság körében kapos olvasmányává legyen. — A „M. K.“ eddig megjelent 548 számának részletes jegyzékét szívesen megküldi ingyen bármely könyvkereskedő vagy a kiadó cég: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, Andrassy-ut 21.

* A „Vasárnapi Ujság“ márczius 7-iki száma közi báró Környfeld Zsigmond arcképét és méltatását, képsorozatot Afrikából, Nemes Marcellnek a Szépművészeti Muzcumban kiállított képgyűjteményéből, az államvasutak gépgyáranak új munkaházairól, a Zugligetben tartott skiverenyéről stb. Szépirodalmi közlemények: Mikszáth Kálmán regénye: A fekete város, Ady Endre novellája, Farkas Imre és Kiss Menyhért versei, Williamson angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: Hodossy Imre arcképe és nekrológia, Abonyi Lajos ifjúkori arcképe, amelyet Jókai festett kecskeméti diák korában. Tárca: az életről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világ-krónika“-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre két korona 40 fillér.

* A Kivándorló. A magyar közönségnek kedves meglepetést szerzett az „Új Idők“ azzal, hogy e heti számában megkezdte Herceg Ferencz nagy sikerű drámájának, a „Kivándorló“-nak közlését. Az egész ország olvasóközönségének alkalma nyílt ezzel arra, hogy e mű szépségeiben gyönyörködjen. Ugyancsak e számban folyik Herceg Ferencz új regénye „A királyné futárja“ is, amelyhez Innocent Ferencz készített illusztrációkat. Számos, nagyrészt kép, rajz, cikkek, vers teszi ki a tartalmát. A „Új Idők“ előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal V., Andrassy-ut 10. szám.

A Tokaji Bortermelők Társasága Rvt. Tokaj

Ajánlja tisztán kezelt szamorodni, aszu és gyögyaszu borait. A fenti társaság tagjai kizárólag szőlőbirtokok; tehát a legmegbízhatóbb beszerzési forrás. Az árak oly méltányosok, hogy hogy ez a „Borok királya, királyok bora, Tokaj nektára és folyékony aranya“ mindenki által könnyen beszerezhető. Betegnek, lábadozóknak, verszenyűeknek és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen. — Budapest stí vezérképviselet:

I., Városmajor-utca 7. sz.
Telefon 157-62. Telefon 157-62.
Árjegyzékkel mindenkihez szívesen szolgálunk.

FŐVÁROS.

(A főváros bérházépítése. A nyomasztó lakásviszonyokon a főváros olyan módon akar segíteni, hogy maga épít bérházakat, a magánházakban elhelyezett iskolák helyett pedig új iskolákat. A polgármester az építkezések tervezésével és költség-számításával a mérnöki hivatalt bízta meg az az elhatározással, hogy a kivitelre magánépítőművészeknek is ad megbízást. A mérnöki hivatal a nagy tervezéssel elkészült s bemutatatta a polgármesternek, aki azután a tervek és a költségvetés felülbizálására ma délben értekezletet hívott egybe. Az értekezleten a mérnöki hivatal részéről Krátky János műszaki tanácsos, Orczy Gyula főmérnök és Kabdebó mérnök vett részt, a magánműépítésközül pedig ott volt: Hausmann Alajos, Korb Flóris, Steinhardt Antal, Quittner Zsigmond és Wellisch Alfréd. Azz értekezleten Bárczy István polgármester elnökelt, magát a kérdést Wildner Ödön dr. tanácsjegyző ismertette. Részletesen átvizsgálták a kész terveket, amelyek kerületenkint külön-külön tartalmazzák részben a bérházak, részben az új iskolák építésére vonatkozó adatokat. Az építési költség 30—35 millió koronára fog rugni, amelyet amortizációs kölcsön útján próbálnak fedezni. Egyelőre a fővárosnak nincs szüksége pénzre, mert annyi készlettel rendelkezik, amennyivel az építést megkezdhetik. Az értekezlet megállapodásait legközelebb közgyűlés elé viszik.

(Francia ajánlat a gázgyárra. Már napok óta hirdetik, hogy a gázgyárra egy francia vállalat tesz ajánlatot. Ma délben a híresztelés valóra vált. Charment Oszkár közjegyző déli két óraker megjelent Bárczy polgármesternél és átadta az ajánlatot, amelyet Rouleau G. és Fontaine E. francia polgárok irtak alá. Az ajánlat fontosabb tételei ezek:

Hét millió korona alaptőkével alakítanak társaságot. A társaság a városnak rendelkezésére bocsátja a mai gázgyár megváltására szükséges husz millió koronát. A pénzt úgy szerzi meg a társaság, hogy a város garanciája mellett negyven év alatt törlesztendő kölcsönkötvényt bocsát ki. Minden egyéb beruházást is a város garanciája mellett kibocsátott kötvények útján akarja megszerezni.

A gázgyár fejlesztése dolgában csaknem ugyanaz a programja, mint a gázgyári ajánlatnak. A közvilágításához szükséges gázért azonban, amelyet a gázgyár ingyen hajlandó szállítani, köbméterenkint tíz fillért kér. Ezenkívül a lámpások kezeléséért lángonként és óránként kilenczített fillért és külön lámpánként és naponként egy fillért számít föl.

A főutvonalak világítására ok is 750 villámos lámpást állítanak föl. A világító gáz árát 19 és fél fillérért, az ipari gázt 16 fillérért számítják. A légszusz-mérőért, amelynek bérét a mostani társaság egészen el akarja engedni, a mai béreket akarja szedni.

Részesedéssel 1.500.000 koronát ajánl a fővárosnak. Ezenfelül a tiszta jövedelemből levonják az 1.500.000 korona részesedést, a társaság hat százalékos osztalékát és ha marad jövedelem, annak 65 százalékat a város, 30 százalékat a társaság és 5 százalékat a személyzet kapja.

Husz évig nem válthatja meg a város a gázgyárat, husz év után minden tíz évben csak kártalanítási összeg ellenében válthatja meg. Ha a társaság bármilyen okból megszűnik, a város köteles átvenni a társaság adósságát, köteles a bevételre, bérre és egyéb dolgokra vonatkozó szerződéseket végrehajtani, a kötvények további törlesztéséről és kamatozásáról gondoskodni, a társaságnak a még nem törlesztett részvényitökét visszafizetni.

A társaság negyvenöt esztendőre kér koncessziót. Hogy a szerződés lejártakor mi történik, nem mondja meg.

Az ajánlathoz két francia banknak és a párisi gáztársaságnak a levelét mellékeltek, amelyben kötelezik magukat, hogy az ajánlatban foglalt kötelezettségek teljesítésére pénzügyi és műszaki együttműködésüket biztosítják.

(Árlejtés az Artézi-fürdő munkálataira. Az Artézi-fürdő építéséhez szükséges föld-, kőmives-, elhelyező-, vasbeton és kőfaragó munkákra, továbbá a vasgerendák szállítására ma délelőtt tartották meg az árlejtést. Beérkezett a föld-, kőmives- és elhelyező munkákra tizenegy ajánlat, a vasbeton munkákra tizenegy, a kőfaragó munkákra kilencz

és a vasgerendák szállítására három ajánlat. Az ajánlatokat felülvizsgálás és átszámítás végett kiadták a mérnöki hivatalnak és a számvevőségnek.

(A pörnyertes főváros. Egy budai polgárnak Budán, a Császár-fürdő közelében volt egy háza, ahol szabálytalanul épített. Az előjáróság, amikor erről tudomást szerzett, az illetőt az épület lebontására kötelezte. Ezt a határozatot egy a közmunkák tanácsa, mint a miniszter is jóváhagyta azzal, hogy a lebontásra szükség esetén karhatalom vehető igénybe. A jogerős közigazgatási határozat után a láztulajdonos perelte a fővárost kártérítésért, de ezt a pert a bíróság elutasította. Az ítélet indoklása kiemeli, hogy a bíróság közigazgatási határozatokat felül nem vizsgálhat, mert a közigazgatási és a bírói hatáskörök el vannak egymástól választva. A bíróságnak legfeljebb az a joga lenne, hogy formailag megvizsgálja a közigazgatási hatóság végzését. A másik indok az, amelynek alapján a bíróság a felperest elutasította, hogy a határozat végrehajthatóvá csak akkor válik, ha az ügyben a legfelsőbb fórum döntött. Minthogy a jelen esetben az előjáróság csak elsőfoku hatóság volt, az ő határozatát jóváhagyó felsőbb hatóságok pedig nem városi, hanem állami hivatalok, ennél fogva ebben a perben legfeljebb az állam lehetne az alperes. A harmadik indok pedig az, hogy a fővárosi törvény rendelkezése szerint a főváros a jogtalanul és illetéktelenül okozott károkért csak másodsorban felelős, elsősorban az a szerv vonható perbe, amely a kárt okozta, tehát a jelen esetben a kerületi előjáró.

EGYESÜLETEK.

(—) Mrs. Chapman Catt előadása. A kedden este hat óraker a Városháza nagytermében tartandó „A háboru és a nők“ című előadása elé nagy érdeklődéssel néznek úgy a háboruval foglalkozó körök, mint a nőmozgalom iránt érdeklődők. Mrs. Chapman Catt, aki az amerikai sajtó hírdetése nyomán azt hitte, hogy nálunk már nagyban folyik az öldöklés, nagy örömet fejezte ki azon, hogy a háboru kérdése még olyan stádiumban van, amikor teoretikai fejtegetésekkel fejtezheti ki a közönség háboru ellen érzett ellenszenvét. A háboru kérdésének aktualitására való tekintettel választotta előadásának tárgyát. A kiváló asszony fogadtatására mindenfelől készülődnek, ahová Mrs. Chapman Catt ezuttal ellátogat. Budapesti előadását egy 8-án este a Royal-szálló „magyar“ termében rendezett banket előzi meg. A banketre jelentéseket elfogad a titkárság. A 9-én tartandó előadásra jegyek kaphatók 8, 4 és 2 koronáért a Bárd-féle színházjegyirodákban (IV., Kossuth Lajos-utca 4. és VI., Andrassy-ut 2.), valamint a Feministák Egyesületében (V., Mária Valéria-utca 12.), ahol egyszerűs mind a tagok fél-áru jegyeiket megválthatják.

(—) Zoológusok ülése. A Természettudományi Társulat állattani szakosztálya e hó 5-én tartott ülésén Leidenfrost Gyula a Quarnero Munidáiról, az Adriai-tenger egyik rákosaládjáról tartott előadást. Utána dr. Kertész Kálmán bemutatta a földkerekségről eddig ismert legyeknek általa üsz szeállított katalógusának negyedik kötetét. A szakosztályi ügyek során a szakosztály egyes állatok kipusztulásának megakadályozására és az ország faunájának tüzetes kutatására már régebben tett indítványokra vonatkozólag hozott határozatot.

Serdülő leányok és fiúk

e ösekké és vitorakká fejlődnek, elvesztik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

SCOTT-féle Emulsió

alakjában élvezik, a mely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Edes mint a tejszín.

Rönyebben emészthető mint a tej.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásár-lagnál a SCOTT-féle módszer véd-jegyét — a hasz-t — kerjük egyetembe venni

Mulatságok.

** A Magyar Kiviteli és Csomagszállítási r.-t. tisztviselői ma este a sablonos hangversenyvel egybekötött táncmulatságokat messze felülmúló, magas színvonalon álló kabarettal kapcsolatos, fényesen sikerült táncestetélyt rendeztek. Ugy a fellépő szereplők személyisége, mint a megjelent disztüingvált közönség már előre jelezték azt a feszte- len, diszkret mulatságot, amely tényleg lefolyt a Lipótvárosi Kör helyiségeiben. A minden kritikát kiálló hangversenyen elsőnek Hiki- sch Richárd hárfaművész gyönyörködte a közönséget, mely után *Hikisch* Rihárdné klarinét- on adta elő a Rigoletto magasán szárnyaló fantáziáját tiszta művészettel párosult zenei intelligenciával. Ezután a kis alig nyolcz éves *Lakos* Vilma, a Liliputi primadonna gyerekesen bájos, de megle- pően hü és tökéletes utáztataival, valósággal taps- orkánt vívott ki magának. *Z. Molnár* László humo- ros előadásainak nyomában újra megindult ez a tapsorkán, mely tetőpontját *Szegedi* Erzszi előadása után érte el.

A művész oly sikert aratott, hogy alig győzte azt újabb és újabb művészi előadásu dalokkal meg- köszönni. *Virágh* Jenőnek derüs jelenetekkel ki- sért kupléelőadásai után táncz következett, melyet az egész estén átvonuló fényes jókedv öntötte el úgy, hogy a jelen voltak végtelenül kellemesen el- töltött éjszaka emlékével csak a reggeli órákban távoztak.

A táncban résztvettek, *asszonyok:*

Aczélné, özv. Bálint Fülöpné, Brachfeld Emilné, Boros Miksáné, Balkányi Vilmosné, Czé- tényi Istvánné, Dénesné, Epsteinné, Ferenczi Ká- rolyné, Fejyó Józsefné, Faragó Béláné, Fekete Mihályné, Fischer Róza, Grösz Hermanné, Gross- mann Márkné, Grünwald Sándorné, Guthardt Tó- dorné, Goldbergerné, Hamburger Zsigmondné, Klein Gyuláné, Lasányi Samuné, Lihots Bódogné, Morgensternné, Neumanné, Piringer Jozefia, özv. Parlagi Ferenczné, Robiesek Jónásné, Rosen- zveigné, Reményiné, Spitzer Róza, Steinné, dr. Steinberger Lipótné (Pápa), Székely Lajosné, Varjas Adolfné, Vámos Ödönne, Steiner La- josné, Wolf Jakabné, Weisz Mórné.

Leányok Adám Pirike, Adám Szidike, Boros Olga és Jolán, Balk nyi Juliska, Czétényi Gitra, Fekete Sári, Fehér Olga, Fried Elsa, Grösz Ilonka, Gaszner Terike, Gluck Margitka, Gross Matild, Hámos Duci, Kopstoc Rózi, Kávi Angella, Klein Ilonka, Margit és Irén, Kramer Zsenike, Szüsz Róza, Epstein Gizella, Farkas Janka, Bauer Jolán Rosenzweig Zseni, Lasányi Elvira, Löwi Ferike, Lukács Margit, Lihot Vilma, Mező Róza, Marton Ilona, Marer Cecília, Morgenstern Ilonka, Piringer Tilda (Bazin), Robiesek Olga, Reiter Berta és Róza, Raucher Szidi, Spitzer Mar- git, Sternberg Bertus, Szöke Nuszi, Vajda René és Ilonka, Várady Erzsike és Imuska, Weisz Ella, Tuka és Olga, Wolf Juliska, Weisz Gizella, Wechsler Mariska, Weiss Valéria és Nelli, Kluger Böske és Irén.

** A Gyakorló Gyorsírók Társasága ma este operette előadással kapcsolatos táncestetélyt rendez- tek. A műkedvelői előadásban színre került operett fölötté fényesen sikerült. Különös díszeteket érde- mel *Szabolcs* Ernő, aki egyuttal az előadott „Hagy- más zsidó” című operett szerzője, meglepő öntu- dottsággal kreálta a hagymakereskedő humoros szerepét. Szép sikert értek még el *Székes* Károly, *Rózsahegy* Ilonka, *Gárdos* István, *Ligeti* Anna, *Makkai* Mihály, *Makkai* Olga és *Tihanyi* Árnál. Az előadást kis hangverseny előzte meg, melyen *Szenkár* Mihály és *Ligeti* Anna jeleskedtek.

** A Budai Polgári Kaszinó ma este sikerült hangversenyvel egybekötött táncestetélyt rendez- tet. A hangverseny keretében fellépett: *Körner* Mária énekesnő, *Szegő* Ilona zongoraművész, dr. *Krudy* András czimbalomvirtuóz, *Ujváry* Ká- roly színész és *Oláh* Gyula tárogató-művész. A szereplők mindannyian a legzajosabb sikert arat- ták. A hangversenyt reggelig tartó táncz követte.

** Pezsgő-estély. A IX. kerületi Jótékon- y egylet tagjai a tisztviselők egyesületében tartott estélyükről előre hirdették, hogy azon az uralkodó ital a pezsgő lesz. Folyt is itt a pezsgő és tényleg úgy látszott, mintha az estélyt a pezsgős jelzővel

el lehetett volna látni. De azért a mulatók mégis legkevésbé a pezsgőnek, legtöbbet a táncz és azt megelőző hangverseny élvezetének szentelték ide- jüket. A minden tekintetben sikerült hangverse- nyen felléptek *Gróó* Valéria, *Fleischer* Antal, *Hor- nyik* Janka, *Burschits* Miczi, *Hölle-Palm* Már- tonné, akik mindannyian magas művészi játé- kukkal a legzajosabb elismerésre ragadtatták a közönséget. A hangversenyt természetesen pezsgő- zéssel meg-megszakított reggelig tartó táncz kö- vetett.

** A Katholikus Tisztviselőnk és Női Keres- kedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége e hó 7-én délután 5 órakor hangversenyvel és teával egybe- kötött ismerkedési összejövetelt rendez a budapesti kath. kör fehértérképében (Molnár-u. 11.) egyesületi alapja javára. Az elnöki megnyitóbeszédet dr. Giesswein Sándor orsz. képviselő, a szövetség díszelnöke tartja.

** Jótékonycélú ifjúsági matiné. A „Gyer- mekbárat” ehez iskolás gyermekeket gyámóító-egye- sület ezidei jótékonycélú ifjúsági matinéját e hó 21-én, vasárnap délután három órakor tartja a Fővárosi Or- feum helyiségében. A rendezőség az idei előadásra ki- váló művészi programot állított össze, amely a fel- nőtteknek és gyermekeknek egyaránt szórakoztató és műtárató lesz. Az előadás iránt máris óriási érdeklődés nyilvánul s erre való tekintettel ezton kéri a rendező- ség a közönséget, hogy jegyeiket lehetőleg előre váltsák meg. (Jegyek kaphatók a rendezőségnél, V., Sas-utca 10. és a Fővárosi Orfeum pénztáránál.)

TÖRVÉNYSZÉK.

A bajai milliós pör.

— Wagner Sándor könyvelőt elítélték. —

Budapest, márczius 6.

A szegedi királyi tábla több napig tartó tárgyalás után ma délben hirdette ki ítéletét a bajai milliós sorsjegynyeremény ügyében. Az ítélet váratlan fordulatot adott ennek a sokat tárgyalt ügynek, amelyet mindenki el- intézettnek vélt már azzal az egyezséggel, amely a bünpör folyamán a bajai bank és Eckert Antal bajai kertész között létrejött. Ez az egyezés azonban, úgy látszik, egyál- talában nem érintette a táblát a bünygy el- bírálásában. Megsemmisítette a szabadkai törvényszék ítéletét, amely — tekintettel éppen a panaszos és az érdekelt bank között előzőleg létrejött egyezésre — tudvalevőleg az összes vádlottakra felmentő volt. A sze- gedi ítélőtábla megállapította a csalást a bank részéről és Wagner Sándor könyvelőt harmadfélévi fegyházbüntetésre ítélte. Prigly Károly pénztáros fölmentéséhez ellenben nozzájárult.

Maga az ügy eléggé ismeretes. Eckert Antal bajai kertész megvásárolta a bank- tól részletfizetésre a 2219—40. számú Jelzá- logbank-sorsjegyet, amelyet nem sokkal ez- után kihuztak az egymilliós főnyeremény- nyel. Időközben a bank maga elé ezítálta a mit sem sejtő Eckertet és rábirta arra, hogy kieserélje vele a nyerő sorsjegyet. Mikor a manipuláció kitudódott és a bünygyi vizs- gálat megindult, a bank egyezséget kötött a kertésszel, amely szerint egyforma arány- ban részesedik vele a milliós nyereményben. A szabadkai törvényszék az egyezés hatása alatt úgy Wagner, mint Priglyt fölmen- tette, de az ügyész felebbezése folytán tovább folyt a pör és a szegedi ítélő tábla elé került.

Az ítélet így hangzik:

A királyi tábla Wagner Sándort bünyönek mondja ki a büntetőtörvénykönyv 401. szakaszába ütköző magánokirathamítás és a 379. szakaszba ütköző csalás büntetében, mely bünteteket azáltal követte el, hogy mint a bajai kereskedelmi és ipar- bank hivatalnok, amikor már tudta, hogy a 2219/40. számú sorsjegy nyert 1.000.000 koronát, az Eckert Antal birtokában levő eredeti részletet a 41. számú kötvény eladását igazoló részletivel kieserelte. Wagner ugyanis Eckert Antal távollétét felhasználva, nejt és hozzátartozóit ravasz fondor- lattal tévedésbe ejtette és a 40. számú részletet a 41. számú részlettel cserélte ki. Az első számú részletkönyv 49-ik lapjára azt a valótlán tényt ve-

zette be, hogy az egyik részletre 41-es számú, a másikra pedig a 2219/46. számú konverzionális nyereménykötvény adatott el, továbbá a skontro- könyvben a 40-es számot 41-re, a 41-es számot pe- dig 46-ra javította ki s a kijavított számokat szán- dékosan tintával leöntötte, ily módon a könyvket meghamisította és ezeket, valamint a nyeremeny- kötvényt arra használta föl, hogy a bajai kereske- delmi és iparbank joga az 1.100.000 korona főnye- reményhez igazoltassék s hogy ezáltal magának és a banknak jogtalan nyereséget szerezzen. Ez által Eckert Antalt az államot megillető perczentek le- vonása után 989.000 koronával megkárosította: ezért a királyi tábla két évi és hat hónapi fegy- házra mint főbüntetésre és a büntetőtörvénykönyv 388. szakasza alapján öt évi hivatalvesztésre és po- litikai jogainak ugyanily tartamu felfüggesztésére mint mellékbüntetésre ítélte. Az ítéletből nyolcz hónapi vizsgálati fogságot kitöltöttnek vettek. Az eddig fölmerült perköltségeket 11.253 koronában állapították meg, de egyelőre e költségek behajtha- tatlannak nyilvánítottak.

A bank könyveibe a királyi tábla bevezettni rendelte, hogy: a tételek meghamisítatván, a könyvben található adatok érvénytelenek és a be- szedett bélyegilleték is a bajai banknak vissza- adandó. A szabadkai törvényszék ítéletének Prigly Károlyra vonatkozó fölmentő részét a királyi tábla helybenhagyta.

Az ítélet részletes megokolását Perjéssi Mi- hály táblabíró olvasta föl. Az ítélet ellen Wagner védője felebbezett. Treiber Vincze királyi főügyész megnyugodott az ítéletben.

§ Kinevezés. A király Günther Antal igaz- ságügyminiszter előterjesztésére Vaikó Pál ítélő- táblai bírót a Kuriához számeletti bíróvá ki- nevezte.

§ Megvesztegetett hivatalszolga. Néhány reggeli lap tegnap megjelent számában rejtélyes vizsgálatról ad hírt. Elmondják, hogy a pestvidéki ügyészségnél rabszöktetés és aktalopás történt s most a rendőrség vezet ezen ügyben a nyomozást. nap-nap után hallgatja ki a pestvidéki törvényszék fogházából rabszállító kocsin odaszállított rabokat. A lapoknak ez a közleménye tévedésen alapul. A dologban mindössze annyi igaz, hogy egy Tóth János nevű hivatalszolga, aki előbb a budapesti kir. ügyészségen volt alkalmazva, akit azonban összeférhetetlen természete miatt innen a pestvidé- ki törvényszékhez helyeztek át, az utóbbi időben a fogházirodában dolgozó rabokkal baráti viszonyba lépett és azoknak dohányt, cigarettát és egyéb tiltott dolgokat csempészett be. Természetesen megfelelő honorárium mellett. Dr. Gaál Endre kir. ügyész, akinek ez a dolog tudomására jutott, megbizta a rendőrséget, hogy indítsa meg ez ügyben a nyomozást megvesztegetés vétségéért Tóth János ellen. A rapokban a rendőrség már ki is hallgatta a fogházirodában írásbeli munkát végző rabokat, mint tanukat, a mai napon délelőtt 10 órakor pedig dr. Tóth János rendőrkapitány magát a gyanusi- tott hivatalszolgát hallgatta ki.

Ez ügyben a rendőri esztőiroda is adott ki jelentést, amely így hangzik: Egyes napi- lapokban foglalt azon közleményre, hogy a pest- vidéki kir. ügyészség fogházában rabszöktetések és aktalopások tárgyában a rendőrség nyomozást folytat, kijelenti, hogy a pestvidéki királyi ügyész- ség megkeresésére amitt folytatott nyomozást, hogy egyes letartóztatott egyének részére a fog- házba dohányt, élelmiszert és pénzt csempésztek be. Ezen visszaélések granuja egy ottani fogházór és egy hivatalszolga ellen irányult, akik ellen a nyomozat megtartatván, az iratok a megtorló in- tézkedések végett a mai napon a királyi ügyész- séghez áttétettek.

§ Sikkasztó főkönyvelő. Az aradi törvényszék ma tárgyalta *Popec* Traján, a seprősi szövetkezet főkönyvelője bünpörét, aki éveken keresztül több

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első- rangu uri szabó-termék szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával. prima munka.

Almeneti kabátot	35 frtért
angol kelméből)	
Felöltöt	30 „
Smoking-öltönyt)	35 „
selyem béléssel)	30 „
Prima utcai öltönyt	30 „

IV., BELVAROS,
Magyar-u. 3.
1. emelet,
Kossuth L.-u. mellett,
Telefon 116-05

ezer koronát sikkasztott a szövetséget pénztárából. A törvényszék sikasztás büntette címén az enyhítő szakasz alkalmazásával három hónapi fogházra ítélte a könyvelőt.

§ **Elítelt soffőr.** A múlt év március 29-én a József-köruton ifj. Bach Ede soffőr gyorsan hajtott automobiljával és elütötte Nyári Károly cigányzenészt, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A budapesti büntetőtörvényszék ma vonta felelősségre gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétségért ifj. Bach Edét a nyolcz napi fogházra ítélte.

SPORT.

( ) **A szánkósport irányítása.** Az idei tartós tél és gyakori havazások folytán váratlanul nagy népszerűsége lett a szánkósportnak, különösen a fővárosi fiatalok körében. A különféle alakú bobok, skeletonok, tobogánok és ródlik százai leptek el az alkalmas lejtőket, melyeken az ifjak, de meg az öregek is kipróbált arccal egymás hátán tolongva repültek le a vakító fehér, síkos pályákon. A ródlik három hónapon át tartott. Természetesen sok baleset történt a keskeny, gondozatlan és sok akadályokkal bővelkedő pályákon. Erről legjobb tanúságot a Szt. János-kórház orvosai tehetnek, oda vitték ugyanis a legtöbb sérültet az első segélyadásra. Sok esetben bir az első segély a kórteremben nyert folytatást és hetekig nyomták a sérültek az ágyat néhány percnyi repülés gyönyöréért. A szánkósport tanácsa elkésve bár, de igyekezett megrendszabályozni a szánkózókat, kijelölve a pályákat, a veszélyes helyekről pedig eltiltotta őket.

Most újabb a Magyar Athletikai Club, az embersportok ezen legtekintélyesebb fóruma, készíti elő a jövő szezon szánkósportját. Éppen kapóra jött a fővárosnak azon határozata, mely a svábhegyi lejtők kérelmére téli menetrend összeállítására kötelezte a fogaskerékű vasút igazgatóságát. A MAC. vezetősége báró Vécsey automobilján, ki a klubnak egyik lelkes tagja, a Svábhegynek több lejtőjét tanulmány tárgyává tette és talált is egy több kilométerre terjedő alkalmas szánutat. E szánut megismerkedésénél az előmunkálatainál sok hasznára lehet a klubnak Császár Géza választmányi tag, ki a telet a földművelésügyi minisztérium megbízottjaként Tátrafüreden töltötte és az ottani téli sportnak, mely leginkább ppen szánkózásból állott egyik főirányítója volt.

( ) **Bajnoki mérkőzések.** Vasárnap délután kettős bajnoki mérkőzés lesz a millenáris versenypályán. Mind a kettő az elsőosztályú bajnokságért megy és nagy érdeklődésre tarthat számot. Délután 2 órakor a *Budapesti Athletikai Klub* a *Törökvis Sport Egyesülettel*, majd a *Ferencvárosi Torna Club* a *Magyar Testgyakorlók Körével* kerül szemközt. A ferencvárosiak a bajnokság vezető pozíciójának megvédésére minden erejéből fognak dolgozni, a Testgyakorlók pedig főképpen a legutolsó találkozás 4:2 arányú vereségét akarják reparálni. A B. A. K.—Törökvis mérkőzés az eddigi eredmények alapján teljesen nyitott jellegű. Az első mérkőzésen Szüsz Hugó, a másodiknál Fehéry Ákos lesz a bíró.

A *Budapesti Torna Club* és az *Ujpesti Torna Egyesület* bajnoki mérkőzése vasárnap délután fél 4 órakor lesz az amerikai-uti versenypályán. Bíró: Hajós József (F. T. C.). Belépéskor tréning-jegy váltandó.

A másodikosztályú bajnokság egyik érdekes mérkőzése kerül sorra az indóház-utcai versenypályán. A *33-as Football Club* méri össze erejét a *Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete* sportcsapatjával.

( ) **Fővárosi Torna Club Bécsben.** Az idei bajnokságban oly jól helyezett *Fővárosi Torna Club* csapata vasárnap délután, az osztrák fővárosban mérkőzik a *Cricketterekkel*. A magyar csapat nagy győzelmi reményekkel áll ki a *Crickettereknek* jó formában levő csapatjával szemben.

( ) **Tornaverseny.** A Budapesti (Budai) Tornaegylet március hó 31-én, szerdán este fél 7 órakor nyitott tornaversenyt rendez a következő sorrenddel. Versenyszámok: I. Szabadgyakorlatok. Csapatverseny hatos csapatok számára. II. Korlát-tornázás. Egyéni verseny juniorok számára. III. Lőtornázás. Egyéni verseny juniorok számára. IV. Nyújtótornázás. Egyéni verseny képzett tornázók számára. A versenyekben a M. O. T. E. Sz. kebelébe tartozó egyesületek tagjai vehetnek részt és elbírá-

lásuk ennek szabályai szerint történik. Nevezési határidő 1909. évi március hó 27. (szombat). Tét nincsen.

( ) **Léghajós vándordíj.** A Wiener Aero Club elnöke, Silberer Viktor, értékes vándordíjat tűzött ki az év folyamán a léghajózásban legjobb eredményt elért osztrák léghajósoknak, miáltal a léghajózó kedv fokozását célozza.

Feltételei a következők: A 73 centiméter magas, mintegy 4 és fél kg. súlyú és 1200 korona értékű nagy ezüsterleg-díjat az nyeri meg, aki a Wiener Aero Club helyiségéből egy kísérővel, de 1200 m³ ballonnal nem nagyobb hajóval felszállva, az összes kísérletezők közül az esztendő legkoszabb utját teszi meg. Gummi-anyagból készült katonai léghajók 1300 m³ térfogatúak is lehetnek, csakhogy ezeken a léghajókon mindkét léghajós csak tényleges katonatiszt lehet. Versenyezni apr. 1-től október 31-ig az év bármely napján lehet.

A vándordíjat minden év novemberében adják ki a győztesnek, akinek a következő év október 15-ig marad birtokában. Háromszori győzelem után végleges tulajdonába jut a győztesnek a díj.

Ezen a vándordíjon kívül minden győztes, minden évben még egy kisebb, végleges tiszteletdíjat is kap. Erre a célra 1909-ik évre dr. Cohn Pál, a WAC. tagja egy ezüst ezürettatárát, dr. báró Economo Konstantin, a WAC. alelnöke az 1910-ik évre egy másik díjat ajánlott fel.

500 kilométernél rövidebb uttal nem lehet versenyezni.

( ) **A „Toldy“-vándordíj.** A Budapesti (Budai) Tornaegylet jubileumi „Toldy“ tornászati vándordíja május hó 20-án (áldozó esztendő) rendezendő VIII. tornászati tornanappélye kezében fog döntésre kerülni. A verseny szere az idén kézszer, a buzogány.

A versenyben részt venni óhajító egyesületek nevezéseiket legkésőbb 1909. április hó 30-ig tartoznak a Budapesti (Budai) Tornaegylet irásában bejelenteni, mert később érkező nevezések figyelembe nem vehetők. A nevezésekhez egyúttal csatolandó 1. a bemutatandó versenyanyag szakszerű és szabatos leírása, 2. a MOTESZ. tornászati versenybíráinak névjegyzékéből tetszés szerint kiválasztott 5 versenybírók megnevezése. A felsorolt 5 bírójelölt közül csak egy tartozhat a nevező egyesület kötelekébe.

Kivánatos, hogy a nevező egyesületek gondoskodjanak arról is, hogy a gyakorlat anyag megbeszélése alkalmával, amiről a résztvevő egyesületek külön értesítettni fognak, azoknak esetleges bemutatására egy vagy több tornász rendelkezésre álljon.

A Budapesti (Budai) Tornaegylet a „Toldy“ versenyen résztvevő vidéki egyesületek elszállásolásáról gondoskodik és a verseny iránt érdeklődő egyesületeknek, ha kívánják, a „Toldy“ verseny részletes feltételeit és szabályait készséggel megküldi.

Nyilttér.

E rovathan közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. — Nem tevesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajcsok rendelő-intézet

inhalatorium Budapest, Rákóczi-út 82. szám.

Tüdő-, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőveszesburut kitűnő eredm. nyelvi gyógyítással inhalációkkal és szerrumoltásokkal. Rendel: 11—12 és 2—4-ig.

SERRAVALLO CHINABOR

vassal

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 Lt. K 2.60, 1 Lt. K 4.80 palackokban. gyöngélkedőknek és labadozóknak kitűnő szer.

Természetes forró-melag kenes forrástó

a Thermál szálloda földszintjén, iszapborogatások, kő- és kádfürdők a nagyszálló földszintjén. Gondos pensio. A téli fürdővadra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai

Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.

KÖZGAZDASÁG.

Az állampénztárak szervezete.

Budapest, március 6.

Megemlékeztünk már az állampénztárak mozgalmáról, mely oda irányul, hogy néhány magasabb állás vétessék fel az 1910. évi költségvetésbe. Az állampénztárak ezen kívánsága és kérése annál is inkább méltányos, mert az idén bekövetkezett státuszrendezésből éppen ezek a nagyfontosságú működési körrel felruházott hivatalok maradtak ki. A státuszrendezésnek pedig általánosnak kellene lenni és nem szabadna annak esetleges előnyeitől a nehéz és felelősségteljes állással bíró állampénztári tisztviselőket megfosztani. Ezt annál kevésbé érdemlik ők meg, mert tudják, hogy az állampénztárakban szervezeti hiba van, amelyet végrevalahára ki kellene korrigálni.

Ez a szervezeti hiba pedig nemcsak nekik, hanem magának az állampénztárnak és az ezekkel érintkező feleknek is hátrányára van. A gépezetben hiba van és ezért nem működhet közmegelegedésre.

Csaknem minden fővárosi ember tudja, mert naponta láthatja, hogy a IX. kerületi állampénztárnak és az ehhez tartozó V. kerületi állampénztárnak, mint bírói letét-hivatalnak kevés a személyzete. Szinte tarthatatlanok az ottani állapotok. Néha órákig tartó várakozás és tolongás után juthat a fél a pénztárhoz. Kevés a pénztár, kevés a kifizetést, vagy bevételezést előkészítő, írásbeli munkával megbízott tisztviselő.

A főnökök pedig nem annyira főnökök, mint inkább munkával tulterhelt hivatalnokok, akik elfoglaltságuknál fogva nem vezethetik úgy a hivatalt, mint ezt a közönség érdeke megkívánná. Nem kísérhetik figyelemmel a pénztári személyzet munkáját, nem állhatnak a felek oldalán, hogy ezeknek igazát védjék, sérelmeiket orvosolják. Joguk és talán akaruk is lenne ehhez, de nincsen idejük, mert a sok megerőltetéssel elvégezhető munka lekötöti egészen.

Itt az állampénztárak első szervezeti hibája. A főnök nemcsak főnök, hanem főpénztáros, vagy pénztáros is. Ez a két munkakör pedig alig fér össze. Aki vagyongazdálkodással foglalkozik, pénzzel bánt, annak lekötöti ez minden erejét, minden gondolatát úgy, hogy már a tévedés kikerülése végett sem lehet neki a hivatal vezetésére is gondolnia, még kevésbé körültekinteni a hivatalban, figyelemmel kísérni a tisztviselőket, felülvizsgálni ezek munkáját. És ily körülmények között hogyan válhat ő ezekért a munkákért felelősséget, hivatalos nyelven szólva, hogyan lehet ő felelős számadó?

A m. kir. állampénztárak tisztikara ezt a kérdést veti fel a memorandumában, amelyet a pénzügyminisztériumhoz még tavaly nyújtott be és most megsürgetni akar. De rámutat arra is, hogy az állami pénztárak szervezetében más hiba is van. A m. kir. központi állampénztár, a budapesti IX. kerületi állampénztár a bírói letétpénztárral és a zágrábi állampénztár ugyanis egy státust képeznek és mégsem egyöntetű a szervezőik. Míg ugyanis a központi állampénztárnál a pénztárnokok a VIII. díjosztályban vannak, addig a IX. kerületi állampénztár pénztárosaiban egy része a VIII-ik, — a nagyobb része pedig a IX-ik díjosztályban van. Ugyanazon tisztviselő létszámba tartozó, ugyanazon munkakört betöltő tisztviselő tehát nem ugyanazon fizetéssel bír és még hozzá a kisebb fizetésű pénztáros van a köztudomásúlag terhebb szolgálatot kívánó hivatalban. Itt van az állampénztárak második szervezeti hibája.

A harmadik pedig az, hogy míg a három osztályal bíró központi állampénztárnál két osztály fölött VII. díjosztályú tisztviselők állanak, addig a harmadik osztályt VIII. díjosztálybeli tisztviselők vezetik.

Ezeknek a szervezeti hibáknak eloszlatását kérik az állampénztáriak a státuszrendezéssel eloszlatni. A kérésük — el kell ismerni — méltányos maguk miatt, de szükséges egy részének megvalósítása a nagyközönség érdekében is, amelynek semmi köze a tisztviselők elégtelenségéhez, mert

minden körülmények között megkivánhatja, hogy az állampénztárnál ne kelljen esetleg órákig életveszélyes tolongás között várakoznia.

Az értéktőzsdéről. A háborus hírekkel lassanként a tőzsde is úgy jár, mint az egyszeri falu népe, melyet a pásztor mindig azzal riogatott, hogy jönnek a farkasok. A nép egyideig fölült a tréfának s a pásztor a markába nevetett. Egyszer aztán rohan a faluba segítségért ordítva a pásztor: „Itt vannak a farkasok, mentsetek a nyáját!” Hasztalan. Az emberek kinevették s mulattak rajta, hogy a fölültetés nem sikerült. Pedig a farkasok csakugyan ott voltak s elpusztították a falu borsodját. Így tesz a szerb kormány is. Annyiszor fölültette már hamis távirataival a kontinentális tőzsdéket, hogy már senkisésem hisz nekik. Így ma is „nyilatkozott” a kormány, újat nem mondott, legfeljebb megerősítette, amit napok óta hirdet, hogy nincsenek háborus szándékai. Igaz, hogy ennek ellenkezőjét is világgá bocsátotta, háborus hírekkel teli ijesztgetésekkel is lecsapott a tőzsdére, amelynek czáfolata csak másnap került nyilvánosságra. A hír semmi hatást nem keltett. Az a másik hír azonban, amely arról értesítette a tőzsdét, hogy gróf Forgách, a monarchia belgrádi nagykövete kijelentette a szerb kormány előtt, hogy a jelenlegi viszonyok között a szerb kereskedelmi szerződéseket nem lehet ratifikálni, kis időre nyugtalanságot keltett, de azért az üzlet irányzata nem mutatott lényeges változást s az árfolyamok csak egy-két koronával lettek alacsonyabbak, amit egyrészt a heti zárlatnak is lehet tulajdonítani a mostani bizonytalan irányzat mellett. Ennek folytán a spekuláció megint, nemcsak hogy tartózkodik az értékek vásárlásától, hanem a birtokában lévőktől is szabadulni igyekszik, amennyire ezt nagyobb feltűnés nélkül megteheti. A helyi piacnak forgalma főleg a téglás bányarészesvényekre szorítkozott, bár a forgalom itt is meglehetősen mérsékelt volt. A járadékpiacra néhány kötés volt s a koronajáradék 10 fillérrel alacsonyabban zárult.

A külföldi tőzsdékről ma reggel érkezett tudósítások sem voltak egészen kielégítőek, minek folytán kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel nyílt meg az előtőzsde, a forgalom folyamán csendes hangulat mellett mérsékeltlen ingadoztak az árfolyamok. A déli tőzsdén csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, a hangulat azonban kedvtelen volt, mi mellett csekélységgel gyöngültek a jegyzések. A vezető értékek mai árulalmzását, összehasonlítva az előző napokéval a következő táblázat mutatja:

	márc. 3.	márc. 4.	márc. 5.	márc. 6.
Magyar hitelrészv.	723 ¹ / ₂	731 ¹ / ₂	734.—	731.—
Osztrák hitelrészv.	621.—	629.—	630.—	627.—
Jelzálog-Hitelbank	416.—	421 ¹ / ₂	421.—	420.—
Leszámitolóbank	473.—	477.—	477.—	475.—
Salgótarj. közsén	553.—	—	555.—	557.—
Rimamurányi	518.50	525.—	525.—	523 ¹ / ₂
Városi villamos	259.—	262.—	262.—	260.—
Osztr.-m. államv.	664.—	671.—	671.—	671.—
4%-os m. kor.-jár.	90.60	91.25	91.50	91.40
Adria tengerhajóz.	390.—	390.—	388.—	392.—
Közuti vasut	564.—	564.—	564.—	564.—

A Drasche-téglagyár közgyűléséhez. Ismeretes dolog, hogy legtöbb részvénytársaság nem igen szereti közgyűlésein a nagy nyilvánosságot. Rendszerint csak a kiadott hivatalos közlemények számolnak be úgy ahogy a gyűlés lefolyásáról. Ha egyáltalában beszámolnak. Ezek a hivatalos jelentések azonban még jobban tudnak hallgatni is, úgy, hogy sok érdekes dolog egészen eltemetődik. Így a *Köszvényás és Téglagyártás Pesti közgyűlésén* is történt valami. Az t. i., hogy az egyik részvényes, dr. Ság Manó országgyűlési képviselő leleplezte az igazgatóságot azért, hogy a mérleg összeállításánál mesterséges és irreális úton növelte a tiszta nyereség kimutatását. Az igazgatóság ugyanis a beruházások értékéből nemcsak hogy nem irt le semmit, hanem azokat az 1907. évi 5.130.174 K-val szemben az 1908. évi mérlegben 5.637.893 koronával szerepelteti, vagyis 507.719 koronával nagyobb értékkel. Dr. Ság fölvilágosításokat követelt, valamint elszámolásokat a „készletek” felől, kívánta továbbá a tartalékok egy részének fölhasz-

nálását is, azonban — az igazgatóság pártja rendelkezvén a részvények többségével — eredménytelenül.

Pénzüntézetek és az adóreform. Pénzüntézetek és gazdasági körökben nagy megnyugvással és elégtétellel fogadják a pénzüntézeteket megbélyegző és létérdekeiket mélyen sértő szegyenparagrafus eltörlését. Ismeretes az a mozgalom, melyet e tárgyban a Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége megindított s amelynek czélja volt a szegyenparagrafus jogilag helytelen, gazdaságilag káros és erkölcsileg megengedhetetlen voltát minősíteni. Ez a mozgalom csupán a függetlenségi pártban talált viszhangra, amely élén Holló Lajos képviselével, Éber Antal, Lányi Mór, Rátkay László, Hajdu Frigyes és Polónyi Géza képviselők tevékeny támogatásával a kormány, az alkotmány-párt és a néppárt kompakt egységével szemben teljes diadalt aratott, ezzel nagy hálaára kötelezvén a vidéki pénzüntézeteket. A nehezen kivívott siker mindenesetre azt a tanulságot érleli a pénzüntézetekben, hogy hasonló eshetőségek ellen minél erőteljesebben szervezkedjenek.

A Törlesztési Bank közgyűlése. Ma délután tartotta a *Törlesztési Bank Részvénytársaság* II-ik rendes közgyűlését dr. Szivák Imre elnöke alatt. Elnök az ülést megnyitva, mindenekelőtt jelentette, hogy 47 részvényes jelent meg 4831 részvénnyel. Ezután ismertette a bank múlt évi kedvező üzletét, amelyről már volt alkalmunk beszámolni. Az elnök előterjesztése után *Mihalovits Elek*, a felügyelőbizottság elnöke olvasta fel a bizottság előterjesztéseit, melyeket a közgyűlés egyhangulag magáévá tett. A közgyűlés ezután az igazgatóság összes előterjesztéseit egyhangulag elfogadta, s dr. Katona László részvényes indítványára köszönetet szavazott az elnökségnek és az igazgatóságnak, különösen kidomborítva dr. *Hódosi Lajos* vezérigazgató tevékenységét, aki a válságos időkben kiváló szakértelmével, körültekintő gondosságával és éles előrelátással úgy vezette a bank ügyeit, hogy minden megrázkódtatás nélkül élte azt át. Dr. Szivák Imre végül megköszönve az elismerést és a bizalmat, berekesztette a közgyűlést.

A hadsereg ipari szükséglete. A hadsereg beszerzéséről évenként összesítő statisztika készül. A statisztika két irányban készül: egyrészt beszerzési csoportok szerint mutatja ki a hadsereg beszerzéseinek évi értékét. Ezen évi statisztikát a kereskedelmi Múzeum állítja össze. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter nagy súlyt helyez arra, hogy a magyar ipar kvóta szerinti részesedésén csorba ne essék s a kereskedelmi minisztériumban gondosan ügyelnek arra, hogy a hadvezetőség a hadseregi szükségletek beszerzésénél a magyar ipart a megillető arányban igénybe is vegye. A közös hadsereg és haditengerészet összes ipari beszerzései a múlt évben 83.269.921 korona 30 fillért tettek ki, mely összegből 54.920.153 korona 63 fillér jutott az osztrák és 28.349.767 korona 67 fillér a magyar iparnak, ami 65.958 százalék, illetve 34.004 százalékának felel meg.

A magyar teherautomobil-gyártás és a hadsereg. Már hírt adtunk arról a mozgalomról, melyet a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége a Magyar Vas- és Fémaparosok Országos Szövetségével együttesen kezdeményezett a teherautomobiloknak a hadügyi kormányzat részéről való szubvenzionálása tárgyában. A szövetség odatörekedett, hogy a közös hadsereg bizonyos anyagi segítségével támogassa azokat az iparosokat, kik fuvarozási célokra megfelelő típusú teherautomobilokat szereznek be és arra kötelezik magukat, hogy ezeket bizonyos időn át jékarban tartják és hadiszükség esetén a hadsereg rendelkezésére bocsátják. A közös hadügyminisztérium ez ügyben leiratot intézett a szövetséghez, melyből kitűnik, hogy a minisztérium automobil-ügysztyája három teherszállító típust szerkesztett meg, melyeknek szubvenzionálására hajlandó az 1910. évi költségvetésbe bizonyos összeget felvenni. A szövetség ez ügyben most felír a magyar pénzügy- és kereskedelmi miniszterekhez, tőlük a mozgalom támogatását kérve.

A tavaszi állatösszeírás. Darányi földművelésügyi miniszter körrendelete alapján a törvényhatóságok területén most folytatják az 1894. évi XII. tcz. alapján a haszonállatok összeírását. A szarvasmarhát, lovat, szamarat, öszvért, sertést, juhót és kecskét a legelőre kihajtás előtt, de legkésőbb márczius hó végéig kell összeírni és állategészségügyi szempontból meg kell vizsgálni. A miniszter az állatok összeírásához megfelelő nyomtatványokat

küldött szét. Felhívta egyúttal a polgármestereket, a járási főszolgabírókat, hogy az állatösszeírással megbízottak szabatos munkáját legelőbberben ellenőrizzék. Ugyancsak felkérte a vármegyék alispánjait, hogy a közigazgatásilag jelentékeny munkát szabatos végzése és ennek legkésőbb május 1-ig hozzá való beküldése iránt körültekintő intézkedéseket tegyenek. Kivételt tesz a miniszter azon havasi helyekre, ahol a bejárás áprilisban épenséggel nem történhetik meg. E helyeken az összeírás legkésőbb május 15-ig kell eszközölni. Hangsúlyozza a miniszter, hogy a városi hatóságok és járási főszolgabírók mint közvetlenül vezető hatóságok megfelelő eljárásán fordul meg az összeírás sikere, ennél fogva számít a miniszter hivatalos kötelességtudásukra, hogy ezen tisztán a közigazgatás rendes eszközeivel végrehajtandó munka meg fog felelni annak a fontos czélnek, melyet szolgálni hivatva lesz.

A munkaadók szervezkedése. A sok huza-vona után a *Munkaadók Országos Szövetsége* végre megkezdte működését, amelyre oly nagy szükség van. E szövetség kebelében eddig a következők munkaadó szervezetek alakultak meg: *Budapest* a kávécsok, a sütők, a kárposok, a kádárok és esztergályosok, a kovácsok és kocsigyártók szövetségei; *Aradon* a ruházati és az ételmezési munkaadók szövetség, *Kassán*, *Nagyszébenben*, *Egerben*, *Lipován* pedig általános munkaadó szövetségek alakultak. Legújabbban megalakult a *Budapestvidéki Kőfaragómesterek és kőbányatulajdonosok szövetsége* is, míg Nagyváradon, Komáromban és Kecskeméten most van alakulóban a szövetség.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői közegylet a következő fizetéképtelenségeket közli: *Langer Lipót* kereskedő, *Temesvár*, — *Fischer Vojko*, kereskedő, *Eszék*, — *Császár és Gergely* kereskedő, *Kézdivásárhely*. — *Pintér Adolf* liszt-nagykereskedő (*Budapest*, *Felsőerdősor-utca 1.*) fizetéképtelenséget jelentett. Tartozása meghaladja a 40.000 koronát. — *Taussig Siegfried* kávé-és tükörkereskedő-czég ellen (*Budapest*, *V. ker.*, *Dorottya-utca 12.*) csődöt kérték. — *Hölzel Gyula* és társa cipőkereskedő czég (*Budapest*, *VI. ker.*, *Andrássy-ut.*) fizetéképtelenséget jelentett. 31.000 koronával tartozik.

Ipari büntetőtanács. Most, márczius hó 16-án kezdődik el az ipartörvény módosítását tárgyazó ankét az új városháza közgyűlési termében, amely az összes érdekelt tényezők bevonásával arról van hivatva tanácskozni, milyen is legyen hát az új ipartörvény. A régi épületből eltűnnek a korhadt gerendák, az ósdi boltívek helyébe vastraverzek készülnek, a vert falakat kidöntik és szilárd homokkő és téglapilléren épül fel az új, modern ipartörvény-palota. Legalább reméljük, a hazai iparosággal együtt, hogy így lesz. De van egy motívum, amely kellemes kilátással kecsegteti a vidék egész közigazgatását s ez az, hogy az új ipartörvény keretében *Kossuth Ferencz* kereskedelmi miniszter meg kívánja alkotni a minisztérium kebelében az új ipari büntetőtanácsot, annak jogkörébe utalva az összes ipari kihágások fölött való harmadfoku döntést. A tervezet szerint igen sok kihágási ügy csak a második fórumig felelbezhető meg, amely végérvényes ítéletet hoz és a büntetőtanács munkáját megkönnyíti és intenzívebbé teszi. A tanács egy elnök és másodelnök vezetésével két tanácsban működnek, mindegyikben két-két magasabb rangú bíróval s néhány adminisztratív teendőket megbízott fogalmazóval. Az ipari büntető tanács előreláthatólag már ez évi július hó 1-én megkezdendő működését.

Ipartestületek Kossuthnál. Az Ipartestületek Országos Szövetsége tisztelgett ma délelőtt a kereskedelmi minisztériumban *Thék Endre* udv. tanácsos, a szövetség elnökének vezetésével. *Thék Endre* arra kérte a minisztert, hogy a magyar kisiparoságnak a kongresszusból felterjesztett jegyzőkönyvében foglalt kívánásait a lehetőség szerint vegye figyelembe az ipartörvény revíziójánál. *Kossuth Ferencz* kereskedelmi miniszter válaszában kijelentette, hogy a magyar kisiparoság érdekeit a legnagyobb mértékben szívén viseli és ezért legyenek róla meggyőződve, hogy kívánásait a legnagyobb jóakarattal fogja megfontolás tárgyává tenni. Ennek érdekében a *Budapest* márczius 16-án kezdődő ankétre a meghívott érdekeltségek kiküldöttjeinek szabadjegyét is bocsátott rendelkezésre.

A malmok bojkottálják a korpa tőzsdéi jegyzését. A Magyar Fővárosi Malomgyesület és a Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete hivat-

a korpának tőzsdei árjegyzése ügyében a tőzsdetanács által egybehívott szaktanácskozáson elfoglalt álláspontjukhoz és tekintettel arra, hogy a szaktanácskozáson képviselt mértékadó érdekeltség tulajdonos többsége a korpa tőzsdei jegyzése ellen nyilatkozott, kijelentették, hogy a korpa árfolyamának a tőzsdén való megállapításában, legnagyobb sajnálatukra, részt venni nem kívánnak.

Az Általános Takarékpénztár hitelegyletének közgyűlése. A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság Hitelegylete Poór Jakab igazgatói tag elnökele alatt tegnap tartotta meg ezidei összejutését. A felolvasott jelentés kiemelt, hogy az a pangás, amely az ipari és kereskedelmi életben az elmúlt évben észlelhető volt, a hitelegylet fejlesztésére gátolag hatott. A hitelegylet tagok hitelügyeinek teljes mértékben megfelelt, mindazonáltal az utánfizetés szükségessége az idén sem állott be. Az összejutás a hitelegylet választmányának tagjaiul 3 évi időtartamra: Adler Lipót, Csékei Adolf, Kozma Sámuel, Kramer Miksa, Rausch Aladár és Seligmann Imrét választotta meg míg a takarékpénztár igazgatósága részéről: Bartolffy János, Barber Rezső, Friedmann Károly, Hirsch István, Hoffmann Mihály és Wollák Samu hasonló időtartamra neveztek ki választmányi tagokul.

A tőzsde németisége. A legutolsó napok izgalmás eseményei beigazolták amik az óhajuk jogosságát, hogy a tőzsde hírszolgálatát javíttassék. A tőzsdetanács a bajon úgy vélt segíthetni, hogy elhatározta, hogy a Magyar Távirati Troda kiadványait ezentúl sokszorosítottja, kifüggeszti és szétosztja, nehogy a nagy zajban a szóval való kihirdetés félreértéseket támaszson. Ma történt az első lesokszorosítás és a tőzsdetagoak sorában nem kis visszataratást szült, hogy a tőzsdetanács csak a német nyelvű kiadást sokszorosította le, holott a magyar kiadás is azzal egyidejűleg érkezett meg. A tőzsde magyar tagjai e sérelmet erélyes formában szóvá fogják tenni, mert mégsem járja, hogy egy idegen nyelv kedvéért mellőzzék az ország hivatalos nyelvét. Reméljük, a tanács siet jóvátenni hibáját.

Lebontják a Pannónia-gőzmalom. Az Erzsébet-gőzmalom társaság Budapesten ma tartotta 39-ik évi rendes közgyűlést Baumgarten Lajos elnökele alatt. Az évi jelentés szerint a lefolyt év első fele a malomiparra kedvezőtlen volt, a második felév jobb volt ugyan, de azt nem lehetett kiaknázni, miután a malom egy részének átalakítási előmunkálatai miatt azt üzemeltetni kellett helyezni. Ilyenformán az évi mérleg 236 korona 38 fillér veszteséggel zárult, melyet új számlára írnak elő. Az igazgatóság azt indítványozza, hogy a Pannónia malomszárnyat végleg bontsák le s az építési anyagot és gépeket értékesítsék, valamint azt, hogy az ezen malomszárnyhoz tartozó öt telekkönyvi betétben foglalt telkek egyesítésének, szabályozásának, 41 parcellára felosztásának és szabadkézből versenytárgyalás mellett eladásának. A közgyűlés az igazgatóság összes indítványait elfogadta, azok keresztülvitelével az igazgatóságot megbizta és a felmentvényt minden irányban megadta, mire a közgyűlés véget ért.

Mi történt a Czeglédi Népbanknál? A Czeglédi Népbank r. t. székhelye határain kívül bizony nem szerzett magának nevezetességet. Ujában azonban a főváros pénzügyi köreiben is beszéltet magáról ez az intézet a kanapé-pörei és az ezekkel kapcsolatos dolgok révén. Ugy esett a dolog, hogy a bank igazgatóságának egyik tagja, Kollár Vilmos összekülönbözött az igazgatósággal. Kollár a bank mérlegetését, azonfelül különösen az értékpapirbeszerzést kifogásolta s ennek a véleményének kifejezést is adott. Erre az volt a felelet, hogy az intézet a közgyűlés napirendjére kitiizte a következő tárgyat is: „egy igazgatósági tag elmozdítása.“ Az elmozdítással azonban még nem vagyunk készen az intézet történetének újabb fejezeteivel, mert bekövetkezett az a szokatlanul érdekes eset, hogy a bank tisztviselői szolidaritást vállaltak Kollárral s elhatározták, hogy megkezdik a passzív rezisztenciát. Ez persze felbőszítette a vezetőséget s kijelentette, hogy amennyiben nem hagyják abba a

renitenskedési elbocsátja az egész bankot. A tisztviselők nem hajlottak a szép szóra, már pedig a bank nem maradhatott tisztviselők nélkül, akár jó a mérleg, akár nem tisztviselőkre szükség van. Nehogy az üzem megakadjon, telefonáltak — néhány nap előtt történt az eset — a Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja r. t.-hoz, amelynek kötelekőbb a bank is beletartozik, sőt igazgatója, Leib Vilmos, a Központi hitelbank igazgatóságában is helyet foglal. Az intézet segített is a czeglédiek baján és két tisztviselőjét nyomban leküldte Czeglédre.

A gácsi textilgyár nyeresége. Ugy látszik, nem minden textilipari teleprek van joga panaszkodni s általában tulozottak azok a fölajdulások melyek egy-két gyár veszteségéből mindjárt „textilipari válságot“ hoznak ki. Legalább erre mutat az az eredmény, amit a fiatal Gácsi Gyapjuszövet és Finom Posztógyár R. T. mutat föl. Ez az egy éves textilipartelep első működési évről 100,138.91 korona tiszta nyereséget mutat ki, ami a 70.100 korona leírás után az 1,600.000 korona alaptőkének figyelemreméltó kamatozását jelenti.

„A kirakatrendezés művészete“ cím alatt tegnap este dr. Radványi László felolvasást tartott a fővárosi kereskedők egyesületének helyiségében. Felolvasásában rámutatott arra, hogy a kirakatrendező legfontosabb dolga a kirakatnak oly jellegét kölcsönözni, hogy ez visszatükrözze magának az üzletnek jellegét.

A Leszámitoló- és Pénzváltó Bank záloglevelei. A belügyminiszter a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank köyetkező zálogleveleit: a 200, 1000, 2000 és 10.000 K névértékű cizmetekben kibocsátott, 4 százalékkal kamatozó és ötven év alatt visszafizetendő, valamint a hason érték fokozatu, ugyancsak 4 százalékos és korona értékre szóló, de hatvanöt év alatt visszafizetendő, továbbá az intézet által 200, 500, 1000, 5000 és 10.000 koronás cizmetekben kibocsátott, 4½ százalékkal kamatozó s hatvanöt év alatt kisorsolás utján törlesztendő zálogleveleket hírlapbiztosíték czéljaira is alkalmasoknak jelentette ki.

Az Értékpapir Kereskedők Egyesülete ma tette közzé a múlt évi tevékenységéről szóló beszámolóját. A testület az egyéves fennállása alatt elég érdemes tevékenységet fejtett ki.

Textilipari szakoktatásunk. Kétségtelen az, hogy az összes tömegtermelési cikkek közül textiliparunk termelése képes legkevésbé fedezni a hazai piac szükségleteit. Fontos közgazdasági érdek tehát az, hogy textiliparunk fejlesztessék s a választás előtt álló ifjuság figyelme a produktív életpályára tereltesse. Másrészt azonban egyrégyakrabban tapasztalható az a sajnálatos jelenség, hogy a textilipari pályára lépők különös előszeretettel keresik fel a külföldi, különösen a németországi szakiskolákat, jölehet a késmárki állami szövőiskola és a vele kapcsolatos egyéves textilipari tanfolyam szervezete s tanterve teljesen azonos a külföldi hasonló czélú intézetekével, berendezése, felszerelése mintaszerű, tanári kara pedig elismerten elsőrangú. Hogy ennek dacára mégis a drága külföldi iskolákra járnak ifjaink, a tapasztalás szerint annak tudandó be, hogy ezek igen ügyes reklámokkal keltik fel maguk iránt a figyelmet. A budapesti kereskedelmi és iparkamara e bajon segítendő, most körlevélben hívja fel a kamara területén levő középiskolák igazgatóságainak figyelmét e jelenségre, felkérvén azokat arra, hogy oly esetekben, amidőn a szövőiskolába készülő növendékek elhatározásába rá befolyást gyakorolni módjában áll, figyelmüket irányítsák az említett kitiünő hazai intézetre. Egyébként maga a kamara irodája is készséggel szolgál az érdeklődőknek felvilágosítással.

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

ALKALMI VÉTEL!
Vászon, damasztáru, fehérenemű.

Miután sikerült egy nagy cég összes készletét megvennem, felhívom a n. é. közönséget annak megtekintésére. Agyneműek, vásznak, siffenek, törülközők, vászentörlek, zsebkendők és menyasszonyi kelengyék.

A fenti árak ezen vétel által gyári árban szerezhetők be.

DEUTSCH FERENCZ

vászon- és fehérenemű-üzletében
Bpest, Muzeum-körut 10.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 6.

A készáru piacra ma csendes volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok csak igen csekély vételkedvet mutattak, másrészt azonban az eladók is tartózkodók voltak, úgy hogy tehát csak kisarányu forgalom fejlődhetett ki, melynek a folyamán mindössze alig 10.000 q. buza kelt el, kezdetben 10 fillérrel olcsóbb, később változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 28.40 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 26.60 korona 77 kilós szerémségi, rozsos buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs és tengeri ártartó, zab változatlan, árpa szilárd, forgalomba került: 900 q. rozs 20.40 koronás áron és 500 q. tengeri 14.76—14.80 koronás áron. A határidőpiacra a megnyitás elég viharos volt; sürgős kínálattal szemben vételkedv is elég jó mutatkozott, úgy hogy csak csekélységgel a tegnapi zárlaton alul indultak az árfolyamok. A forgalom folyamán azonban, amely igen élénk és nagyarányu volt, egyre fokozódott a vételkedv és mivel ezzel együtt a kínálat is erősen megesappant, szilárdult az irányzat és mérsékeltten emelkedtek az árfolyamok, amelyek aztán az amerikai dervute daczára, részben még a tegnapi zárlatnál is magasabban zárultak. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza, a májusi buza és az áprilisi rozs teljesen változatlan maradt, a októberi buza 2 fillérrel, az áprilisi zab 14 fillérrel, a májusi tengeri 4 fillérrel javult, az októberi rozs 6 fillérrel gyöngült.

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k 28.40 K, 100 q 80 k 28.40 K, 100 q 80 k 28.35 K, 100 q 79.7 k 28.45 K, 100 q 79.5 k 28.20 K, 100 q 79.5 k 28.30 K, 100 q 79 k, 100 q 79 k, 100 q 78.5 k 28.20 K, 100 q 78 k 27.90 K felső, 100 q 77.5 k 27.95 K.

Bihari: 200 q 77.5 k 27.90 K.

Pestvidéki: 250 q 28.40 K, 250 q 80 k 28.40 K, 100 q 79 k, 50 q 79 k, 50 q 80 k 28.20 K, 100 q 78.5 k 28.10 K, 100 q 78 k 27.95 K, 150 q 77.5 k, 150 q 78 k, 100 q 78 k, 100 q 78.5 k 28.05 K, 400 q 77 k 27.70 K, 250 q 77 k 27 K üszkös, 300 q 77 k 27.65 K, 300 q 77 k 27.65 K, 200 q 75 k 100 q 76 k 26.60 K üszkös.

Felsőmagyarországi: 100 q 77.5 k, 1500 q 76.5 k, 1500 q 76.5 k 27.60 K, 150 q 76 k 27.40 K.

Bácskai: 100 q 80 k 28.30 K, 100 q 79 k 28.15 K, 100 q 79 k 28.30 K.

Szerémségi: 150 q 77 k 26.60 K rozsos.

Erdélyi: 250 q 78 k 27.70 K.

Felsőtisza: 500 q 77.5 k, 550 q 27.80 K üszkös.

Tengeri: 300 q 14.80 K kpf ab Kőbánya prima, 200 q 14.76 K.

Rosz: 900 q 20.45 K.

Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis ávágás után, nagy ávágás nélkül.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ara 100 kg.	kilós	Ara 100 kg.
Tiszavidéki	75	26.95-27.55	79	27.50-28.00
"	76	26.95-27.55	80	27.65-28.10
"	77	27.15-27.75	81	27.90-28.30
"	78	27.35-27.85	82	28.10-28.50
Fejérmegyei	75	26.80-27.10	79	27.25-27.70
"	76	26.80-27.10	80	27.50-27.95
"	77	27.10-27.35	81	27.75-28.10
"	78	27.15-27.55	82	27.90-28.30
Pestvidéki	74	26.85-27.15	78	27.20-27.60
"	75	26.85-27.15	79	27.30-27.75
"	76	27.05-27.40	80	27.55-28.00
"	77	27.05-27.40	81	27.75-28.10
Bácskai	74	26.90-27.20	78	27.30-27.85
"	75	26.90-27.20	79	27.40-28.00
"	76	26.90-27.20	80	27.65-28.05
"	77	27.10-27.55	81	27.85-28.25
Rozs I-rendű uj		20.65-20.80		20.80-21.00
középmínőségű uj		20.50-20.60		20.60-20.70
Árpa takarmány I. rendű		17.60-17.85		17.80-18.05
II. rendű		17.10-17.40		17.30-17.60
Göles		17.80-18.15		18.00-18.35
Zab I. rendű		17.40-17.70		17.60-17.90
II. rendű		14.70-15.00		14.90-15.20
Tengeri belföldi uj		12.35-12.40		12.40-12.45
Korpa:				

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	13.54-13.57-13.51-13.60-13.56
Buza májusra	13.31-13.32-13.28-13.37
Buza októberre	11.28-11.33
Rozs áprilisra	9.48-9.49
Rozs októberre	8.69-8.68-8.78
Zab áprilisra	7.48-7.52
Tengeri májusra	

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.58-13.59
1909. májusi buza	13.31-13.35
1909. októberi buza	11.30-11.31
1909. áprilisi rozs	10.41-10.42
1909. októberi rozs	9.49-9.50
1909. áprilisi zab	8.77-8.78
1909. májusi tengeri	7.49-7.50

Budapesti gabonaforgalom.

1909. márczius 4-től 1909. márczius 5-ig.

	Érkezett	Elszállított
Buza	8493	—
Rozs	551	—
Árpa	3000	2417
Zab	102	—
Tengeri	612	2092
Liszt	508	12589
Korpa	—	3097

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai eseményeiről közgazdasági rovatunkban számolunk be. Az egyes kötések ezek voltak:

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Oszták hitel 628.75-628.25-629-628, Magyar hitel 732.50-732-733, Oszták-magyar államvasut 670.50-671.25, Jelzálogbank 420.50, Rimamurányi 523.50 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Oszták hitel 628-627-627.50, Magyar hitel 732-731.25-732.25, Oszták államvasut 671, Leszámitolóbank 475.50, Jelzálogbank 420, Rimamurányi 523, Közuti vaspálya 564.50, Déli vasut 103.50, Magyar koronajáradék 91.45-91.40 K.

Dijbiztosítások oszták hitelrészvényre: holnapra 4-5 korona, nyolcz napra 8-10 korona márczius hónap végére 24-26 korona.

Utótőzsde délután 4 órakor:

Oszták hitel 627, Magyar hitel 731, Államvasut 671, Jelzálog 420, Leszámitoló 475, Rimamurányi 523.55, Városi villamos 262, Közuti 564.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 6. (Saját tudósítónktól.) Az irányzat a mai hetitőzsdén annyiban tartott, Logy az árak még emelkedtek, ami a győnge kínálatnak volt tulajdonítható. Buzáért szükség esetén 5-10 fillérrel többet kellett volna fizetni, mint a mult szombaton. A forgalom nagyon csekély volt és érdeklődés alig mutatkozott. Árpa egyáltalán nem volt kínálva, irányzata változatlanul szilárd, tengeri ára 5 fillérrel emelkedett, ellenben zab még 6 fillérrel olcsóbb lett.

Jegyztetett: Buza tiszavidéki 14.40-14.75, bánáti 14.40-14.55, mosoni 13.60-13.85, tótfelvidéki 13.60-13.95, déliavasuti 13.65-14, marchfeldi 13.40-13.75.

Rozs tótfelvidéki 10.06-10.80, csepeli 10.55-10.75, pestmegyei 10.75-10.80, déliavasuti 10.60-10.80, külföle magyar 10.55-10.80, oszták 10.55-10.90.

Árpa, morvaországi 9.20-10.35, marchfeldi 8.20-9, bécsvidéki 9-9.30, tótfelvidéki 8.10-9.80, csepeli 7.90-8.40, közepduna állomások 8.20-8.90, déliavasuti 8-9.50, északmagyarországi 7.60-9.10, tiszvidéki 7.60-8.50.

Magyar tengeri 7.90-8.15.

Cinquntin 9-9.50.

Magyar zab 9.30-9.70, válogatott 9.70-10.10, cseh morvaországi és alsóausztriai 9.55-9.70.

Liszt ára e héten 20-30 fillérrel emelkedett, ez volt az oka annak, hogy üzlet nem fejlődött ki. Takarmányliszt és korpa ára és irányzata szilárd.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márczius 6. Noha a mai belgrádi hírek a politikai helyzetet kedvezőtlennek tüntetik fel, az előtőzsde irányzata nyugodt volt és várakozó álláspontra helyezkedett. Államvasuti részvény a belpolitikai viszonyok javulása következtében a tegnapi árfolyamhoz képest emelkedett s ellentállást fejtett ki alpesi és prágai vasműrészvény is. A forgalom általában nyugodt és a spekuláció be akarja várni a magyar válság lefolyását. A déli tőzsde irányzata folytonosan tartózkodó, később Alpesi részvény ismét javult, de egyébként nyugadt volt a forgalom. Berlinből a bányáértékek piacáról kedvtelen irányzatot jelentettek.

11 órakor zárultak:

Oszták hitel 628.50, Magyar hitel 733, Laenderbank 434, Államvasut 671.50, Déli vasut 104, Alpesi 629, Rimamurányi 525, Prágai 2350, Török sorsjegy 184, Magyar koronajáradék 91.40 K.

1 órakor jegyezték:

Oszták hitel 627.75, Magyar hitel 733, Anglo 204, Bankgyesület 519, Laenderbank 433.50, Union 536, Államvasut 671.50, Déli vasut 103.50, Elba 444, Buchstiehradi B. 1010, Dunagőzhajózás 917, Alpesi 630.50, Rimamurányi 525, Orosz járadék 96.60, Török sorsjegy 184, Fegyvergyár 620 K.

Bécs, márczius 6. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 111.—, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 148.—, Magyar hitelbank részvény 731.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 523.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 192.—, Kassa-Oderbergi Vasutészvény 356.—, Magyar Jelzálogbank 420.— Magyar keresk. bank —.—.

Bécs, márczius 6. (Oszták értékek zárulata.) 4.2 százalékos papir-járadék 94.35, 4 százalékos oszták arany-járadék 115.—, 1860-as sorsjegy 154.85, Oszták hitel-sorsjegy 455.—, Angol-oszták bankrészvény 2.7.75, Bécsi Bankverein 519.—, Oszták-magyar bank 1760, Déli vasut 102.90, Dunagőzhajózási társ. 917.—, Dohány részv. 343.—, Cs. k. arany (vert) 11.34, Német bankv. 118.97, Oszt. Lloyd 417.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.35-97.90, Oszt. koronajáradék 94.35, 1864-es sorsj. 267.—, Oszták hitelintézeti részvény 628.—, Union-Bank 536.—, Oszták Länderbank 434.40, Oszták-magyar államvasut 671.50, Elbevölgyi vasut 445.—, Alpesi részvény 623.—, 20 frankos 19.03, Londoni váltóár 239.90, Lipótkohó —.—, Töröksorsjegy 183.95.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, márczius 6. Az itteni tőzsde, tekintet nélkül az idegen piacokról érkezett kedvezőbb jelentésekre, az első időben gyenge irányzatú volt, miután a balkáni ellentmondó hírek ismét bizonyos nyugtalanságot keltettek a spekuláció körében, amely realizált, de nem nagy terjedelemben. Ennek következtében az árfolyamcsökkenések is többnyire szűk határok között maradtak. Jelentékenyebben estek egyes bankrészvények, amelyek 1 százalékgig terjedő veszteséget szenvedtek, valamint vas- és szénrészvények, amelyek veszteségei alul maradtak az 1 százalékon. Kedvező hatást gyakoroltak ezen értékekre a düsseldorfi bányapiacról érkező jelentések is. 1902. évi oroszokat szintén erősebben kínálták és azok fél százalékot veszítettek. A többi érték kevésbé változott, főleg az oszták értékek, amelyek hitelrészvények kivételével, Béccsel egybehangzóan meglehetősen ellentállást fejtettek ki. Csak zárlat felé idéztek elő a bányapiacról kiindult fedezések és véleményvásárlások könnyű szilárdságot, amely az utótőzsdei forgalomban is tartott. A készáruipiac ipari értékei csekély forgalom mellett meglehetősen tartották magukat. Napi pénz 2½ százalék, magánleszámitolási kamatláb 2½ százalék.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papir-járadék —.—, 4 százalékos oszták arany-járadék 98.10, oszták hitelrészvény 199.10, Déli vasut 17.60, orosz bankjegyek 215.70, 4 százalékos új orosz kölesön 77.—, Disconto Commandit 187.40, Dinamittruszt 16.—.60, Harpeni 186.50, Unifikált török járadék 94.70, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94.60, 4 százalékos magyar arany-járadék 94.10, Magyar koronajáradék 92.30, Oszták-magyar államvasut 144.40, Bécsi váltóár 85.40, Olasz járadék —.—, Alt. villamossági Edison 221.—, Gelsenkirchoni 183.20, Laurakohó 191.70, Gyengébb.

Frankfurt, (Zárlat.) márczius 6. 4.2 százalékos papir-járadék —.—, 4 százalékos oszták arany-járadék 98.30, Oszták hitelintézeti részvény 198.20, Oszták-magyar államvasut 144.20, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.92, Bécsi Bankverein —.—, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magy. aranykölesön 78.50, 4.2 százalékos ezüst-járadék 98.50, Oszták koronajáradék 95.20, Magyar koronajáradék 99.25, Oszták-magyar bank 126.50, Déli vasut részvény 17.50, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.40, Párisi váltóár 812.75, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Nyugodt.

Heti műsor:

1909. márczius hó	III. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Orani	Hangversenyek
8 Hétfő	—	Antonius és Cleopatra	—	A király	Hivatalnok urak	Tánczos huszárok	A francia forradalom	Vigadó: Filharmonikusok
9 Kedd	Manon	A mama	A párba	A kivándorló	A meztelen nő	Tánczos huszárok	A francia forradalom	—
10 Szerda	Álarcos bál	A naszindu ó	—	Tatarjárás	Hivatalnok urak	Tánczos huszárok	A francia forradalom	Akadémia: Bos i Lurko és Kresz G.
11 Csütörtök	Carmen	Két férfi	Miss Hobbs	A király	A szorencse fia	Tánczos huszárok	A Mária Dorotya-egyesület jótékony zseli hangversenye	Royal: Földessy Arnold
12 Péntek	Don Juan	A mama	—	Az ördög	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	A francia forradalom	Royal: Bussoni-Ferencz
13 Szombat	d. n. este	Sámson és Della	A gyermekkirály	—	Ejjei szállás Falusi idill	Az elvált asszony	Az Országos Szín-művészeti Akadémia előadása	—
14 Vasárnap	d. n. este	H. a. a. és Meszovizs.	A boszorkány	—	Izrael	Forradalmi nász	Tánczos huszárok	—
			A piros bugyellás	—	A tanítónő	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	—

Hamburg, (Zárlat) márczius 6. 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.90, 1860, sorsjegy 158. — Déli vasut 17.20, 4 százalékos aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelrészvény 198.40, Osztrák-magyar államvasut 144. — Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.30. Nyugodt.

London, márczius 6. Angol consol 85 1/2.

Paris, (Zárlat) márczius 6. 3 százalékos Francia járadék 98.22, Osztr. aranyjáradék 99.10, Magyar aranyjáradék 94.30, 3 százalékos Olasz járadék 103.20, Déli vasut elsőbbségi kötv. 285. —, 5 százalékos marokói járadék 520. —, 4 százalékos spanyol járadék 97.85 4 százalékos unifikált török jár. 95.75, Török sorsjegy 91.75. Török dohányrészvény 372. —, Osztrák földhitelintézet 1158. —, Osztr. Länderbank 484. —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1574, Banque Ottomane 713. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 568. —, Urikányi község — Váltó Amsterdamra (rövid) 208.72, Váltó német piacokra (rövid) 122.93, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.65, Magánkamatláb 1.75 Szilárd.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Kőbányai sertéspiac.

Márczius 6. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (párkint 320 klgon felül) 142—144 fillérig, fiatal közép (párkint 251—320 klg.) 142—144 fillérig, könnyű (párkint 250 klgig) 142—144 fillérig. Magyar szedett: Közép (párkint 240—280 klg.) 142—144 fillérig, könnyű (párkint 240 klgig) 142—144 fillérig. Sertéslétszám: 1909. évi márczius hónap 4. napján volt készlet 20936 darab sertés, 5. napján felhajtott 437 darab sertés, 5. napján elszállított 102 darab sertés, 6. napján maradt készlet 21271 darab sertés. A hizott sertés felzárnyazata élénkebb.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatósága.) Márczius 6-án. Előző napi eladatlan maradvány 80 drb sertés, 9 drb süldő. Pótfelhajtás 14 drb sertés, 13 drb süldő. Mai felhajtás 384 drb sertés, 40 drb süldő, 1 drb malacz, összesen 478 drb sertés, 62 drb süldő, 1 drb malacz. Eladott 407 drb sertés, 20 drb süldő. Mai maradvány 71 drb sertés, 42 drb süldő, 1 drb malacz. Következő árak jegyzetettek: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 118—114 fillér, II. rendű 280—350 kilogrammig 108 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül életsúlyvonással 134—146 fillérig, fiatal közép 220—300 klg. életsúlyvonással 134—148 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 134—148 fillérig, Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül 142 fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig életsúlyvonással 140 fillérig, belső sültdő 98—96 fillérig, belső sültdő 98—96 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Márczius 6. —

Kinevezések. A belügyminiszter Fejér Ferencz irodai állandó alkalmazottait a szombathelyi állami gyermekmenhelyhez ideiglenes minőségben, Krausz Ella díjnokot a szegedi állami gyermekmenhelyhez ideiglenes minőségben, Jók Ferencz irodai állandó alkalmazottait a munkási állami gyermekmenhelyhez ideiglenes minőségben, Krizmanics János irodai állandó alkalmazottait a kassai állami gyermekmenhelyhez, Jankovits Ferencz irodai állandó alkalmazottait a veszprémi áll. gyermekmenhelyhez, Mihálovits Tivadar díjnokot a pécsi állami gyermekmenhelyhez, Fodor Emil irodai állandó alkalmazottait a kecskeméti állami gyermekmenhelyhez, Rácz Béla irodai állandó alkalmazottait a kolozsvári állami gyermekmenhelyhez, Darvas Nándor irodai állandó alkalmazottait a debreczeni állandó gyermekmenhelyhez, Kutni Gyula irodai állandó alkalmazottait az aradi állami gyermekmenhelyhez a XI. fizetési osztály 3. fokozatába ellenőrökké; a vallás- és közoktatásiügyi miniszter Pakot Ilona jászberényi állami elemi iskolai tanítónő a jászberényi külön szaktanítói állami gazdasági ismétlő-iskolához rendes gazdasági szaktanítónővé, Rigó Gizella okleveles tanítónő a m. rekrtéri állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a máramaroszigeti törvényes elnöke a vezetése alatt álló törvéyszékél üresedésben levő III-ad osztályú hivatalosallásra Vadász János debreczeni itelőtáblai napibéres szolgát nevezte ki.

Áthelyezések. A kalocsai törvénytörök elnöke Kiss Antal kalocsai és Baranyai József kiskőrösi járásbírósgái hivatalosallásokat saját kérelmükre és költségükre kölcsönösen áthelyezte.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (méter), date (márc. 6, márc. 5), and various names (Inn, Duna, Tisza, M.-Sziget, etc.) with numerical values.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt — Erdély délkeleti megyéit kivéve — mindenütt volt csapadék, amelynek mennyisége nagyjából 5 mm.-en felülemelkedett, a Kis-Alföld és a Kis-Kárpátok egy részén pedig a 10 mm.-t is jól meghaladta. A Dunántulon helyenkint zivatar is volt, itt-ott kevés jégesővel. Számos helyen élénk szél uralkodott. — A hőmérséklet lényegtelenül változott és csaknem mindenütt többé-kevésbé a normális felett van; az ország nyugati felén általánosan volt gyenge éjjeli fagy; a maximum Észéken, Verseczen, meg Nagyváradon 11 C. fok és a minimum Sopronban —5 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elveto — leginkább keleten — csapadék várható.

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás, Hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTEZETE

áthelyezve: Károly-körut 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák, Foghuzások (altatásban is.) Jól használható fogorvosok elkészítése és behelyezése. Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékek felnap alatt megkapják műfogalkat.

Large financial table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Áru, Záloglevelek, Elsőbbségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénzmenek és váltók.

Szerkesztői üzenetek.

Akinek szük Makedónia. Soraiában sok az igazság, de meglátásuk a gondolkodásán és a felfogásán, hogy az írását csak a vágya és szárnyra kapott fantáziája diktálta. Bizonyos, hogy a mi sokszor szükös világunkból sokszor elvágynak a emberek ki a nagy világba, ahol szabadabb levegőt és erőteljesebb kultúrát akarnak szívní. Különösen gyakran megtörténik ez azokkal, akiket túlságosan szorítanak a társadalom erőszakosan megcsinált korlátai, vagy akik alacsony világgelfogásu emberek Fözött kénytelenek leélni az életüket. Helyes is, ha az emberek körülnéznek a világban, de nem úgy, amint ön akarja tenni, hanem másképen. Nyugatra igenis menjen el, mihelyt teheti, de nem tanulni, hanem meglátni. Ha a mai fektefen vágyakozásával fogja magát belévetni a nyugati életbe, akkor vagy rettentően fog csalódni a hitében, vagy pedig szolgálai bámulással fog leborulni minden előtt, amit odakint lát. Ne úgy menjen ki, hogy odakint majd az iskolásgyerek kritikálanságával fog mindent elismerni, amit az izmosabb kulturájú nemzeteknél látni fog, hanem elfogulatlanul nézzen belé abba a nagyszerű kaleidoszkopba, amit a nagy, tomboló élet tár a szemé elé. Lásza meg a nagyszerűséget, élvezze a gyémántok csillogását, de ha piszkot, ocsmánytságot lát, ne legyen elragadtatva tőle, ne vonja be a naivitása rózsaszínével és ne hozza haza talná briliánsnak.

Jogász. Ezeket a viszonyokat nem ismerjük. **Feltaláló.** Csak azt tudjuk, hogy a kérvényt a szerrel együtt a belügyminiszterhez kell küldeni. **Figyelő.** Sorra kerülnek. Csak kis türelmet kérünk. **Harsányi képlán.** Az egész ügygyol forduljanak ügyvédhez, aki mindenben majd a legpontosabb tanácsot adja önöknek.

Pályafelügyelő. Hidasnémeti. Ha úgy egyezkedett ki a kereskedővel, akkor kötelessége kifizetni az összeget. Ellenben, ha fenntartott a kereskedő részéről bizonyos kikötéseket, akkor csak azoknak teljesítése után tartozik fizetni.

V. B. Pályaőr. Vannak ilyen iskolák. Pesten azonban nincs. Tiszteket nevelnek ezekben az iskolákban. **Iffj. M. B.** Azt a napirend rovatunkból mindig meg tudhatja.

T. K. Az illető Martonhegyi-ut 3. sz. alatt lakik. **Előfizető fia.** Ezeket az állásokat mindig olyanok töltik be, akik ott már ideiglenes minőségben alkalmazva voltak.

5667. előfizető. Ilyen álláshoz csak személyes ismeretség révén lehet eljutni. Tehát mit sem ér, ha kérvényt nyújt be.

P. Gy. Ósa. Ilyen hosszú verseket még oly esetben sem közlünk, ha jobbak, mint ezek.

Régi előfizető. Keresztneve László és a Báthory-utca 4. sz. alatt lakik.

Fiume. 4. A kereskedő helytelenül járt el, az ügyvéd nemkülönben.

Katona. Miután ön nem magyar és nem osztrák, tehát nem kell jelentkezni. De ha mindenáron akar szolgálni, akkor menjen haza és jelentkezzen otthon.

B. Irén. Már megízentük számtalanszor és ha a lapot figyelemmel kísérte volna, más ízenetből is megtudhatta volna, hogy ilyen kérdésekre nem válaszolunk.

K. Budapest. Egy szőfagudó és illedelmes lányhoz, mint amilyenek leírja magát, nem lett volna szabad ezt megselekednie. Erősen elítéljük.

Érdeklődő. Özevgy. A Gresham-palotában lakik. **S. O. Témája** száraz és feldőgözása szinteien. Nem közöljük.

Jóán. Szeged. A levelezéseket még ha az illető rokona is, ily értelemben meg kell szakítani.

P. R. Az ilyen kijelentéseket egyáltalán nem lehet komolyan venni.

Mirror. Óva intjük, hogy ezekben a manipulációkba beleboacsátkozzék.

E. T. Ezek tisztán oly egyéni nézetek, amelyek messze elkalandoznak az igazságtól. Szó sincs róla, hogy publikáljuk.

Érdeklődő III. Igen, a valódi neve az. Lakása Pálma-utca 10. sz. alatt van. Utolsó kérdésére felvilágosítást nem adhatunk: mi sem tudjuk.

Folyamodó. P. S. Ezen a héten már nem fogad. Mind a ketten pénteken tartottak audienciát.

Bihari olvasó. Lehetséges, hogy úgy van, amint ön állítja, de nem valószínű.

Válegény 1000. A hírdetés nem kerülhető el. **Ostoba.** Együküknek sincs igaza. Az elbeszélést Marek Twain írta. Nem tartozik a legfontosabb munkái közé.

Igazság nevében. Sem erről, sem hasonló esetről egyáltalában nincs tudomásunk.

Déna 100. Az az öreg bácsi nem is olyan öreg. Kóbor Tamás. A művet bármely könyvkereskedésben megkaphatja.

Sport lady. Ugy tudjuk, hogy az illető ur a Pannónia-szállóban lakik. Jelenleg nincs itthon.

Soha, M. B. A küldött költemények közül egy sem vált be.

Türelmetlenkedő. Ha miútt szombati számunkat olvasta volna, úgy tudhatná, hogy a küldött munka értéktelen.

Kecskeméti olvasó. Kegyelmes ur. A tisztelet úgy kívánja, hogy szalonruhában jelentkezzen.

Szerencsétlen. Ha jól megfontolja a dolgot, be kell látnia, hogy egyáltalában nem oly nagy a hiba, mint amilyennek ön az első pillanatban képzelte.

Tartalékos. Mozgósítás esetén falragaszokon is felhívják. Kikerülni természetesen nem lehet a jelentkezést.

Lehetetlenség. Pedig nagyon is lehetséges. Ön azonban főkönyveivel bizonyíthatja ártatlanságát.

Művészlelek. Nagyon sokat kell tanulnia, ha szilárd pozíciót akar teremteni magának azon a pályán. Próbálja még mindenesetre, hal tehetőséget érez magában.

Tudatlan kislány. Azt a művet egyáltalában nem kislányok számára írták. Nem is ajánljuk a megszerzését.

Kapostár 20. Kérjen árjegyzéket bármely nagyobb vaskereskedőtől; ott megtudhatja. Czegeket nem ajánlunk.

Sorsüldözött. Önnek határozottan nincs igaza; nyugodjon bele a megváltozhatatlan sorsba. Remélem, aki másnak vermet ás, az maga esik bele.

Költő O. P. Igazán sajnáljuk, de a beküldött költemény nem közölhető.

Papirkosár. Azt elalálta. Tényleg oda való.

W. H. Fogadja meg tanácsunkat s mondjon le felesleges gondolt terveiről.

Ch. R. Nem közölhető.

P. R. Humor. Minden van benne, csak humor nincs. **Bachand.** Értéktelen dolgozat.

H. T. — Ludbreg. 1. Gyakornok csak érettségi bizonyítvánnyal lehet s ha emelkedni óhajt, a posta- és táviratügyi tanfolyamot kell elvégeznie. Jelenlegi képzettségével szolgál állásra pályázhatik, ahol kedvetben egy korona hatvan fillér napidíjat kap. Később 2—3 év múlva véglegesítik s összletménye 1000 koronára rug ruhapénzzel együtt, de utóbb alútsit is lehet, ahol fizetése 1200—1400 koronáig emelkedik.

Kisborosnyói előfizető. Sajnáiatunkra, nem szolgálhatunk közelebbi adatokkal, mert a fényképet bécsi fotografusunk küldte be. Fénykép lévén, föltétlenül hiteles és nem torzraiz. Különben élőlény s a bécsi panoptikumban látható. Egészséges anya szülte és nincs kiderítve, miért ilyen a külső formája. Természetes, hogy ivadékaik nem lehetnek, mert teljesen kores.

Sorsjegyekről.

K. József. Nem nyert. — **J. S. Görgény.** Magyar Vörös Kereszt 2999—12 nyert 15 koronát, Bazilika 955—84 tizenhárom koronát, Józsviv 4839—32 négy koronát. A többi nem nyert. — **W. J.** Budapest. Nem nyert. — **Hein J.** Györgyháza. Nem nyert. A többitől legközelebb.

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgákra előkészítő biztos sikerrel

Dr. ERŐS VILMOS
jogi szemináriuma

Budapest, VII. ker., Wesselényi-utca 18. szám. Fiókintézet: Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 14. szám.
TELEFON 118—57. TELEFON 118—57.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Írta: **M. L. SEVERG.**

37

Ugy éreztem magam, mint egy orgyilkos, aki áldozatának sarkára függeszti magát, hogy aztán valami magányos helyen a halálos csapást ráérje. Hasztalanul mondogattam magamban, hogy az igazságszolgáltatás utját járom s ezzel semmi becsületlenítőt nem követek el. Egyetlen pillantás arra a nyílt, finom leányarczra elégséges volt, hogy a szegény pirját az arczomba kergesse. De nem tehettem másként, most már végig kellett csinálnom a megkezdett utat: így követjük öt különböző utcákon át, míg végre balra bekanyarodott és láttuk mindketten, hogy egy házba gyorsan befordul. Barátom hirtelen pillantást vetett a házra, azután türelmetlenül megragadta a karomat!

— Ez egy nagyon nagy bérkaszánya! Előre! A vadászataknak még nincs vége.

Sietve bementünk a házba. A fiatal hölgy eltűnt a szemünk előtt, de amint beléptünk, hallottuk, hogy felettünk egy ajtó becsapódik, tehát tudtuk, hogy oda ment be a fiatal leány.

Zajtalanul, már amennyire csak lehetett, felmentünk a lépcsőn és hallgatóztunk a folyosón. Egy női és egy férfi hangot tudtunk megkülönböztetni, de a szavakat nem lehetett megérteni.

Jobbra tőlünk egy ajtó kissé nyitva állott. Maitland egészen feltaszította és benézett. A szoba lakatlan és butorozatlan volt, eltekintve egy rozoga kályhától, mely amellet a fal mellett állott, ahol a fiatal hölgy eltűnt. Maitland intett nekem és bementünk a szobába.

A kules belül volt, Maitland halkán ráfordította, majd körülnézett a szobában.

A szoba, melyben álltunk, még három más szobával együtt, valami bérlakás lehetett. Minden a legrosszabb karban volt; elhanyagolja, amint az rendszeren az olesó lakásokban található. A lakás utolsó tulajdonosa alkalmasint luxusnak vélte a szobákat kisépérni és utódjának lelkiismeretesen és megcsönkítatlanul hagyta vissza az egész moeskot.

Mikor megnéztük az egész lakást, visszatértünk tehát az első helyiségbe, amely alkalmasint a konyhát képezte. Itt meg lehetett a hangokat hallani, de nem vettük ki a szavakat.

— Maradjon itt doktor — sugta nekem Maitland. — Öreg ruhákat akarok a számunkra beszerezni és a házmestert felkeresni.

Ezt a lakást ki akarom magamnak venni, hogy a szomszédokat onnan át jobban megismerhessem. Azonnal vissza jövök. Ne engedjen onnan senkit távozni anélkül, hogy meg ne figyelne!

Ezzel elment ön pedig távolléta alatt egész jó foglalkozást találtam a számomra. A kályha felett a falban, ahol a cső keresztül vezetett a szomszéd helyiségbe, olyan hasadékat fedeztem fel, hogy rá állva a kályha tetejére, a szomszéd szoba legnagyobb részére át tudtam tekinteni. Megöregedtem magamnak ezt a merészséget, ámbar ugyancsak a lelkiismeretfurdalások bántottak, mint előzőleg, mikor a fiatal hölgyet követtem. A szoba rosszul volt bebutorozva, de deezúra a szegényes berendezésnek, látszott rajta, hogy aki rendbe tartja az egészet, jó izléssel rendelkezik. Minden ragyogott a legnagyobb tisztaságtól és a kevés, olesó kép, ami a falon függött, mesterművek utáczata volt. A szoba közepén egy kis asztalka állott és velem szemben az asztalnál egy férfi ült, aki valószínűleg a levelet írta.

Az asztal egyik végén egy szék támláján egy kapuczinus majom ült, aki kritikus pillantással mustrálta a gazdáját.

En is figyelmesen néztem az embert. Magas, karesn volt a termete, körülbelül hat láb magas és becslésem szerint nem lehetett több százötven fontnál. Az arca össze volt

huzva és a bánat keresztül-kasul barázdálta, de a hatást két szép, nagy, sötét mélységes szememelte. Néha olyan vadság lobbant fel a szemekben, hogy alaposan elrontotta a jó hatást. A fej tartása és a szemöldök rögtön elárulták a tudóst. Mialatt így figyeltem, a fiatal leány előre jött a szoba egyik sarkából, ahová nem láthattam be és oda tette eléje a levelet. Mialatt felbontotta, a fiatal leány ott állt a háta mögött, a haját simogatta és időről-időre gyengéden megcsókolta. A férfi szünetet tartott az olvasásban, felemelte mindkét karját és magához vont, majd szenvedélyesen megcsókolta, nagyot sóhajtott és ismét a levelet vette elő. Egyetlen szó, mozdulat, vagy pillantás nem került el a figyelmemet. Nagy meglepetéssel tapasztaltam, milyen benső vonzalom köti össze ezt a két lényt és emlékszem, hogy ez a gondolat cikázott át az agyamon:

— Milyen különösek is vagyunk mi emberi teremtmények!

Ime itt egy teremtett lélek, aki minden látszat szerint egy embert minden ok nélkül hideg vérrel orozva meggyilkolt. Azt hihetné az ember, ilyen gyilkos végtelen önző és durva teremtes lehet, minden nemesebb, jobb emberi érzés iránt érzéketlen és itt az első pillantásra látni, hogy a fiatal leány egész lelkét betölti.

Időközben az asztalnál ülő férfi átolvasta a levelet, amelyet írtam és a felháborodás kiáltásával az asztalra dobta.

— Bah! — szólt hatagosan — ez az ember szemtelen, mert új módszere gyanánt ajánlja nekem azt, amit egy negyed század óta Broadbent módszerének ismerek! Valóban nagyon új! Vajjon lelek-e valaha egy orvost aki igazán tudományosan foglalkozik az ügyvel? Feladhatom a keresést. Mon dieu! És e mellett az orvostant tudományának merik nevezni! Bah!

És homlokát ránczolva, fejét kétségbeesetten hajította kezére. A fiatal leány gyengéden megrögzött a férfi homlokát és igen sokáig hallgatott.

(Folyt. k.)

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források Budapestben.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt húsa gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság) A kelt 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykihasználási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Légbiztosítás a Magyar lég- és vízszállításos részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihasználási Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapították 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárúsi helye: VI., Andrássy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII. Üllői-ut 6. sz.

Gazdasági gép

Legfinomabb újkorai találmány a szabadalm. **kaszakiverő** (kalapáló) gép, mely a kaszát 5 perc alatt a legkételetesebben kioldja. Munkája gyors, egyenletes, a kaszát kiméli s kivált nagyobb gazdaságokban jelentékeny pénz- és időbeli megtakarítást jelent. Ára 40 korona. Egyedüli elárúsi: **Reichmann Sándor** Budapest, VII., Dembinszky-utca 46. szám.

Víz- és légszuszeczeték és csatornázás.

Pizurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbádósok műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszuszeczeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszekek, vizeldék, mindenemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyivel. Ambergi légszuszeczető gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszuszeczető-készülék minden házában. Telefon 20-83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek

Villamosági részvénytársaság Budapest, V., Lipótkörút 5. Gyár: **Pozsonyban.** Telefonszám 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Készít: Villamosvilágítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos vasutakat. Bányavasutakat. Egyenáramu, iörgőáramu és váltakozóáramu generátorokat és motorokat, vezetékhelyeket, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsolókészülékeket, biztosítékokat, wattórászámológát (Schuckert-rendszer), vezetékhelyeket központi telepekhez való bekapcsolásra. Világító testeket. Ivlámpaszemeket. Különlegességek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos bánya furógépek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstáruháza. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemruhá.

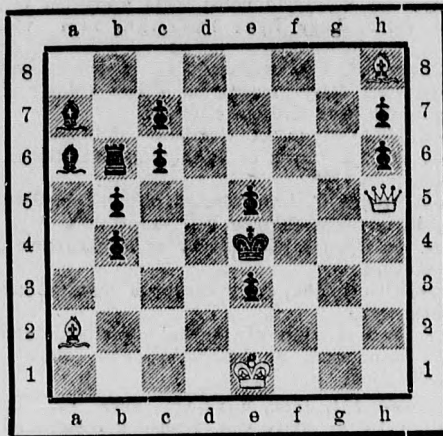
Szendásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szendásy cég van, tisztelttel kérjük, selyemáruháznak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kiírását. Szendásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza kizárólag IV., Bécsi-utca 4

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

8. számú feladvány.

Erlin Konrad, Bécs.

Matt a harmadik lépésre.

A 6. sz. feladvány megfejtése:

- 1. Vb1-a2, Kd6 2. Fb4†, Kxé5 3. Fe4 stb.
- 1. .... 2. .... Kd7 3. Be7† „
- 1. .... fxe5 2. Va6, Kxd5 3. Fb4 „
- 1. .... b1V 2. Va3† stb.

A 7. sz. feladvány megfejtése: 1. Bh1-h2.

244. számú játszma.

Játszották a pétervári mesterversenyen 1909. február 19-én.

Vezérsél.

Világos:	Sötét:
Vidmar	Rubinstein.
1. d2-d4	d7-d5
2. c2-c4	e7-e6
3. Hb1-c3	d5xc4
4. e2-e3	...

Más változatba terelő folytatás e helyen 4. Hg1-f3, a7-a6 5. a2-a4, mint Speyer játszotta előző nap Rubinstein ellen.

4.	Hg8-f6
5. Ff1xc4	a7-a6
6. Hg1-f3	e7-c5
7. 0-0	Hb8-c6
8. d4xc5	...

Eddig mindkét részről a szokásos lépések történtek, világos utolsó lépése helyett azonban — melylyel világos a vezérszerét s ezzel a játék egyszerűsítését célozza — ajánlatosabbnak látszik 8. Vd1-e2 s ha erre sötét 8. ... c5xd4-el folytatná, ugy előnyösen következnek 9. Bf1-d1! és világos visszanyeri a gyalogot.

8. .... Ff8xc5

Ha sötét nem akarná a vezért oserélni engedni, igen jól játszhatná most 8. ... Vd8-c7 s utána csak Ff8xc5-öt.

9. Vd1xd8†	Ke8xd8
10. a2-a3	Kd8-e7
11. b2-b4	Fc5-d6
12. b4-b5	...

Ez csak gyöngögi világos vezérszárnyát; egyszerűbb és jobb volt 12. Fe1-b2.

12.	Hc6-a5†
13. Fe4-a2	Fc8-d7
14. a3-a4	Bh8-c8

A vezérnélküli középjáték igen tanulságos, sötét állása annyival előnyösebb, hogy királya a középben jobban áll, mint az elszáncolt világos király.

15. Fe1-b2	Ha5-c4
16. Fa2xc4	...

Világos 12. lépésének következménye, hogy most kénytelen az egyik futárját lecsérélni a huszárral.

16.	Bc8xc4
17. Hf3-d3	Bc2-c7
18. Hc3-e4	Fd6-b4
19. Ba1-b1	...

Fenyegetett 19. ... Be7-c2, de most világos is fenyeget 20. Fb2xf6†-tal.

19.	Hf6xc4
20. Hd2xc4	Bc7-c4†
21. Fb2-d4	a6-a5
22. f2-f3	f7-f6
23. Bf1-d1	Ba8-c8
24. Bb1-b3	e6-c5
25. Fd4-b6	Bc4-c1
26. Bb3-d3	Bc1xd1†
27. Bd3xd1	Fd7-e6
28. g2-g4	...

Világosnak nehéz jó lépést találni, a bástya behatolását nem akadályozhatja meg és miközben a két sötét futár domináló állást foglalna el, világosnak őrizni kell az a-gyalogot. Most jobb volt 28. h2-h4, hogy a király mozoghasson.

28.	Fe6-b8
29. Bd1-a1	Bc8-c2
30. h2-h4	g7-g6
31. g4-g5	f6-f5
32. He4-f6	...

Erre sötét előnyösen léphet a h-gyaloggal. De a világos huszárnak nincs jó helye; 32. He4-f2-re következnek 32. ... Bc2-d2 és világos nem tud mozdulni tisztjével.

32.	b7-h5
33. e3-c4	f5-f4
34. Ba1-b1	Fb3-c4

Sötét nem enged világosnak semmi eshetőséget; 34. ... Fb3xa4 35. Bb1-a1 s utána Fb6xa5-nél világosnak még volna némi kiútása a játszma megmentésére.

35. Bb1-d1	Fb4-d2†
36. Hf6-d5†	Fc4xc6
37. e4xd5	Ke7-d6
38. Kg1-f1	Fd2-c3†
39. Fb6xa5	...

Nincs jobb.

39.	Fe3-d4
----------	--------

Sötét most könnyen megnyeri az összes gyalogokat. Világos néhány lépés után a tarthatatlan játszmát feladta.

Sakk-hírek.

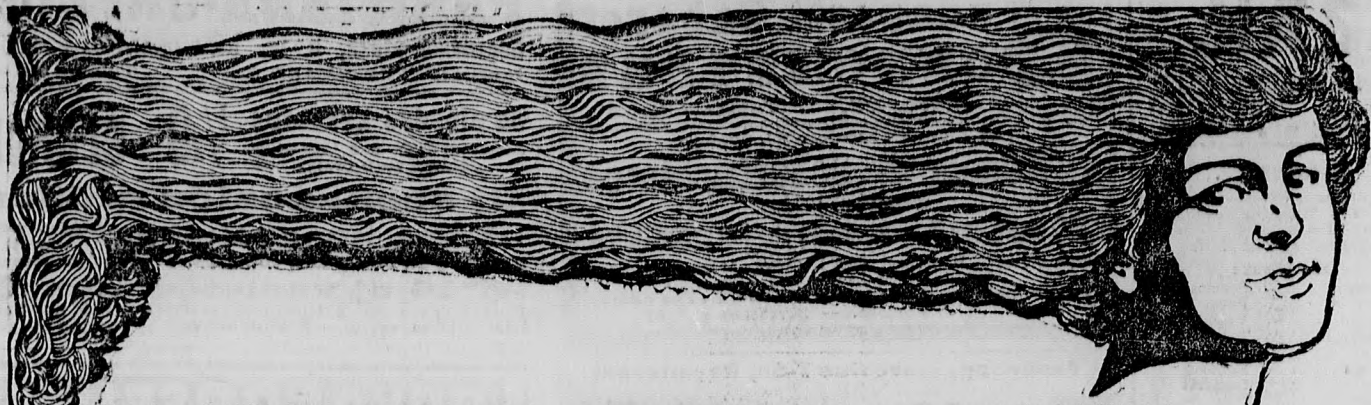
A pétervári mesterverseny. A három hét óta folyó nemzetközi verseny már eddig is rendkívül érdekes fordulatokban bővelkedik. Dr. Lasker és Schlechter részvételénél fogva az első helyek kérdését már előre eldöntötték hitte mindenki s most meglepetve látjuk, hogy míg a világmester a verseny közepén tényleg fölkizdte magát az első helyre, addig a bécsi mester váratlanul nagyon is elmaradt. Schlechter ezuttal nincs diszponálva s csak így történhetett meg vele, hogy egymásután négy vereséget szenvedett. Dr. Laskeren kívül bámulatosan törtet előre Rubinstein, aki kezdettől fogva vezetett. Ez a fiatal orosz mester csodálatosképpen az egyetlen vereségét Dus-Chotimirskivel, tehát honfitársával szemben szenvedte, míg Burn, Perlis és Teichmann ellen remist ért el. Hasonlóképpen egy játszmát veszített dr. Lasker is, Rubinstein ellen és ugyancsak 3 remisje van, Bernstein, Schlechter és Spielmann ellen. Amily meglepetésszerű Bernstein, Vidmar és Duras visszaesése, ép oly feltűnést kelt fényes eredményével Spielmann, aki az egyedüli valamennyi versenyző között, ki még játszmát nem veszített. Az egyik versenyző, Nenarokow, különben az elején visszalépett s így végkép törölték a táblázatból.

A verseny állása a tizenharmadik forduló után: Dr. Lasker 10½, (még hátra van 5 lejátszandó játszma), Rubinstein 9½ (még 6 játszandó), Spielmann 8½ (6), Teichmann 7½ (6), dr. Bernstein, Mieses 6½ (6), Tartakower 6½ (5), Widmar 6 (5), Salve 5½ (2 függő és 5 játszandó), Cohn, Duras 5½ (1 és 6), Schlechter, dr. Perlis 5½ (6), Speyer 5½ (5), Forgács 5 (6), Burn 4½ (6) Dus-Chotimirski 4 (6), Snosko-Borowski 4 (5), Freymann 3 (6).

A Budapesti Sakk-Kör házierversenye a körtagok nagy érdeklődése mellett folyik minden nap. A verseny jelenlegi állása a hatodik forduló után a következő: Kostics, Sterk 4½ (1), Gajdos, Mattusich 4 (1), dr. Fluss 3 (1), Kovácsovics 3, Kovács 2½ (1), Wettin 2½, Petényi 2 (3), Merényi 2 (2), Lovas, Neumann, Demeter 2 (1), Domagan 1½ (2), Bodó 1½ (1), Steiner, Müller 1, Fekete, Hirsch ½. A zárjelben levő számok befejezetlen, függő játszmákat jelentenek.

Sakk-üzenetek.

K. Károly Budapest. A figurák elnevezése angolul King (Király), Queen (Vezér), Rook (Bástya), Bishop (Futár), Knight (Huszár), Pawn (gyalog); az ütés kifejezése: takes, az elsáncolás: Castles. Az angol jelzés nagyon eltér a miénktől. Nálunk mindkét oldalról számítódnak a sorok, vagyis világos első sora az angolban sötétnél a nyolcadik sor, és így tovább. A függőleges vonalak mezőit nem nevezik a, b, c szerint, hanem az eredeti helyükön álló tisztet után; tehát vezérbástya, vezérhuszár, vezérfutár, vezér, király, királyfutár, királyhuszár, királybástya-vonal. A lépések jelzésénél csak azt a mezőt írják, amelyre valamely bábót állítanak. Világos e2-e4 jelzése, tehát P to K4, sötét e7-e5 jelzése ugyancsak P to K4. Világos Hb1-c3 jelzése Kt to QB3, sötét Hg8-f6 jelzése: Kt to KB3. Eszerint pl. a dánosel megnyitó lépéseit (1. e2-e4, e7-e5, 2. d2-d4, e5xd4, 3. c2-c3, d4xc3, 4. Ff1-c4, c3xb2, 5. Fe1xb2, Ff8-b4†, 6. Hb1-c3, Hg8-f6, 7. e4-e5, Vd8-e7) így jelzik: 1. P to K4, P to K4, 2. P to Q4, P takes P, 3. P to QB3, P takes P, 4. B to QB4, P takes P, 5. B takes P, B to Kt5 (chess), 6. Kt to B3, Kt to KB3, 7. P to K5, QK2. Azt hisszük, ebből el tud igazodni annyira, hogy az angol jelzésű játszmát utánjátszhassa.

Az okszerű hajpótlást egybe kell kapcsolni egy jó, kipróbált hajnövesztő szerrel és óvakodjunk a reklámosan kidiosért értéktelen és többnyire ártalmas vizektől. Egyedüli kipróbált és kitűnő voltánál fogva elimert szer a mi gumónk, melynek

Az „Ipe“-gumó nem engedi a haj ősülését egész a késő korig, a haj kihullása megszűnik és tartós kezelés mellett a haj uj, buja tenyésztésnek indul! Már az első mosás után nyer a frizura, a haj illatossá lesz és pompás tömörségűvé válik. A korpa rögtön eltűnik.

„IPE“

a neve, ez egy szenzációt keltő hajnövesztő-szer, amilyent Európában még nem láttak. Egy csomag „Ipe“-gumóból minden gyermek tud magának két liter „Ipe“-hajvizet előállítani. A hatása csodás és mindenki azt mondja rá: „Egy-szer próbáltam, mindig használok.“

LEGJOBB

még a leggyöngédebb szőke hajnak is az „Ipe“-gumó. 1 nagy csomag „Ipe“-gumót küldünk mindenhova 4 koronáért, 1 fél csomagot 2 koronáért. Tessék azonnal megrendelni az összeg beküldése mellett (levél-bélyegeken is lehet) vagy utánvétellel. — Gondot kell fordítani

a HAJ NÖVÉSÉRE!

A test és aro bőrének ápolására föltétlenül enyhe, még a leggyöngédebb bőrre is ártalmatlan szappanra van szükség. Csakis a mi

„OJA“

szappanunk kölcsönöz a bőrnek viruló színt, lágy-ságot és simaságot, melyben mindenki gyönyörködik. A bőr minden tisztátalansága, minők: pórsenések, szeplők, vörösség, paraziták, ráncok stb.

okvetlenül eltűnnek az „OJA“-szappan használata folytán. „OJA“-tól a legkérgebb kéz is elegánsá, gyöngéddé és finommá válik. A pórusok megtisztulnak és a túlságos izzadás csakhamar megszűnik. Rövid használat után be fogja Ön látni, hogy az „OJA“

nélkülözhetetlen

1 egész doboz „OJA“ csodaszappan K 2.—, 1 kis doboz K 1.—. Tessék azonnal megrendelni az összeg beküldése mellett (levél-bélyegeken is lehet) vagy utánvétellel. „OJA“ az egyetlen jó szer

a bőr ápolására!

Ajánljuk továbbá hírneves specialitásainkat:

RIORET, perui szappangyökér, garantálva elsimitja fiatalosan üdévét és vakító fehérré teszi. **Eredeti csomag K 5.—.** Mintacsomag K 2.—.

INCARNAT halvány arcoknak gyöngéd, rózsás lehetét kölcsönöz. Teljesen fölismerehetetlen. **Nem kendőző-szer!** 1 doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—

Kaliforniai „OJA“-crème, előállítva Virginiaiából (a tavasz szépsége), nincs benne sem zsiradék, sem semmiféle festőanyag s reggel és este használandó, előzetesen „OJA“-szappannal való mosás után. „OJA“-crème a legdurvább, vörös és felpattogzott bőrt nyomban bársonypuháságra változtatja. 1 eredeti doboz Kaliforniai „OJA“-crème K 3.—, 1/2 doboz Kaliforniai „OJA“-crème K 2.—.

Kaliforniai „OJA“-puder az „OJA“-crème vagy az „OJA“-szappannal való mosás után használatik. Az „OJA“-pudernek előnye, hogy absolute láthatatlan és hogy mentes minden fémanyagoktól. A bőr az „OJA“-puder használata után nagyon gyöngéd és üde lesz. **Ily meglepő hatású pudert Európában eddig még nem ismertek!** Kaliforniai „OJA“-puder 1 eredeti doboz K 5.—, Kaliforniai „OJA“-puder 1 mintadoboz K 2.—. (Fehér, rózsaszín, vagy crème).

Amerikai „OJA“-körömfény a körömöknek nyomban gyönyörű zománcos fényt kölcsönöz, mely 8 napnál tovább is eltart. Egy doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—.

Szállítás naponta az összeg beküldése vagy utánvétel mellett az

7555

„OJA“ első amerikai illatszer-palotából

WIEN, I., PETERSPLATZ 11.

PRAGA, OBSTGASSE 9.

Budapestben kapható a cégéknél: Thalmayer és Seitz, V., Zrínyi-utca 3., Dr. Egger Leo és Egger J. gyógyszerész, VI., Váci-körút 17., Molnár és Moser, drogueria, IV., Koronaherceg-utca 11., Török József, Király-utca.

Elsőrendű vadonatúj

Singer női varrógépet

27 forintért
karika-hajóst 40 forintért,
centra-bobint 45 forintért, iparogépeket igen olcsón 5 évi jóállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. **Krausz Henrik** varrógépgyári raktára Budapest, IV., Veress Pálné-u. 40. földsz. 5. Viszonteladókknak árendrüd

PENZ

kölcsön sorajjegyre és értékpapirokra és vidéki takarékpénztári részvényekre. Erzsébet sorajjegyre 6.— K. József sorajjegyre 7.50 K. Magyar v. t. 22.— K. Bazilika 16.— K. Olsz v. t. 22.— K. Osztr. v. t. 42.— K. Hazai 90.— K. Konvertált Jelz. 105.— K. stb. stb.

A kölcsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszhető. — Ha sorajjegyet már zálogban vannak, úgy a letétjegy beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemeljük. Azonnali elintézés és legolcsóbb kamattal

BEIFELD BANKHÁZ

Bpest, Károly-körút 1. Alapítva 1874-ben.

Beszélőgépek

Kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is olcsón kaphatók. **MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST, VI., Király-utca 76. sz. Kérjen árjegyzéket!**

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ES ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 PÁRZSAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Katzky Lajos
épitelműalkatos-mester
Zephyr: szab. ajtócsukók és elsőrendű tüzhelyek mintá raktára
TELEFON 32-78.
Budapest, VI. ker., Liszt Ferenc-tér 14.

LAUSER L.-féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szemölcs és a talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőr-el-szarosodás ellen. Ahatásért jót állás vá. laltá. rika

E tapasz csak egy nevésségen létezik és pedig darabonként 1.20 kor. Mindj. határozottan LAUSER-féle turista-tapasz kérendő.

Központi szék. raktár: **SCHWENK L.** gyógyszer. Meidling-Bécs

akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellétes védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor. 65 fill. előzetes beküldése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer. Budapest, Andrássy-ut 26. Király-utca 12. és

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1909. márczius 7-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A kaméliás hölgy

Dráma öt felvonásban. Írta: Dumas Sándor. Fordította: Szemere Atilla.

Személyek:

Duval Armand	Mihályfi
Duval Georges	Szászvay
Rieux Gaston	Nadály B.
Saint Gaudens	Gabányi
Gustave	Mészáros A.
Giray gróf	Horváth
Varville	Gyenes
Az orvos	Mészáros
Gauthier Margit	P. Márkus E.
Nichette	Várdy A.
Prudence	Helvé L.

Kezdeté 1/3 3 óraker.

Este rendez helyárakkal.

Gyermek-herceg

Történelmi színi mű 4 felvonásban. Írta: Porzson Kálmán.

Személyek:

Garai Anna	Alsózy I.
Elzinger Márta	Török L.
Podébrád Katalin	Várdy A.
V. László király	Garamszéghi
Gilley Ulrik	Gá.
Hunyady László	Mihályfi
Hunyady Mátyás	Mészáros A.
Vitéz János	Szászvay
Garai nádor	Gyenes
Podébrád	Barthos
Sziláry Mihály	Horváth J.
Csanád	Böszörményi
Konrád	Palfy
Venczel	Hejdu
Elzinger Borbála	Demjén M.

Kezdeté 1/3 8 óraker.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZÍNHÁZ.

VI., Rózsavető-utca 18. szám.

Hüvelyk Matyi

vagy az elvarázsolt királyfiányok. Eredeti bohózatos varázsszerege de jokkal és táncokkal 7 képpben. Írta: Feld Matyas.

Személyek:

Pitypataty király	Babar
Fürjecske	Göndör
Kanári	Stam
Csapnász	Herczeg
Csikó Misi	Kövesy
János, földmívelő	Kakasi
Ercsi, a felesége	Ftacsik
Bohócska	Feld R.
Polyka Péli, apród	Katona I.
Hüvelyk Matyi	Halász

Kezdeté 4 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A csavargó.

Lírai dráma 4 felvonásban. Szövegíró: Richépin Jean. Fordította: Heifetz János. Zenejét szerzte: Leroux Xavier.

Személyek:

Toinette	Szamosi E.
Aline	Fayer M.
Catherine	Vaent V.
A csavargó	Takais
Toinette	Ke. téz
Francois	Szemere
Pierre	Szendrői
Martin	Déri
Thomas	Hegedüs

Kezdeté 7 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Délután rendez helyárakkal:

Pálmay Ilka felleptével:

Varázskeringő.

Operett 3 felvonásban. Írta: Dörmann és Jacobson. Fordította: Méri Adolf. Zenejét szerzte: Straus Oskar.

Személyek:

XIII. Joachim	Németh
Heisena	T. Harmath
Lothar gróf	Papir
Nini	Raskó
Gusli	Sárosi
Vendolin, miniszter	Sugár
Sigismund	Sátrány
Enderika	Orley M.
Steingruber Franci	Pálmay I.

Kezdeté 3 óraker.

Este rendez helyárakkal.

Táncos huszárok.

Operett három felvonásban. Írta: Regina Ferencz. Zenejét Szép Ernő verseire szerzte: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Egon herceg	Király E.
Von Flüggen	Szirmai
Von Saarburg	Császár
Von Dennenwitz	Sárosi
Von Stackelberg	Margittay
Heilbrunn	Simai
Gamsins Wolf	Papir
Herna, neje	Erdel B.
Thea, leánya	Kodály E.
Krosch Libor	Németh
Ede, a fia	Otvos G.
Dürrstein	Pásztor Z.
Enna, a felesége	Nyáránd
Hertha, leányuk	T. Harmath
Dr Froelcker	Raskó

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Budapesti Cabaret BONNONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-87.

Az előadás kezdete 9 1/2 óraker

A Münchener Scharfrichterek vendéggjátéka

1909. márczius 7-ig bezárólag meghosszabbított.

Marya Delvard. M. Henry. Carl Hollitzer. Arcus Troll. Heinz Lebrun. Oscar Lou új műsorral.

Fényes magyar műsor — A második rész német.

Jegyek 6, 4, 3 korona. — Bővebbet a plakátok.

Vasárnap, márczius 7-én, Royalterem

Brüsszeli

vonósnégyes 2-ik és utolsó kamarasestéje. (Bérlet 4. sz.)

Közreműködő: Dr. ADB MIHÁLYNÉ zongoraművész.

Jegyek: 10, 6, 4 és 2 koronaért kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-ut 12. szám.

Pénteken, márczius 12-én, Royal-terem

BUSONI

Ferruccio zongoraművész

egyetlen hangversenye.

Jegyek: 10, 6, 4 és 2 koronaért kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-ut 12. szám.

Hétfőn, márczius 15-én, a m. kir. Zeneakadémia nagytermében,

Magyar Nők

Karagyesülete.

Énekkari hangverseny Lichtenberg Emil operai karmester vezénylete mellett. Közreműködő szólisták:

R. Durigo Ilona—Róna Józsefné—Arányi Dezső
Déri Jenő—Erdős Richard—Venczell Béla.

Jegyek: 6, 4, 3, 2, és 1 koronaért kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-ut 12. szám.

Szerdán, márczius 17-én, a Royal-teremben — Frank

Wedekind

drámaíró és színművész felolvasási estéje.

Jegyek: 10, 6, 4 és 2 koronaért kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-ut 12.

Szombaton, márczius 20-án Royalterem

MARTEAU DOHNÁNYI BECKER

trio első kamarasestéje Budapesten (bérlet 5. sz.)

Jegyek 10, 6, 4 és 3 kor. kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-ut 12.

Kovács Gyula

zongoratermei

Budapest, (Gresham-palota)

V., Ferenc József-tér 5-6.

Telefon 110-66.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintajelkéket megszerez a Szabadalmakat Ertekesítő Vállalat PÁSZTOR (bet. cég)

Eudapest, VII. ker., Erzsébet-körút 17. sz.

Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.

Az előadás kezdete: 1/2 9 óraker.

Pénztári órák d. e. 10-11-g délután 3-9 óráig.

Uj szenzációs műsor.

Utazás Kanabokába.

Eredeti néger operett. Előadja a 22 tagból álló, világhírű néger operett-társulat.

16 új varieté-szám.

Előadás után a remek téli kertben kabaret, előkelő művészek közreműködésével — Kifűző konyha. — Pompás üvegkör.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Ma vasárnap két előadás délután 1 1/2 óraker mérsékelt helyárakkal, este 8 óraker rendez helyárakkal, a teljes új szenzációs sikerű műsorral.

Beregiss

Orosz és Franciaországban rendkívül beállított szenzációs izgalom. nihilista-dráma.

La Bella Rosetti

L'Idole des deux Hémisphères a legfényesebb tánc attrakció

Budapest legkacagatóbb bohóza. Fellegető siker!

A mutyi-szoba PAMPOULETTE ÉHES A hálószobalány

Utolsó szép-ségyesték: A nimfa és a faun násza.

Azonkívül:

! SZANIN! ! SZANIN!

! Ez pajtikám, a Löbl!

Varjas Antal, a "ezigánykirály. A hét mozija. Mario, chanteur-phénomène. — Sorella Kosmos. — Compagnie Lepomme és még 6 attrakció.

Jegy váltható elővétel díj nélkül a Royal Orfeum nappali pénztáránál d. e. 9-11-g, d. u. 3-6-g.

A téli kert tükörmézőben Royal-Cabaret. Énekek, új attrakciók. Csángózene reggel 6 óráig.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletzettségre is legmesszebbmenő jótállással rendelkezik. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, olt-rák, okarinák stb. olesón legjobbak. Kifűzőtve elismert jó munkáért.

Árjegyzéket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalm. hangszergyára

Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Telefon 58-20.

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál

HATSCHEK N.

Csakis: Bpest, Károly-körút 6.

Árjegyzék titoktartással ingyen.

KOVARIK F. és J.

proszniti gépgyár telepe

Budapest, V., Szabadság-tér 14.

Biztos üzemért: jótállás!

Első díjakkal kitüntetett

gőz- és benzínmotoros cséplők, szivógáz-telepek, alsó- és felsővetésű, tolórendszerű, továbbá kanalas-rendszerű, párosszerű vetőgépek,

arató- és kaszáló-gépek.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma vasárnap:

két nagy előadás

az impozáns márcziusi műsor legkiválóbb attrakcióival.

Kezdetük 4 és 8 óraker.

Mindkét előadásban:

a gésák és Riogokus.

Jegyelővétel: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig. — Telefon: 93-36.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 óraker. Ma és mindennap Ujdonság!

CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Írták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt. Ezt megelőzi:

EGY NAGY PETITE.

Bohózat. Írta: Lucian.

Továbbá: Steinhardt, Gyáriás, Nedics, Sándor, férfi kettős új magánzámakkal, valamint: Tomm Butler, komikus bizálistá és a Wolod-család, tornászok fellépte. A remek téli kertben reggelig tánc és zene. — Elsőrendű attrakciók. — Belépődíj nincs.

Jegyek: 9-12-g és 3-6-g Rákóczi-ut 63. sz. és özv. Kontinó Bohágykölönlegességi áruházban, Andrassy-ut 29.

Vasár- és ünnepnap délután 1 1/2-négy óráig kezdettel mérsékelt helyárú előadás.

Hull a haja? Használja a Petroleum-haiszeszt.

Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzetküldési hely: Budapest, VIII., József-körút 80.

Gara Géza és Isa dronéria — Tessék árjegyzéket kérni.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1909. márczius 7-én.

WIGSZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A tanítónő.

Életrajz három felvonásban. Irtá: Brody Sándor.

Személyek:

A tanítónő	Varsányi I.
Óreg Nagy István	Szerényi
Ifj. Nagy István	Fenyvesi
A nagymasszony	Haraszthy H.
A főúr	Hegedűs
Tanító	Tihanyi
A kántor	Vendrey
Kántorkisasszony	Komlóssy I.
Kray Ida	Hegedűsné
Kapán	Bárdi
Szolgabíró	Tapolczay
Járóorvos	Sarkadi
Törvénybíró	Balassa
Bérlő	Győző
Csúcsprímás	Just
Cseléd	Kész R.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

A kivándorló.

Színmű neg. felvonásban. Irtá: Herczeg Ferencz.

Személyek:

Hatfaludy herceg	Fenyvesi
Paftai Miklós	Góth
Bárc Szentgróthy	Tanay
Jeszi	Harmat H.
T. egyi	Tapolczay
Keresztessy	Vendrei
Mihályi	Szerényi
A felesége	Rónaszkine
Adél, leányuk	Hegedűsné
Kelemen	Hegedűs
Boka	Balassa
Veres	Kazaliczky
Kristóf	Bárdi
Henrik	Sarkadi
Beni	Győző

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

TRÁNTA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Spanyolország.

Kezdeté 4 órakor.

Este rendez helyárakkal.

A francia forradalom.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Falusi idill.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Lengyel Menyhért.

Személyek:

Telkes főnöki	Csontos
Eva, a felesége	Halmay M.
Bodnár	Törzs
Fodor, segédjegyző	P. pp
A felesége	Fagacs R.
Hóhéherke	Mészáros G.
Dr. Füzesi, ügyvéd	Rátkai
Schwarz Samu	Dobi
Csibóné	Forrat R.
Ida, a leánya	Tóth I.
Baráday István	Z. Molnár
A tanító	Réthy
A pap	Fenyvesi
Óreg paraszt	Körmendi
Fiatal paraszt	Thuroczy
A kasznár	Czobor
Felügyelő	Bera Paula
A képviselő	Tarnay
Járósbíró	Tárnoki
Mari, szolga	Mari A.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Hivatalnok urak.

Társasági színmű 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre.

Személyek:

Brechtler Győző	Vágó
Barna Gábor	Törzs
Róna neje	Bátori G.
Müller	Papp
Földes	László
Herczeg	Réthy
Vedres	Dobi
Ulrich	Vándori
R. th	Rátkay
Ella, leánya	Tóth I.
Kozma	Tarnay
Vámosiné	Forrat R.
Dezso, fia	Z. Molnár
Naz Fül	Czobor
Smolla János	Körmendi
Janisika	Makay G.
Teika	Kacsh F.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTORF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39

Peter a csodamajom.

Eneklőkép. Eneklés és előadja Bau mann. (Sa át fölvetel.) — Az anonimlevél. — Kölesség éret. — Egy szerencsés megmenekülés története. — Csodafelások. — Konstantinápoly. — A tündérr király.

Kezdeté 5 órakor, vasár- és ünnepe napokon 3 órakor.

Miről nevezetes a DIANA SZAPPAN?

1. A Diana-szappan nem tartalmaz glicyrint, hanem kizárólag sűrített epét, tiszta mézet és a legfinomabb la olint. Ezekből tehát mindenki következtetheti, hogy a Diana-szappan az összes forgalomban lévő szappanok között a legjobban ápolja a bőrt, a kezeket feltűnően finomítja, puhítja, fehériti.

2. A Diana-szappanról elismerik az összes európai művésznők, hogy a legkellemebben illatosított szappan.

3. A Diana-szappan lemossa a pattanásokat, urak és hölgyek arcáról.

4. A Diana-szappant használják a grófnőkől kezdve az összes polgárszónyok; sőt minden nő és férfi, aki ad valami csekélységet a szépségre, a bőrpolásra és kezeinek finomságára, az csak Diana-szappannal mosakszik.

5. A Diana szappan és Diana-crém együttes használata 8 nap alatt elmulasztja az összes tavaszi szeplőt uraknál és nőknél.

De lássuk csak mit mondanak a vegyészek a Diana-szappan és Diana-Crém szőpítő- és bőrpoló-szerekről?

BIZONYÍTVÁNY.

Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla budapesti gyógyszerész ur által forgalomba hozott Diana-crém és Diana szappant megvizsgáltam és megállapítottam, hogy ezek a bőrre semmilyen ártalmas alkotórészt nem tartalmaznak, vagyis összetételükről telve, úgy az arc- mint kéz bőrre finomító és tisztító szerül legjobban ajánlhatom.

Budapest, 1907. márczius 18.

Dr. TELBISZ IÁNOS

kir. koresek. és váltótörvényszék hites vegyész.

BIZONYÍTVÁNY.

Aláírott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla ur gyógyszerész, budapesti lakostól bemutatott Diana-szappant, Diana-arccrémét megvizsgálva, azokban femmergeket, maró hatású vagy külső használható ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, mert is nevezett szőpítő-, bőr- és hajapolószernek ártalmatlanok és így használatuk ellen kifogás nem emelhet.

Kelt Budapesten, 1905. márczius 15.

Nyilvános vegykísérleti állomás

Dr. NEUMANN ZSIGMOND m. p. kir. koresek. és váltótörvényszék hites vegyész.

A vörös kéz, vörös arc, vörös orr teljesen megfehéredik akkor, ha esténként Diana-crémrel gyengén tekerjük és reggel lemossuk Diana-szappannal.

A Diana-szappan és Diana-crém használatától minden nő legalább is 10 évvel fiatalabbnak látszik, annyira élénkíti az arcot; a ráncokat alig láthatókká teszi.

A Diana-szappan és Diana-crém csodás bőrpoló és szőpítő hatásáról mosénok látszó t nyeket beszélnek mindenütt.

A Diana-puder teljesen ártalmatlan, az arcon gyönyörűen egyenletesen tap d. szabad szemmel teljesen láthatatlan, nagyon kellemes és gyenge illattal bír, éppen e ert nemcsak hölgyek, hanem urak is használják.

Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli hasznátra) 1 kor. 50

Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.

Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.

Egy nagy doboz Diana-puder 1 kor. 50 fill.

Egy nagy doboz Diana-puder 1 kor. 50 fill.

Egy nagy doboz Diana-puder szá vasbőrrel együtt (fehér, rózsaszín vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógyszárakban, drogeriákban és parfümeriában. A ki nem tudja saját helyisége-en beszerezni, az rendelje meg a központból:

Erényi Béla gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5. sz.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvételel esz.özölletik.)

HAGGENMACHER SZT.GELLÉRTSÖR

CSAPOLÁSA:

Egyed Gy., I. Krisztina-tér 1.	Wagner V., VI. Andrassy-út 44.
Wehrmann B., I. Fehérvári-út.	Jahn Edéné, VII. Király-utca 59.
Borovszky L., II. Pálffy-tér.	Hlatky S., VIII. Aréna-út 19.
Kubanev V., II. Budai vigadó.	Tachtler Gy., VIII. József-körút 50.
Derer J., III. Zsigmond-u. (Lukács-fürdő mellett).	Waschata és Diósi, VIII. József-körút 46.
Göttler L., IV. Veres Pálné-u. 2.	Merti I., IX. Üllői-út 111.
Nemcsák M., V. Lipót-körút 11.	
Schneider L., V. Lipót-körút 2.	

CZIMBALMOK!

Hangfokozó piano-pedálú czimbalmok a jelenkor legtehetőesebb czimbalmjai!

Leírást és árajegyzéket ingyen és bementve küldenek a fel-találók és egyedül készítek

Komáromi M. és Társai
első magyarországi kir. szab. hang-fokozó piano-pedálú czimbalmogár

Nagymaros-Vicegrád.
Levelezési: Nagym. os (Honf. megye).

Szabadalmi-védjegy-és mintaoltalom

készítéské az összes kultur. államban.

ADLER MIKSA okl. gép-számérnök, hites szab. ügyv. v. Budapest, VI., Andrassy-út 67. szám.

A divatban forradalmat idéző elő e 2 remekül sikerült alj-ujdonság.

London Páris

Ezen aljat mint sima, szabásunk tökéletességét hozzuk forgalomba. A lása utánozhatatlan, csipőn remekül fekszik, míg alant gazdagon huzang-alakú. Díszítés mestertierg kivitt applikáció, mely saját szövetjéből készült.

Elsőkélsz izlés. Ujdonság, mert részei nem simán szabottak, hanem díszítésen átjutok. Gazdag falnik omlanak oldal részéről alá. Az alj zsinórral szegett, legdivatosabban és gombdíz. Vég. rajta; szóval megtelet minden várakozásnak

Ezen aljak mindégyle 8 koron. Allásuk és szabásuk kifogástalan, épugy az anyag és kivitel.

Kelméük prima minőségű könnyű brünni fél posztó, fekete, sötétkék, zöld, barna, szürke és drapp színekben, vagy pedig legujabb erős szalu sevrón szövet vagy sima altaz kangarn fekete, sötétkék, barna, páváket és zöld színekben

ára 10 korona.

Méreteket pontosan kérjék: seklusa és csipőbő-séjet, alj hosszát elöl és hátul.

„Zur Schossenfabrik“ Bécs, XVI., Neulerchenfelderstr. 2. Magyar levelezés. Magyar levelezés.

FOLIES CAPRICE

Igazgatóság: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 1/2 8 órakor.

11 órakor. Ma! 11 órakor.

„Der Herr Ersatzmann“

Bohózat, irta: Armin Jozsef. Rendező: Werner Manó

Ezt megelőzi 9 1/4 órakor

! „Az első Stáció“ !

Bohózat, irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Nappali pénztár d. e. 9-1-g és d. u. 3-6-g.

Az 1-es emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú

Tánc-Attrakciók kezdete 1/2 12 órakor.

CZIMBALMOT

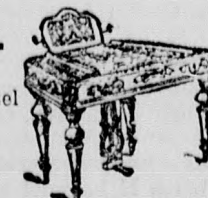
ne vegyen, míg REMÉNYI MIHÁLY

legujabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bémentve,

Budapestről KIRÁLY-UTCZA 58.
Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legujabb stílusokban.

10 év kezesség! OLCSÓ ÁRAK.

HOLZER

divatháza

Budapest, Kossuth Lajos-utca 9.

SOUTERRAINBAN.

	Korona
Kosztüm angol kelméből, divatos fazonok	24.—
Kosztüm hosszú kabáttal, divatos kivitelben	28—35.—
Kosztüm elegáns kivitelű, kabátja selyemmel bélelve, modern szabásu, mideres aljjal	50.—
Paletot fekete posztóból, divatos szabásu	28.—
Paletot elsőrendű fekete posztóból, elegáns kivitelben 100 cm. hosszú	33.—
Raglán divatos kelméből	22.—
Gallér hosszú, divatos fazonok	18.—
Alj divatos szabásu	8.—
Alj elsőrendű kelméből	10.—
Selyemtafotaszapon guvrirozott foderral	14.—
Bluz szövetből	5.50
Bluz különféle mintájú divatkelméből	9.—
Bluz különböző színű csikozott selyemből	12., 14.—
Bluz csipkéből, elegáns kivitelben	17.—
Alsó jó megható anyagból	3.50

Az előző idény modelljei!

u. m. i. toalettek, kosztümök, pongyolák és leánygyermekruhácskák mélyen lezárt árakon adának el.

Nagy szövetmaradék-vásár.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az invernessi szép leány.

— Burns. —

Az invernessi szép leány
Sebére nincsen fr,
Nincs éjjele, nincs nappala
És mindig sűr, csak sűr.

„Ó vad borzalmak napja te,
Mely üldözöl tőtéten,
Vérében feküdt az atyám
És három jó fivérem.“

„Halotti leplük volt a föld,
— Az ég is sűr felettem; —
Egy ifjú is meghalt velük,
Kit legjobban szerettem.“

„Gonosz vezér, véres nyomon,
Átok kísérje lépted;
Ki összetörtél egy szívet,
Mely néked sose vétett.“

Fordította: Forbáth Sándor.

(Ravasz betörők.) Newyorkban az utolsó öt hónapban a betörők nem kevesebb, mint tizenhét „betörésmentes“ pénzeszkényt pattantottak föl nitroglicerinnel. E borzalmas robbanószernek alig áll ellen pénzészekrény s ezért egy newyorki bank igazgatója arra a gondolatra jött, hogy a szekrényeket a közönség és rendőrség állandó felügyelete alá helyezi. A szekrényt a banküzlet kirakatába állította, úgy hogy ezt éjjel-nappal mindenki láthatta; azonkívül abban egyezett meg a rendőrséggel, hogy ennek egyik hivatalnok minden negyedórán benézzen a kirakatba, hogy nincs-e valami baj. Annál nagyobb volt az igazgató rémülete, mikor a szekrényt egy reggel föl pattantva találta s 74.000 dollár hiányzott belőle. Az ellenőrző hivatalnok minden negyedórán elnézet oda s semmi gyanúsat sem tapasztalt. Nem, mert a ravasz betörő éjszakának idején vitorlavászon lepedőt feszített a szekrény elé s erre csalódásig híven rá volt festve a szekrény. A lepedő mögött pedig két óráig kényelmesen dolgozott.

(A magyar „ló-nép.“) Eötvös Károly nevezi így a magyart Balaton körüli utazásában. Mindnyájan tudjuk, hogy a lónak ősi megbecsülése, családtagul való tekintése ma is él népünkben. Lovát már nem is állatnak nézi a magyar: pajtása, hűséges társa az, mint az arabnak az ő lova. A lovával való együttélés, annak szerető gondozása fölfedtet a magyar ember szeme előtt olyan színbeli apró nuánszokat is, miket más nép, amely nem „ló-nép“, sohasem vett észre. Innen van, hogy a magyar nyelv olyan csodásan gazdag a ló színének, a szín minden árnyalatának kifejezésében. A magyarnak ugyanis nemcsak peji lova van, hanem ha már peji a paripája, akkor az lehet: almáspeji, aranypeji, fejer-, mogyoró-, sültszörű-, szattyán-, vér-, fecskéhasu-, vagy sötétpeji, mint ahogy zögpeji volt a Szent László lova. De peji a dinka is és a tulipiros. A fekete ló lehet: almás-fekete, szennyesfekete, vagy kék-ló, mint vala a Bocskaé. Fehér ló is sokféle van: szepe, almás-szürke, almakék, daruszörű, ráró, seregélyszörű rigószörű. A deres: vadsderes, vércsederes, vörösderes, pejderes, sárgaderes, feketederes. Fakója sem csak egyféle van a magyarnak. Van: almás-fakó, aranyfakó, bontóslábu-fakó, egérszörű-fakó, szíjhátu-fakó, zsömléfakó, meg zöldfakó. A sárga is vagy aransárga, vagy almasárga, vagy szög-sárga. Nem utolsó azonban a kesely ló sem, amely lehet: kapezás, hóka, hódas, szársaorru és farka. Ez a sok szép név is bizonyítja, hogy csak ugyan „ló-nép“ vagyunk. Pedig, bizonyosan, nem is teljes ez a lószin-szótár. Amilyen játszi könnyűséggel megtalálja népünk a legcsekélyebb különbséget kifejezésére is a kellő, színes, festői szót, az eleven nyelvhasználatban aligha nem volt több azava is legkedvesebb háziállatjának, hátsalóvának, harceji paripájának a többi közül szemre való kiválasztására.

(Makkabeus király pénze.) A győri kereskedelmi iskola egyik tanára, dr. Nógrádi Jenő ritka és nagyértékű régi pénz birtokába jutott. Ez Makkabeus Simon zsidó királynak ezüst sékelje, mely a Pallas Lexikon 6. kötetében az antik érmek között meg is van örökölt. Makkabeus Simon tudvaleg a Krisztus előtt 143—135. években volt Judea királya, a szirusokat kiűzte országából és a függetlenség jeléül zsidó pénzeket veretett. A nevezetes lelet a pénzek egyike: Krisztus előtt 143-ból származik, tehát több, mint kétezer éves; ezüstműből van, előlapján egy kehely látható, kö-

Minden ember saját szerencsésének kovacsja!

Azért ne mulassza el és rendeljen az alábbi rendelőlapon

Országos Gyermekevédő Liga sorsjegyet,

mert ezek mindegyike **feltétlenül nyer!**
Sőt ha a szerencse kedvez Önnek, a sorsjegyeken lévő szelvények révén két értékesebb nyereményre is szert tehet.
Tehát nem ajándékoz és nem kockáztat és mégis támogat egy humanus intézményt, Ára 1 korona 50 fillér. Főelárúsítás:

Az Országos Gyermekevédő Liga országos tombolajátéka központi irodájában Budapest, IV., Ferencziek-tere 4. szám.

Ezennel rendelék Önöknél ..... darab tombola sorsjegyet. Az érte járó összeget postautalvánnyal ..... küldöm. Utánvételezni kérem.

Tisztelettel:

(Sontos czlm.)

(aláírás.)

Hajfestő-fésű

egyszerű fésülés által fest ősz vagy vörös haját valódi szőkére, barnára vagy feketére! Teljesen ártalmatlan! Évekig használható! Ezek használhatók. Egy darab ára 5 korona.

SCHÜLLER, Wien, III.E. Krieglbergasse 6. Számos elismerő- és köszönő-levél.

Pénzelőleggel

beraktározunk bizományba burtort, varrógépet, kerékpárt, kereskedelmi eszközöket utólagos átutalással szárazraktárainkba

Szendró Sándor és Társai VII., Dohány-utca 43. sz., Telefonszám 105-94.

Deutsche Grammophon Aktien-Gesellschaft cég BERLIN-ben

a **38589. számú**

„Hangszelence beszélő gépek számára“

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Erdelőközpont szívesen szolgál bővebb felvilágosítással Kelemen M. István mérnök, hítes szabadalmi ügyvivő irodája Budapestben, Royal-szálloda B.

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít:

védjegy- és rajnta-oltalom az összes államokban — **Pataký Vilmos**

hítes szabadalmi Budapest IV., Eskü-ut 3. Telefon 89-22. Ugyvivő

Saját szabadalmi irodák a külföldön:

Berlin, W., Leipzigerstrasse 112. Paris, 58. rue Lafayette. Amsterdam, Keizersgracht 209.

rötte pedig e fölrás ó-héber nyelven és betűkkel: „Izrael sékelje, 2-ik év.“ A hátsó lapon Áron királyzott vesszeje körül e fölrás van: „A szent Jeruzsálem.“ Az értékes leletet dr. Nógrádi tanár a magyar Nemzeti Muzéumnak szándékozik ajánlani.

(A kutya hadiszolgálatban.) A németek nemrég a műnszteri táborban egy sereg hadiszolgálatra kiképzett kutyát gyűjtöttek össze s ezeket pár nap múlva Dél-Afrikába szállítják, hogy a hererók elleni csatában szolgálatot tegyenek. A németek már régóta nagy lelkesedést tanúsítanak a hadikutyák iránt, melyeknek jelenlegi létszáma meghaladja a harmincezeret. A katonák csodálat beszélnék arról, hogy ezeknek az állatoknak mekkora hasznát lehet venni a hadjárathoz. Szedánál Borsari nevű parancsnokot, aki súlyosan megsebesült és eszméletét veszítette, már majdnem eltemették a halottakkal, mikor hű és értelmes kutyája bizonyosságot tett róla, hogy él. Algirban és Mexikóban költők foglalták dalba és festők örökítették meg vásznon a harcban kitűnt kutyák hőstetteit. Kasimir Delavigne megható elégiában írja le egy harcban vitt eb ragaszkodását, a nagy Carnot pedig dalt szentelt nekik, ezzel a címmel: Az ezred kutyája. Horace Vernet híres képei egyikén egy harcban megsebesült kutyát örökít meg, amint két dobos barátja közül fekszik és hálásan fogadja ezírozatásukat. A kutyákat már az ókorban is használták hadiszolgálatra s a török lovasság soraitan nem egyszer nagy kavardást csináltak. Supin, francia író, külön könyvet írt a hadikutyákról s ebben több véleményét közöl róluk. Az egyik azt mondja, hogy a kutya mindegyké eljut, ahová az ember behatolni nem képes és embernek megmászhatatlan sziklákra szalad föl veszedelem nélkül, mindig valódi fontos szolgálót téve. Sem puskaropogás, sem ágydörgés nem rémíti őket, sőt a tüzvonalban rohannak egyik ütgetől a másikig és fontos táviratokat kézbesítenek. Nagy köd, nagy vihar esetén, amikor a messzélátó, a telefon és a távirókészülék fölbomdja a szolgálót, a kutya kitűnően helyettesíti azokat. Egy-egy hadikutyát horvát vidéken két óra alatt hatvanez kilométernyi utat fut be, de volt olyan is, amely husz kilométert ötvenöt perc alatt tett meg. A japán-orosz háború tanulságai alapján ma már az orosz hadseregben is nagyszámu kutyát idomítanak ki hadicélokra.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

Nélkülözhetetlen háziszser.

Kapható mindenütt.

Erőt és életet

jelent az elektromosság helyes alkalmazása az elgyengült emberi szervezetre nézve. Kutatók és tudósok ezen véleményben már most is egyetértenek. A villamosság számtalan téren hozott létre korszakalkotó újításokat, de a tudományos kutatások és tapasztalatok igazolják azt is, miszerint ezen természetű van hivatva arra, hogy a jövő gyógyszeré legyen. — **Ismeri Ön a villamosság hatását különböző betegségeknél és a gyöngeség korai állapotában?** Tudja Ön, hogy ezen hatalmas és sokoldalú gyógymód sikerei nem ritkán magát a szakembert is meglepik? — **Os zehaso litotta Ön már ezen jelentékeny gyógytényezőt más gyógymódokkal?**

Ha nem, úgy „A Modern Villamos Gyógymódról” című értekezésünk részletes felvilágosítással szolgál Önnek. Ezen könyvecskét a lapra való hivatkozás esetén mindenkinek ingyen és bérmentve zárt borítékban küld

„ELEKTRO-VITALIZER” orvosi rendelő-intézet
Budapest, IV. ker., Károly-körút 2. szám, félemelet 10.

Elismerő-levél.

Csábi Péter, kormányos, Zimony, Czigány-sziget, telelő. 1909. január 18.
Igen tisztelt Doktor Ur! Hálas köszönétem öhajtom kifejezni Önnek, amiért az ajánlott készülékkel czelom teljesen elértem, amennyiben aranyerem elmúlt, fejszűgásomtól megszabadultam, testemben fájdalommal egyáltalában nem érzek. Hálas köszönétem ismétlése mellett biztositatom igen tisztelt Doktor Urat, hogy készülékét és intézetét bárkinek a legmelegebben ajánlani fogom.

Szevevény egy ingyen könyvre.

Elektro-Vitalizer orvosi rend.-intézet
Budapest, Károly-körút 2. sz., félemelet 10.

Kérem részemre díjtalanul, bérmentesen és zárt borítékban elküldeni a **Modern villamos gyógymodor** (tervező részére, szöveg művet) részére.
(A nem kívánt kötet törölendő)

Név:.....
Cím:.....

DIESEL-motorral

a tényleges lóerő

óránként csak 1 fillérbe

kerül.
Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a **Fegyver- és Gépgyár R.-t. BUDAPESTEN.**

Nagyon sok vizet fizetek!

Megszűnik minden háziurnak ez a panasza, ha a vízfogyasztást házában

vizmérő

ntán fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrnk által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja **15 koronától feljebb**. A heti ellenőrzés nyomában fölfedi a hálózat vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.

Budapesti Vizmérő Betéti Társaság Kunz F.
vizmérők szakgyára. Saját gyártelep.
Vízfogyasztás ellenőrzési osztály: I., Bors-utca 14. szám.
Telefon: II-06.

1900. Parisi világkiállítás Grand Prix

Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész Kornauurg. Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelem udvari szállító.

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag

ruganyos szorító szárvédő légvánkossal ellátva szürke, fekete, barna és fehér színben,

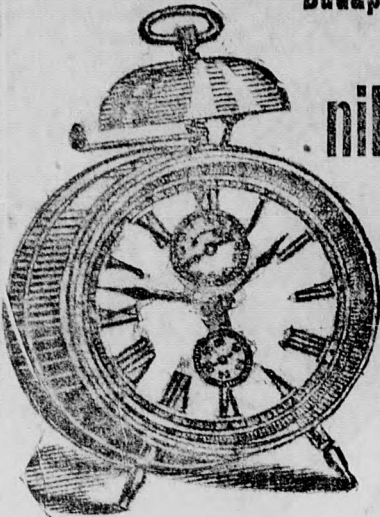
gummiból csak fekete színben.
4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábna. A szorító 2-ből megmérve,
20-22 cm. átméretű megf. az 1-55 sz. nagyság
25-27 : : : a 2-ik : :
28-30 : : : a 3-ik : :
: : : a 4-ik : :
Egy darab ára:
Szürke színben darabonként 1. sz. 5 K 50 f., 2. sz. 5 K 90 f., 3. sz. 6 K 40 f., 4. sz. 7 K 30 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 5 K 90 f., 2. sz. 6 K 40 f., 3. sz. 6 K 80 f., 4. sz. 7 K 70 f.

Kaphatók: Dulez A. utóda IV., Egyetem-utca 2., Freund és fia IV., Koronaherezeg-utca 3., Glass József IV., Koronaherezeg-utca 9., Néjl és Sliassny VIII., Múzeum-körút 10., Hízelné M. IV., Váci-utca, Keleti J. IV., Koronaherezeg-utca 17., Kutschari S. VII., Károcsi-ut 32., Dibrich L. VI., Teréz-körút 6., Wessely István IV., Váci-utca.

PARISI NAGY ÁRUHAZ

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám.

Amerikai

nikkel ébresztőóra

pontosan járó szerkezettel
jótállás mellett

2 Ára: korona

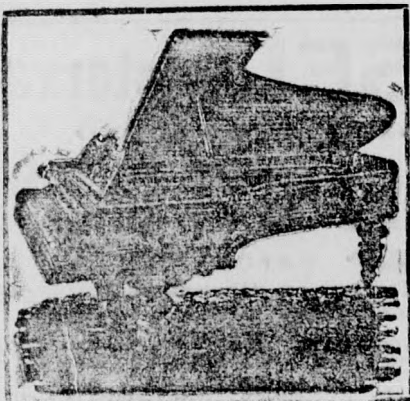
meg nem felelő esetben a pénzt vissza-
terítjük. — Vidékre **bérmentve** csakis
2 kor. és 72 fillér előzetes beküldés mellett.

Képes nagy árjegyzék az összes létező
áruzsíkkokról **ingyen és bérmentve.**

STAHL FERENCZ

zongoraterme

Budapest, IV., Sütő-utca 6. szám.

Stingl Testvérek

világhírű bécsi cs.

és kir. udvari zon-

gora-gyárának

dus raktára.

UJDONSÁG!

„Pianophon“ önműködő zongora. A világ
legrövidebb zongorája. 135 cm. hosszú,
7 oktávval, szárnyhanggal.

Hangolások és javítások szakszerűleg végeztetnek.

Gramofon
Hegedűk
Czimbalom
Forgatható és ön-
működő hangszerek

Kétoldalt hanglemezek

Fuvola

Rézfuvóhangszerek

Mielőtt

részletfizetésre

bármilyen hangszert vásárolna, saját
érdekében osekészik, ha bekéri

IVÁN és VÁRI

áruházának

Budapest, Váci-utca 22.

nagy képes

főárjegyzékét.

Szállítunk: Vadászfegyvereket, re-
volvereket, fényképező készletlé-
keket szintén kedvező részlet-
törlesztésre.

Gramofon lemezekből megjelent újdonságok
kitűnően sikerültek.

Lemez műsor jegyzékét azonnal
küldünk.

Képek és műlapokból nagy választék.

Hirdetések felvételnek a kiadóban, VI., Eötvös-utca 32. sz.

Miért kell önnek szenvednie?

ha egy új gyógy-
mód alkalmazása
által a

Ifjú korában vézna és beteges.
Férfi éveiben egészséges, izmos.

Számos orvosi
szaktekintély el-
ismerő nyilatko-
zatai közül S. dr.
Z. orvos alábbi
sorlalt közöljük:

gégekatarrhus
Asthma
tüdőbetegség
tüdővérzés
gyomorhaja

„Olyan vidéken
működöm, mel-
lyet a tüdőber-
kúlózis dominál,
a hol a tüdőbe-
tegek száma
feszítően nagy.
Sokáig kísérle-
teztem a szűr-
nyű kör lekü-
szésével, de alig
jutottam néha
eredményhez,
végül az önk
új gyógymódja-
hoz folyamod-
tam és azóta
betegem legna-
gyobb része, ki-
ket idjében le-
gyógyítottam.”

kinjaitól megszaba-
dulhat? Ez az új
gyógymód ezreknek
és ezreknek szolgált segítségére és vissza-
szerte tökéletesen egészségesüket, olyanoknak is,
a kiknek gyógyulásáról már örökre lemondtak.
Az új gyógymód szigorúan tudományos buvárkö-
dés eredménye: közel 50.000 beteg lett
teljes sikerrel kipróbálva a legelső orvosi szak-
tekintélyek által, úgy, hogy sem tudományos
alaposságához, sem feltétlen sikeréhez kétség
nem férhet. Rendelje meg azonnal levelezo-
napon a „Spiro-Spero“ (Remélje, hogy meg-
sokáig lélegzel) című orvostudományi rö-
piratot, a mely bőven fogja Önt a köze-
lebbi teendőik felől tájékoztatni és amely nagy
számban tartalmaz hiteles halanyilatkozatokat
a felgyógyultaktól. A levelezőlapot így címezzé:
„Kun-Institut Spiro-Spero, Dresden-
Niederlössnitz, Schulstrasse 100/B“
és postafordulattal ingyen és bérmentve
megkapja a füzetet.

zelek az új gyógymóddal, rövid idő alatt jobban
lett és visszanyeri egészségét. Következésképp
tehát, új gyógymódjukt mindenkinél megsej-
ajánlatom”. — K. dr. (60 éves), orvosi írá-
„Sokáig szenvedtem kínzó asthma-ban. Végre
az önk gyógyszeréhez folyamodtam és telje-
sen egészséges lettem ettől, fájdalomaim meg-
szűntek.”

H orvos pedig így ír: „Egyik páciensem-től hal-
lottam az önk új gyógymódját dícsérni. Mivel
a dolog képezhetőség érdekelt, sziveskedjenek
engem a gyógymóddal közelebből megismer-
tetni”, ismét ez az orvos írja később: „Gyógy-
eljárásukat kitűnően találom. Annak alap-
ságáról meggyőző vagyok győződve”. — Fr. Ottó ur
írja: „Dr. B., háziorvosom ajánlta nekem gyógy-
módjukt, amelynek eredményével meggyőzően
elégedve.”

„Spiro-Spero“ gyógyintézet,
Dresden-Niederlössnitz, Schulstr. 100/B.

HIRDETMEÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztályorsjáték (XXIII. sorsjáték) 6. osztályának húzása i. évi
márczius hó 24-től április hó 21-ig tartanak meg, még pedig a következő napokon:

márczius 24, 26, 27, 29, 30, 31, április 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21-én.

A húzások mindig délelőtt 1/29 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilván-
osan történnek a W. Kir. Szab. Osztályorsjáték húzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játékterv szerint, minden
igény különbeni elvesztésének terhe alatt 1909. évi márczius hó 17-ig eszkiözlendő.

Budapest, 1909. évi márczius hó 7-én.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztályorsjáték Igazgatósa.

Lukács.

Hazay.

Állattulajdonosoknak,
gazdáknak és állatkedvelőknek!
Most jelent meg!

**NE BÁNTSD
AZ ÁLLATOT!**

Az állatvédő törvények példákban.
80 képpel.

Írta **K. Nagy Sándor.**

Második kiadás.

Ára 3 kor.

Kiadja a Franklin-Társulat Bpest.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése,
(Wodianer F. és
Fiai) részvény-társaságánál, Buda-
pest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Figyelmeztetés!

Kérjük, tisztelt Háziasszony, ne tessenék a kereske-
dőnél egyszerűen, egy csomag vagy ládika „cikóriát”,
hanem határozottan

: **Franck**: -féle kávédaráló
védjeggyel

gyártmányt kérni, oly végből, hogy a mindenkor egyenlő
és legjobb minőség iránt meg legyen a kellő biztosítéka.
Ügyeljen amellett ezen védjegyre és aláírásra, —
mert csomagolásunkat azonos színű papírban
és hasonló nyomással gyakran utánozzák.

Alázatos hívei

34362. 6. 7. II. W.

Franck Henrik Fiai
Kassa.

Magyar Styria Kötőgépgyár

BUDAPEST.

A legjobb és leghíresebb
kötőgépek

szabadalmazott szerkezettel ellátva.
Teljes tanítás ingyen. Árjegyzék bérmentve
Föld József Lajos

Trautmann Henry Gyula kereskedő és Copping
James Lloyd mérnök London-ban

**a 36024. számú
„Ventilátor”**

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba-
vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szabada-
lalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb fel-
világosítással szívesen szolgálunk

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők, Budapest, V., Váci-körút 78.

G. A. Schütz, gépgyári cég Wurzen-ben

**a 29921 számú
„Eljárás szén-sav előállítására”**

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba-
vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szabada-
lalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb fel-
világosítással szívesen szolgálunk

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők, Budapest, V., Váci-körút 78.

Chem. Pharm. Laboratorium-Bauer cég Niederlössnitz-ben

a 35594. számú

„Eljárás diabetes ellen hatásos, kola vagy gurudlókából
és szygyilm jambolanumból, illetőleg azoknak két val-
tajából készített kivonat előállítására”

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba-
vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szabada-
lalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb fel-
világosítással szívesen szolgálunk

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők, Budapest, V., Váci-körút 78.

Az Ujlaki Téglá és Mészégető

Részvénytársulat virágcserep-osztálya

BUDAPEST

V., Akadémia-utca 9.

Raktár: III., Bécsi-ut 134.

Ajánlja legkiválóbb minőségű virágcserepeit
mindegyik méretben a leggyorsabb-
tól a legdrágábbáig. Szint-
egy kert-díszeket és jár-
dörmöket. 26903

Árajánlattal és mintával szívesen szolgálunk.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szer-
zett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyag-
bajt, sebeket, bújakort (syphilis), borbajokat, elgyengült
férfierőt, időseknél is, önfertőzést és annak utóbajait, ideg-
és hágerőzobajot, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógy-szerekről gonoszodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

**SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK és
LOKOMO-
BÍTOROK**

**BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK**

= EGYED-
ÁRUSÍTÓ **ABELES EMIL** BUDAPEST
V. VÁCI-UT 14.
TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

**Ismeri ön már a
RICHTER VINCZE-féle**

haj- és szakállnövesztő
= kenőcsöt? =

Utolérhetően
hatású hajhullás
és korpaképző-
dés ellen és erő-
teljes hajsző-
ves előidézésére
Egy tégely ára
használati uta-
sítással 3 kor.
Shampón (haj-
mosó por) a leg-
jobb fejápoló
szőr.
Egy csomagára
50 fillér. — 70
fillérlevélbélyeg
ellen bérmentve
küldetik. — El-
ismert legjobb
készítmények. —
Naponta szetkül-
dés a világ min-
den részébe. Ausztria és Magyarországba után-
vétellel, a többi államokba készpénz ellenében.

RICHTER VINCZE
szpecialista hajápoló szerekben
:: WIEN 9/4. Sobieskygasse No. 22. ::
Bécsi raktár: **MOLL A.** gyógyszerháza,
I., Tuchlauben No. 9.

Az Én Ujságom

előfizetési ára:
egyedévre 2.50, félévre 5.—, egész éve 10.— kor
Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

Biztos gyógyulást keresőknek, kik bármily nemi
betegségben szenvednek, mint húgycső- és hólyag-
bajok, húgycsőszűkület, vizelet- zavarok, éjjeli
magömlések, sebek és bújakoros bántalmak (syphi-
lis), az önfertőzés utóbajaként fellépő idegbajok,
korai férfierő elgyengülés, bármily borkülmű-
stb. Nőknél fehér-folyás, méh bajok, vérzés stb.
alapos, gyors és gyökerees gyógyítására, a ren-
des foglalkozás megrongálása nélkül tudma-
nyos és lelkiismeretes
gyógy-
módja-
nál fogva
legjobban
ajánljuk

Dr. Garai
szakorvos Budapestben,
VI., Andrássy-ut 24.

Rendelés
naponta:
10-4-ig
és 7-8-ig
este. —
Vasár-
nap dél-
után 2-ig

Idült húgycső- és hólyagbajok vizsálata villamos
húgycsőtükrözéssel. — Vidékiek leveleire bi-
merítő választ és szakszerű tanácsot nyernek.
Gyógyászattól gondoskodva lesz Titoktartás bi-
tosítva. Nőknek külön váróterem. **MEGJELENT** az
összes férfi- és női nemi betegségek alapos
leírása és gyógykezelési módja; **INGYEN** kapja
mindenki zart borítékban, csak portóért kell
20 fillért bélyegen beküldeni.

Rendkívül fontos tudnivaló a petróleumfogyasztó közönségnek!

van szerencsém köztudomásra hozni, hogy **Budapest, VI., Király-utca 54. szám alatt**

„HUNGARIA PETRÓLEUM-ÁRUHÁZ”

KOVÁCS ÁKOS petróleum-különlegességi üzletet nyitottam !!
törvényszékiileg bejegyzett cégem alatt

Áruházamban kizárólag csakis legfinomabb minőségű, viztisztá, teljesen robbanásmentes, kétszeránomított „HUNGARIA” biztonsági
petróleumot árusítok, ezidő-zerint a következő árban: 1 liter „HUNGARIA” petróleum üzletihelyiségemben kimérve 22 fillér, 3 liter „HUNGARIA” petróleum
kényelmesen kezelhető, ólomzárallal ellátott, kőlesőnkannákban (kannákért betét nem fizetendő) bérmentesen házhoz szállítva 70 fillér.
Méltóztassék vallalatom iránt teljes bizalommal lenni, viszont magam is azon leszek, hogy ama bizalmat pontos és figyelmes ki-
szolgálás által kiérdemeljem. — Teljes tisztelettel

Hungaria Petróleum-Áruház Kovács Ákos
Telefon 115-90. Budapest, VI. kerület, Király-utca 54. szám. Telefon 115-90.

E hirdetési rovatban minden szö egyszerű beiktatása közonséges petit betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szö egyszerű beiktatása közonséges petit betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények

Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Balvány-utca 6—C. 28

Házasságokat

közvetít „Házasságok Ujságja” Budapest, Lillom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 5732

Pénzt azonnal

butorra, zongorára, kosáskra, varrógépekre, kerékpárokra, kereskedelmi cikkekre, melyeket ulólagos díjfelvétellel legutóbbi nyolc hónapban bizonyítva be rakartozunk. Tauber Armin és Társa, kizárólagosan csak VII., Baross-tér 18. Telefon 97—66.

Csemegeszőlő,

fagymentesen csomagolva postaköszvényként 3.50 K. csemegeszőlő, papírhéjú dió 3.90, világos kajszinbarozslekvár kg. 1.80, mézede szilvalekvárnak 80 fill., különleges birsalmalekvárnak vagy sajt-nak 1.80, horodskáposztát hasábal postaiúvegknt 2.20 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Hordóskáposztát,

kosáruvegknt 2.20, világos kajszinbarozslekvárt kg.-ját 1.80, mézede szilvalekvárt 80 filléret, különleges birsalmalekvár vagy sajt 1.80. Fajborokat lefejtve kölcsönhordóban 28 koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat,

lefejtve kölcsönhordóban, 28 koronájával. kistűstön főzött törkölypálinkát 5 literes üvegkben 10 koronáért. — Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Vasbutor.

Rézagy 35 ft, gyermek-ágy 11, összecsukható vas-ágy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, réz-garnis 2.50. Összecsukható tábori ágy acélsodronnyal 8.—, sodronnyonát kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22—66. 26975

Gyümölcsfa-

díszfa- és rózsá-árjegyzékekkel ingyen szolgálat Weber falkolája Bekás, meyeren, (Budapest mellett.) 27041

Gramofon

200 koronás, hatalmas, 16 forintos eladó. Dup alom-zelel Nyár-utca 5., ajtó 5. 5731

Asztalok

nő jövedelmi forrását le-író képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Pénzelőlegrel

beraktározunk butort, zongorát, autómobil, minden- nemű gépeket és keres- kedelmi árut, vidékről is. Batorszállítást, költözte- stét elvállalunk. Leg- szolidabb kiszolgálás. — Magyar Kereskedelmi Szá- llítási és Beraktározási Beléti Társaság Budapest, VI., Király-u. 76. Király- színházzal szemben. Tele- fon 119—05. 26997

Pénzszekrények

és amerikai irodobuto- rok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méret- ben és alakban, igen ol- csón kaphatók.

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62—80.

CSIZ

a kontinensen a legerősebb Jód brom gyógyfürdő. A meg- lepő gyógy- eredményekben az- vezetési szerep jut az ásványvíz nagy radioaktivitásának, melyet Lengyel Béla egye- teni tanár legújabb vizsgálatai felfedeztek. Megnyitás május 1-én. Számos előrendű bérház, szanatórium, gyógytár, zongora, kávéház, lawn-tenisz, tom o- lak, kirándulások. Vasút állom- as, posta, távirta helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Katonatiszték. Állam- hivatalnokoknál elő- és utó- időnyben 60 százalékos köz- vetmény. Prospektussal szol- gal a fürdőigazgatóság. Az ásványvíz rendkívül használat- utasításával a fürdőigazgatóság- nál és EDESKÜTY L. főlektu- rónál Budapesten.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, uri szoba és irodai teljes be- rendezések. — Dus raktári szőnyegek, függönyök, te- ritők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, eselött Gyár-utca. Telefon 14—09.

Ingóságokat

értékesítő és beraktá- rozó vállalat Rákóczi- ut 19. bejárat a Szent- királyi utcából. Kész- pénzelőleggel beraktá- roz bármilyen ingó- ságokat, berendezése- ket mintaszertű raktá- raiba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró- iskola. Díjtalan gépirá- oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hiva- talos tanfolyama. Alap- itotta Markovits Iván 1868-ban. Biztos állásköz- vetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoz- tatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vi- gyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szak- kolója írógépezegektől s más hirdetésünket utáno- zóbb tanfolyamoktól füg- getlen. Telefon 64—68. Be- írások egész napon át. 22024

Jogi,

politikai szigorlatokra, alau- és államviszákra továbbá ügyvédi vizs- gákra, ugyszintén ál- lamcsamviteltani állam- vizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón elő- készít: Dr. Kállay Zol- tán jogi szeminariuma. Epost. IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelött VI., Rózsá-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel. 601

Pénzt, rögtön

butorra, zongorára, varrógépre, kereskedelmi áruira, melyeket legutóbbi nyolc hónapban bizonyítva be rakartoz

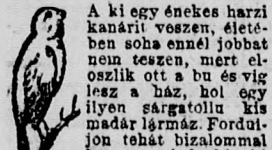
Zálogszedőulákat

veszek. Elzálogosított briliánsok, gyöngyö- ket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes ér- tékét kifizetem. 736

SCHILLER ISZIDOR

éhszerkereskedő Budapest, Síp-utca 8. szám.

Magyar harzi kanári- tenyésztés Debrecenben.

A ki egy énekes kanári- tenyésztésben, élet- ben soha ennél jobbat nem tesz, mert el- oszlik ott a bu és vig- lesz a ház, hol egy ilyen sárgatollú kis madár lármas. Fordul- jon tehát bizalommal hozzám mindenki, aki a szép énekes kanári- tenyésztésben szeretne részt venni, megmondom a címet is, hogy könnyen megleljen. De- recenben lakom és kanári- te- nyésztésben foglalkozom. Magyarországon a hazam, 28. szám alatt lakom a Péter- fa utca 28., énekes kanári- te- nyésztésben foglalkozom. Darabja 2 ft. Szállítás a leg- nagyobb hitegben is gondosan csomagolva történik. Árjegy- zék és ápolási utasítás ny- gyen. A legnagyobb teny- észtesztés és szétküldési in- stitútus. 22024

BUTOR

részletre is mélyen leszállított ár- ban kapható a Butor - Udvarban, Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.) Árjegyzék ingyen.

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

készpénzbeni árakon a leg- újabb rendszertű **bankhitel** uján kizárólag csak **REMÉNYI** nagy magyar hangszertelepén Prospektus és Árjegyzék l. ingyen. 609 Budapest, Király-u. 58.

Réthy

négy látható a valódi pe- metefü czukorka minden egyes darabkáján. 26796

Kocsi arucsarnok

VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legna- gyobb kocsi raktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Stenográfia

Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás - oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógé- peken. A „Stenográfia” Or- szágos Gabelsberger gyors- író- és gépiró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, keres- kedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Leve- lező és vitairási tanfolya- mok. Okleveles gyorsíró- es kereskedelmi iskolai rendez tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló iro- dája elvállal mindennemű írás és díszmunkák elké- szítését és sokszorosítását, A „Kalligrafia” szépirási osztályában fényesen be- vált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepírás- oktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizáró- lag Rákóczi-ut 60. l. em. Nem tévesztendő össze ha- sonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatást. 268

Soványág

Az egyedüli eredmény- től kísért háziúr a dr. William Bertley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyer- nek. — Hölgyek remek keblt. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásról jót- állást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajok- naknak nélkülözhetet- len tápszert. Kitüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden orszá- ból. Dobozonként 1 ft 10 kr. Használati uta- sítással. Főraktár: Bal- ázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

INGYENI Sérvkötő,

műlábak, műkezek, mű- fűzők, támgépek, egye- nestartók, haskötőkről és az összes betegpótlási cikkek- ről szóló nagy képes árjegyzé- künket barátságos módon és bér- mentve zárt borítékban küldjük.

UNIVERSALIS SÉRVKÖTŐK

páratlanok, kis gummi nyomlap- pal legnagyobb sérv is elzárható. egyoldalú 4—14, két old. 8—22, gummból 8—12 korona.

Gummiharisnyák, haskötők

nérték szerint készíttetnek.

Magyar Orvosi Műszertár

Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.) Postás címre és a városi korsztra ügyeljenk.

LEGNAGYOBB Pénzelőleg

kaphat zongora, butor, var- rógep, kerékpár, hirtó, autómobil, könyvek és kuráns- árukra, ha azokat szá- raz, tiszta raktárhelyisé- geinkbe bizonyítva be rakartozza.

TAUSZIK és TÁRSA

VI., GYÁR-UTCA 21. SZ. TELEFON 83—97.

BENZINMOTOROK

15—25 lóerőig műhelyünkben gyárítgat kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és ked- vező fizetési feltételek mellett kaphatók

Kallai motortelepén

Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gózospió- készletek és óriámalomok is kap- hatók

Brilliantot,

aranyat, ezüstöt, ákszer- t és raglépet veszek és eladok. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király- utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.—

Neu Samu és Fia

szállítóeszköz és gépjár. kir. országos fegyinteztet

VÁCZ.

Gyárt: mindennemű fa- es vastal cskat, kő- és közko- csit, szárazsámokat, emelő- gépeket, kettős áttételű, tuzifűrészeszátalokat kerti és locomobilfecskeendőkét stb. stb.

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161—27. „Kérjen árajánlatot!”

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Perencziak tere 3 félemelet. Vetei és eladás használt és új polgári, urasági lakberen- deseknek mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrak és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13.

Vadászfegyver

Ritka kedvező alkalmi vétel- egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer- kulesu Lancaster 20 ft. Előrefekvő lakatszerke- zetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru. Bücksflinte 40 ft. Schnell- leres Mannlicher 28 ft. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 ft. Drill- ing, valódi Krupp acél- csővekekkel 65 forint. Win- chester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Braun- ning Weidogghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szebbnél-szebb és is használati tárgyak

Gramofon beszélőgépek valamint Görz, Zeiss, Voigt- lándner és más finom ény- kepözögép, perza szőnye- gek és egy motor kerékpár nagyon olcsón azonnal el- adó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. (Nem Egye- tem-utca. Telefon 105-82.

!! Olcsó kölcsönök !!

Tisztviselő kölcsönt 6—6 1/2% -ra, 15—25 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem aka- dály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Felzálogkölcsönt 4-4 1/2% -ra 4-62—5.00% annuitás mal- lett. Másodhelyre 6 1/2% -ra Övadékokra az érték 75%-ig a tönakoltséteknok hadnagy- tól kezdve előnyös feltéte- lekkel. Törzshatell, Váltó- kölcsönt gyorsan és elő- nyösen folytatunk. Ingatl- anok, erdők, bányák adás- vétel. Osztálysorjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden fel- világosítás díjtalan! Kép- viselők alkalmaztatnak! Kun és Társa bankbizo- mányl és kereskedelmi iroda, Budapest, Rózsá-u. 29. III. 5. sz. Válaszbfeljeg. 28480

Mme. Valter

angol- és francia női sza- bónő Budapest, VIII. ker., Fecske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden e szak- mába vágó munkát a leg- utolsó dívat szerint leg- nyomabb kivitelben, szolid árak mellett. Átalakítások elfogadtnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnék.

Légszesz és villamos csillárok

legelőnyösebben szerzhe- tők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárá- ban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9—11.

Ha meglepő és

praktikus alkalmi aján- dékakra akarunk szert tenni, akkor Kohn Ede és Tea utóda, Budapest, Város- ház-utca 6, (volt Gran- tos-utca) cözeghez fordul- junk. E régi szolid cég- nél előnyösen szerzhe- tünk be arany-, ezüst- és ékszeráru. 2950F

Saját gyártmányú fűthető fürdőakó körmelletti-kályhával kádak 14 koronától fel ebb. Elvállalok; mindenféle kusz- lavatnyk és házi vízvezeték-be- rendezéseket legolcsóbb áron. Lefkovich Adolf, Brest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 118—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

INGYEN DRÁGABB, MINT HÁLUNK RENDELT PÉNYKÉP

NAGYÍTÁSOK

MONDUNK EGY ÉLETNAGYSÁG- RÉPÉRT 5 KORONÁVAL DÍSZES PASZPARTYVAL 55-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSORÁEGYVA. SZINES

OLAJKÉP ÁRA 10 KORONA. KÉPVISÉLŐH HUNORNÓTT PÉLVÉTELEMBEN.

SZAVATOSSÁG

MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL PLUMBYKARVITZ IS BUDAPEST, VI. MOTTENBRUER-0-66 KÖZTÜZTETVE AZ 1908. MÁJUSI HEMZETKÖZI KIÁLLITÁSBAN ORSZÁGVEVÉL: KERESZT TEL. ARANY-ÉREMMEL.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

Érik már a kicsike!

Írta: BENDA JENŐ.

1.

Egy selyemszörű, apró fehér cica, meg egy selymes, szőke haju kis leány beszélgettek egymással:

— Miaúúú! — mondta nyugtolt, panaszos nyávogással a macska s újabb kísérletet tett arra, hogy a leány öléből szabaduljon.

— Am a leány, mialatt félkezével gyors sietéssel türogetett sapka formájúvá egy darab papírost, másik kezével erősen fogta a cicát:

— Várj, csak várj! babuskám! — mondta neki. — Mindjárt kész a csákó! Te már nagy legény vagy, katona leszel, úgy mégy a háboruba. Csákót kapsz, kardot kapsz. Mindjárt meglátod!

A leány tizenhét éves volt, a macska csak négy hónapos. De úgy látszik, az apró macskában több komolyság volt, mint a felnövekedett leányban, mert erélyesen tiltakozott a gyermekes játék ellen.

— Miaúúú! — nyávogta újra, mintha segítségért kiáltana.

S ebben a pillanatban csakugyan segítségére sietett a konyha felől egy szigorú hang:

— Margit! Gyere reggelizni!

— Mindjárt, néni!

— Siess, mert elkésel! Mindjárt nyolc óra!

Menni kellett. A tizenhétéves selymes haju leánynak már kötelességei voltak, szigorú, hivatalos kötelességei. Lemondó sóhajjal engedte el a macskát, a félíg kész papírcsakót összegyűrte és a sarokba dobta, azután kiment a konyhába, hogy ott szokás szerint egy álló helyben elfogyassza a reggelit. Tejet reggelizett és vizes zsemlyét, azért vizeset, mert ez két krajcárért több, mint a vajaszemlye, a kicsikének pedig meglehetősen jó étvágya volt. A tűzhely hideg vasplatináján még lánggal égett a spiritusz-főző, a kis leány piros ajkszéleit megnyalogatva, lassan iszogatta a gőzölgő, jó meleg tejet. Egészséges, fehér fogaival az utolsó morzsáig megropogtatta a zsemlyét. Azután, merthogy maga is látta, hogy az óramutató sietve közeledik a nyolc óra felé, nagy szeleburdian tüzte fejére egyszerű szalmakalapját.

— Azután vigyázz magadra! — intette szokás szerint a néni.

— Igenis, néni! — felelte engedelmesen a leány.

S máris nagy robajjal sietett le a lépcsőn.

2.

Vigyázott magára. Amint az utcára ért, egyszerre megváltozott. Aggodalmas komolyság ült az arcára, nem nézett sem jobbra, sem balra, hanem fejét lehajtva sietett előre. Ez a kicsi leány félt az utcától, az utca tömegtelen sok, ismeretlen emberétől. Ugy érezte, mintha minden utca sarkán kellemtelen izgalmak, véletlen veszedelmek, leselkednének rá. Milyen fajta veszedelmek, azt alig sejtette. De megérezte, hogy az utca ellensége neki.

Pedig az utca most is barátságosan fogadta. Szép, tavaszi napsugár-pompába öltözött a tiszteletére, messziről érkezett szellők kintől a mezőkről virágillatos fuvallatot hoztak a szűk házsorok kőszikáitai közé. A leány szőke haja úgy sziporkázott, mintha csupa csillogó arany tű lett volna; formás, fiatalos, de már egészségesen duzzadó idomain megfeszült a kékbabos batiszt ruhácska. Szép volt a leány. Ahány férfival találkozott, öreg is, fiatal is, mind barátságos, mosolygós szemmel tekintett utána.

Ezekről a tekintetektől félt a leány. Amint

FOLLÉRT KÁROLY DR.

a magyar királyi posta, táviró és telefon új vezérigazgatója.

az első kutató pillantással találkozott, lángvörösré gyult az arca, azután előre szegzett fővel szaladt tovább. Ugy érezte, mintha a bizalmas nézése végig kutatná, végig tapogatná. Néha szédülő ijedelem fogta el, szinte azt képzelte, hogy ruha sincsen rajta, mert minden kerestül látnak azok a mohó, szemérmetlenül fürkésző lángoló férfiszemek.

— Ham! bekaplak! — ezt intette feléje minden pillantás. Ő pedig rettenetesen félt tőlk, mert a régi dajkamesék emberevő rémei jutottak eszébe. Ugy érezte, mintha kis bárány volna, akit falánk étvágyu emberek éles késel üldöznek. Konkrétebb fogalma nem volt a rája váró veszedelmekről, de azért valami homályos ösztöne, titkon szerzett zavaros tudása mégis volt róla. És már ez is elrémítette. Gyűlölte az utcát, gyűlölte a körülötte tolongó, sok idegen férfit, akik közt vesszűfutáshoz hasonlóan kellett végig rohannia az áhító, éhes szemek keresztútjében.

Jean Richepin, kiváló francia író, akit e napokban a francia Akadémia tagjává választottak meg.

Ezen a reggelen nem volt szerencséje; az egyik sarkon hirtelen eléje lépett a rettegett veszedelem:

— Szép baba! hova siet? — kérdezte tőle egy szépen megfésült, jól kivasalt ur.

A kicsike szíve elszorult, a fejét elfordította, homlokát egyszerre kiverte a verejték. Az ur mosolygott és a nyomába szegődött.

A kisleány száguldozva sietett végig az utcákon s magában fohászkozott:

— Oh Istenkém! Csak most segíts meg! Csak már ott lennék! Milyen messze van.

S a háta mögött folytonosan ott hangzott a fenyegető veszedelem: kip-kop! A fiatal ur is sietett és valahányszor közvetlen nyomába léphetett, így duruzsolt a fülébe:

— Szép baba! Ne siessen úgy! Ne legyen olyan kegyetlen! Engedje, hogy elkísérem! Édes! Gyönyörű szépségem! Miért nem figyel rám?

A kisleány szinte futva kanyarodott be egy utcába. Végre! Mindjárt megérkezik.

— Oh Istenkém! Csak most! Még egy kicsit!

— Szép baba! szép baba! — mormogta bután a kivasalt, kifésült ember.

A kicsike pedig nagyot sóhajtván, bizonyos kárörömmel menekült be a hivatalos ház kapuján.

Végre biztonságban volt!

3.

— Jó napot Margitka! — intett feléje barátságosan a legfiatalabb prokurista. A leány barátságosan visszaintett, levette fejéről a kis szalmakalapot, azután leakart ülni helyére az írógép elé. Akkor jött az egyenruhás szolgálta és jelentette:

— A méltóságos ur kéreti a kisaszonyt.

A méltóságos ur íróasztala mellett ült és nagy szórakozottan aranyfogóju plajbászával játszadozott, amikor a kicsike belépett s a nagy, párnázott ajtót betette maga mögött. Hosszu, szikár, csupa csont, csupa bőr ember volt a méltóságos, gyérülő hajjal, pofacsontjain megfeszülő sárga, pergament bőrrrel. Régi agglégényi élet szivta ki ebből a sárga arc arcból a vért, mintha a napsütés barna patináját lassan fakadó pókháló módjára lepte volna az éjszakai villanyfényből összeszüremlő sárgaság. Oda intette a kicsikét maga mellé, azután zavartan hűmögött. Mert mondani valója nem volt a méltóságos urnak, csak épen vágya támadt, hogy lássa a lányt. Karikázott, mélyen alááryalt barna szemeiben tűz gyult ki, ahogy tekintetét a lenge batiszt blúz szerény kivágására szegezte. A kicsike elpirult, amikor a tekintet irányát észrevette és zavartan szólt:

— Parancsol a méltóságos ur?

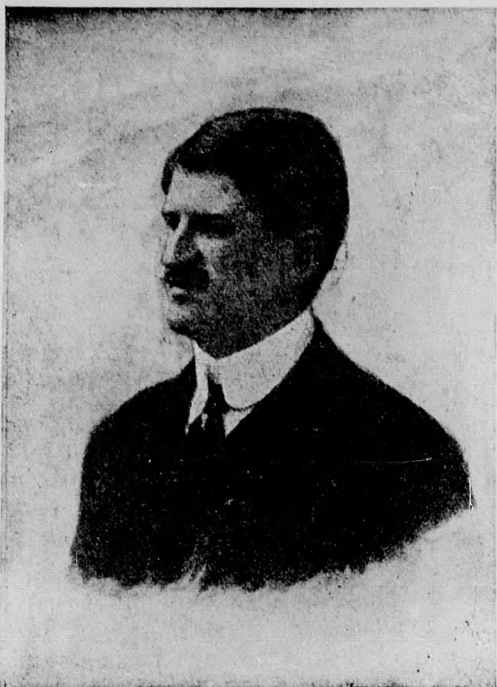
— Igen! . . . hm . . . ezek a levelek . . . azt akartam mondani, hogy . . . igen . . . maga kopogtassa le őket. A maga írását szeretem. Szép, rendes, milyen ügyesek is ezek a fehér kacsók!

Nagy fehér kezével, melyen a reumás csomorodások közt gyémánt gyűrűk csillogtak, a leány keze után nyult, olyan esetlen és olyan félszeg mozdulattal, mint egy szerelmes gimnazista. A kicsike azonban úgy érezte, mintha egy sovány sárga rovar nyujtogatná utána csápjait, nagy sietve összekapkodta az írásokat, szépen meghajolt, azután kiszaladt:

— Igen is, méltóságos ur!

A méltóságos ur elmosolyodott, látván ezt a gyors menekülést. S hangosan, mintegy a maga igazolására mondotta:

— Még zöld a kicsike!

Forgács János gróf, belgrádi követünk, aki nyolcz napi szabadsága alatt Budapesten időzött.

4.

A legfiatalabb prokurista borotválta a bajuszát s finom, intelligens arcu fiú volt, nagy hideg fényű, világoskék szemekkel.

— Olyan, mint egy angol lord! — konstátálta róla a kicsike már az első napon, a mikor az irodába belépett s az ifjuval szemben kijelölt asztalát elfoglalta.

Az angol lordok iránt különös hajlandósággal viseltetett a kis lány, mint a mister Alexander regényein fölnevelkedett ábrándos süldő lányok legjavarésze. Voltak éjszakák, különös tarka képekkel kihimzett éjszakák, amikor azt álmodta, hogy az ifju prokurista valóban igazi, hamisítatlan angol lord, aki tapasztalatok gyűjtése céljából állítottatban jár ezen a világon. Azután jöttek más, még boldosabb, fojtó levegőjű, forró éjszakák amikor le sem hunyta a szemét s álom nélkül nyitott szemekkel rajzolta tele himes képekkel az éjszaka sötétségét. Némely képek ilyenkor azt mutatták, hogy a nevezett angol lord levétven inkognitóját, egy vörös-szőke hajú ifju leányzózt vezet be egy ódon skóciai kastély kapuján. Az ifju prokurista így lett a kicsike bizalmának letéteményese s így történt, hogy most is, amint hóna alatt a szépen lemásolandó levelekkel lihegve menekült a párnás-ajtóju szobából, nagy rémülete csak az előszobáig tartott, mert az előszobában egyszerre szemtől-szembe állt vele az angol lord. A kis-lány elmosolyodott. A gyermekek szoktak így mosolyogni, amikor rossz álom után fölköltik őket s megmagyarázzák nekik, hogy a látott rémregékből semmi sem igaz. Az angol lord fejbiccenéssel üdvözölte a kicsikét:

— Jó reggelt, édes!

Azután megfogta a szép fehér kacsót, a mit a leány az előbb ijedten kapott vissza a főnök nagy, fehér keze elől. A leány kissé elprulva tűrte ezt, a prokurista mosolygott, ezután mialatt hideg, kék szemei áttüzesedtek, egy határozott mozdulattal megcsipte a leány arcát Angol lordok aligha szoktak így tenni a ladykkel, fiakkeres kocsisok jól megtermett, csinos szobalányokkal már inkább. De a leány azért nem haragudott meg, csak azt érezte, hogy megszedül kissé. Amiórt is szeliden elvonva kezét az ifju lordtól, elsietett.

A lord pedig elégedetten bölintott a fejével, ahogy utána nézett s mondotta magában:

— Érik már a kicsike!

Nagyanyó.

Irta: VARADI ANTAL.

A pincelejárás mellett van egy kis benyiló, valamikor faskamrának használták. Nagyon sötét van benne, akár délben is elkelve a mécsvilág. Abban lakik. Ezért is erején felül menő munkát kell végezni. Hajnalban utcát seperni, télen havat

hányni, egész éjjel a csemetékre fel-felugrálni, kaput nyitni. Azokkal az öt krajcárral is hűségesen be kell számolnia, mert a házmesterné minden csemetét megolvas és számon kéri. Csak az az övé, a mit a szokásos öt, vagy éjfélutáni tíz krajcáron felül kap. De ugyan ki gavalléroskodik itt a Dob-utca végén, ahol csupa mesterember meg napszámos lakik? Mi jut a szegény vice-házmesternének?

A „nagyanyó“ viceházmesterné, nyomorult páriája a civilizált nagyvárosnak, rabszolgája a szolgának, a ki dohos pincelyuk mellett didereg s agg napjainak álmát áldozza föl egy pár garasért. Azt sem magáért, hanem unokájáért teszi.

Az udvar elejéről rikácsoló hang hasítja meg a csöndes levegőt.

— Viciné! Viciné!

Rövidség okáért csak így „hijják“. A főházmesterné méltóztatott megkérdezni, bizonyosan mosogatót hívja.

Szegény nagyanyó mindenkinek a szolgája, de fő-rabja a házmesternének. Annak az ingyenes első sorban. Ugorna, futna, sietne a hivatásra, de hamarjában nem tudja hová dugni azt a néhány krumpelit meg egy karéj kenyeret, a mit az „unokájának“ készítet, ha ugyan haza jön.

Megint nem jött haza az éjjel.

Egész istenadta éjszaka nem hunyta be a szemét szegény nagyanyó. Az „unokáját“ várta. Minden csemetékre dideregye ugrott fel s kápta magára rongyos nagykendőjét.

— Jön a Péter. Megjött az unokám!

De nem jött meg. Pedig az este megvonta magától azt a kis falatot is, a mit a másodemeleti bogárné jutatót neki. Eltette Péternek. El is hült a kis pörkölt-maradék, nem volt mivel fölmelegíteni.

— Viciné! Viciné!

— Megyek már... megyek!...

S tipeg a kis faskamrában ide s tova, hogy eldugja azt a pár krumpelit, mert az ablaküveg ki van törve, bejöhét a macska s megeszi a Péter ételét.

Pedig ő maga sem evett tegnap dél óta. De hátha megjön a Péter?

Aztán meg nem tudja hova rejteni azt a negyven krajcárt, a mit még éjjel kurogatót össze a kapupénzekből. A földszinti szatécsonál névnap volt és keresztelő. Valami vig vendégcsoport a huszasokig ment a nagylelkűségben, bizonyosan részegek voltak. Igaz, hogy a kövér Wurm ur is ott volt, mert a számvivő ur felesége volt a keresztanya. Pedig annak udvarol és Wurm ur gazdag szénkereskedő. Hencegni akart a számvivőnél a nagylelkűségével.

— Itt van egy huszas. Fogja ezt a huszast. Nem kell belőle visszaadni... Tegye el a huszast.

Még valami szegény ujságíró is huszast adott. Szó nélkül adta. Csöndesen csuszította a kezébe. Talán neki is van szegény, öreg nagyanyja?...

— Viciné! Az ördögbe is... Viciné!...

A házmesterné olyan dühös rikácsolással hívja már, hogy alig ér rá a negyven krajcárt a köténye csücskébe kötni és elszalad...

De még egyszer visszatipeg. Boldogult leányától maradt egyetlen emléke, egy aranylúggyó, egy kis, talált batiszt-zsebkendőbe csavarva a szalmazsák alá van rejtve. Az ajtót nem lehet becsukni, megdagadt a nedvességtől, hát minden percben megnézi: meg van-e még?

A kendő ott volt. Hamar kivette, a keblébe dugta. Most már sietett, a hogy öreg lábai bírják. A házmesterné csaknem megverte.

— Vén szatyor! Hol a pokolban marad, vén szatyor?... Ez az ur keresi magát... s azzal káromkodva visszament a házmester-lakásba. Még onnét is kihallatszott, hogy:

— Vén szatyor!

Szegény öregnek fájt, hogy egy „idegen ur“ előtt megpirítják. Mentette is magát pironkodva:

— Méltóztasson megengedni. A kis ételemet raktam före, mert ki van törve az ablaküveg, aztán a macska... mert a Péter, az unokám...

Aztán akadt csak torkán a szó: Jézusom, de ridegen néz rá ez idegen ur? Aztán meg mit is akarhat ez az idegen ur?... Talán nem is őt keresi ez az... .

— Maga az özvegy Vidákné?

Mégis őt keresi hát. Tudja a nevét is. Vajjon honnét tudja?

Egy gondolat villámlott át szegény öreg fején. Talán a Pétert keresi?... Talán a Péternek valami baja történt!... Hiszen az éjjel se jött haza... Jézu-om, Máriám!...

— Mi baja van a Péternek?... Siránkozott föl feleletképen... Ugy-e Péternek van baja?

— Hát csakugyan a maga fia?

— Nem a fiam... nem, édes tekintetes ur, nem a fiam, hanem az unokám... hebegett zavartan, ijedten szegény öregasszony, tépve a rongyos nagykendője csücskét, mialatt szemébe könnyek gyűltek s szepegye nézett a komor vonásu „idegen ur“ képébe, mintegy megoldását várva a nyomászoló relytelynek, mely sehogysem fért az ő reszkető fejébe.

— Hát csakugyan itt lakik. És magának az unokája? Mert csakugyan maga az özvegy Vidákné?

Igen is, édes tekintetes ur... az én unokám, mert — jaj be reszketek — Istenben boldogult szegény leányom, az Anna, a kit a részeg ura ölt meg...

Zokogásba fakad a szava...

— No no... Csak csendesen, ne sirja el a javát! Majd ott beszélhet a kerületi kapitányság előtt.

Az öreg asszonyt hirtelen nagy hévség futotta át. A kerületi kapitányság előtt! Szűz anyám, mi lesz ebből? Mit véthetett ő a kerületi kapitányságnak.

Az idegen ur észrevette, vagy gondolta az öreg asszony ijedemét. Sietett hát a maga módja szerint megnugtítani.

— No, ne roskadjon össze. Talán bepálinkázott? Álljon egyenesen. Nem lesz magának baja. Csak a fiát, vagy izé: az unokáját tartóztatta le a főkapitányság. Jőjön velem. Magát is ki kell hallgatni. Magára hivatkozik, hogy itt van magánál állandó lakása. Igaz?

Vidákné csak azt az egy szót értette meg, hogy „rendőrkapitányság“. Előtte ez volt a legrémitőbb, szegény rabszolgá életének az inkvizíciója... Ahányszor nem söpörte el idejében a havat, vagy elkésett a sepréssel — ez a rettentő biróság fenyegette búsággal, becsukással... Meghült a vére. A mint az előbb elnyult, tejébe száll a vér — úgy ijedett meg most egyszerre. Mi dolga lehet Péternek a rendőrkapitánysággal?...

Csupán egy szó rémitette meg szegény öreg fejét. Egy szót sem értett. Félve, fogvacogva, sirva kérdezte a detektívet!

Az osztrák-magyar követség palotája Belgrádban.

Szuronyos bakák a Zimony alatt befagyott hajókat őrzik.

— Alássan kérem, édes tekintetes ur — mi az a „letartóztatás?”

— Becsukták.

Az öreg asszony önkénytelenül keresztet vetett. Boldogságos szüzanyám! Pétert becsuktak!

— Miért?

— Lopott.

Vidákné kieresztette ráncos, munkától kérges kezéből a rongyos nagykendő csücskét. Nekilámaszkodott a kapunak. Meg is kapta a kezével a nagy vaskilincset. A hogy szegény teje megszédült — azt hitte, hogy a kapu nyílt ki és hanyatlak betelét.

— Édes tekintetes ur... eressenek be Péterhez... vezessen engem a Péterhez — édes... tekintetes...

A vége könyekbe fuladt.

— No hála Istennek, csak hogy elhatározta magát... siessünk...

— Elmehetek... ebben a szoknyában... a nagyságos kapitányság... elé?... Nincs ünneplő ruhám...

— Hogyne mehetne?!... Csak jöjjen...

... Én édes Istenem... könyörülj meg rajtam... A Péter lopott... a Péter be van csukva... Hazmesterné asszonyság... alássan megkérem: tessék engem meggyedőzteni...

A házmesterné asszonyságnak már ugys felünt, hogy a „vén szatyor” olyan soká beszélget egy idegen emberrel. Már ott hallgatózott. Belerikácsolt a szavába:

No csak menjen ahhoz a gyönyörű mák-virághoz... No szép dolog. Talán még innen is ellopott valamit?

Jézusom! a macska! kiáltott az öregasszony s tipegett nagy sietve a kis, törött ablaku szoba felé. A nagy fekete kandur éppen be akart mászni...

— Meg ne egye az a csuf állat ezt a kis karéj kenyérünket... hát ha hazajön a Péter — mit adok neki?

Nagy tépelődéssel leoldotta nyakáról egyetlen meleg ruhácskáját, a rongyos nagykendőt s betömte vele a törött ablakot, nehogy a macska megegye a Péter kenyérét.

— Menjünk, édes tekintetes ur! Menjünk.

Már akkor egy csomó cseléd, meg házbeli inasgyerek bámészkozott a detektív körül. A házmesterné rikácsolta nekik az u ságot, hogy ezt a csavargót végre elérte megérdemelt sorsa, vasra verték, úgy kell neki! Fortunába csukták, mert rablóbandába keveredett. Mire az öregasszony meg a detektív kiértek a kapun, a házmesterné már statáriumot is tartott fölötte.

Vidákné pedig tipegett a sáros utcán vezetője mögött, nagy lelki szorongatással.

Egész uton hebegett, beszélt valamit. A detektív felét sem értette.

— Tetszik tudni, édes tekintetes ur... én neveltem a Pétert... fél esztendő volt, mikor a rézség apja, az a goromba kovácslegény leütötte az anyját... Mentem szörnyet halt... arra persze, hogy kijózanodott egy kicsit a gazember... akkor is föllépte az ajtót... kiszaladt a grádcista, fejét före levetette magát az udvarra. Hét napig feküdt a Rókusban — úgy halt meg. Nekem köllött eltemetnem... Az utolsó rongyomat is zálogba tettem... meg ez a félesztendő gyerek is a nyakamra maradt... Oh édes Istenem... én szegény Annám — én édes leányom...

— Mindjárt ott leszünk. Majd ott beszéljen.

— Igenis, édes tekintetes ur... Mindig jó

gyerek volt a Péter. Csak mióta az inas-iskolába járt, kezdett el rosszkodni. Azóta éppen olyan természetű, mint az apja. Goromba, aztán üt. Én, győngye öregasszony, nem bírok vele... Tegnapelőtt is részegen jött haza...

Félbenhagyta A két foltok elsoványodott karjain még most is sajogtak. De azt, hogy a Péter durván megöklözte, azt mégsem akarta annak az „idegen urnak” elmondani.

— Hogy lopott volna? Nem, édes tekintetes ur, azt nem tette. Az én szegény Annám gyereke nem lothatott... Még be is csukták... Be van csukva!... A Péter...

A detektív egy száguldó kocszi elől alig tudta félreintani a fáradt öregasszonyt, aki alig látott már a könnyein keresztül.

Vigyázzon! Mindjárt agyongázolja valamelyik székér!

— Ó bár agyongázolt volna... O bár ne élnék! A Péter lopott... A Péter be van csukva...

És csendesen szepelve, zokogva fordult be a detektív után a rendőrkapitányság kapujá alá.

Sokan vártak a szűk előszobában. Törőrongy kirázásért megbárgoló cselédek, két peres kofaasszony, egy kofa csmáros, aki engedély nélkül muzsikáltatott, egy talált gyermek, egy cigány, aki veres zsinórt játszott a pálinkamérésben, egy tolvaj inasgyerek, meg néhány urasszony, akiket a cselédek panasztak be.

A ködös őszi reggel szomorú világossága szűrődött át a szűk, piszkos előszoba ablakán. Leült egy keskeny fapad végén és várt, könnyes szemekkel bámulva maga elé.

A belső szoba ajtaja hol nyílt, hol zárult. Napibiztosok, jelentést tevő rendőrök jártak ki és be. Egyszer-egyszer bement valaki a várakozók közül s nagysókára jött ki, komor, dult arccal, alázatosan vagy dacosan köszönve a szeiint, a mint elmarasztalták vagy fölmen ették.

Neha keserves sírás is hallatszott ki a szobából. Olyankor összerendült a szegény öreg assz-

zony... Vajjon kinek az unokáját csukták el most?

Tizenegy óra felé került rá a sor. Nagyon megijedt szegény, mikor bevezették. Nagy világos szoba közepén, íróasztal előtt ült a fogalmazó ur, fáradtan kereste elő az ügycsomót.

— Bárdos! Felhozták azt a gyereket?

A szót tolt rendőr tisztelgett.

— Rögtön hozom, tekintetes fogalmazó ur.

Azzal sarkon fordult, eltávozott. Jó tíz perc felt el belé, míg visszatért.

Kinos tíz perc volt az a szegény öregasszonynak. Mindig arra gondolt: Mit mondana most a Péter anyja, szegény Anna, ha élne? Talán bele is halna ebbe a szomorúságba... Jobb is, hogy ezt meg nem éte.

A rendőr visszajött. Nyomában a Péter. Álmos arcú, szeplős, vézna szőke legény, kezei összeköve, ruhája sáros, megtépett.

— Péter! Péter!

— Ne lármázzon. Várjon sorára... Hogy hívják?

S elkezdte írni a protokollumat.

Péter nem mert az öregasszonyra nézni. Szégyelte is magát — dühös is volt. Minek is jött ide az öreg asszony? Minek van itt?

Az öreg pedig reszkelő felindulásban csendesen imádkozott magában, hogy csak most mentse meg az irgalmas Isten őt és unokáját — csak most...

— Ismeri ezt a legényt?

... bocsásd meg a mi vétkeinket... — Igenis, nagyságos uram...

— Mije magának: fia?

— Nem... az unokám... Mi panasz van rá? nagyságos uram? Mi panasz?

— Az nem tartozik magára. Magánál lakik?

— Igenis nálam...

No hát mégsem hazudott. — Azzal Péterhez fordult.

— Hát most már tudja gazdáját adni ennek a fél arany fülbevalónak?

Azzal fölmutatott egy régidivatú arany fél-függőt. Még öt forintot sem érhetett mindössze.

De a mint az öreg asszony meglátta azt a pár arany fülbevalót — a szívéhez kapott. A szegény Anna fülbevalója volt az, az ő szerencsétlen lányáé... Az a pár függő, amit lakodalmanapján adott neki, amit a Rókus boncoló asztalán vettek ki a füléből. Az a pár arany fülbevaló, a mit ő tizenkilenc esztendeig tartogatott rejve a szalmazsák alatt, éhezeti, fazoti, de be nem zálogosított soha... mert az Annáé volt, a szegény Anna utolsó vagyona.

S ez a fiu kiopta onnan annak a felét és elvette szívtelenül, hogy beigya. De rajtavesztett. Gazdáját keresték. Befogták. Most már Isten legyen neki irgalmas.

És az öreg asszony reszkető kezével keblébe nyult és kivette onnan a régi battiszt kendőt s elkezdte remegve bontogatni.

— Édes nagyságos ur... Az a fiu, megkövetem, nem lopta azt a fél-függőt, hanem... én adtam, én... én adtam neki.

Péter, Péter... Mibe került a szegény nagyanyának ez a hazugság?

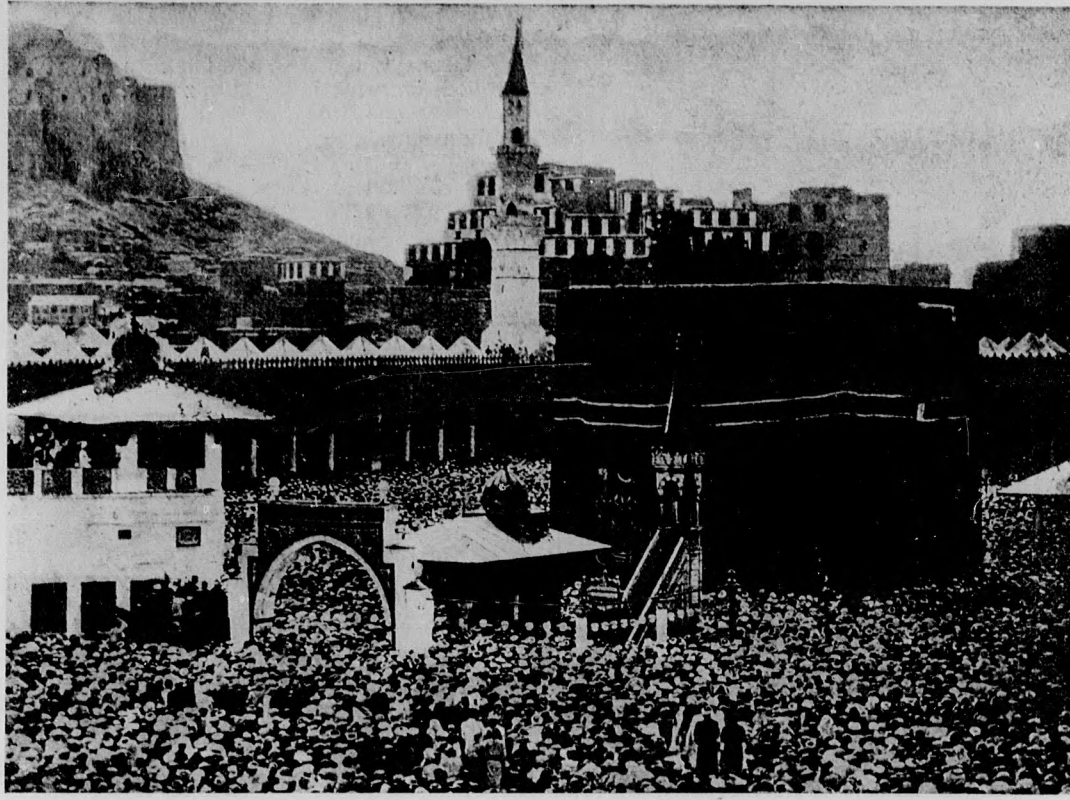
A rendőrfogalmazó kérdő, hitetlen mosolylyal nézett az öreg asszonyra.

— Mind... édes nagyságos ur... igen itt van a másik fele is... itt van nálam... a szegény Anna leányomé volt... Azé...

Azzal odatepte a battiszt zsebkendőből kifejtett fél-függőt a fogalmazó asztalára.

Szuronyos őrség a Zimony alatt veszteglő kereskedelmi hajók földézetén.

Nagy zarándokjárás Meccába. — Az igazhívők ezrei a szent „Caaba” előtt imádkoznak.

Péter hirtelen ajkába harapott és mélyen behuzta fejét a válla közé.

A fogalmazó kénytelen volt hinni.

— Ugy? Nohát akkor csavargás miatt csukatom el negyvennyolc órára.

— Édes nagyságos ur! . . .

— Szót se, vége.

Azzal becsapta az aktákat.

— Másik!

Az öreg asszony pedig gondosan visszakötte a két függőt a battiszt kendőbe és kioldozta kék köténye csücskéből a három napi keserves keresményét, a negyven krajcárt.

Mialatt oldozgatta, oldozgatta, az járt szegény eszébe, hogy most Pétert tömlőbe csukják negyvennyolc órára, oda a csavargók közé, a patkányok közé, a dohos pincébe . . . és nem lesz neki egy falat kenyere . . .

Kivette nagy lassan az egyik huszast s remegő kézzel a Péter összekötött kezébe csuszta.

— Nesze Péter, ne éhezél Péter . . .

Azzal kitámolygott az utcára, végig a sáros, nedves kövezeten, sirva, reszketve, zokogva.

Minden tíz-husz lépésről meg-megállt s sovány ujjait ajkára szorítva, nézett vissza a hátra, a melyben a Pétert, az ő szegény Annája gyerekeit elcsukták, megkötözve.

S a mint végig ért az utcán, a mint már nem látta a házat — keservesen támaszkodott a falhoz s kék köténye csücskét szorongatta kezei között — benne volt az utolsó husz krajcáros.

— Mért nem adtam oda ezt is? Mért nem adtam neki ezt is? Ezt is!

Raimondi Marianna.

Ezt a nevet egy tizenhét éves firenzei árvalány viselte, aki öreg nagynénjével amaz ékszeresbódék egyikében lakott, melyek a Ponte Vecchio-n állanak. Ezek a bódék és raktárak ott függnék az Arno felett a hid kőszlopain s zöldre, rózsaszínre és kékre festett kalitkákhoz hasonlítanak. A hid közepéről, a legnagyobb iv felett pompás kilátás nyílik a Signoria udvarára, a szomszédos halmokra s az Apenninek hófede csuesaira, míg alul, a partok falai között, kék utcaként kigyózik az Arno, melyből esténként egészségtelen, maláriás gázok ködfelhői szállnak a magasba.

Marianna naphosszat ott üldögélt a bódé aj-

taja mögött s nézte a hidon nyüzsgő életet. Tekintete az ajtó üvegén át néha szomszédaihoz tévedt, akik hozzá hasonlóan silány, de tarkára festett mozaik-utánzatokat, nyakékeket, gyűrűket, láncokat, hamis türkiszeket és egyéb ékszereket árultak. Törékeny és félnék leány volt, szép, lázasan égő szemekkel és hófehér arccal, melyet csak akkor öntött el futólag egy rózsás felhő, ha valamelyik vevő bókkal illette. A leány szépsége és kedvessége gyakran vonzotta az idegeneket, kik közül kevés haladt el a bódé mellett anélkül, hogy be ne tért és ne vásárolt volna valami csekélységet.

Egykor egy magas, fiatal férfi tért be hozzá és email-tárgyakat vásárolt. Francia festőművész volt, aki a firenzei múzeumok mesterműveit másolni jött s széles kalapot és a romantikus iskola festőinek fekete bársonyruháját viselte. Sokáig elbeszélgetett Mariannával, hosszasan nézte s mikor eltávozott megígérte, hogy másnap újra eljön.

Este, szegényes szobájában a leányt sokáig elkerülte az álom és nyitott szemekkel ábrándozott. Ismeretlen érzések ostromolták s életében először ott lebegett előtte egy szeretett férfi képe. Másnap már korán nyugtalanította a várakozásnak eddig ismeretlen érzése. A művész nagysokára eljött s elfogadta a nagynéne által felkínált széket, aki hűséges és jóízűtő vevőt sejtett benne. Azután naponként eljött. Egy estén szomorúan és zavartan bejelentette, hogy másnap hazautazik Franciaországba, de a jövő időnyben újra eljön. Egy őrizetlen percben magához vonta a sápadt, remegő leányt és megcsókolta.

A nyári hónapokat Marianna falun töltötte nagynénjénél. Az izzó hőségben mindenki menekül a forró éghajlatu Firenzéből s az idegenek csapatai nyáron elkerülnek, miért is a bódé ez időn át zárva volt.

Mikor eljött az ősz, Marianna ismét ott ült az ajtó üvegtáblái mögött és várta a művész visszatértét.

Eljött és Marianna a kedvese lett. Ott laktak egy nagy ház rejtett szobácskájában a Pitti palota közelében. Szobájuk ablaka a palota híres kertjeire nyílt.

Marianna gondolkodás nélkül engedte át magát a művész szerelmének. Nem kérdezte, hogy hová vezethet az ilyen viszony s az a tudat, hogy szerelmének tárgya viszonszereti, boldoggá tette és teljesen kielégítette. Mikor kedvese parányi elefántesontlapra lefestette arc-képét, boldogsága nem ismert határt s a kis műremeket keblébe rejtette.

Mikor újra elérkezett kedvese elutazásának időpontja, Marianna vigasztalhatatlan volt. A művész levelei eleinte sűrűn érkeztek és lángoló szenvedélyről beszéltek, majd rövidebbek és ritkábbak lettek, végül egészen elmaradtak. A boldogtalan leány eleinte titkolt fájdalommal, majd fásult egykedvűséggel viselte sorsát. Naphosszat ott ült az ablaküvegek mögött és bámulta a hidon hullámozó tömeget. Hasztalan! Akit várt, az csak nem akart jönni.

Igy mult el két év. Marianna, aki most már közel husz éves volt, alig változott s ugyanaz a fiatal, gyenge gyermek volt, aki azelőtt.

Egy márciusi reggel ismét az ajtó mögött ült, midőn nagynéne, Lukrecia, izgatottan így szólt hozzá:

— Nézd csak azt a párt ott a kirakat előtt. Lehet, hogy csalódom, de úgy hiszem, a férfit ismerjük.

A leány fáradtan odalépett a nyitott ajtóhoz. Meghallhatta a férfi szavait, aki unottan így szólt:

— No, ne, drágám! Menjünk tovább. Biztosíthatom, hogy itt semmi sincs, ami figyelmet érdemelne.

A nő ingerülten felelt:

— De ez a nyakék tetszik nekem! Tudni akarom az árát. . . Miért ne léphetnék be?

Marianna egy fiatal, szép és előkelő párisi nőt látott s mellette azt a férfit, aki a kedvese volt. A művész ezuttal angol turista-öltözképet viselt s szemmeláthatólag azon fáradozott, hogy nejét visszatartsa a belépéstől. Am hiába, mert az asszony belépett a boltba s neki követnie kellett.

Thorna János.

Október elsején.

Könyves Kálmán jogosításával.

A párisi nő kezébe vett egy türkis-nyak-
ket és hozzáértőleg vizsgálgatni kezdte.

— Gyönyörű! — szolt elragadtatással. —
Miért nem akart ön belépni, Lucien? Persze, a
férjek sohasem engedelmessékednek... Nézze csak,
mily szép! Aztán ez a gyermek is mily kedves!
Ön nagyon csinos, kisasszony! De úgy látszik
kissé beteg, mert egészen halvány... Mi az
ára ennek a nyakéknek? Ah, nem is drága. Jól
van, megtartom. Lucien, fizesse csak ki, kérem.
Mehetünk!

A házaspár eltávozott. Midőn léptek el-
hangzottak, Marianna földhöz vágta a pénz, hogy
ez szertegurult a padlón, aztán élettelenül össze-
esett.

Másnap a bódé zárva maradt. Marianna
a ravatalon fekiült kiterítve. Nagynénje egy bá-
jos emailképet talált a keblén, mely szerencsét-
len unokahugát ábrázolta.

A kép kereszt-alakban át volt ragasztva két
fekete, keskeny papírszalaggal.

Ginette.

Irta: Pierre Villetard.

— Ginette!

— Igen, drágám, én vagyok! Nos, hogy érzed
magad?

A beteg mosolygott és csókra nyujtotta ajkát.
Majd fáradtan az erőlködéstől, újra lehajtotta szőke
fejét a párnára. Ginette meglepetve szemlélte körü-
lötte a pompát. Az ifjabb nővér egyszerű szürke ru-
hát és barna szalmakalapot viselt.

— Igen, igen, — szolt. — Tegnap reggel kaptam
a leveledet. Gondolhatod, hogy percig sem haboz-
tam. Csomagoltam, kifutottam a pályaudvarra... és
most itt vagyok!... Hallo, ez a fényezés!...

És szemét körüljártatta a szobában. Tekintette
megakadt a XV. Lajos korabeli szekrényen, melyet
pompás berakott munka díszített, megpihent egy má-
sik szekrényen, mely rózsafából készült, végigfutott
a falon, melyen kínai legyezők függtek, mintha oda-
szögezett madarak volnának. Egy sarokban, dísz-
kréne elrejtve a többi faldiszttól, egy fiatalember
arcképe függött. A beteg leány boldogan mosolygott.

— Alfréd... — szolt. — Ez Alfréd, a barátom...
Majd elmondom.

És halkán, Ginette fejét közelebb vonva magá-
hoz, elmondta Alfrédrel való ismeretségének törté-
netét, hogy mikép ismerkedett meg vele, hogy íósá-
gának és gyöngédségének mily számtalan jelével
halmozta el. Mikor a mostoha anyjával történt heves
jelenet után elhagyta a szülei házat, Párizsban nyo-
morúságos napokat élt. Szerencséjére szép volt, s így
csakhamar szerződötték egy énekes színházhoz. Itt
ismerkedett meg vele Alfréd, aki nagyon elűtött a
többi férfítől. Sokat foglalkozott a leánnyal, estén-
kint sétálni ment vele s elvitte vacsorázni. Alfréd,
gazdag volt, igen gazdag. Rábírta a leányt, hogy a
színházat otthagya s palotájába költöztette, majd ék-
szereket, ruhákat és automobilt vásárolt neki. Mikor
eljött a nyár, utazni mentek. Egy csodálatos tündér-
birodalomban ébredtek fel. Égnek meredő hegyesu-
csokon felhőoszlopok csüngtek s örökzöld fenyők
álltak körül a vizeséseket.

— Valóságos nászut! — mondta Alfréd.

És csakugyan, mindenütt házaspárnak vélték
őket. A leányt büszkeséggel töltötte el, ha a szálló-
dákból Alfréd neve mellé oda kellett írnia az övét is
a vendégkönyvbe.

Mikor visszatértek, köhögni kezdett. Alfréd nagy
szeretettel gondozta. Meg fog gyógyulni, kétségte-
len, de sokáig, sokáig tart!

— Most legalább ketten ápoltok! — így fejezte be
elbeszélését.

Ginette ott maradt nővérénél. Visszaemlékezé-
sekben újra átélte ifjuságukat. Anyjuk halála után
apjuk újra megnősült, s új családot alapítván, elha-
nyagolta a régit. A mostohának sikerült kiüldözni a
házából az egyik leányt, most a másik is követte.

— Most itt vagy, s nem engedlek el többé ma-
gamtól. Ha majd meggyógyultam, gondom lesz rád.
Kell, hogy te is barátot találj magadnak. Meglátod,
boldogok leszünk!

Ginette arcát rózsásra festette az öröm. A szere-
lem reménye csillogott fekete szemében.

— Igen, Nina, egy barátot... olyant, aminő Al-
fréd... — ábrándozott hangosan.

— Igen, igen... olyant, mint Alfréd.

Ez az Alfréd ur igazán derék fiu volt. Nem csu-
pán a gyönyörűség eszközének tekintette a nőt, ha-
nem hűségesen kitartott mellette betegségében is.
Szeretettel, gondal ápolta a betegét és Ginette csak-
hamar az ideális szerelmes mintaképének tartotta.
Együtt gondozták Ninát, kezeik az orvosság elkészí-
tése, hűsítő italok keverése közben gyakran érintet-
ték egymást s a közös cél, Nina gyógyulása, közel
hozta őket egymáshoz. Ha Nina elrebegette a szeretet-

Az abessziniai négus udvarából. — Az európai diplomaták testületileg tisztelegtek a négusnál, akinek szerencsét kívántak fölggyógyulásához. A palota kapujában leghátul a negus látható.

teljes szolgálatok után a „köszönöm” szót, valóban
kétséges volt, hogy kettőjük között melyiket illette.

Lassankint szerelemre gyuladtak egymás iránt.
Abban a mértékben, amint Nina hervadt és gyengült,
szébb, pirosabb, virulóbb lett Ginette. Egy tavaszi
délután Ginette az előszobában tartózkodott, a nyi-
tott ablakokon át beáradt a virágillat s behangzott a
madarak dala. Nina az ágyban pihent. Szobájának
ajtaja be volt hajtva, csak vékony, tenyérnyi rés ma-
radt, melyen át Nina nem láthatott ki az előszobába.

Alfréd halkán belépett és megcsókolta Ginettet,
aki a nyitott ablaknál állt és kitekintett a tavaszi
díszben viruló kertbe. Halkan suttogni kezdtek.

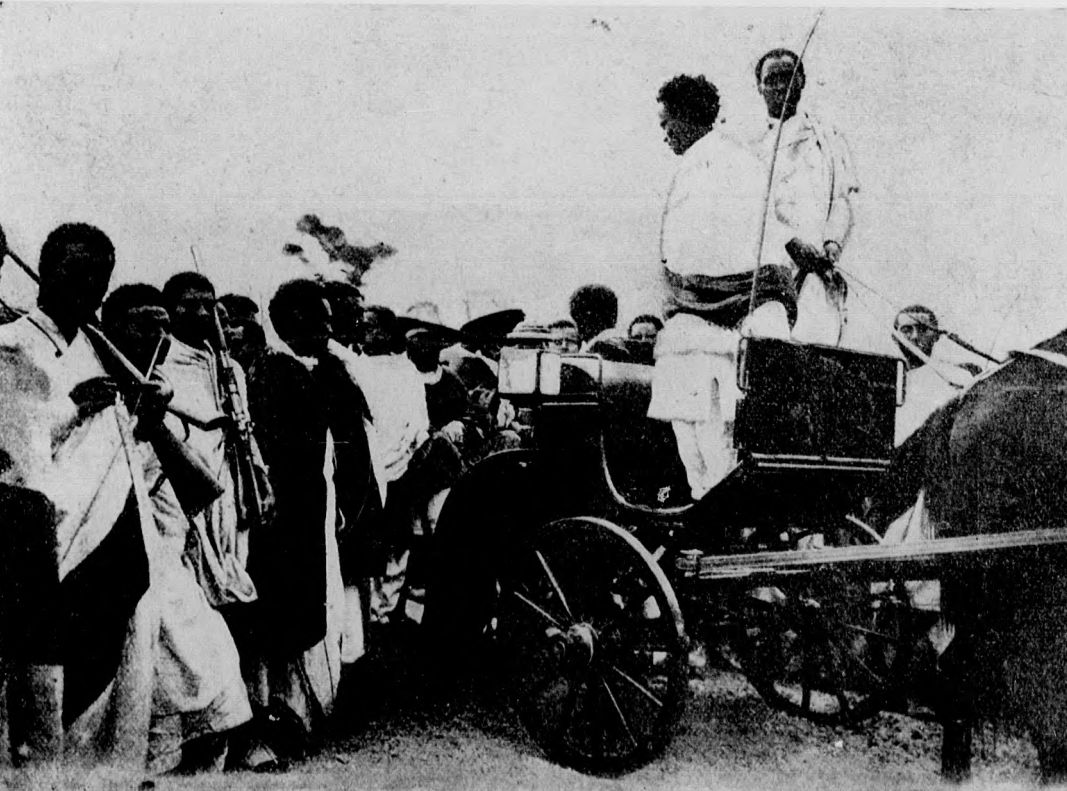
Nina a tükörből meglátta a csókot. Nem szolt
semmit, hanem óvatosan fölkel, odatámaszkodott a
szekrényhez s annak fiókjából kivett egy revolvert.
Azután ismét visszajut az ágyba s a fegyvert el-
rejtette a párnák közé.

— Meg fogok halni! — ez volt egyetlen gondo-
lata.

És ettől napokon át nem tudott szabadulni. Gi-
nette és Alfréd közt azóta nem vett észre semmi
gyanasut.

Egy délután, midőn Nina ismét egyedül volt szo-
bájában, újra kiszállt az ágyból s toilette-asztalkájá-
hoz sietett. Beporozta homlokát, befekített szemöl-
dőkét, s pirosra festette halvány ajkait. Azután ábr-
rándozva suttogta:

— Végre is... végre is... hátha csalódtam. Hát-
ha mégis meggyógyulok... Ha újra szép leszek, bi-
zenyára szeretni fog!

Az abessziniai négus udvarából. — Menelik négus súlyos betegségéből fölépülve európai hintóján sétakocsizásra indul. A negus, bár teljesen fölggyült, mégis arra gondol, hogy visszavonuljon az uralkodástól.

TÉLI REGGEL.

A föld, e bágyadt szunnyadó fölött
vad, véres harcot vív az éj s a reggel.
A Nappal bőszen küzködik a köd.

Előttret nagy sugárhadsereggel
a büszke világhódító: a Nap
s riadót fúvat: Roham, rajta, kezd el!

Amint a két ellenfél összecsap:
bár hermelin-palástot öltnek vértül,
megvonaglanak a domboldalak.

A szertefröccsent aranybibor vértül
— hogy a győztes a legyőzöttre lép —
a domb köntöse fényes hímmel ékül.

Keletről csillogtatja selyemét
s nagyfoltu redőt vet más oldalán, hol
árnyéka mély, opálos, csudakék.

A köd legyőzve a völgybe aláfol
Csak még a lankán reszket odalenn
nehány tépett, szétfoszló párafátyol

De a diadalmas Nap ott terem
s a ködpárát szétüzi hirtelen.

Haraszthy Lajos.

Találkozás.

Írta: CAMILLE MAUCLAIR

Öt éve volt, hogy nem látták egymást, s mikor most a férfi a nyilvános kert fásorában meglátta a nőt, kissé megdöbben és szíve hevesebben kezdett dobogni. A nőt is meglepte a találkozás, de mert tisztában volt azzal, hogy céltalan volna végigjátszani az ismeretlenség komédiáját, legyőzte megindultságát s egyenesen a férfinak tartott, akinek szemeiből ugyanily őszinteséget olvasott ki.

Megálltak és egymásra tekintettek. Egy hosszú percig figyelni látszottak egymást. Végre a férfi megszólalt.

— Ön gyűlölet nélkül tekint rám — szólt vontatottan, a megalázkodás, a félelem és gúny bizonyos vegyülékével.

A nőnek nem volt kedve a büszkét játszani s egyszerűen így szólt:

— Én épenséggel nem gyűlölöm önt.

— Tehát megengedi, hogy beszéljek önnel s hogy néhány percig önrel maradjak?

— Természetesen.

A férfi zavarba jött. A nő kissé mosolygott.

— Tessék! Foglaljon helyet ezen a padon. Ilyenkor senki sem jár e kertben... Tehát mi mondani valója van?

— De...

— Semmi. Tudom. Az embereknek nincs mondani valójuk, ha hosszú távollét után találkoznak. Vagy legfeljebb csak banalitásokat mondhatnak egymásnak, s azokat utálom, mert még mindig — nyárspolgár vagyok. Ez önnek sosem volt inyére, ha jól emlékszem. Nekem kell tehát kezdenem a beszélgetést. Hogy érzi magát? Én úgy találom, hogy kissé megsoványodott, noha másképp jó színben van.

A férfi ratekintte, azután így szólt:

— Istenem, milyen nyugodt ön!

— Nagy ég! Úgy veszem az életet, amint venni kell!

— Ön boldog?

— Van derék férjem, szép, három éves kis fiam, türethető egészségem és elég jó módomban élek.

Szemeit felemelte a férfira és nyomatékkal folytatta:

— Álmodok és visszaemlékezések nem bánthatnak.

— Remek színben van! Ha én megsoványodtam, akkor ön... gyarapodott erőben.

— Ön azt akarja mondani, hogy meghízta. Az én nyárspolgári világomban ezt így mondják. Ott ezt a groteszk kifejezést használják, melyet a művészek, akik közé ön is tartozik, nem találnak elég tapintatosnak.

Mosolygott. Szőke haját bearanyozta a napsugár. Amint ott ült, bájos volt és kíváncsú.

A férfi halkán szólt:

— Ne gunyolódjék. Ön is tudja, hogy a művészek nem mindig tapintatosak.

Hosszu csend következett. Végre megszólalt a nő.

— Valóban, tudom. De miért időznénk ennél az eszménél. Végre is mindenki egyforma, legyen művész, vagy nyárspolgár...

A férfi sétabolja végével hevesen turkálni kezdett az ut homokjában. A nő szeliden megfedte:

— Ön felkavarja a port!

A férfi abban hagyta a játékot és így szólt:

— Jobb lesz, ha eltávozom.

— Miért? Ön nincs terhemre.

— Ön nem nagyon látszik örülni a jelenlétemnek.

— Sem örömet, sem fájdalmat nem okoz.

— Közönyös vagyok ön előtt?

— Istenem!...

— Igaz, hogy mitsem remélhetek azok után...

— Mi után?

— Azok után, amik... Végre is, ön nagyon jól tudja...

A nő némán mosolygott. A férfi gépiesen folytatta:

— Ön jól tudja... ha ugyan nem feledte el... Most öt éve. Én elutaztam a gyarmatokba... Lehet különben, hogy elfeledte...

Az asszony nyugodtan felelt:

— Oh nem, én nem feledtem el semmit. És egészen természetesnek találom, hogy ön

most, mikor hosszú idő után újra találkoztunk, erről akar velem beszélni. Ez az egyedüli lehetséges beszélgetés közöttünk attól a perctől kezdve, melyben ön észreverte, hogy én hajlandó vagyok szóba állni önnel. Pedig higgye el, ez nem fontos...

A férfi sötéten szólt:

— Én nagyon rúdul bántam önnel. S azóta mindig arra kell gondolnom...

— Fájdalommal?

— És önváddal!

— És úgy találja, hogy érdemes?

— Istenem, ne gunyolódjék!

— Nos igen. Ön rám tört egyszer, egy este, mikor odakinn laktunk a falun. Én jegyben jártam valakivel. Akkor egyedül voltam és ön csúvul, galádul, erőszakkal a magáévá tett. Másnap ön elutazott, s azóta sem adott életjelet magáról. Ön csak ennyiben számított életemben, noha igaz, hogy az öné voltam először. De a szívemnek ahhoz semmi köze sem volt. Férjhez mentem s elfeledtem önt, bár azért emlékszem mindenre. Ez az egész!

— Pedig nézze — szólt szomorúan a férfi — én abban reménykedem, hogy mégis vagyok önnek valaki. Én azt hittem, hogy most, annyi évi bűnhődés és szerelem után sikerülni fog meghódítanom a szívét...

A nő fejét rázta.

— Ideje, hogy elváljunk — szólt egyszerűen.

Az asszony felemelkedett. A férfi, egész halványan, gépiesen követte.

— Menjen ön végig azon a fason. Ha majd eltűnik, én az ellenkező irányban távozom. Nem akarom, hogy bennünket együtt lássanak.

A férfi eltávozott. A nő utána tekintett, s mikor már nem látta, valami fojtogatni kezdte a torkát. Alig tudta visszafojtani a kiáltást, mely a férfit visszahívandó volt. Szemeibe könny szökött, s ebben a percben érezte, hogy mindabból, amit büszkeségében mondott, egy szó sem igaz, s hogy azt a férfit örülten szereti...

A szép hentesné.

— Husz éves koromban, — kezdte Lysandre — szerelmes voltam egy hentesnébe. Hatalmas teremtés volt. A dereka túltett egy fatörzsön, a keblei akkorák voltak, mint egy-egy görögdinnye. Az arca olyan volt, mint egy felfuvt disznóhólyag, az ujjai tömzsi, fehér osziopokhoz hasonlítottak. Am a bőre rózsás volt, mint a kis malacoké, fogai fehérek, mint a darakása, szemei olyanok, mint a borjué, ami különben közös vonása volt a Homér Junójával. Én szerettem a kövér nőt. Mint a tuniszi zsidók, bizonyára száz kilós feleséget választottam volna magamnak, ha szándékom lett volna megnősülni. És hogy mentől gyakrabban lássam a hentesnémet, torkig ettem magamat kolbászzal, hurkával, sonkával, kocsonyával, disznófejjel és malaclákkal.

A társalgás rendszerint egyhangú volt és akadozó. Ennek a hölgynek hallgatag lelke volt. Nem igen értette szavaimat s mivel a hentesüzlet forgalma igen élénk volt, gyakran megzavarták beszélgetésünket. Egyebekben a hentesné korlátlan tulajdona volt a hentesnek. Lestragon ur nem volt kisebb terjedelmű a feleségénél és határozottan emlékeztetett a vizilóra. A nyakába hatalmas toka csüngött. Mikor nejjével együtt a boltban tartózkodott, a belépő csakugyan nagy véleménynyel lehetett a hentesüzlet felől. Lestragon igen kedves úr volt és kevésbé hallgatag, mint Lestragon asszony. Szerette a mesterséget s ha nyílt fülekre talált, tanulmányos és érdekes történeteket beszélt el a malacok életéből. Nekem jutalmul, hogy megszoktam hallgatni, szabad bemenetelem volt a bolt hátsó, külön helyiségébe. Itt Lestragon alaposan kioktatott a hentesművészetben. Kint, hogy amily kitűnően ért a pástétomok és hurkák készítéséhez s amint meg tudta ítélni a malacok minőségét, ép oly tehetsége volt a nők megbírálásához is.

Megtudtam tőle, hogy megtörte egy pacalárusnő szívét, csaknem kétségbeesített egy csarnokbeli halárusnőt s élvezte egy vaj- és sajtkereskedőnő kegyeit. Ezek az elbeszélések nagyon

K. Spányi Béla.

Magyar ciprusok.

Könyves Kálmán jószólásával.

a kedvemre valók voltak, mert belőlük az emberi erkölcs tekintetében igen tág felfogásra lehetett következtetni, ami rám csak kedvező következményekkel járhatott.

Egy este Lestragon úr így szólt hozzám: — Nagyon terhemre van a feleségem féltékenysége! Első tekintetre az ember azt hinné, hogy csak az üzletre van gondja. Az ám! Ez a nő egy vulkán! Alig ad annyi szabad időt, hogy ügyeimet elintézhessem . . . Azután számot kell adnom minden tettemről . . . Haj! ha valaki kissé szórakoztatná! . . . Az igaz, hogy a nőket nem szereti . . .

Én úgy tettem, mintha nem hallanám, nehogy felébresszem gyanuját. Később így szóltam hozzá:

— Ha önnek szivességet teszek vele, néha néha szívesen elcsevegek Lestragon asszonnyal.

— Bizony szolgálatot tesz vele.

Azután nevetve hozzátette:

— Tudja mit? Udvaroljon neki kissé. Ez mindig tetszik az asszonyoknak. Azután nála nem kell félnie a következményektől. Mert ő csak engem szeret!

És keservesen sóhajtott.

— Az ember azt hihetné, hogy ez önnek terhére van, — szóltam nevetve.

— A jóból is megárt a sok! — felelt a bölcs férfi. — Nos, tehát udvaroljon neki, nem fogja megbánni.

— De mégis, — szóltam kissé fontoskodva.

— Ha nagyon messze találnék menni?

Megnyugtatóan:

— Ön nem fog nagyon messze menni, kicsikém! Mert ő nem enged!

— Ám legyen, ha önnek szivességet teszek vele!

— És én majd hálás leszek! — szólt nagy, vörös szemhéjával hunyorgatva.

* * *

Megkísérlettem udvarolni Lestragon asszonynak. Két-háromszor hetenkint, esti kilenc óra felé segitettem leereszteni a redőnyöket s az estét a terjedelmes hölgnél töltöttem.

A társalgás kínos volt. Az eszmék és érzelmek vékonyan és üresen folytak ebben a nagy agyvelőben. A dominó-játéknál kerestünk menedéket, az egyedülínél, melyet a hentesné meg tudott tanulni. Három heti hiábavaló célozgatás után áttestem az egyenes ostromra s félreértést nem tűrő szavakban ecseteltem szerelmemet.

— Hm! Ön nem tehet róla. De ön nem kell nekem! — volt a válasz.

Segítségül hívtam legszebb ékesszólásomat. Hasztalan! Nem akart megérteni s csak fejét rázta. Azt hittem, hogy mint a legalsóbbrendű vademberek, jobban megérti a jelbeszédet mint a szavakat és megcsókoltam a kezét.

Édesdeden türte azután így szólt:

— Jaj, de nedves!

Emellett olyan elgondolkodó és elveszett arcot vágott, hogy minden bátorságom elpárolgott. Egy teljes héten át megint a dominóra fanyalodtam. Egyszer este azonban, bucsuzáskor, hevesen átkaroltam a derekát. Vontatottan így szólt:

— Ah, ne! . . . sohasem táncolok . . . ez nem nekem való!

Végleg elvesztettem a bátorságomat s néhány napig nem jöttem el. Lestragon úr kérdőre vont.

— Nem szabad bennünket elhanyagolni! — szólt egy délután, midőn elhaladtam a hentesüzlet előtt — Azt hiszem, senki sem bántotta meg!

Bevezetett a belső helyiségbe s így szólt:

— Éppen valamiben töröm a fejem. Jöjjön el ma este. Nos, nem udvarolt a feleségemnek?

— Nagy ég! dehogyan nem! — feleltem kissé keserűen. — De ő nem akar megérteni.

— Persze, persze! — szólt Lestragon. — Ez azért van, mert ő valóságos sárkány, de azért mégis becsüleles asszony. Kisérelje meg, s legyen kissé bátrabb . . . akkor majd menni fog . . . Nos, eljön estére?

Megígértem.

Kilenc órakor a zárt redők mögött egyedül voltam a hentesnével. Némán dominóztunk. Felemelkedtem, két kezem közé fogtam a fejét és hosszú csókot nyomtam ajkára.

— Na, ne fojtson meg! — szólt nyugodtan.

Nyugalma kétségbeejtett s újra tűnni éreztem bátorságomat. Ám visszaemlékeztem Lestragon szavaira s ezuttal tulléptem azt a határt, melyet a női ruházat szab az ember bűnös gondolatainak, Léocadia nyugodt felsőbbbséggel ellökött s kijelentette:

— Itt üzletben vagyunk!

Nekem több sem kellett. Átkaroltam hatalmas barátnőmet s betuszkoltam a belső szobába. Kissé lihegett, mert mint mondta, szívelhájásodásban szenved, de egyébként nem ellenkezett. És meggyőződtem arról, hogy Lestragon teljesen téves állásponton van felesége erényét illetően . . . Ép ezen gondolkodtam, midőn a házban zaj keletkezett, világosság támadt s egy rendőrbiztos oldalán belépni láttam Lestragon barátomat, ki felém fordulva, rám nevetett

* * *

Másnap reggel, mikor a kalandom miatt még kissé zavarodottan felébredtem, szobaleányom a hentes látogatását bejelentette. Jobb hóna alatt egy yorki sonkát, a bal alatt egy hatalmas pástétomot cipelt.

— Bocsánatot kell kérnem! — szólt édeskés mosolylyal, — hogy önnek kellemetlenségeket okoztam. De szükségem van a szabadságomra, egy kis baromfikereskedő miatt, akit a maire elé akarok vezetni . . . Ehhez kellett egy derék fiatal ember . . . Itt van egy sonka és egy pástétom, annak a jelétül, hogy jóbarátok maradunk . . . Még valamit! Ne hanyagolja el Léocadiát . . . Most egy kissé szomorú; az üzlet miatt. Mert szereti a hentesüzletet . . . De Lestragon becsületszavát adja, hogy majd szerez neki egyet a felső városrészben . . .

A napsugár.

Édes ábrándokba merülve járt-kelt a kis vidéki város szürke utcáin, melyeknek házaik halvány rózsaszínűre festette az alkonyuló nap. Szórakozott tekintetét vetett a régi kapubejáratokra, a kertek közepén álló villákra, a lusta patakra, melynek tükre a hid izei alatt visszaverve a felhők árnyait. Figyelmesen hallgatta kísérője beszédét s noha szavait megértette, úgy rémlett, mintha az valami ismeretlen nyelven szólna hozzá.

A nő harminchárom éves volt, szőke, karcu és szomorú. Egyszerű, csaknem polgáriás, szürke posztóruhát viselt, könnyű köpenyét, tisztított keztyűket s kezében kicsiny réticulet

tartott fekete selyemből. De mindez pompásan festett rajta, mert könnyed volt és bájos és arca vonzó, mint egy idegen nyelven irt szép költemény, melyet nem tudunk megérteni.

A véletlen három napra e távoli kisvárosba hozta. Magának sem tudott számot adni arról, mikép történt, hogy a vasuti kocsi annyira összebarátkozott e csinos és nagy fiúval? Mikép tudott vele oly meghittén beszélgetni, mintha évek óta együtt utaztak volna? A férfi nem volt sem tulságosan elegáns, sem ügyes, sem kifejezetten szép, mindazonáltal vidám jókedve, művészre emlékeztető őszinte modora s gyávaságát csak nehezen rejtő, tettelett merészsége vonzóvá tették. A férfi elkísérte a szállóba, szobát rendelt neki, gondoskodott podgyása elhelyezéséről s ő legkevésbé sem ütökött meg a bizalmas szolgálatkészségen, sőt természetesnek találta azt. Most kar a karban sétálgattak, miután a szálló éttermében együtt elköltötték ebédjüket.

A nő nem volt sem meglepetve, sem elragadtatva, sem nem gyanakodott. Agyongyötörve a házassélettől, sohasem lázadt fel annak bilincsei ellen és nem tudta volna megmondani, miért kapott az első kalandon s miért nem látott benne semmi rosszat. Nem gondolt sem jóra, sem rosszra. Más körülmények között visszautasította volna ez idegen udvarlását, melyről tudta, hogy tiltott dolog és veszedelmes, de itt, e helyen egész természetesnek találta s akarat nélkül átengedte magát érzelmeinek.

A három nappól, melynek minden percét együtt töltötték, gyorsan elmúlt az első. Ugy érezték, mintha évek hosszú sora óta együtt éltek és egymáshoz szoktak volna. A nő sohasem sejtett boldogságot érzett s a két hátralevő napnak úgy örült, mintha boldog évek sorozata állana előttük. De midőn már csak huszonnégy órájuk volt, elfogta őket a válás rémülete és szívük fázni kezdett.

Az utolsó délután sok kérdés tolt ajkukra, de visszafolytották, mert hiábavalónak ítélték egymást sirással keseríteni. Az utolsó percekben már alig szóltak egymáshoz, mert el nem mondott kérdéseik jobban foglalkoztatták lelküket, mint a szó, melyeket egymással váltottak. A férfi elkísérte a nőt a pályaudvarra, hova nagyon is jókor érkeztek, mert a váróterem még egészen néptelenek voltak. Szótlannul és meghatottan állottak egymás mellett. Az asszony podgyása ott hevert előttük a padlón.

Némi habozás után a férfi megszólalt:

— Nos, te visszatérsz Párizsba?

— Igen.

— És látni fogjuk még egymást?

Pap Henrik.

Az asszony lehajtotta fejét.

— Lehetetlen.

— Miért? Azt hiszed, hogy én képes vagyok nélküled élni? Adj legalább címet, amelyre neked írhatok . . .

— Feletts el engem, — szólt szomorúan az asszony. — Ne kérdezd, hogy ki vagyok, hogy mit teszek, hogy lány, asszony vagy özvegy vagyok-e? Meg fogod látni, hogy jobb lesz így. Én nem kérdeztem, hogy ki vagy, hanem szó nélkül követtelek és engedelmkedtem. Ha most neked azt mondanám, hogy ez először volt életemben, te ugysem hinnéd . . .

A férfi szavaiba vágott:

— Imádlak s mindent elhiszek, amit mondasz!

A nő folytatta:

— Te voltál számomra a szerelem. Te voltál a derű, a fény, mely néha felragyog a legszürkébb égboltozaton is, áttörve a sűrű felhőket. Az én egem csak fellegeteket ismert te voltál a napsugár, mely azon egyszer, egyetlen egyszer felragyogott . . .

— Te kétségbe vagy esve, — szólt a férfi — te boldogtalan vagy. Lásd, én sem voltam boldog. Rád találva, megtaláltam egyetlen szerelmemet. Csoda-e, hogy most nem akarok elveszíteni? Ha Párizsban néha-néha láthatnánk, talán még boldogok lehetnénk . . .

Megragadta a nő kezét és érezte, amint annak körmei élesen a tenyerébe furódtak.

— Ah, hagyd ezt! — sugta a nő — Szt kellene törnöm a bilincseimet s ahhoz nincs erőm. Romba kellene döntenem egész eddigi életemet s ehhez gyenge vagyok: Ezt feleltem neked három nappal ezelőtt a vasúti kocsiban is. Rám már csak a feledés vár . . .

— Te megbántad, amit tettél?

Az asszony körültekintett. Senki sem volt a közelükben. Forrón átölelte barátját és így szólt:

— Három napig éltem, a többi nem volt élet. Oh nem, én mitsem bánok! Legfeljebb távozásomat fogom megbánni! Am a távozás ideje itt van. Ég veled! Ne kísérj el a vonatig, hogy ne láss sírni, ne lásd tekintetemet a kocs ablakán keresztül. Amit itt hagyok, az egyetlen szerelmem, az te vagy . . . Ég veled!

Azután gyors léptekkel végigment a folyosón és eltűnt.

A férfi még sokáig ott állt. Hallotta a vonatvezető kiáltását, a csengetést, a mozdony fűtőt, a távozó vonat egyre gyengülő döbörgését.

Azután sarkon fordult s lassu léptekkel kiment a szakadó esőbe.

A keserű óra.

— Barátom! — szólt Sermaines asszony édes mosolylyal — végtelenül boldog vagyok, hogy önt közelemben tudom e hosszú napokban, e csendes házban, távol Párizstól és a világtól! Ebben a pillanatban, midőn asszonyi pályafutásom véget ért, midőn a „koros hölgyek“ sorába léptem, vidám és jókedvű vagyok. Az, ami más nőket megrémít, gyönyörrel tölt el engem és rózsás színben látom a csendes jövőt. Szükséges, hogy mi minderről beszél-gessünk.

Daligny úr nem felelt. A kertben ültek, egy virágzó hársfa alatt, melynek illatát az alkonyi szellő szertehordta. A már-már lebukó nap sugarai aranyban fűrésztötték a kert bokrait.

Berthe de Sermaines letört egy galyat s azt beletűzte szép ősz hajába. Azután így szólt:

— Valamennyi férfi közt, akit ismertem, ön volt hozzám a legjobb szívvvel. Ön igazi fivérem volt. Mindig tanácsot, vigasztalást, enyhülést találtam önnél. Ön jó volt hozzám.

A férfi tagadó mozdulatot tett.

— Miért beszéljünk erről? Ez csak rokonszenvem jele volt, édes barátom.

Az asszony mosolygott.

— Igen, tudom. Ön most el akarja velem hitetni, hogy önzésből cselekedett. Végre is, ön mindig ugyanaz marad, aki volt akkor is, mikor férjem mellett szenvedtem, majd később, özvegyem idején. Akkor sokan rajongtak körül . . . de lássa, mindez nem okozott nekem akkora örömet, mint az ön barátsága. Önről

bizonyos voltam, hogy utógondolat nélkül a barátom. Ön nem kívánt engem birni. Ezért viseltetem ön iránt bizalommal s ez az oka annak, hogy magamhoz hívtam . . .

A férfi újra tagadó mozdulatot tett, de az asszony nem vette észre.

— Igen, — folytatta — én szép voltam, nagyon szép. Ötven éves koromban már jogom van beszélni erről, a nélkül, hogy nevetségessé válnék. Sokan néztek reám a vágy tekintetével. Imádták a szobrot, melynek tartalma én voltam. Ön nem a külső mezt szerette, hanem a tartalmát. S ez az, ami engem most is megelégedéssel tölt el és amiért hálás vagyok önnek!

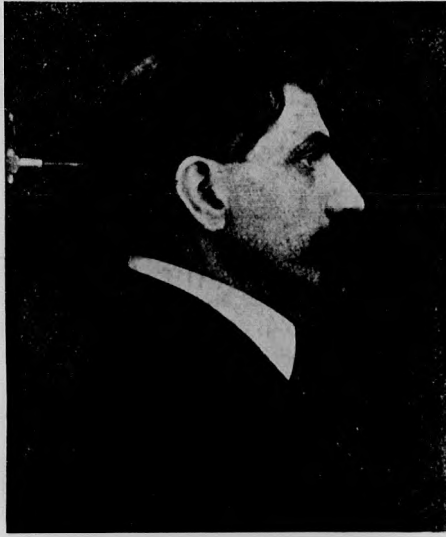
— Nem akarom megzavarni az ön nyugalmát, — felelt komolyan Daligny — de fel kell önt világosítanom egy tévedésről. Nem tudnám elviselni, hogy másnak tudjon, mint amilyen vagyok. Én igenis szerettem önt, — úgy, mint a többiek. Ez az oka, hogy sohasem közeledtem más nőhöz. Én is ötven éves vagyok, én is beszélhetek a nélkül, hogy nevetségessé legyek . . .

— Oh! — szólt Sermaines asszony.

Rátekintett barátjára. Halvány volt s csak ajka vonaglott lázasan.

— Ön erről sohasem szólt nekem, — hebegte a nő.

— Mert így tartottam helyesnek.

Straus János, nemzetközi szálloda tolvaj, most a rendőrség foglya.

— Miért?

A férfi reáemelte tekintetét, azután szomorúan így szólt:

— Hogy egykor emlékezetében ezt az alakot játszhassem, s hogy különbözhessem a többitől.

Az asszony sírni kezdett.

— Oh, ha ezt tudtam volna! De én meg voltam róla győződve, hogy ön csak lelkes szerető . . . hogy ön csak barátságomat kívánja! Nekem ki kellett volna erőszakolnom a vallo-mását és boldogok lehetnünk volna mindketten! De most már késő! . . .

— Csendesedjék, az égre kérem! — szólt csitítva Daligny.

Az asszony megragadta a férfi kezét.

— Most már igazán nem adhatok önnek mást, mint barátságot. Te lélsz most már egyedüli barátom a világon . . . Egymás mellett fogunk élni s minden gondolatom a tied lesz. Akarod?

— Ha te akarod, igen, — felelt halkán a férfi.

És arcához szorította a nő könyáztatta arcát. Ajkai találkoztak s az első csók édes-sévébe belevegült a szomorú óra minden keserősége.

Az első látomány.

Irta: LEO LARQUIER.

Chatelein, az orvos, Marc Delombre, a regényíró és én együtt ültünk a lombdus, vén fenyőfa alatt, mely bennünket a nap heve ellen teljesen megvédett.

A társalgás egy ujságcikk körül forgott,

melynek szerzője hevesen kikelt a meztelen szépség kultusza ellen.

Az orvos helyeselte a cikk tartalmát, míg Darc Delombre nevetségessé monda, s kijelentette, hogy az ifjuság megóvása merőben céltalan, mert minden a véletlentől függ.

— Én magam — folytatta — nem voltam több öt évesnél, mikor először lázba ejtett a női szépség.

— Szüleim épen az ebédnél ültek, hogy minő alkalomból, már nem tudom, de arra emlékszem, hogy május vége volt. Nekem megengedték, hogy az ebédlőbe jöjsek, s bonneom csakugyan be is vezetett.

Anyám épen egy fiatal hölgygel beszélgetett, aki ragyogó, de mélyen kivágott ruhában mellette ült. Miután anyámat megcsókoltam, csókra nyújtottam homlokomat az idegen hölgy felé. Am ez kitérte karjait, keblére szorított és ajkaimat csókolta meg. Kebleinek és vállainak fehérsége és rózsaszín üde, mosolygó arca, a ruhájából felém áradó parfüm illata egészen elbódított. Éreztem, amint fejembe tolul a vér s az asztal, a székek, a bútorzat, az egész szoba keringeni kezdett körülöttem.

Igy szerettem belé Xavière Dorcelbe, anyám barátójébe, s ez a szerelem még akkor is tartott, mikor már régen a kollegiumba jártam.

— Ön nyilván nagyon érett volt korához képest — szólt az orvos. — Engedje meg, hogy én is elmondjam első találkozásomat azzal a nővel, aki bennem a szerelmet felébresztette.

Kevés diák volt oly szorgalmas és komoly, mint én. Épen az utolsó bölcséleti semestert hallgattam s szüleimnél egy villában laktam a városon kívül. Egy délután, mikor valami érzélgős regényt olvastam a kertben, egy kis angol kocsit látott el a kapu előtt s a kocsiból egy fiatalember köszöntött engem. Alexandre Boreuil volt, iskolatársam, egy antiquárius fia.

A kocsit megállt s én meghívtam Boreuilt, ám ő sürgős útjára hivatkozva, arra kért, hogy kísérjem el.

— Egy becses régiséget viszek egy szomszéd kastélyba, — szólt, — melynek tulajdonosa különösen híreben áll. Én csak annyit tudok róla, hogy a művészetet imádja, s hogy kastélya tömve van értékesnél értékesebb műtárgyakkal.

Felültem melléje a kocsiba és elhajtattunk. A kastély Versailles közelében feküdt, egy sűrű park közepén. Csengetésünkre egy öreg inas jött elénk és ajtót nyitott. Azután fölvezetett bennünket a terraszra. Én kijelentettem, hogy barátomat itt meg fogom várni, s Alexandre az inással eltűnt a kastély belsőjében.

A terraszra széles üvegablak nyílt, s midőn ezen betekinttem, egy festményekkel és szobrokkal pazarul díszített terem közepén, fauteuillejében ülve egy férfit láttam. Már-már szürkülő haja hosszú fürtökben vállait verte.

Alexandre e percben lépett be. A férfi barátságosan üdvözölte, azután átvette a műtárgyat, egy kis bronzszobrot, mely Bachust ábrázolta s annak szemléletébe merült. Alexandre ezalatt körüljárt a teremben s a valóban pompás műtárgyakat vizsgálgatta, majd eltűnt, kétségkívül egy oszlopos melléksarnokban, mely szintén tele lehetett szobrokkal.

Ekkor egy nagy szőke leány lépett be a terembe, s rugalmas léptekkel az ülő férfihoz közeledett. Lábain szandál volt, szőke haját egy fésű szorította össze s egyebekben semmi, de semmi ruházat sem volt rajta. Fesztelen viselkedésén látszott, hogy szokva van ahhoz, hogy így járjon.

A férfi megmutatta neki a szobrocskát, melyet kezébe vett és műértően szemléltetett. Azután visszaadta, néhány szót váltott a kastély urával és eltávozott.

Mikor Alexandre visszatért, engem egész betegesen talált a terraszon. A fejem egy tűz volt s a szívem lázasan vert. Nem mondtam el neki látományomat, mert csak mulatott volna rajtam.

— Hígyjen, amit akar, — fejezte be szavait a regényíróhoz fordulva az orvos, — de én esküszöm önnek, hogy én csak akkor, tizen-nyolc éves koromban, szereztem tudomást a női szépség létezéséről.